

Incipit plogus
dñi guilhelmi albanis sc̄i the
oderici. i vitā sc̄i Bernardi
clarenvalleusis abbatis

Scripturus
vitā serui
tui ad hono
rē uōis tui.
p ut dederit
dñe deus ip
sius: p que ecclā nr̄i tempis i
annq̄i aplice grē et utatis
deus uoluiti refloere? eum
muoto adiutorē: que iā olim
habeo in centore ad amozē tu
um. Quis em̄ de amozē tuo qm̄
nilūnq̄ spiraculum uite habes.
et uidens testimoniu grē et hono
ris tui tam pclarum et tam fide
le t̄pibus nr̄is mūdo insoliti re
fultisse? nō agat et satagat. n̄
det operam q̄ntācumq̄ potue
rit. ne lum̄ a te accensum tuoz
quēpiā lateat. s̄ q̄ntū huma
no fieri n̄lo potest. qd̄ melius
ip̄e tū p utitē optm̄ facis? et
manifestatū et exaltatū luce
at quibus qui sunt in domo
tua. In q̄ cū ego iam olim uel
lem p̄t̄ possem quālectumq̄
ministerium agē ual̄ mee? seu
uētrudia phibitus sum usq̄
ad huc? modo q̄dem sup̄ me i
dicans ee dignitatē matie. et
dignioribus opificibus refer

uandam; in eam p̄ obtinē ei
q̄l̄ sup̄m̄chus ei meli hoc et cō
petu. aus deliberans actitā
dū. cū iā homo nō grauare
tur laudibus suis: et tūc nō
fieret a turbacōe hominū.
et traditōe linguar. At ille
ingens et ualens q̄nto in firmi
oz corp̄. tanto fozēce fir et po
tes; non cessans agē digna
memorie. et magna maiorib;
semp̄ accumulans. q̄ ip̄ tacētē
sc̄ptozē res̄p̄ant. Ego u iā deli
boz urgentib; in firmitatibus
corp̄is mortis lum̄ et m̄l̄ oib;
incipiētib; habe responū in
tine mortis. sc̄ntia instare
t̄p̄s resolutionis mee plurimū
que timeo. ne sero me penite
at tā dñi distulisse? qd̄ prius
quā p̄ffluā uelun om̄nib; obis
pegisse. **S** et firm̄ me quēdā
pia lenuolētia plurimū ad
hoc. p̄ellit. et cohortatur.
qui cū uro dei uigiter asside
rant oia eius nouerūt. in
gerentes quēdā diligenti in
quisione in uestigata. et plu
ra ecclā quibus cū fierent ip̄
si interfuērit. et uiderūt et
audierūt. Qui cū multa sug
gerant et p̄clara q̄ p̄ seruu
d̄s suū omnip̄t̄p̄is p̄sc̄tib;
quabatur. et nota eorum

religio. et schola magistrum
 ab omni me liberet suspitione
 falli. adhuc etiam ad testimonium
 ubi sibi asciscunt probabilitatem aucto-
 ritatem personarum. episcoporum. doctorum.
 monachorum: quibus fide non ha-
 bere nulli fidelium licet. Quam
 quam id superfluum dixerim. cum totum
 ea nouerit mundus: et utique
 eius narraret omnis ecclesia sanctorum. Quam
 pro adtendens domine laudis
 miscere materia omnibus se offe-
 rente. neminem uero suscipientem.
 dissimulantibus eis qui me-
 lius hoc ac dignius poterat.
 suscepi in ea age ipse que
 potero. uero uanitate confide-
 tes: et presumptione diligens.
 Meas tamen memetipsum in me-
 metipsum. et memetipsum spe-
 uans in: nequam totam uita-
 uiri uero suscepi dirigenda.
 et ex parte. experimenta sibi
 et alia uiuentis et loquentis
 et eorum. quia quedam exte-
 rius cum hominibus conuersationis
 eius. et de uero uiderunt quibus
 datum est: et nos quosque ex-
 te uiderunt: et audierunt. et
 memis uere distauerunt. Cum
 enim hoc uim ex magna par-
 te de uero sententiam sit. quod de
 eo qui dicit uisus aut iam
 ego uult uero in me uideret
 alibi. cum me est ex uim que

uitis eius. qui in me loqui-
 tur ipse. uero in uisibile illa
 uita. uiuentis et loquentis
 in eo christi enarrare uolui.
 et exteiora quedam uite ipse
 experimeta de puritate in-
 terioris scitatis. et in uisibi-
 lis. sciencie populi et terio-
 ris hominis ad sensus hominum ex-
 teriores inuentione. que sicut
 omnibus scire. sic etiam quibuslibet
 ut tunc scribere in prout
 est: plerumque cum uero ipse qui ac-
 dirigenda. et saltem in uim age-
 redenda. et reponenda susceperim.
 uero edenda uero uiuente. sic nec
 scribunt ipse scire. Quod
 autem in domino quod pro nos et ipse
 obitu eius exurgunt et melius
 ac dignius proficiet quod nos
 uonati sumus. et eius suffici-
 ent exteiora et teriora et ipse
 rare: et poterunt pro uita et
 spiritu domini morte eius uero
 nihil stimulare scribentis. et
 morte uita. et uita morte
 uiderare. Ita et aduocatus.
 domino uoluntatem agere in am-
 Explet prologus. Incipit liber primus
 in uita sancti bernardi abbatis

Bernardus
 castellione
 burgundie
 opido orindus
 fuit paren-

lib; claris scdm dignitate
sdi: s; digniorib; ac nobilio
rib; scdm xpiane religios
pietate. **P**at' er' tescelmis
v' antiq; v' legitime milicie
fuit. **C**ultor dei: iusticie te
nar. **E**wagelica naq; scdm
istigata parloris dñi mi
licia agens. nemine scu
ciebat. nemini faciebat
calupnia. content' stipendijs
suis quib' ad omne op' bon
um habundabat: v' sic ali
ho v' armis seruebat tpa
lib' dñis suis: ut etia dño
deo suo n' negliget redde
qd debebat. **M**ater males
ex castro e' nome' mont' bar
rus. v' ipa in ordine suo apli
ca regula tenes. subditavi
ro. sub eo scdm timore dñi
mū sua regiebat: opib' mi
scelle in lites. v' filios emit
ens i omni disciplina. **S**epte
qor libos genuit. n' tā uiro
suo q' deo. **S**ex mares. femi
na una. mares omis mona
chos fufos. v' femina scimo
uale. **D**eo naq; ut dñm e' n'
scto generas: singulos mox
ut partu ediderat. ipa ma
nib' p'is dño offerebat.
Propt' qd etia alienis ube
ribus nutendos nutere

illustris femina regiebat: fili
ni lacte materno quodammodo
boni i fides eis natura. **C**u' au
te creuissent. q' dñi sub manu
er' erat. hermo magis q' curie
nutrebat: v' nō patiens deli
cacioses assuetū cibis. s; gros
siorib; v' communib; assuefacies.
v' sic eos p'p'as v' i strenes dño
i spirate. qali dñm ad here
mū. transmittendos **Capitulum**

Hec tū in ordine generam
tor filior' terrali **B**ern
hardū haberet in vte
ro. sompniū vidit p'lagū
futuroz: catelli scilicet totū
candidū in celo rufū v' latū
tē in vteo se habere. **S**up' q'
terrata vehemēt. cū religio
sū quēdā virū d'uluisit. ipse
dñm illū spm p'phete dñi
p'ies. q' dauid de scis p'dicato
rib; dicit dño. lingua camū
tuoz erimicis: trepidati v' ac
te respōdit. **N**e timeas bñ rel
agit. **O**ptimū catuli mar' er'
v' qui tom' dei custos futurus:
maguos p'ea d' nūmicos fidei
editurus est latrat'. **P**erit em
egregi' p'dicator. v' tāq' bon'
tamis grā lingue medicinal'
in multis multis morbis cura
turus ē aīay. **Q**uo respōlo
mulier p'is v' fidelis q' a deo

suscepto. leta efficit. et iate
 i amore no du nati tota mlt
 fuditur. cogitās satis en ut
 teris erudiendū tradere.
 sedm modū mltis r iūpre
 tacoll. q̄ ei de illo tamlibh
 una dūmmitatū dona pmit
 tebant. **Q**uōd sc̄m ē. q̄m
 em ut felici partu edidit.
 n̄m obtulit eū deo sicut de
 alul age sluenerat. s̄ sic
 legi de s̄a anna mat̄ samu
 elis. q̄ petū a dño r accep
 tū filū in tabnaclo ei⁹ del
 tmanit p̄petuo seruiturū.
 sic r ipa eū in ecclia d̄i accep
 tabile obtulit m̄m. **Q**uā
 r̄ q̄ n̄c id potuit fieri i ecclia
 castellan̄ q̄ p̄modū ip̄l̄ ver
 nardi opa a sc̄ari d̄ulacō
 ue i ordine regularū cano
 nicorū sublimata cognoscit.
 magis litterarū m̄tes eru
 diendū. egit q̄d potuit
 ut in eis p̄fici. **Q**uer aut̄
 r gr̄a p̄lex r ragemio na
 tālī rollēs. cito i hoc deliteri
 um m̄tis impleuit. **N**ā in
 litterarū studio q̄d suis etate
 r p̄oetaneis suis p̄ficiēbat.
 s̄ in reb̄ sc̄arib̄ s̄a m̄rtū
 rationē fact̄ rfectiois uel
 natūl̄ m̄t̄ habet. **Q**uā q̄
 p̄ simplicissim̄ in sc̄arib̄
 amas habitare sc̄ū r pub

licū fugitās. r mire cogi
 tatur. **P**aretib̄ obediens.
 r subditus. s̄b̄ benignit̄ r
 grat̄. r domi simplex r q̄t̄.
 foris rarus. r ul̄ q̄ credi
 possit uetund̄. r nulq̄ ml̄
 tū locū amans. deo deuot̄.
 ut pura sibi p̄uericiā suā
 slernaret. **L**ittarū etiā stu
 dio dedit. p̄ q̄s in scripturis
 sc̄ū disceret. r cognosceret.
In q̄ q̄ntū in breui p̄ficeret.
 r q̄ p̄p̄itate in discernendo
 induerit sensum. ex eo q̄
 subingim̄ aduerti potest.
Quōm adhuc p̄uerulus capit
 q̄m capitū colore uer 111
 aret. terdit in lectū. **A**d huc
 ta aut̄ ad eū ē mulier sc̄a.
 q̄li colore immitata car mi
 nib̄. **Q**uā tū ille appropiā
 tē sentiret. tū carminibus
 instrumit. q̄b̄ hominib̄ de
~~—~~ **U**ulgo illud sluenerat.
 cū indignatione magna ex
 clamās a se repulit. r abie
 cit. **N**ec refuit misericōdia diui
 na bono r̄eio s̄a p̄ueri. s̄o
 timus lenit̄ utur̄. r in ip̄o
 impetu sp̄e surgēs. ab om̄i
 dolore se libatū ēe cognos
 uit. **S**ic q̄ tū n̄ parū i h̄ic p̄
 ficit. abiecit ei h̄is appa
 rere ut alim p̄uero sc̄arū
 eli in h̄ic r manifestare

ei glam suā. **A**derat nāq;
sollepnis illa nox natuū
nis dñice: ⁊ ad sollepnies
uiglias om̄s ut moris est
parabatur. **C**ūq; celebrāda
nocturni officij hora ali
quā sp̄ ptelaret: ⁊ rigit se
dente m̄ expectatē. **B**eru
hardū cū cetis in clunato
capite paululū soporari.
Astuit illico puero suo se
reuelas pueri ih̄u sc̄a na
tuitas, tene fidi suggeret
i creūta, ⁊ diuine meo in
choans misteria ⁊ templa
sonis. **A**paruit em̄ ei uelud
denuo pcedēs sp̄sus e tha
lamo suo. **A**paruit ei q̄li
itū an̄ octob̄ suos nascēs
ex utro mat̄ v̄ginis uerbu
in fans. speciosus forma p̄
filius hominū: ⁊ pueruli
sc̄i i se rapies. **U**mm
me iā pueriles affēs. **P**er
suasū ē aut̄ aīo ei: ⁊ nob̄ ū
nūq; dice ⁊ s̄ueunt: q̄ eā
credat hora fuisse dñice
natiuitatis. **S**ic facile est
aduertere his q̄ ei⁹ audito
rū frequetauerūt. in cūta
bndictioe ea hora p̄uene
rit eū dñe: cū usq; hodie i
uis q̄ ad illud p̄tinet sac̄me
tū sic ip̄e q̄q; taret: ⁊ s̄ebus
ei p̄fundior: ⁊ sermo copio

lice sup̄ete uideat. **U**n̄ ⁊ post
modū i laude eide genitris
⁊ genit̄ ⁊ sc̄e ei⁹ natiuitatis
in ligno edidit op̄ oculū int̄
m̄ia op̄ū suoz seu tractatu
um q̄ post modū plures in
uenit edidisse: ⁊ sup̄ta ma
tia ex eo euangliū loco ū legi
mus ē angl̄s gabel a dō
in ciuitate galilee: ⁊ ceta q̄
ibi sequit̄. **N**eq; illd̄ tacedū
q̄ ab ip̄is iā puerilib; annis
si q̄ potat nūmos habe. clā
destinas faciens elemosinas.
⁊ uetudie sue more gerēbat:
⁊ pro etate. imo sup̄ etate
pietatis opa sectabatur.

III **C**ōm̄ aut̄ p̄ hoc ali
quā tpe euoluto p̄
cies etate. ⁊ gr̄a ap̄ d̄m ⁊
homines puer. **B**ernardul
te puericia tūlret qd̄ ad
lescētia: et mat̄ lib̄i fide
lit̄ educatis. ⁊ uas sc̄i i gre
dientib; cū pactis om̄ib; q̄
sua erat: f̄lit̄ migrant
ad d̄m. **D**e q̄ ne quā p̄
uidū ē. qd̄ cū m̄to tpe in
ill̄ cū m̄o suo honeste. ⁊ iuste
sc̄m̄ iusticias ⁊ honestates
sc̄i h̄m̄ ⁊ lege f̄lit̄ q̄ iugū.
⁊ p̄lit̄ em̄ obitū suū annos
in eo ad qd̄ filios uentre uide
bat. p̄nt potuit ⁊ h̄m̄t mu
lieri subp̄tēstate i m̄. ⁊ s̄i

nate: nec haberi ipi corpis
 potestate. omnis ipa pue ut,
Pt em in domo sua r in p fel
 sioe > iugali r in medio schi
 heremiticam seu monasticam
 ta n paruo tpe uisa e emulam;
 i uictus paritate i uilitate ueshi
 tus. delicias r pompas scilicet
 abdicato, ab actibus r curis
 scilarib' in qutu potat se subtra
 hendo. r i siltudo ieiunius, iugili
 is, r oracionib' r qd in u' assump
 te p **F**essione habebat ele
 molinis r diuisis opib' miscue
 redmido. In quo se dno in
 die pficiens ad extrema uue
 nit. r pficienda in futo meo i
 a pficiens. de hoc sclo migrant.
Obediunt aut psallentib' de
 ritas q' uenerat. r ipa parit
 psallentib' ut in extimis q' q' cu
 ia uox ei' audiri n' possit. ad
 huc moui labia uident. r i lu
 gua palpitans dnm sciti. De
 mu iter letanie supplicatones
 cu dicit p passionem r cruce
 tua liba ea dno. eleuas ma
 nu sua signauit se. r emisit
 spm. ita ut manu no possit de
 ponere qm leuauerat. **v**
Ex hoc Bernhardia
 more suo uictitare i
 cipies. elegati corpe grata
 facie pmines. suauillimis
 cenat' morib' r ac' in genuo

pdit. r acceptabili polles
 eloqo: magne spei adolef
 tens pdicabat. Cui tamq
 ingredienti scdm plures se
 uie scilicet p'ius offerre cepe
 rit. r i oib' assurgit p' spe
 ritates uite hui'. r magna
 spes vndiq' arripe. Obli
 debat aut benignu' iue
 nis animu' socialiu' disti
 miles mores. ampie p'cel
 lose: similes sibi efficere get
 tientes. Que si illi dulces
 cere p'stitissent. neq'sse e
 rat amare se illi ad in h'c
 uita dulcius erat. r credi
 er' i' uiderat castitatis amo
 re. Cui p'cipue i' uides co
 luber tortuosus sparge
 bat laqueos temptacio
 nu'. ac uariis occurrib' cal
 caneo ei' i' sidyabatur: **vi**
Inde cu' aliquido matro
 na queda pulchritu
 dine duncijs cultu. r
 alijs hui' modi uirtutib'
 ta p'ferens > cupiscetie r
 p'ca. in secreciori domus
 cubiculo cu' aggressa p
 t'beret ad p'ca. ille ga
 lemb' uerbis demulces.
 donec e manib' ei' r amplex
 ib' elaberet. fugit. r euasit:
 r i mudo ignis no e estuat **vij**
Alicra aut uice cu' curio

lius aspiciendo defixos in quibus
dam oculos aliquandiu te
nuisset. continuo ad se re
versus. et de se metipso erubel
cens apud semetipsum. et in se
ipsum ultro severissimum ex ar
sit. Stagnans quippe gelidam
aquam quod in primo erat
collocatum in silicibus. tandem
inibi permansit. donec pene ex
sanguis factus. punitate gratie
cooperantis a calore carnalis
concupiscentie totum refrigeravit.
inducens illum castitatis afflictum
quod in ducerat. ad dicebat.
et pepigi fedus cum oculis quibus
ut ne quidem cogitare de uigilie.

viii

Quarta idem tempore multum
tu demonis. in lectu
tu dormientis iuncta est uita.
Quia ille senectus cum omni pa
te. et silencio parte ei lectu
li que occupauerat cessavit.
et latet alter se dicitur. atque de
mittit. Misera uero illa aliquan
diu iacuit sustinens et expect
ans. et demum palpas et sti
mulas. demum etiam unguin
be eum lacerans et aruentas.
Nonnullime cum in mobilis il
le plisteret. illa licet impude
rissima esset erubuit. et hoc
rore ingenio ammiracione p
fusa relicto eo surgens au
fugit **capitulum nonum**

puella

atque

Contrigie ite ut tu
sociis aliquis apud
matrem aliquam Bernardus
hospitaret. Considerans autem
mulierem adolescentem decorem
aspectu. captus est laqueo oculi
suo. et in concupiscentiam et
erarsit. Cuius tamquam hono
racioni omnium sedulum fecit
et ei lectulum paravit. surgens
ipsa de nocte impudent
accessit ad eum. Cum Bern
nardus senectus. non silium
ops. clamare cepit lac
nes lacnes. Et quod uocem su
git mulier. familia omnis
erigit. lucerna accenditur.
Lac querit. sed minime inue
nit. Ad lectulos singuli
recedunt et fit silentium.
sunt tenebre sicut plus pen
sant cetera. sed non illa misere
ra requiescat. Surgit de
mum. et Bernardi lectulum
petit. sed tenuo ille perclama
lacnes lacnes. Queritur
inter latro. later itum. non ab
eo qui solus inuenerat pupu
cabatur. Quod quod ita in
ba mulier sic repulla.
vix tandem seu metu seu
desperatione victa cessavit.
Cum autem die sequenti ita acc
rent. arguentes Bernar
dum socium. quos nona tunc

illa nocte la
pquirel
pact in
in p
tam vide
auter
li thelan
In ter
Lynd
niti dnu
fuga me
em mud
eterius
multa p
res. sp
oms. et v
i panta
natus iug
te idicem
laboram
ego refici
meu rati
demeris
firmus u
leras: rep
gare u cer
ur et req
epi. Inqum
tus iadere
nouate mo
nona plan
ta. s. operar
ad huc aliq
naret illuc
fuis y paup

illa nocte latines sompniaverunt:
 pquirebant. Quibus ille ve
 ritate inquit aderat lat. et quod
 in preciosius est hanc vita casti
 tate videlicet hospita mitebat
 auferre: insuperabile irrepabi
 le thesaurum. **Decimus**

In ter hec tunc cogitas et p
 pendes quod vulgo dicitur esse
 tuti dno cohabitare serpenti:
 fugam meditari cepit. Videbat
 enim mundum istum et principem eius
 exterius sibi multa offerentem.
 multa promittentem: et magnas
 res. spes maiores. et fallaces
 omnes. et vanitatem vanitatum
 et vanitatem gratia: iustitiam si ipsam
 intus iugiter audiebat clama
 re et dicentem. Venite ad me omnes
 qui laboratis et onerati estis: et
 ego reficiam vos. Collite iugum
 meum meum meum super vos: et i
 venietis requiem animarum vestrarum. **¶**
 factus vero mundum relinquere deli
 berans: cepit inquirere. et investi
 gare incertum: ac primis inve
 nit et requiem anime sue sub iugo
 christi. Inquirentem ergo. prima que ad
 eius iadret occurrerit cisterciensis
 novate monastice religionis **¶**
 nova plantatio: mellis mul
 ta. et operarius indigens: cum vir
 ad hunc aliquis divitiis gratia tech
 naret illuc: ob nimiam vite pro
 prias et paupertatis austeritatem

Que tunc cum animam vere dominum quere
 re minime timeret. et post habitam
 omni hesitatione ac timore illuc
 venire intentione: et posse se et sta
 mas omnino delitescere ibi. et ab
 scondi in abscondito faciei dei.
 ab omni bacone hominum: martine
 que ad effugium vanitatis. seu
 de seculari generositate. seu de
 actoris ingenii gratia. seu forte de
 alio nomine scitatis. **¶**

Ubi vero de divitiis tracta
 te frater eius et qui carnaliter
 eum diligebat presensert: omnino
 dis agere ceperunt. ut animam eius
 ad studium possent ducere lit
 tate: et amore scientie secularis scilicet
 artem implicaret. Quod in
 suggestionem sic fieri solet pro
 modum retardati fuerat gressus
 eius: et miris scilicet merita in portione
 animo inmensis instabat: ita ut
 sepius sibi occurreret videtur
 querebam. et sperantem. quia non ad
 huiusmodi munitatem tam bene
 educaverat. et non in litteris se eru
 dierat eum. Demum cum aliquando
 ad fratrem pergeret. in obsidione
 castri quod gratiam dicitur tunc ducere
 burgundie constitutos. cepit
 in huiusmodi cogitatione nehe
 menter ancillari: in vestraque in
 itinere medio ecclesia quanda
 diuitiis. et ingressus pravit
 cum nullo puerbre lacrimarum

expandens manū i celū: ⁊ effū
dens sicut aq̄ cor suū. an. sper
tū dñi dei sui. **E**a iḡ die firma
tū est p̄positū ei. **F**let ū surda
aure p̄cepit vocē dicens: q̄ au
dit dicat veni. **S**iquidē ab il
la hora sic ignis q̄ oburit sil
uā. ⁊ sicut flāma oburēs mō
tes. hinc inde incinnora quere
compiens p̄ modū in ultiora
p̄gredit. sic ignis quē dñs
miserat in cor serui sui. uolēt
ut ardet p̄mo q̄nq; frēs ei
agḡdit. solo minimo ad d̄i
sionē ad huc min⁹ habili sem
ori patri ad solaciū derelicto.
Deinde cognatos ⁊ notos. ⁊ so
cias. ⁊ amicos. etiā de ob̄tūm q̄
potat eē spes d̄sionis. **P**rim⁹
omniū galteric⁹ amicus ei abloq̄
dilationē aut hēsitacōē pe
dib⁹ amoris ruit. **U**it
i sentētia nepotis. ⁊ d̄sionem
d̄sionis. **I**ur honest⁹ ⁊ potens
in sc̄lo. ⁊ i sc̄larū milicie glā
uōnat. dñs cast⁹ in territorio
ebueni q̄d tibiū dr. **C**ontinuo
etiā hartholome⁹ octrēs nū
q̄ cert⁹ frat̄ ⁊ nec dūm mi
les. sine difficultate eadē hora
salutarib⁹ monitū dedit assen
sum. **P**orro andreas bernar
to etiā ip̄e nūmō ⁊ nou⁹ eo ip̄e
miles uerbu⁹ frat̄i difficultatē ad
mittebat: dñi subito ex clama

+
p̄sca

nit. **V**ideo matrē meā. **V**isibi
lit liquidē ei apparuit. serena
facie subridēs. ⁊ ḡatulans p̄o
sito filio. **I**taq; ⁊ ip̄e d̄tinuo
manū dedit. ⁊ de tyrone sc̄li fr̄s
ē miles x. **N**ec sol⁹ uidit andre
as tantorū matrē filioꝝ letantē.
s̄ d̄stus ē ⁊ bernard⁹ eandē simi
lit se uidisse. **H**uido p̄mogenit⁹
fr̄m d̄iugio iā alligat⁹ erat.
iur magis ⁊ magnopē in sc̄lo
radicat. **H**ic p̄mo paululū he
litana. s̄ d̄tinuo rem p̄pendit
⁊ recogitās cōsiliū d̄sionē si
tū d̄m̄y d̄m̄uerit. **V**erū id
q̄d de nūmētia uobili ⁊ paruu
las filias nutriti p̄ue i possibile
uidebat. **A**t bernardus de misericō
dia dñi spē d̄cipiens certior.
in cunctantē ei s̄p̄ondit que d̄sionē
sura femina. aut celerit uocu
tura. **D**emū cū omnimodis
illa remanēt. ⁊ iur ei⁹ magna
m̄. imo ea iā p̄uenit ut iur fidei.
uq̄ postmodū excellēt euntur.
vires s̄lū d̄no i sp̄uante d̄cepit.
ut abiciēs q̄ q̄d habē uidebatur
in sc̄lo. uita iū d̄tinueret agē
rusticana. lab̄are salūz maub⁹
p̄s. unde suā iustētaret ⁊ uyo
ris uita. q̄m uita d̄m̄itē nō
licebat. **I**nterim sup̄uenit ber
nardus q̄ uind̄p̄ alios atq; ali
os colligēs d̄sionē. **N**ec in qua
flagellat p̄dita guidonis uro

in graui. Et agnosces quod que sibi eēt
 et simulū calcitrare: actūo **S**eruar
 do ueniā deparat. et po: — ipa diuioiū
 pēt alleuū. De uicq; uirta moe
 et saltū se pata auro uirtue uicte
 parū uoto calitatis: in cetū sū
 monialū tūlit feminar. religio
 se usq; hodie seruens do. **xii**

Secundus natus post gundone
Gerardus erat miles in ar
 mis strenuus. et magne prudētie et
 benignitatis ex uine. et a ab omib;
 diligetur. De cetis ut dcm ē pmo
 auditu et pma die acq; scemib; ut
 ē mos sapiētie scilicet leuitate
 reputant: obstinato aīo salubre
 dīlū et frīs mouea repellebat.

Tūc beruardus fide iā ignitus. et fra
 terne caritatis zelo mirū exasperat
 in modū: sūo nq; sūo sola ueratio
 intellectu dabit auditui. **D**igitūq;
 latū ei aponeus uermet in q; di
 es et cito ueniet cū lancea latū in
 it in fira pūūq; faciet iter ad co
 tū. sūū salutis tue qd aspnarū.
 et timebis qd: s; minime mori
 eris. **S**ic dictū. sicq; factū ē.

Pauitissimus in pōlitis dieb; tū
 uallat ab inimicis. capt; et uul
 nar; iuxta ubū frīs. lanceā gel
 tans ipi latū et q; in fixā loco
 tnebat. et morte q; iā pūente
 metuens clamabat. **M**onach;
 sū. monach; sū cypriensis. **N**i
 chilonis tū. tū. et uerū sū

ut recipies

in custodia ē. **V**ocat ē beruardus
 p celere uincū: et n; acq; uirt aliq;
 temus ut ueniret. **S**nebā inq; et
 pōnerā. qd fo: ret durū ei et sū
 nullū calcitrare: u tū ad morte ei
 uulū hoc. s; ad uirtū. **E**t frū ē ita.
Sigē de uulūe pter spē cito dūa
 uirt; ppositū n; sēu uotū q; uouerat
 nō mutauit. **C**ūq; iā lib; ab amore
 sūi hostilib; ad hūc uincūlis tenetur.
 et hoc solū eēt qd diuiois ei pō
 sūū retardaret: in hoc etiā affuit
 ei misericōdia di. **V**enit frat; ei la
 boras ut erui posset: s; nō pferit.

Demū cu nec loq; ei pmitteret.
 accētes ad calcere clamauerunt. :
Sicut frat; Gerarde qā uirtū
 mūs in pmo. et monastūū
 inuicū. **T**u uero qū qd; exire
 n; hic. h; monach; esto: **G**er
 ens qd; uis; n; potes p sūo re
 pūtan. **C**ūq; gerhard; magis
 ac magis aueraret. paucis in
 t; pōlitis dieb; auduit uocē in som
 nis dicentē sibi: hodie liberaberis.
Pāuante modū. dictū est. **P**at
 tū et ali; qdā te liberabūt. **E**rat
 aut; sacru qā adragelime tēp; **S**ir
 ta des pti nā itaq; diei hora cogitū
 qd; audierat. et pedes suas tetigit.
 et ecce ferrū ex parte crepuit.
 i manu ei ut mūiā teneretur.
 et aliquaren; in cedere posset. **S**
 qd; ager. **E**rat ostiū obleratū.
 et pōū pauū uirtū. **S**ir

rexit tū nō tam spe e vadēdi.
quā tedio iacēdi. sēn circiosita
te tēprandi. accēdes ad ostiū
subframee domi in q̄ vinctus
erat. mox ut pellulū tetigit. le
ra tota int̄ manū ei collapla ē.
r ostiū domi aptū. **E**xistat pede
tentum sic hō spedit. ad eccl̄ā
ubi ad huc velptina celebrabā
tur officia p̄tendebat. **D**orro
mendici q̄ p̄foribz domi altabāt.
vident s̄ ad fiebat. r dimittit
ertr̄ni. i fugā d̄lli s̄nt. nichil
clamatēs. **C**ūq; iā ecclē p̄mū
ret. egrediens q̄dā de familia
domi captivitatis sue. q̄ manū il
li aā custodiebat. videlq; eū.
ad eccliam p̄erantē. tarde inq̄t.
gerarde venisti. **E**xpanēstete
illo. festina ait. ad huc sup̄
q̄ audias. **O**culi ap̄pe ei tene
bant. n̄ p̄sus q̄d agētur in
telligēbat. **S**ed ad altiores q̄ntul
ecclē cū data manu gerardū
subleuasset. r int̄unte illo ecclā.
tūc demū q̄d agētur agnūit.
r conat̄ eū retinere nō potuit.
Hoc q̄ in gerardo a captivita
te amorū sc̄li hui. r a captivi
tate filiorū sc̄li liberat̄. notū q̄
nō d̄nerat fidelit̄ p̄soluit. **I**n q̄
p̄tillimū. notū f̄cit d̄sus a q̄nta
p̄fectione sc̄e d̄ulacōis. gr̄am
ist̄e dei famulātis cepit. q̄ in
ei sp̄s q̄ fec̄ q̄ f̄m̄s s̄nt.

q̄d erat futurū vidē potuit.
q̄i iā t̄m. **P**relecialit̄ d̄pe i
late fr̄i ei lancea apparebat.
quō digitū loco applicuit ul
nevis mox futuri. sicut post
modū ip̄e d̄fessus ē nobis. **xiii**
Quam aut̄ ten̄ ut d̄v̄m
fr̄es p̄ma die in eodem
esset cū berardo sp̄i cōgiga
ti. r mane int̄itib̄ eis eccliam
ap̄licū illd̄ legebat capl̄m. si
telis ē d̄s q̄a q̄m̄ cepit in vobis
op̄us bonū ip̄e p̄ficiet. usq; i
die ihu xpi. **Q** d̄ tenor̄ nūc
nis. hanc ser̄ accepit. q̄m̄
li de celo somnasset. **G**entis
itaq; sp̄ual̄ iā pat̄. regenera
tor̄ i xpo fr̄m suoz. r manū
d̄m̄ intelligēs s̄nt op̄antē. ce
pit se hoc palā ubiq; p̄bica
tōm̄ i s̄ntē. r q̄cūmq; potat̄ ag
ḡrare cepit notū i d̄vere ho
mine. r cū d̄s de litteris sc̄li.
Que sc̄s ip̄o age s̄olebat. de
ser̄is r d̄uligē f̄itare. ostēdēs
gr̄at̄ia mundi. fugit̄ia in
te miserias. r viderem̄ mortē.
tūc p̄ mortē. s̄nt in bonis
sc̄li i r̄alis p̄p̄nā foz. **Q**d
m̄l̄ta. **R**̄tenor̄ ad hoc p̄ca
bitati erat. sp̄ate in eis gr̄a
d̄. r illo ut̄atis ei. r orone. r
i sc̄tia ser̄m̄ ei. p̄mo r̄ctat̄. r
te m̄t̄ d̄pl̄m̄. alt̄ p̄ alt̄m̄ ce
tebat. r d̄fencie hant. **xiiii**

Adumctus est ei etiam dominus hugo in
Atheniensis nobilitate et probita
te morum. possessionibus. et diuicijs
seculi ampliatius. **Q**uoniam hodie me
rito religionis sue. et caritatis pro
prios. et nobilitatis seu diuiciarum
gratia raptim a pontificiensi cenobio
quod edificauerunt. atheniense
si ecclesie pro merito. honore po
ntificis. **H**ic audies de conuersio
ne socii. et amici karissimi
mi flebat quasi proditor: quem
seculo mortuum audiebat. **I**bi
autem primo data est utriusque facultas
mutui colloquii: et post dissi
miles lacrimas. et gemitus dissi
milium dolorum. uerba uerbis ceperunt
ferri. et res rebus comparari
Cum iter ipsa uerba familiaris
amicicie hugoni infunderet spiritus
veritatis. aliam iam faciem habere
ceperunt uerba mutue colloquii
nis. **D**atis itaque dextris in solida
cum nomine uite longe dignius
uermisque facti sunt cor unum. et a
nima una in christo: quod in seculo an
fuerat. **P**ost paucos autem dies
miciat bernardo sub uelut ab
alijs locis hugone apposito re
silire. **O**portunitateque inuenta
quod magnus quidam episcopus diuente
illis in partibus haberet. festinat
ut reuocaretur: itaque peruenit
Observantes autem per dicitur so

50
dales. subuersores hugonis. in
loco per dicitur ambulat sua. et omne
ei loquendi adimit facultatem. om
ne aditum in secludit. **A**t ille cum
ei loqui non posset: clamauit pro eo
ad dominum. **Q**uo ueniente cum lacri
mis: subita et uehementis in imba
tione pluuie mox eripit. **C**onse
derat autem in campo. quod aer se re
nereet: et nil tale speraret. **D**il
pugnat ad repentinum ymbrem
vicini proximum petiit. **A**t bernardus
hugone tenens. metu
ait sustinebis huius pluuie gut
tas. **C**umque soli remansissent.
non fuerit soli. sed dominus fuit cum eis:
reddens ei continentiam et aeris se
renitatem. et animam. **I**bi reno
uatum est fedus. propositum confir
matum: quod non potuit deinceps
violari **rv**

Quebat ista pace et nascerebat.
dentibus suis fremebat. et
talitercebat. iustitiam autem ostendens in
duo glorie te seculo triumphabat.
Iamque eo publice et priuati pro di
cunte. matres filios absconde
bant. uxores detinebant mari
tos. amici amicos auerebant. quod
uicini et spiritus sanctus tante dabat uo
ce uertitatis: ut uix alicuius alicuius
teneret affectus. **C**rescente uero
ro liquitate eorum qui in hac diuisione
unanimiter consenserant. sic de

pmittitis ecclesie filiis legi. ml-
titudis eorum erat cor unum et anima
una in domino: et habitabant unanu-
miter simul: non quod alios audebat
se coniungere eis. Erat eis enim castel-
lioni domus una propria. et omnibus
omnium. ubi conveniebat. et colha-
bitabat. et colloquebantur: quod in-
gredi vix alios audebat. qui non
erat de certis eorum. Sed et si quis intra-
bat vides. et audies que ibi ge-
rebantur. ac dicebantur. sic de christi-
anis chaemithis aplos dicit dicitur
quodam prophetantibus dicebat
ab omnibus. diiudicabat ab omnibus: et
ad deas dominum. et confitens quod ve-
dus esset in eis: aut ipse unanimi-
tati eorum adherebat. aut recedens
flebat semetipsum. illos autem be-
atificabat. Hoc enim illis tem-
poribus in auditu erat: ut alicuius
adhuc in seculo commorantis nihil
prescietur. Ipsi vero quasi mensibus
sex per primum positum in seculo ha-
bitu stabant. ut per modum plures
aggere: dum quorundam negocia
per id temporis expediebant. **Q**
uia autem iam suspecta
ciperet esse multitudo.
ne que de numero eorum subriperet
ut ille qui temptat: placuit deo
sup hoc quod futurum esset revela-
re. Aspiciebat enim noctis. et videbat quasi eos
omnes desubisse in domo una: ip-

ordine singulos quasi committere
de cibo quodam muni cancoris. et
saporis. Cuius ceteris omnibus opti-
me suscipientebus. et cum gaudia
magno: diuos ex omni numero il-
lo notabat ac tibi illius salutaris
participatione vacuos remansisse.
Aliter namque eorum non sumebat: aliter
de summe videbat: et tunc muni can-
te sumeret. spargebat. **U**triusque
postea probavit euer. Aliter enim pri-
usque ventum esset ad rem. dulus re-
trosum in seculo rediit: aliter cum ceteris
cepit quod op bonum. si non bono fi-
ne desulit. **V**idi ego eum in seculo per
tra uagum. et per fugum a facie domini si-
cut cayn: quantum animaduerit potum
hominis humilimum. et miserabilis
confessionis. si minime pusillanimitatis.
Qui tamen in ultimis darauat
le rediit. in firmitate corporis et
in opia cogere. cum homo bene natus
ab omnibus cognatis et amicis pite-
t. ibique perpetati remittas. si non
omino pro uoluntati: obit non quod
it sicut frater et domesticus: si fuerit
misericordiam postulas. sicut pau-
per et mendicis. **I**n uero aduenire die
reddebi potum. et plendi deside-
rii: **g**illus est de domo propria a ter-
nardus per firmum filiorum cum fratribus suis.
filius suis spahly. quasi uero uice
epo regnauerat. **C**umque exiret
de mansione gaudonis per progeni.
in fontane dicebat: quinto vides

unu ardū fr̄m suū mimmū i pla-
 tea pūez cū aliis pūeris? eya
 mōd fr̄m arde ad te solū respic
 oīs tūa possessionis nr̄e. Ad qd
 puer n̄ puerilit̄ mor? vobis
 ḡ mōd cel? i m̄ terra. No ex
 eq̄ h̄ d̄m̄sio fr̄a ē. Quo dco. ab
 euntibz illis. nūc quidē dpm̄ cū
 pr̄e mansit. s̄ modico pt̄ euolu-
 to tpe fr̄es secūt? nec apr̄e. n̄ a
 ppinqs. seu amicus potuit deti-
 neri. Superat de dō dicata do-
 mo illa pr̄ senice cū filia? de q̄
 bz i suo loco dicemus xvii

Eo tempore nonne illis i pu-
 filius grex cystiēntis
 sub abbe degens viro venera-
 bili stephano. nū iā gūit ei te-
 dio ee m̄cipet paucitas sua.
 i oīs spes posteritatis decideret.
 m̄s̄ sc̄e illius paupertatis hedi-
 tas m̄l̄mderet? n̄ venerantibz
 oibz iens vite sc̄itate. s̄ refūgi-
 entibz auititate: repente dūma
 hac visitacōne tāleta. tā m̄ spe-
 rata. tā subita lenificatus ē. ut
 i die illa responsū hoc aspū
 sc̄o accepisse sibi dom̄ illa iūte-
 f. Letare steril' q̄ n̄ pariebas.
 erūpe i clama. q̄ n̄ parturie-
 bas. q̄a mlti filij deserte. magis
 q̄ enis q̄ habz vniū. de quibz p̄
 modū vltima es filias filiaz
 vsq̄ i multas gnacōnes. **Ma**

āno p̄ore vni ex̄itē q̄st̄iensibz
 p̄ d̄m̄s fr̄ibz i extremis iā
 posito apparuerat inimica ho-
 mimmū multitudine ppe basilica.
 ad fontē lauias vestimēta sua?
 i ipa visioe dān ē ei. q̄a fōs
 emonū vocaret. Quod nū m-
 dicalk abbi. i i tellexit p̄tinō
 v̄m magnificus dūmā solacō-
 nē. i m̄ltū quidē iā tē de p̄m̄s-
 sioe. s̄ plurimū p̄ea de exhibicō-
 ne letat. egit gr̄as dō pri. p̄ ih̄m
 xpm̄ q̄ cū eo i cū spū sc̄o viuit
 i regnat i sc̄la sc̄lōz. xviii

Anno ab incarnatione do-
 mini millesimo cente-
 simo. tertio decimo. a d̄m̄tione
 dom̄ cystiēntis quinto decimo.
 serenis dei **Bernardus** ānos
 nati circit̄ xxiii. cystiū in-
 gressus cū sociis fere xxx.
 sub abbe stephano suauū iūgo
 xpi collū subiūxit. Ab illo
 aut̄ die debet d̄ns b̄ndictione.
 i vinea illa d̄m̄i sabaōth debet
 fr̄m suū. extendens palmites
 suos vsq̄ ad mare. i vlt̄ ma-
 re p̄pagines suas. **Q**uā n̄ exp̄
 d̄ns sociis ei v̄rozan aliq̄ su-
 erat. i v̄rozes quoz cū v̄ris
 i tē h̄m̄i sac̄ d̄i facōis n̄ erat.
 p̄ h̄m̄is tollit̄ iūdm̄e et̄ b̄st̄ia
 tū i eis v̄rozbū sc̄m̄onialū
 feminaz. q̄d v̄lletū d̄r i iūgo

12
 67
 x
 viginti t̄
 triginta

nensi parrochia. dno co
operante magnifice sa
er creuit. usq; hodie religioni
opinioe celebrum. y psonis
y pssionib; dilatatu. h na
pagatu p loca alia. y ncl
sans ad huc ampliore face
fctm. her quide fuere miri
dei ditionis sca pncipia. Con
usa nomis aut insignia. qui
vita angelica gerens in tms
vixit: nemine enarrare
posse puto. cu vita n iuiat
de spu. de quo ille vixit. So
li qpe donantis y accipien
tis e nosse qutu ab ipso mox
dutionis exordio puenit eu
dms in bndictionib; dulcedis
sue: qnta repleuit gra e
lectionis: qm ab ubtate domi
sue iebriatur eu. **H**ugstus e
aut domi illa paupere spu.
y eo adhuc tempore abscon
ditu ac pene nullu. in tencio
ne ibi moriedi a coedib; y me
moriam homi. y spe delitescē
di. y latendi tamq; vas p
ditu. to ale disponente. y eu
sibi i vas electionis y parante:
y n solu ad ordme monast
cu fortandū. ac dilatandū:
s ad pntandū nom suu ca
ra gentib; y regib; usq; ad
extremū tpe. **I**pe n de se nil
tale istm as. aut cogitās:

pau ad custodia cordis sui.
y pposita standā. hoc semp i
oe de. semp etiā i ore habebat.
Bernarde. bernarde: ad qd
venisti. **E**t sic de dno legi: qd
cepit ilis face y docē: a pma
die in gllus sui in cella notu
rior. ipe cepit age in semet
ipso: qd alios erat docturus.
Solimodu em cu ia clareual
lis abbas eet ordinat. aduen
tantiu noticiis y festinantiu
igredi: audire eu pntante
soliti sum: ac dicente. **S**i ad
ea q int: sūt festinatis: me
hic foris dimittite curia q
de se lo attulistis. **S**oli sp i
gredi aut: raro nō pdest qd.
Qui cu noticiis ad notitate
verbi pntis. prens teneri
tudini eoz clemētū exponē
do qd dixerit. **C**arnale sapit
tencia pdicare solet foris di
mittēda. ipe cu noticiis eet.
i nullo sibi prens instabat o
nimodis mētificare nō solu
sapientias carnis. q p sen
sus carnis fuit: s y sensus ipor
p quos fuit. **C**u em ia interi
ore sensu illuminat amors
dulci ac frequentū sentire i
cyer delictū spante sibi sua
tūte. sensu illi in tencio
mēs a sensib; carnis: in tū
eis pmittebat qntu sūstē

ad exterioris cu hoibz suscipiōnis
 societate. Ad cui dnm vsus
 i stancia i dicitōne mittet.
 dicitōe ei ipa qdā uerebat
 i natura. Totusq absorptis in
 spm. sepe tota in dnm directa in
 tentione. seu i meditacōne spā
 li tota occupata memoria. vi
 dens n videbat. audies n au
 diebat. nichil sapiebat gusta
 ti. vix aliqd sensu aliq corpo
 ris sentiebat. Ia qpe amū
 ingi exegerat i cella noua
 q: cu exiens inde ignorat.
 vnu ad huc desup relata eet
 dnm ipa. Multo tempore frequē
 tauerat intrans i exiens do
 mu ecclē: ai ei capite vna
 tantū fenestā esse arbitra
 ret. rui

Conuersatus em sēlu
 mortificaco: nil mag
 modi adūtebat. ul' si forte
 aliquē eū dūgebat vide. me
 moria vt dān est alibi occu
 pata n sentiebat. Sine me
 moria qpe: sensus sententis
 nullus ē. Ne tā qūoq i eo n
 dissentiebat a grā: natalit
 em iā abmice hoc eāt hō il
 le qd legit. Puer era iac
 molis. i sortitō sū aiām bon
 am: iū magis eem bonis.
 veni a corpus conūpnatū.
 ad contempland a qpe spūali

qpe sēlu dūmā cu grā spūa
 li. natalitō dā vte pollebat
 i genij: sortitōsq etiam mli
 erat aiām bonā. sensual
 tate n curiose lasciuā. n su
 ple rebelle. s. dgauctē spūa
 libz studiis. i iēis q ad dnm
 sūt. sponte subditā spm i
 seruente: corp' etiā nullū
 vna dāminatū d sensu fla
 giat. i si minus neglectū:
 sicut oportebat curaret. ad
 seruēdū spū. i seruēdū dei ap
 tissimū i strumētū. s. nū carā
 ied ex dono pūmētis grē.
 i adiutorio subleuētis na
 tē. i vlu bono spūalis disci
 pline. vix iā aliqd dūpū
 teret aduersus spm. n est qd
 spm letet. s. p' sup vnes.
 sup vūūē carnis i sanguis. tā
 ta adūsus carne dūpūte
 hat: vt i firmū animal iā
 dēs sub one. usq in hāc die
 n adiciat vt resurgat. qd
 em dūā de somno. q i carnis
 hoibz solet ee refectō i labor
 i sen' dū' aut mē' dū' refectō.
 Ex tūc vsq hoibz iūgilat iā
 i impossibilitate qūonā. Ali
 qūdo dormitat. raro dormit.
 s. somno tenuissimo: qd ali
 hoim pter spm qlemētū re
 fectōne dferre possit. Aliqū
 em tempus magis se p' dēre

✠

queri solet. q̄ si dormit. hōi
neq̄ quēlibz in sompno suo
q̄ emoriente y sepultū ni
chil ab ebo plnibz differre.
Vnde y siquē forte religio
sū in dormiedo seu diurnis
stertente audierit. seu nmi
p̄p̄sitate uiderit iacente. pa
tient vix ferre potest. s̄ car
nalit eum seu sc̄larit dormi
re causat. In ip̄o nāq̄ tenuē
inictū. tenuē sompnus co
mitat. In neur̄ em̄ illā m
dulget corpi suo saderatē.
n̄ qd̄ m̄trōq̄ sup̄sisse aliqd̄.
satis ei est. Cū em̄ ad vi
gilia vigilaz ei modus ē.
n̄ totā noctē dūcē in sompne.
Sorro ad comedendū usq̄ ho
die iux aliqd̄ t̄ h̄c uolup
tate appetit. s̄ solo timore de
fecto. Et em̄ melliaris pulc̄
medat. sola tibi memoria
sac̄ ē. Sic accedit ad sumēd
abū. q̄ ad comētū. Ap̄mo
siquidem diuisiois sue anno.
seu eḡsiois de cella nouaor̄.
nata ei cū tene unius y deli
tate semp̄ p̄plexiois finit. ie
unius multis. y iugilis. fr̄igo
re. y labore. diuoribz y st̄m̄
is exercitius att̄ta stomacho
corrupto aridū p̄tinuē p̄ ol
solet reicē qd̄ ingerit. Qd̄ si
qd̄ natali deoctione digestū

transfudit ad inferiora. ibi ni
chilomin partibz illis corporis
n̄ minoribz infirmitatū in
modis obsessis. n̄ n̄ cū graui
tormēto eḡdit. Siquē aut̄ resi
diuū est. ip̄m ē alimētū corpus
ei q̄ letūq̄ n̄ tā ad vitam sus
tentādā. qm̄ ad differendā
mortē. Semp̄ aut̄ post abū
q̄ pensare solta ē. q̄ntū d̄me
derit. Si aliquēdo uel ad modū
cū m̄surā solitā excessisse se de
phendit. ip̄me abie n̄ patit̄
S̄ y ius pl̄mome sic ei in
natam ius ē. ut y si aliqd̄ do
corp̄al̄ s̄ cū libz restōis pl̄
aliqd̄ solito uelit idulge nō
possit. Sic aut̄ abūno fuit
m̄ nouicos nouiciū. mo
nachus m̄ monachos sp̄n
ualidus. corpe infirmū. n̄ li
dulgentie itā corpeis h̄tē
seu restōne. nil remissiois
de dimini labore ul̄ ope fieri
s̄ aliqd̄do acquiescens. Ce
tos namq̄ sc̄os ē arbitra
t̄ y p̄ferios. se ū sicut nouiciū
y m̄p̄netem. n̄ eq̄m̄ em̄tor
p̄f̄oz̄ indulgentis y remis
sioibz indigere. s̄ feruore no
uicia y ordinis districione. y
vigore discipline. Dropt̄ qd̄
dimis vite seu uersacom̄
feruetissim̄ em̄ator. n̄ op̄
aliq̄ manu fr̄es artitaret

quod in minoribus seu usus ei seu un-
pericia denegabat: fodiendo.
seu ligna cedendo. et peris hu-
meris portando. vel quibuslibet
laboribus equis laboriosis illud
redimebat. **U**t uires defici-
ebat ad opera in hiora quere-
fugiens: labore humilitate
penitabat. **E**t mirum in modum
is quantum in contemplatione rez
spualium ac diuinarum accipat
gram: ita talia non solum occupari
potebat uerum etiam plurimum de-
lectabat. **S**ed mortificata ut
domine sensualitate eius seu consue-
tate. seu infirmitate: in huiusmo-
di labore corporalium distractio
uix proficit etiam quod mentes
sepe necesse est. et si in sententia
et in cogitatione ab in-
teriore spiritu unitate aliorum pati
dissolutione: ut privilegio ma-
ioris gratie. in uirtute spiritus simul et
totum in deo uacabat. et in
alto patiens scientiam. in alto
deuotione. **L**aboris ergo tempore et sepe
inter orabat. seu meditabat
absque intermissione exterioris la-
boris: uerius laborabat abs-
que intermissione interioris suauitatis.
Nam usque hodie quod in scrip-
turis ualeat. quod in eis spiritualiter
sentit. maxime in filiis et in ag-
meditando. et orando se confiteatur
accepisse: et in hoc millos ali-

53
quod se magistros habuisse non
quercus et fagos. ioco illo suo
grioso inter amicos dicit solet.

Quod uero in scripturis ualeat.
palam sibi est: qui uel loquente
eum audire. uel aliquid quod scripsit le-
gere ponere.

Hecis tempore scribit ad se-
cundum non feruore et
gaudio sancti spiritus occu-
pans. cum tempore non impeditur et nel-
cuius laboris ipsius se sibi et
requiescere uideret: admodum
tristat ad orationem defugit. cum
magis lacrimis postulans
a deo donari sibi gratiam metum.
Nec fecellit simplicitas fidei
desiderium religiosi. Continuo
namque ut petit: impetrat. **E**t
ex illo die in labore illo pre-
cis se peritum esse cum quodam iocundi-
tate gratulat: tanto in hoc
opere deuotior. quanto se in huiusmodi
facultate ex solo dei dono remi-
niscit accepisse. **S**eriat autem
ab huiusmodi labore uel opere:
uigilant aut orabat. aut legebat.
aut meditabat. **A**d orandum
si se solito offerret. solitudine
utebat: si autem uicium seu a-
pud se. seu in terra esset. solitu-
dine cordis ipse sibi efficit.
ubi solus erat. **C**anditas
autem scripturas simplicitat et se-
riat libentem ac sepe legebat

n̄ ullis magis q̄ ip̄ay ubi se
 as intelligere se dicebat: q̄ qd̄
 qd̄ i eis diuine sibi elucebat
 ueritatis aut ueritatis i primū
 sibi originis fonte sue. magis
 q̄ in deatrentib; expositio ni
 rius sape testabatur. **S**cos
 tū i orthodoxos ear; ex poli
 tores humiliter legens. neq̄
 quā sensib; ear; suos sensus
 equabat. h̄ subiciebat forma
 dos: i uelut ignis ear; fidelit̄ ad
 heres. sepe de fonte inde ilh
 hauerat. i ipe bibebat. **I**n
 de est qd̄ plen' spū. q̄ omnis
 scā scriptura diuinitus est inspi
 rata. tā cōfident' i uerit. eaulq;
 hodie sicut apl's dicit iuitur
 ad docendū. ad arguendū.
 ad capiendū. ad erudiendū:
 i dū pdicat uerbu' dei. q̄cqd̄
 de ea affert i mediu'. sic pa
 tens i placēs efficit. i ita id
 inde agit efficax ad monē
 diuini: ut mirent' om̄s tam
 sc̄lari q̄ spūali pditi doctua.
 i uerbis gr̄e q̄ pcedr̄ de ore ei.

xxi **Q**um aut placuit ei q̄
 eū segregari a sc̄lo. i
 uocant. ut ampliore gr̄a re
 uelaret in eo gl̄iam suā. i ml
 tos filios dei. q̄ erant discipuli
 aggaret iunim: misit in
 tē abbil' Stephanū ad edifi
 candū domū clareuallis

mitte fr̄es ei' i cū eis alios
 uiros religiosos. **Q**uis abe
 iuntib; ip̄m ber̄rdu' etiā do
 minū p̄fecit abhem. mirantib;
 sane illis tanq̄ maris' i sc̄re
 nius tā in religioe q̄ in sc̄lo
 iuris. i tūtib; ei tū p̄ueneri
 orū etate iuuetutis. tū p̄ cor
 poris in firmitate: i iuniori
 ulū exterioris occupationis

xxii **E**rat aut clareuallis
 loc' in territorio lingo
 uli. nō longe a flūio alba.
 antiq̄ spelunca latronū: i
 antiq̄ dicebat uallis absint
 thialis. seu p̄t' habuissit ibi
 absinthij copia: seu p̄t' ama
 ritudine dolcis in cōuicū
 ibi i manus latronū. **I**bi q̄ in
 loco horrens' i ualde solitu
 dinis p̄seder̄ uiri illi iun
 us: fr̄i de spelunca lat
 nū templū dei. i domū orō
 nis. **U**bi simplicit' aliquo tpe
 deo seruierūt in paup̄tate sp̄t'
 in fame. i in siti. in frigore.
 i nuditate: in iugibus i ang
 tiis multis. **O**ulm̄taria sepi'
 ex folijs fagi p̄ficiēbat. **D**a
 uis in star' p̄fici illi: ex or̄do
 i milio. i uicia: ita ut aliq̄
 do religiosus iur' qd̄a appoi
 tū sibi in hospicio ubi iunplo
 rans clam alpoetant. q̄ p
 miraclo omib; ostēdūm:

qd inde iuuent hoirs. r tales ho
 mines. **A**t iuru dei iuu ista mo
 uebat. r suma ei sollicitudo de la
 vite multor. que apma die duli
 omis sue usq ad hoc tps fa sin
 glaric sacrū illud pecc nolitaur
 possidere: ut erga om̄s aiāl ma
 riu iudeat gerere affectū. **F**rat
 r uelieuent in p̄cordis et sc̄i
 desiderii r sc̄e humilitatis d̄lic
 tūs. **M**odo em̄ se ipm̄ deicunt
 fat̄bat in dignū. p̄ que fruct
 aliq̄ p̄ueniret. r modo oblit
 sim̄ estuabat flagūillimo ardo
 re: ut nullā n̄ ex multor saluē
 solatōne posse adinicti uideret.
Sane fiducia caritas pariebat.
 h̄eandē caligabat humilitas.
Contigit aut̄ inter hec ut aliq̄n
 do t̄p̄m̄ solito surgeret ad in
 galias. **Q**ū pactis cū usq ad
 matutinalē laudes aliq̄n̄ lon
 guis intualū. eḡssit foras. et
 loca iucunosa c̄ruens ceabat
 d̄m̄ ut acceptū haberet obsequi
 um r fr̄m̄ suor: r in eo qd̄ th̄mi
 sp̄ualis fruct̄ desiderio d̄stitit.
Subito ū stans in ip̄a ceatōne
 modice int̄tusil̄ oculis. iudit in
 dign̄ er̄m̄tūm̄ montib̄ tā in finī
 tā d̄iulē d̄dicionis hominū mult
 tudinē in fericeē ualle d̄scen
 dere: ut nullis ip̄a cape ū pollet.
Qd qd̄ significauerit: iā om̄ib̄
 manifestū ē. **H**ac q̄ iur̄ d̄m̄ iulū
 † nisi habitus

que magnifice cōsolat. r exhor
 tat. ē etiā fr̄s suos. d̄monens
 eos de mis̄ctia dei usq̄m̄ d̄sp̄are.
Qū ū cū instantē h̄i **Q**ūm̄
 em̄ Gerard̄ frat̄ ei
 cellerari dom̄ ap̄ eu d̄m̄ que
 r̄t ad necessaria dom̄ r fr̄m̄
 multa d̄esse. n̄ hab̄ se iude ea
 coepneret. r iurgite necessita
 te iā nullā recipet ūb̄. d̄sola
 tōne. rel̄ aut̄ in p̄m̄ptu ū c̄t
 que caret. iur̄ cū q̄ntū interi
 ad pl̄entes angustias sufficere
 possit. inq̄sunt. **M**le ū r̄. lib̄s re
 spondit. **T**uc dimittens eū. ad
 ceationē d̄stigit. **P**ost paulidū
 ū rediēs Gerard̄ mulierē q̄ntā
 de castelli de foris ē. r uelle ei
 loq̄ uiciat. **A**d q̄ cū egrederet̄
 p̄cidit ad pedes eī eadē mulier.
 r eu. lib̄s b̄ndictōne ei obtulit.
 ceationū suffragia iplorās iur̄
 ro suo p̄ctose egrotanti. **Q**ū b̄
 iur̄ allocut̄ dimisit a se: uade
 inq̄uens sanū inueniet iur̄m̄
 tuū. **M**la ū abiēs in domū suā:
 sic audierat sic iuenit. **A**bas
 ū d̄solant̄ pusillanimitatē c̄lle
 rarū sui. ad s̄ d̄inedū d̄m̄ de
 ceto ~~redidit~~ redidit fer̄ciore. **A**et
 cū semel h̄ ei d̄stigillē certū ē: ū
 sepe cū h̄uimodi necessitat̄ multa
 ret. repente uide nō spabat̄ auri
 tū ei a domino affuisse. **P**pr̄ qd̄
 iuri prudentes itelligētes matū

sup est

27
dñi eē cū eo. teneritudine mīal
et a deliciis paradisi nūp egres
si. rerū extior sollicitudine
graviare capiebant: eas ipi in
tra semetipos ut poterāt dige
rētes. et tūm de iusticiis et scie
tis suis. et causa aiā suar eum
slide utres. **N**ūq tū pene hoc ei
contigit. qd filius isrl legitim olim
de moyse et gisse. cū diu dūlat
cū dño i monte syna e caligine
nubis egredere. et descenderet
ad pplm. ex colloqo dñi facies ei
cōmūta appareret. et tribul: adeo
ut fugeret ppls ab eo. **E**gressus
ū iur ille scs a facie dñi quā inso
litudine cōstet. et sublimis
altitudine et templacōis in silē
cio aliquid frūit erat. qd de
cōlo afferens in t hoies miracū
qdā cōqūte sibi apd dñm plusq
humane pūritatis: hoies qd rege.
et int qd dūlarū ueniebat. pene
omīs ale abstruit. **S**i qñto uaq
de spūalib et edificacōne aiā
sermonē ad eos habebat. et loq
bat hōib lingua angelor. et iux
intelligebat: maxime aut in hil
q ad uicel hominū pūnebat. ex
habūdācia cordis sui tā sublimia
eis pponēbat. pfecta ex igebāt
ab eis. ut dūrt uideret sermo:
intatū nō capiebat q dicebant.
Rursum cū singillatim audi
ret scientes col sibi. et semet

ipos accusantes sup dūlū illū
oib cogitacōnū dūmū hūmāna
rū quas nullus in carne uiuens
hō pēit uitate potest: hoc potissi
mū fuit i q luci illi ad tenebb illas
dūencio eē nō potuit. scilicet qd ho
mines i ueniebat. qd i hac parte
anglos estimabat. **A**ngelicā em
magna ex parte de gustant pū
ritatē et ex sciecia iam olim accep
te a deo grē singularis simpliciē
pūdicans inuile dūdiōi hūma
ne fragilitatis. interpretacōes seu
iniquacōnes cogitacōnū harū
nullū religiosū uirū posse in cōdit
et si i cōdit. uē religiosū nō eē esti
mabat. **S**ū uē religiosi pie pru
dentes. et i pūdicacōne uerba ei
uenerabant eqā q nō capiebāt.
et in dūfessionib suis hō ad nouū
dūpēret auditi. eo qd semina
riūm qdā de spūacōnis pferre
uideret in firmis. tū uerū sen
tēciā scī iob nefas pūtabāt et
dice sermonib scī. nō exculantel
s accusates i firmitate suā i dūp
tu hōis dñi. in q nemo iūnes uūti
ficari potest i dūpectu dñi. **U**n fūm
ē ut fieret magrā magrū. pia hu
miltas discipulor. **C**ū em ad uicū
arguentis hūmiliarēt q argue
bāt: cepit et spūali magrō adū
sus frēl hūmiles et subiectos re
lūs suis eē suspect: et tū ut ipē
iā pot accusaret ignorāciam

sua. & defleret necessitate qd si
 lere n liceret. cu nesciret loqui
 qd n ta alta ad hoies q i dig
 na hoib loqudo ledet colicinal
 audire. qd ta scripulo se pfer
 rone a scrib simplicib exigebat.
 ig se ndum i ueniret ee pfectu
 Cogitabat naq eo multo me
 lioa r uicimora saluti sue i li
 lengo suo meclitari. q ab ipo au
 dierit. deuoc r efficac salute m
 sua opari. q ei ex emplo acciper.
 expdicatione u et scandalizari
 pot q aliud scipe edificacois.
 C uq sup hoc ue hemici sbaret.
 r pstarer. r diuile cogitaco nel
 ascenderet in cor ei. p multo fluc cogi
 tus r tnat cordis. de aut ab exte tagi
 riorib oib ad itiora sua recoll uii
 ge se. ibiq i solitudine cordis. et
 seculo silenci pnie. r pcolari dnu
 dou qcuq m misericordie sue sup h
 ei sua reuelaret uoluntate. Aer
 distulit misericordia dei auerit i te
 pore oportuno. **C** uicis liqde euo
 lutis dieb uidit i uisu noctis pue
 ru claritate qda dnuina altante
 sibi r magna auctoritate papi
 ente fiducialit loq qe ad ei sug
 gerer in aprioie gen sui. quo no
 ipe eet q loquet. si spc scs q loquet
 in eo. Et ex tuc manifesti i eo r
 p eu loquens spc scs. r sermone
 potencie ei. r sensu i scripturis
 habudanciore suggeres i apa

one oris ei. apd auditores q i gram
 ei addidit. auctoritate r i tellet
 tu sup egeni r paup. r pecca
 tose penitete. r uenia postula
 tem. - xxiii

C uq ia aliquen didicisset
 int hoies dulari. r hu
 mana age r tollerare. i aq ut
 frs suos r cu eis inciper fru
 fructib diuiois sue. pat q qui
 sol domi remasit uenient ad
 = filios suos. apolit e ad eos
Q aliquitu temp ibi fecisset.
 obit i senectute bona. **S** eor
 quoq eor i sclo nupta. r sclo te
 dita. cu i diuiciis r deliciis scil
 piclitarer. tande aliquido inspira
 ur ei deus ut frs suos iulitaret.

C uq uenisset q i uisura uenerabile
 fratre suu r adeet cu comitatu sup
 bo r apparatu. ille detestauit r exetul
 ea tanq rete elyabon. ad capiendal
 aial. nulatent aqelce uoluit adin
 tendca ea exire. **Q** d audies illa
 stilla r pnta ueliant. cu null ei frim
 suae occurit dignaret. cu afre suo
 andrea publice ob uelitu appara
 tu sterc in uolitu argueret. tota
 i lacrima resoluita. r si pcatie su iqt.
 pcalib xpc mortuus e. **Q** a em p
 catie su. idco stitit r bonoe collo
 quiu redro. Et si cu pic fuit ms
 carne mea. ne despiciat ser u cli
 ai am mea. Veniat r iapiat. r qe
 qd pcepit face parata i mi. **H** ac

q̄ p̄missione tenes erit ad eā cū
frat̄ib' suis frat̄ ei. Et q̄a eā
separare a viro n̄ potat. p̄mo
iūho omne ei mūdi gl'am i cultu
uēst̄i ū r̄i omib' scti pompis. r̄
curiositatib' iē dicit. r̄ forma
vite matris sue in q̄ mlt̄o tpe
vixit cū viro ei in dicit. r̄ sic
eam a se dimisit. Illa ū obe
diētiā p̄p̄t̄ p̄cepto. rediit
ad p̄p̄a: unūta repente scdm̄
omnipotētia dextere excelsi.
Stupēbant ōs adolescenti
tam nobile delicatā subita
mutatōne i habitū. r̄ iuctū.
in medio scti vitā dūce here
miticā. r̄ in stare iugiliis.
r̄ ieiuniis. r̄ otimūis ordib':
r̄ ab oī sctā p̄orsus se facere
alienā. Biennio postea sic
vixit cū viro suo. ill' sane
secūdo maxime āno dante dō
honore. n̄ temerari' ulterius
p̄sumēte templū sp̄t scti: qm̄
r̄ tandem iūate ei iuctus
p̄seuerancie. liberatōe a se di
mittēs. iuxta ritū ecclē faci
tate ei ccessit seruiendi dō
cū se p̄bavit. Illa si optata
libtate — potita monasteriū villetū
cū sup̄ m̄ minimū adies.
cū sctis monialib' i ubi deo
seruiētiā reliquiū vite
sue dō voluit. vbi tantam
ei gr̄ia dñs stulit sc̄tatis.

r̄ ut nō min' aīo q̄ carne il
loy p̄baret viroy dei ēē ger
mana. xxv

Cum aut̄ missus no
uit darā halle verū
d' ordinandus ēēt i minist̄
riū ad qd̄ assupt̄ emt. r̄ se
des lingonēsis uacaret. ad
q̄ ordinatio ip̄a respicieba.
querentib' frat̄ib' quo en
ducent̄ ordinandū. cito de
proximo se obtulit bona fa
ma venerabil' cathalacū
sū ep̄i opinatissimi illius
magri gwillelmi de capell'.
illucq̄ en cū sumendū ēē
distintū ē. Sic q̄ f̄m̄ est.
Abiit aut̄ cathalacū
assupto senū elboldino mo
nacho quoda cystiense. In
tunc p̄dā ep̄i dom̄. iūuēni
eresi corpis r̄ moribundi.
habitu quoq̄ despicabil'.
subsequēte monacho sem
ore. r̄ magnitudie r̄ robore
corpis eleganti: aliis r̄idē
tib'. aliis irridētib'. aliis
rem sicut erat in r̄ptando
veneratib'. Cū aut̄ d̄rere
t̄ q̄s eoz ēēt albas. ep̄i p̄m
oclos i en aptos habens ag
nouit seruitū dei: r̄ susce
pit en sicut seruis dei. Cū
en p̄mo ip̄nato colloq̄. si
in elū locacione pruden

na nimenis magis magisque
 pderet verendia colloque
 di: in tellerit v sapiens dnu
 na visitacone i aduentu hos
 pitis sui. **A**er de huc hospita
 litans pia instanaa. don vs
 q ad familiare fiducia v lib
 tate loqdi pducto colloqo ad
 alterutru. ia meliur eu dme
 daret. **S**ciencia sua: q uba
 ulla. **A**d milia: **E**t illa die.
 v ex illa hora fr cor vnu. v
 ma vna i dno. itan vt sepe
 alt alim hospite deinceps
 haberet: v pa eet epi clare
 uallis. clareualle su v effi
 ceret n sola domus epi. k v
 p ipm tota ciuitas catha
 latinis. **C**u v remeſis p
 imna. v gallia tota p eum
 i deuotione excitata est: re
 uerentia viri dei. **A**b illo si
 quide tanto epo ceteri didi
 cerut suscipere. v reueri eum
 tamq angelu dei: ita vt hu
 p tempore pſensse in eo g
 cia videat ho tante auctori
 tatis. sic affis erga ignotu
 monachu: v monachu tam
 te humilitatis. **xxvi**.....

Aodico u pr tpe tnt
 acto. cu eo usq i fir
 mitas albis mg
 uelcet. ut ia n mors et aut
 oi morte gnae vita sperare

t: ab epo inſitar. **S**uos in
 so eo ept se no solum vite ei
 k v sanitatis spe habe dicit.
 si dſilio ei achesens. scdm in
 firmitatis sue modu aliq
 ceperi sua cura pateret im
 pendi: ille u eu a rigore ul
 usu dſuetudis sue unu faci
 le flecti posset: pſtis ept ad
 capitulum aſterciense. ibi co
 ra pauculis abbatib huc
 uerant pontificali humilita
 te. v sacerdotali caritate. toto
 corpore in terris pſtatis: penit
 v obtinuit. vt toto anno vno
 i obediencia sibi rderet. **A**d
 em tante humilitati i tanta
 auctoritate negari posset.
Reſuſu itaq clareualle. ext
 claus v terminos monasterii
 domnicula vna fieri pcepit.
 ordnas v mandas in alio ul
 potu. sine i alio humusmodi
 ita eu nulla ibi teneri ordi
 nis dſtinctione. nulla de to
 ta clare domus ad eu refer
 ri sollicitudine: k sibi eum
 imie scdm modu ab eo pſ
 titu. **E**ode tpe v ego clare
 ualle. ipm q frequentare
 cepi. **Q**ue tu ibi cu quoda
 abbate altero inſitare m: inueni
 i suo illo tugurio quale le cu
 plis iſpitis pſplicitis fieri
 solet. **I**nueni aut expcep

Handwritten marginal note in red ink, partially obscured by a cross symbol.

Handwritten marginal note in red ink.

repto ut dñm ē ep̄i ⁊ abbat̄i feri-
atū ab om̄i sollicitudine dom̄i
tam interiori q̄ exteriori vacā-
tē ⁊ dō ⁊ sibi: ⁊ q̄ in deliciis pa-
diti exultatē. Ingressusq̄ regi-
ū illud cubiculū. cū considerare
habitacōne ⁊ habitatore. tanta
in dñm testor dom̄i ip̄a in amebā
reuerētiā sui: ac si ingrederer
ad altare dī. **T**antaq̄ affectus
suauitate cōtra hominē illū. tam-
toq̄ desiderio in paupertate illa.
⁊ simplicitate cohabitadi ei: ut
si optio illa die michi data fu-
isset. nil tū optassem. q̄ ibi
cū eo semp̄ manē. ad seruiē-
dū ei. **C**umq̄ ⁊ ip̄e iuāsim
nos cū gaudio suscepisset. ⁊
quererem̄ qd̄ ager. quom̄ ibi
vīueret: in illo suo gūoso ar-
midens nobis optime ait Ego
cū hacten̄ hoīes racionales
obediēbant. nullo dei iudicō
irraciōn^{na} bestie dato sū
ad obediēdū. Dicebat autē de
quodā hoīe rusticano ⁊ nemo.
nil procius sciēte. ip̄m ab
infirmitate q̄ laborabat cura-
turū se iacitātē: cū ad obe-
diēdū ab ep̄o ⁊ abbat̄i ⁊ fr̄i-
b̄ suis cōdit̄ erat. **I**biq̄ cū eo
manducantes cū arbitrarem̄
hoīem tā infirmū. tantēq̄ p̄uide-
cie d̄missim sic op̄tebar p̄ci-
randū. ⁊ iudem̄ ei agente me

claudam

dico illo suo offerri cibos. q̄s
sanis q̄s vix p̄ angustia famis
attinget. videbam ⁊ talē sce-
bam: vix regulari silencio nos
colubente. qm̄ in illū q̄ sacrile-
gū ⁊ homicidā ira ⁊ stimulis
insurgem̄. **I**p̄e autē in quē h̄
siebat indifferentē cuncta su-
mēs equie oīa approbat. sicut
qm̄ sensu ip̄o corrupto ⁊ pene
emortuo sapere nil discernebat.
Nā ⁊ saginā crūdā p̄ errorem
sibi oblata p̄ bicyro multis di-
ebz nosc̄ comedisse. oleū bi-
bisse tam̄ aquā. ⁊ multa talia
stingebat ei. **S**olā cūp̄e aq̄
sibi sape dicebat: eo qd̄ cū eā
sumēt. fauces ⁊ guttur ei
refrigerabat. **S**ic ḡ autē eū i-
ueni: ⁊ sic habitabat in illa
solitudine sua: v̄ ille dī. **Q**u-
erat solus cū quo erat deus:
⁊ custodia ⁊ solacō scōz an-
geloz. **Q**uod etiā manifestis in-
diciis demonstratū ē. **N**ote em̄
qd̄ā solito affectus orādo effu-
derat sup̄ se animā suā: cū te-
nuit soporatus uoces audi-
uit tam̄ t̄seuntis multitu-
dinis copiose. **E**ungilas autē
⁊ easde uoces plennis audies:
cellā quoz in qua iacebat
egreditur. ⁊ p̄sequit̄ abeim-
tes. **H**aut̄ p̄ciū abeimat locus
densis adhuc spinaz uep̄um

fructibus abundans: & nō longe
mitari ab illo. **S**up hūc aliq̄
diū stabat uelud aluātes cho-
ri hūc inde dispositi: & uō s̄s au-
diebat & delectabat. **C**ui tū
misteriū uisionis nō p̄us agno-
uit: q̄ trauersatis post aliquod
ānos edificijs monasterij eo-
dē in loco positū oratoriū cerne-
ret. nō nocēs illas audisset. **M**ā
si idign⁹ ego paucis dieb⁹ tū
eo: & quocumq̄ oculos uerebam.
mūns q̄ celos me iude no-
uos. & terrā. & antioq̄ egipci-
oz monachoz p̄m̄ uroz an-
tiquas semitas: & iēis nri tē-
poris hoīm reuēnsia uestigia.
Erat enī tūc tēps uē clare
uallis aurea sc̄la: & tū iuri-
ditinis olim diuites i sc̄lo & ho-
norati. nūc in paup̄tate xpi glo-
riantes etiam dei plā tarent
i sanguine suo. i labore i erup-
nis. in fame & siti. i frigore &
inditate. in p̄secutioib⁹. & o-
tumelis. & angustijs mltis.
Parātes claraualli eā q̄ hodie
habz sufficienciā & pacē. **F**leg
enī se tam sibi q̄ xpo & fr̄ib⁹ i
ibi dō seruicijis iūie estimāte.
p̄ nichilo habebat q̄cqd sibi de-
esse. t. dū reliquerēt p̄ se qd
illis sufficeret. & ad subsidiū ne-
cessitatis: & ad aliq̄ sc̄laenā
uolūtate p̄ xpo paup̄tatis.

58
Seruaq̄ facti & abiteuāte clarā
uallē p̄ descensū monis. ds
in domib⁹ eius cognosceret: nō
i simplicitate et humilitate
edificioz simplicitatē & humi-
litatē i habitacū pauperū
xpi uallis muta loquētur.
Deniq̄ in ualle illa plena
hoīb⁹ i q̄ nemi otiosū eē lice-
bat. oib⁹ laborantib⁹ & singul⁹
circa i iūcta occupatis. media
die media noctis silenciū a lu-
p̄ uenientib⁹ i ueniebat: p̄ la-
bor somn⁹. ul' si fr̄es in laudi-
bz dei occuparetur. **S**orro si-
lenciū ip̄ius ordo & fama. tā-
tā eā apd̄ sc̄lares hoies sup̄
ueniētes sui faciebat reueren-
tiā: ut & ip̄i nō dicā p̄ua ul' o-
tiosa. & aliq̄ eā qd ad rē at-
tineret. ibi loqui uerērent.
Loci uō ip̄ius solitudo i opa-
ta siluaz & uicinorū hūc inde
monū angustias i q̄ serui-
di latebat. **S**pelūcā illā sc̄i be-
nedicti p̄ris nri quodam re-
p̄sentabat. i q̄ aliqui a pasto-
rib⁹ iūet⁹ est: ut tū imita-
bāt uita. habitacū eius ac
solitudis formā aliq̄ habere
uidentur. **O**m̄s q̄p̄ i mlti-
tudie solitarij ibi erant. **V**al-
lē nāq̄ illā plenā hoīb⁹ ut
dcm̄ ē. ordinis racōne tamta
ordinata singul⁹ solitariā

famebat. q̄a sicut vn̄ hō iōq̄
dinat̄ q̄ cū solus ē t̄pe sibi r̄
ba ē: sic ibi vbi vnitare sp̄s.
y regularis lege silēti i ml̄
tudinē hom̄ ordinata. solitu
dinē cordis sui singul̄ ordo de
fendebar. Domibz ū y habitacū
cūl̄ siphac̄ v̄it̄ m̄ habitacū
psimil̄ erat. Sams n̄ tā fir
m̄ furens q̄ terrenus videbatur.
dums fr̄m laboribz iux̄ de tra
deser̄ illuc̄ sterili p̄ductus. ce
tera q̄q̄ cibaria queq̄ iux̄ erāt
aliq̄ saporis halencia: p̄r que
fames. seu amor di faciebat.
S̄ y ip̄m nouicij feruoris sim
plicitas sibi tollebat. cū q̄ si
uenerū arbitrites q̄cqd̄ come
dēt v̄r cūq̄ delectaret. recusa
rēt dona dei p̄r gr̄am q̄ in eis
senciebant. Cū em̄ circa oē ge
nus carnal̄ tollerācie. cū ad
iucorio gr̄e di studiu sp̄ual̄ pa
tris i eis hoc effens̄. ut plu
rima q̄ homini i carne consti
tuto ip̄sibilia p̄us videbant.
iā nō solū d̄stant p̄agent. y si
ne murmuracōne. s̄ y cū i genti
delectacione: ip̄a delectacio a
liā i eis peperat murmuracōne.
y eo periculosiozē q̄ eam esti
mabāt q̄ remouere a carne. sp̄m
p̄p̄uocē. S̄ualū q̄re haben
tes. y q̄ cū testimonio d̄scētie
sue memorie fidelit̄ d̄medatū.

inimicā eē aīe d̄nem delectacionē
carnis: q̄cqd̄ carne cū q̄libz de
lectacione nutre uideret. fugiē
dū arbit̄bat̄. Quali em̄ p̄ alia
uīā reduci se putabat i regione
sua: cū p̄dulcedine amoris
iterioris amara equie ac dūl
tia delectabiliter edendo: delec
tabilius iux̄e in heremo sibi
uiderent. q̄ p̄us uixissent in
sclō. Cūq̄ in hoc suspectā aliq̄
tenus haberent sp̄ual̄ p̄ats cor
tidiana correptionē. q̄ tam
eoz pl̄isq̄ sp̄m̄ deferentē: ali
q̄ ad iudiciū ep̄i q̄ tūc forte
aderat res delata ē. Sup̄ quo
v̄ ille p̄tens in v̄lo sermonē
ad eos aggressus ad eū finē p̄
dixit. ut hominē omnē qui
cūq̄ dona di reculeret. p̄r ḡ
cia dei inimicū eē gr̄e dei. y sp̄m̄
sclō resistere p̄nunciaret. ad
ducta sicquidē hystoria de hel
seo p̄pheta. y filiis p̄phetaz cū
eo in desertis locis vitā hemi
tica ducētibz. quom̄ cū aliq̄
ad horā refectiois uētū eēt.
amaritudo mortis i olla deco
ctionis eoz iuenta. p̄ uirtutē di.
y ministeriū p̄phete p̄ infusi
ōnē farinule dulcorata ē. ol
la inq̄ illa p̄phetica olla uīa
est. nil i se n̄ amaritudinem
habens: farina ū amaritu
dinē in dulcedine d̄tens:

tataq; ium eu ite ipo caufaba
 tur inferre nature: ac si agn⁹
 ad aratru alligat arare coget.
 Na cu greb illius ex corruptione
 stomachi p os eius idigeste cru
 ditatis erupro alijs inperer ee
 molestior. maxie aut in choro
 psallecu: q n m illico collectas
 firm deseruit: s iuxta locu staci
 gnis sue pcurato ac defosso in
 tra receptado doloris illius: sic
 aliq diu pur potuit necessitate
 illa tntegit. Et ubi qd si h
 pmisit in tollerancia rei. nuc de
 mu collectas deserere. v sece
 su secu habitare pmissus est:
 n qntu siue collocuonis. siue
 solacis. gra siue discipline
 claudis necessitate ^{autu}
 eu firm aliquo oportebat in
 esse. Et hec fuit rhtis illa neces
 sitas: q pmo illa sca fratuitas
 sce illius paternitatis iugi soro
 carere p se coacta e. In quo do
 lem qdem q p langimus infirmi
 tatis eius iste effm: s sca desiderij
 v spual feruoris affm uenera
 mur: q qm lenifirmitatis eius
 effs usq; q; plage dus sit v do
 lend. Quid em si voluit sapia
 di. p ifirma potius hois illi
 tag; s fudere forcia mdi hui?
 Os em nra etate qntuuis robusti
 corporis v acitate ualitudis.
 tanta aliqu fecit qnta iste fecit

ad v aliqu p qlib;
 infirmitate cu re
 uisit impfectu
 qd p cum secu
 du data gra
 aam fieri
 oporteret.

v facit moribus. v languidus:
 ad honore di. v sce ecclie utilitate.
 Qntu postea numeru homi u
 bo v exeplo tnt de sco: n solu
 ad ductione s ad pfrone. Qnta
 ex eius p totu xpianu orbe s
 tuit domos ieu ciuitatis refugij.
 ut qcuq; petauerit ad morte. v
 etne mortis rei iudican fuerit.
 reminiscant v ducant ad dnm.
 v pugiāt ad eas v saluet in eis.
 Que salmata ecclie n sedauit.
 qs n s fudit hereses. v qm pa
 ce it distictes ecclias v plos no
 restituit. Et h qd s mima sūt.
 Ceteru q bona i numeris hoib; si
 gillatim pstitit. p causa. p psona.
 p rege. p loco. qs enūmet. Sor
 ro si nimietas i eo reprehendit sa
 feruoris: habz certe apd pias
 metes excessus iste reuerencia
 sua: qa quicuq; spu di agut. mltu
 reuerent in seruo dei reprehendere
 minū ista nimietate. Habet v fa
 ale apd hoies excusacione. cu vix
 audeat qsq; eu s depnare. que
 deus iustificat. ta mltā tā subh
 mia cu eo v p eu operado. felix
 solu reputat ad culpa qd ceti p
 sume sibi solent ad gloria sue.
 rit aut homo iuueni suspecta iu
 uetis sua. bis qpe q temp e pa
 uidus: fuit ei studiu tantam v
 titu plenitudine q habebat ex
 gra. aliq v laboris sui s tneua

luc
 qd
 gal
 de
 m
 m
 re
 hor
 ner
 ulq
 legi
 win
 i di
 alio
 q
 form
 naq
 reus
 die
 effir
 ca
 d
 v
 nra
 ex
 mo
 fuer
 tum
 tem
 d
 ad
 qd
 ro
 h
 h
 nra

sua annulare. **S**ed et uita eius
 non solum proponere imitanda. fru-
 galis et tunc ex exemplo carere non
 debuit. In quo seruus dei et si in-
 mietate foelita excellit. pijs tunc
 metibus non de numerate sed de seruo-
 re exemplum reliquit. **Q**uod autem eum in
 hoc mirum extulit. in quo ipse non
 ueret omnia opera sua. non confundit
 usque hodie se accusare. **U**sa enim
 legi arguit semetipsum. quod ser-
 uum dei et firmum abstulit corpus su-
 um. dum in discreto seruiore in bealle
 illud reddidit ac pene inutile.
Et qualiter de infirmitate. et in-
 firmiorior et potens factus est. **U**irtu-
 namque dei uehementius in infirmita-
 te eius resurgens. extitit usque ho-
 die digniore quanda apud homines ei
 efficit reuerentiam. et in reueren-
 tia auctoritate. et in auctoritate
 obedientiam. **I**ta tunc enim ad opus
 et uirtute predicacionis diuinitus
 aptabatur. ad quod sicut super dicitur
 est ex utero matris sue. cum testimo-
 nio diuine reuelacionis olim
 fuerat prefiguratus. **N**ec tunc tan-
 tum sed et in tempore suscitacionis et sub-
 leuacionis et placacionis sue. ipso or-
 dinate et agere digno ordine
 ad hoc illustrabatur. et ignorans
 quod de se fieret. non solum monasti-
 co. sed et in ecclesiastico ordine in-
 terpretabatur. **E**t primum quod tunc resus-
 citandum in monastico ordine ante

religionis seruiore. primicias unie-
 ritatis sue dedicauit. exemplo et
 uerbo inuentum in septima mona-
 terii ad hunc studium uacans. **S**ost-
 modum autem cum ad altum uita et
 usacionis ordine in firmitate
 corporis cogitur. et sic deum est
 necessitas in firmitatis et ordo
 necessitatis. a summi eum susci-
 tacione uentis plus solito sequer-
 traret. **H**ec prima cepit esse occa-
 sio. ut quod hominibus de seculo exposuit.
 quorum iam ad eum multitudine con-
 flue-
 bat. ipse et presentia sua libere
 eis ac liberaliter modas uerbu
 predicaret. **C**umque et longius aliquam
 a monasterio per causas ecclesie
 munitibus obedientiam traheret. et
 quocumque ueniret. uidentibus locu-
 turus de deo sile non posse. et age-
 re quod dicitur non cessaret. sic in breui
 innotuit apud homines. ut ecclesia di-
 ta uili meo in corpore suo repto ad
 quocumque optebat non dissimularet.
Sed et licet a primo flore iuuentis era-
 tis fructibus spiritus semper habundantia
 uelit. ab hoc tamen tempore copiosius
 ei addita est. sicut apostolus dicit mani-
 festacio spiritus ad utilitatem. sermo
 scilicet feruoris sapientie et scientie cum
 gratia prophetie. et opacionis uirtutu
 et diuersarum opitilaciones sa-
 nitatu. **Q**uorum quanda que certa
 narracione didici. quod fide a fi-
 delibus in uiris assignata sunt.

ubi

eadē ⁊ legentib; resiguo ⁊ rōi
Primo tempe aduēta
 enis ad claraualle?
 Prigit ioh̄n̄tū quedā nobi
 le iux̄ de castello proximo
 cui firmitas nome ē eḡtā.
 Cūq; i ḡmiescente subita e
 ḡtudie obmutescet. ⁊ iā mo
 ri iacet. ⁊ sū magico hic ab
 irer. ⁊ reperit os hoc magis
 dolore affligi. tam ip̄us eḡ
 filius al̄ ioh̄bertus. q̄ p̄m
 qui tēti ⁊ amici om̄sq; fami
 lia? qd̄ sine p̄fessioe p̄tū. ⁊
 d̄m̄m̄ois sac̄ p̄ceptōne mo
 reret. v̄ honestus sc̄dm̄ scm̄.
 ⁊ magnifice honorat. Grat
 aut̄ cognatus v̄m̄ dei. sc̄dm̄
 carne. Cūq; ad eū m̄ctus cu
 currit. redies a monasterio
 tumfontiū. qd̄ in proclia d̄a
 talauūsi p̄m̄ om̄niū ip̄e
 fundauit: d̄iuit ad eccliam
 quāda. ⁊ p̄ eodē infirmo op
 tulit hostiā salutare. Cūq;
 aut̄ hora in se redies hō lo
 cutus ē. ⁊ p̄tā sua cū lacrimis
 p̄fitebatur: s̄ ut diliger̄ p̄ba
 tū ē. v̄ sc̄s vir factiōm p̄h̄
 mauit. ille quoq; obmutesc
 iuit p̄us. Cū aut̄ desideratus
 x̄pi seruus ad eēt. cū gerar
 do fr̄e suo. ⁊ auidio gaude
 m̄co: ab amicis ip̄us obm̄
 ius rogabatur. ut p̄ eo wa

ret. Compassus aut̄ tāto do
 lori. ⁊ confortatus i d̄no. ⁊ ho
 nitate ⁊ potētia un̄ius ei sc̄o
 sibi sp̄u reuelante. Ines aut̄
 hoc illi accidit: cū oī fiducia
 illis respondit. Satis quita
 mala fecit hō iste? ⁊ quita
 abstulit. Reddat ablata.
 ⁊ s̄uetudies p̄uas abneget
 sup̄ p̄uipes usurpatas. tam
 ip̄e quā filius ⁊ familia sua:
 ⁊ xp̄iano more morietur. Op
 stupuere os ad tantē fiducia
 p̄missione: eo qd̄ ignota ad
 huc hoib; erat gr̄a diuinitus
 colla ta uiro dei. Marie ū
 bati ⁊ fr̄i sūc qui cū eo uene
 rat: fr̄ ei ⁊ auidis. Quid plu
 ra: s̄m̄ ē qd̄ p̄cepit: ⁊ om̄i
 o secutū est ⁊ qd̄ p̄misit. So
 lūtū ē un̄cūl̄ lingue eius. ⁊
 fessus ē cū gemitū ⁊ lacrimis
 p̄tā sua cū magna deuotōe
 de osculās manus ei. ⁊ ac
 cepto uiatō d̄m̄m̄ois sac̄.
 rursū p̄actis oib; q̄ facē eū
 optebat: sequēti nocte in spe
 misericōdie di ex p̄rauit. ⁊ rōm̄
Reditabat ⁊ alicū ap̄t̄
 re. p̄m̄l̄ filiū i brachijs depo
 tante. quē delonge attulerat
 ad eū: ⁊ ab utero matris ha
 bētē manu am̄dā. ⁊ brachi
 ū totū. Notus aut̄ lacrimis s̄uū

et p[ro]p[ri]a: iussit p[ro]p[ri]a deponi.
 Fr[ater]q[ue] or[atione] d[omi]n[u]m signas
 p[ro]p[ri]a et b[ea]t[u]m. et manu[m] ei[us] dixit
 it mulieri ut uocaret filiu[m] suu[m].
 Vocauit illa infante[m]. et
 ille accit: et utiq[ue] b[ea]t[u]m amplex
 atus e[st] matre[m] sua[m]. san[ct]u[m] fr[ater] ex
 ea hora. xxx

Erat aut[em] hui[us] b[ea]t[u]m uiri fr[ater]
 et filij sp[irit]uales mirantes
 sup[er] hijs q[ui] audieb[ant] et uideb[ant]
 q[uo]d. Nec t[ame]n more carnaliu[m] in
 gloria eleuabant[ur] humana: s[ed]
 inueniendi eius etati: et noue ad
 huc d[omi]n[u]m sp[irit]uali sollicitudine
 meruebat. In quo nimiru[m] ze
 lo galdericus auu[er]s[us] eius. gu
 do primogenit[us] fr[ater]m ceteros auu[er]s
 ibant: ut ipos tamq[ua]m geminos
 quosda[m] stimulos carnis sue. ne g
 riaz magnitudo eu[m] extollet acce
 pisse diuinit[us] uideret. Neq[ue] eni
 p[ro]p[ri]a u[er]bis duriorib[us] exagitan
 tes tenem uerecundia[m] et calupnia[m]
 nantib[us] et b[ea]t[u]m gesta. signa o[mn]ia ad
 nichilates: et ho[mo]m mansuetillit[er]
 sim nichilq[ue] cont[ra] dicente[m] frequen
 t[er] usq[ue] ad lacrimas imperijs et
 obprobrijs affligetes. Accipere so
 l[us] venerabilis e[st] p[ro]p[ri]a lingon[is]. So
 defridus sc[ilicet] uiri et p[ro]p[ri]a q[ui] sanguine.
 et in d[omi]n[u]m socius. et ex t[un]c p[ro]p[ri]a
 i diuiduis comes: p[ri]mo mirado
 q[uo]d p[ro]p[ri]a manus eius fieri uidit p[ro]p[ri]a
 germanu[m] ei[us] affuisse guidone.

Erat eni[m] transi[er]t[us] eis p[ro]p[ri]a n[on]
 comis i[er]itatio senom[us]. et inuenit
 quida[m] aut[em] p[ro]p[ri]a fistula occupauit
 me: p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a tactu[m] et b[ea]t[u]m d[omi]n[u]m
 cu[m] m[ul]ta supplicacione p[ro]p[ri]a.
 Signatus aut[em] stat[im] diuinit[us]: et
 post paucissimos dies reg[is] p[ro]p[ri]a
 ide[m] opidu[m] sanu[m] atq[ue] in columen
 inuenit. Ceteru[m] sepe d[omi]n[u]m b[ea]t[u]m uiri
 fr[ater] ne ipm quide[m] potat[ur] p[ro]p[ri]a mi
 rido quo nun[quam] increparet eum.
 et p[ro]p[ri]a arguet q[uo]d acquieue
 rit tangere homine[m]: tanta siq[ue]dem
 caritate p[ro]p[ri]a sollicitus erat. xxx

Circa idem tempus accidit.
 ut auu[er]s[us] ei[us] galdericus
 q[ui] et ip[s]e zelosimili eius mansuetu
 dine sic p[ro]p[ri]a duris in p[ro]p[ri]a
 obruebat: p[ro]p[ri]a febril[is] la
 ueraret. Dem in guescente mor
 to. ip[s]a doloris magnitudie sup[er]
 tus. abbe[m] humili obsecratio
 ne p[ro]p[ri]a ut sui misereatur: et
 opem sibi ferat. q[ui] cetis d[omi]n[u]m dare
 At ille aut[em] sp[irit]us sup[er] mel dulcis.
 p[ro]p[ri]a lenit breuiterq[ue] comemoias
 crebas sup[er] huiusmodi obiurga
 tiones. et impones ei ne forte her
 dret temptans eu[m]: p[ro]p[ri]a m[an]u[m] i[m]ponit.
 et febre[m] abscedit i[n]
 ty. Nec mora ad imperiu[m] ei[us] reli
 q[uo]d eu[m] febs: ex p[ro]p[ri]a in semetip[s]o
 q[uo]d in cetis arguebat. Et is qui
 dem galdericus cu[m] i[n] clara ualle
 aliquantos ia[m] p[ro]p[ri]a aget[ur] annos: fues

spū. et totius boni emulatoz
ex hac luce migravit. Qui ante
fere unā horā mortis turbatus
ad momentū. et toto corpore tribulit
motus infremuit: et ad p̄stina sta-
si serenitate relictus uultu tem-
ceps placidissimo expiravit. No-
luit autē dñs sollicitū abbis am-
mū hui rei cognicōne fraudari.
Siquidē post aliquot dies idē galde-
ricus apparens ei in uisū noctū.
tū oīa erga se p̄sya eē scilicet
responderet. et in magna se se g-
nūlarer felicitate locatū. demū
interrogatus est. qd sibi uoluit
tā acerba illa i morte tāq̄ repe-
tina d̄motō: dicebat qd ea hora
duo sp̄s neq̄ uelut in p̄teritū
hōrēde p̄fūditanis eū p̄cipitae
parasset. un̄ p̄ritus ita d̄tremū-
it: et b̄tō p̄t̄ accelerante erectus.
nichil sensit demceps lesiois.
^{causa} Longū eēt enarrare. q̄ sup̄ his
q̄ ex h̄c vita discesserat. et eoz
felicitate. seu et necessitate: di-
uina ei grā reuelatē ab ip̄is m-
icis d̄sueuit. Amū tū dixerit
qd ob firm̄ d̄monitionē aliq̄-
ciens et ip̄e d̄memorat. Fr̄ q̄
dā bone intencōis. diuicōis
sed erga cetos fr̄es d̄sacōis.
et minus p̄pacēs q̄ deberet:
i monastio defūctus. Et post
paucos autē dies uirō d̄i appa-
ruit in d̄tū h̄gub. et habitu

miserabili: significas nō ad
uotū cuncta sibi succede. In
rogatus autē qd sibi eēt. h̄m̄.
lactis se se traditū querebat.
Ad qd ubi d̄tinuo impulsus
ē: et q̄ p̄cipitae expulsus a
facie uiri d̄i. Qui graminis in
gemiscēs: post t̄gum ei d̄a-
mauit. Et recipio t̄ mōd̄ in
noīe d̄ni. ut q̄ h̄c t̄gū agat p̄
paucos dies in it̄m̄ innotescas.
Et d̄sus ad orōnē p̄ eo. et ob-
lacōnē hostie salutaris. aliq̄s
firm̄ et quoz ampliore nouerāt
scitātē: eidē similiter subuenire
monebat. Nec ū desistat. donec
p̄ aliquot dies sic p̄parat p̄ aliam
reuelacionē cognita eius litera-
cione meruit d̄solari. ^{causa}
Et reuerentissimis h̄b̄-
tus ignis scensia ea cenō-
bij edificatō. et p̄mus p̄ i d̄ara-
ualle tā acrit̄ moeto exlentie
laborabat. ut septies cōtēs u-
no die: dem̄ t̄bato et t̄bō uie
multoz manibz firm̄ colligat
ilectulo teneret. At uenies
aut uenerabil̄ abbas. et sic in
uenies uirū. que p̄ s̄atē spe-
ciali uenerabat̄ affrū: replet̄
et zelo et ait. Qd facim̄? Camus.
Orem̄? Et aut̄ in gessus orato-
riū. genua flexit: p̄dictus u-
t man̄ tenentū ob dormiuit. Et
sequenti die diuica de manu eius

sacramenta suscipiens. p[er]t[er]am ad
ep[iscop]us solpitate: ut nichil tale
vniq[ue] p[er]t[er]er[et]. dem[on]s rrrrj

Circa hoc tempus in reg-
no galie & finitimis re-
gib[us] fames in ualuit: ser-
uor[um] aut[em] suor[um] horrea d[omi]ni b[e]n[e]-
dictio cumulat[ur]. Sicq[ue] usq[ue]
ad illu[m] nu[m]qua[m] laboris eis sui
a[m]ona sufficit. S[ed] & t[un]c p[ro]-
misse collecta diligenter o[mn]ib[us]
sup[er]uacuis: uix usq[ue] ad pas-
cha sibi ea posse suffice[re] estima-
bat. Cum aut[em] eme uellet sup-
tus no[n] iuenerit: eo q[uo]d longe ta-
rius solito uenderent. Itaq[ue]
atemp[or]e q[ua]dragesimali: paupe-
ru[m] ad eos multitudo affluxe[r]it.
Quib[us] erogantes fidelit[er] q[uo]d habe-
bant: d[omi]no b[e]n[e]dicente ex modi-
ca illa a[m]ona usq[ue] ad messe[m]
ip[s]i parit[er] & q[ui] sup[er]ueniebant
paupes alacriter sustentabat. rrrrj

Tiru[m] paup[er]em a monastio
non longe habitate uxor
adultera maleficus cruciabat.
Sic em[en]t[er] ei in ira & furore fuit
diminata: egeat p[ro] malignas
i[n]cantationes. ut miser homo
sup[er]tis carnib[us] n[on] p[er]ter[et] mori.
n[on] uiue p[er]mitter[et]. S[ed] p[er]ius dem[on]-
is & uonis usu. p[er]sensu[m] omne
corporis amittebat. itaq[ue] re-
dibat n[on] ad uitam s[ed] ad morte[m]
pluror[um] crudelit[er] reuocatus.

Abducit t[ame]n ho[m]o ad uirum
d[omi]ni i monastio de morate: & ei
tragedia miserabil[iter] explicatur.
Cui uehementer indignas an-
tiqui hostis malicia tantu[m] si-
bi xp[ist]ianu[m] usurpasse. uocaf-
duos e[st]rib[us] an[im]i sc[ilicet] altare ho-
mine deponi. ibiq[ue] sup[er] po-
sito capite et uasculo eucha-
ristia d[omi]nate: i[n] ip[s]ius sacine-
ti uirtute alesione xp[ist]iani uultu
demon[em] phibei. S[ed] n[on] e[st] ut p[re]-
cipit: & miseru[m] ho[m]inem p[ro]p[ri]os
truncatus fides p[er]t[er]a p[er]t[er]e reddi-
dit sanitati. rrrrj

Et robert[us] est de sa uiri
monastio. & sc[ilicet] d[omi]ni car-
ne p[ro]p[ri]o: in adolecencia sua
quor[um]da[m] p[er]suasione decept[us] du-
macu[m] sese contulerat. Venera-
bil[is] aut[em] p[ro] p[re]ea q[ui] aliq[ui]s diu
dissimulauit: eunde[m] firm[us] statu-
it p[er] epl[iscop]am reuocare. Q[ui] dicta
te venerabil[is] gillielm[us] meualp[er]
p[re]ea monastery p[ro]m[iss]o abbas
in mebrana scribens eade[m]
excep[er]at epl[iscop]am. Erant
aut[em] parit[er] sub duos sederes.
Ad dictadu[m] q[ui]p[er] secreta sep-
ta monastii egressi fuerat.
Subito aut[em] inopinatus
imb[us] erupit: & is qui se be-
bat sic. ip[s]o referente didicim[us]
carta reponit uoluit. At q[ui]
p[ro] sc[ilicet] op[er]e in quod die[bus] se[re]

fr̄es reliq̄s ad la voce. filiu dau-
dū p̄r optulit: suplicas vt ei
manū imponē dignaret̄. In tu-
muerat em̄ mix imodū genua-
er̄. Excusabat aut̄ v̄ dī. dices
se n̄ eē illuc̄ meiti. aq̄ talia de-
lent̄ bñficia postulāi. claudis
reddē ḡllū: aplice eē n̄ sue v̄-
tutis. Dicitus tandē p̄ris istā
na. signauit puer̄ ac dimisit.
Qui ex ea dualuit. v̄ int̄ ho-
paucos dies q̄ timore depō-
to. ab eodē it̄m p̄re. cū milia
ḡnaz actione reductus i co-
lumis oblat̄us ē uiro dī. xxx. iij.

Dunt aliqui nobiliū
cohoes militū clarā
uallē: ut sc̄m uideret̄ abbem.
Prope aut̄ factū q̄dragiesimē
temp̄. v̄ illi os fere iuuenes
debit̄ milicie sc̄lari t̄tubāt q̄
rētes exerc̄biles illas nū dmas.
q̄s uulgo tometas uocant.
Cepit̄ itaq̄ ab eis perē pau-
cos illos. q̄m q̄dragiesimā
sup̄ erant dies. ne armis in-
term̄ uterēt̄. Q̄b̄ obstinato
aio er̄ ad q̄esē moitis rēnu-
ētibz: d̄cto i q̄d i d̄no. q̄m ip̄e
dabit̄ in iducias. q̄s vos ne-
gatis. Et act̄suo fr̄e. iudicis

63
cūsiā p̄p̄māi: bñdices eā v̄ di-
ces. ut pononē bibetur aīaz.
Silerit̄ ḡ parit̄. q̄dā t̄n̄ iuiti
p̄ amore sc̄lī: metuētes eū que
p̄ ea sūt expti. diuine ututis
effim. Et em̄ eḡlli sūt monasti-
fores: mutus se se reperit̄ in
flamāe sermoibz. q̄a cor eoz ar-
des eāt i ip̄is. Inspira iḡ deo v̄
trente uelocit̄ v̄lo er̄: eadem
hora reuili. v̄ uili auicus suis.
sp̄ituali milicia dext̄s dederit̄.
Q̄z q̄dā adhuc militat̄ deo:
q̄dā aut̄ cū eo iā regnat̄. car-
nis uicū absoluit̄. r̄

Quid aut̄ mix q̄d deuo-
tis h̄t̄ hoīem colit̄ ob-
sequiis maior̄ etas. in cur̄ de-
uocōne diuina utus. ip̄am
q̄q̄ infancā excitat̄: ex p̄re
adhuc r̄dis. v̄ deuocōis igna-
rā. Non̄ mlti illustre iuue-
nē galterū de morte mirabili:
cur̄ pat̄rius fr̄: uualterus in-
f̄ eos q̄s p̄dixim̄ milites. factū
i claruallē miliciā ē p̄fessus.
H̄t̄ ḡ galtez iu more cū adh̄
i fantul̄ eēt. v̄ n̄ dū abortu suo
mēse t̄tū expleuiss̄: n̄r̄ sua
bñdicendū obtulit̄ uiro dī. ḡ
tulabūda v̄ exultas: q̄d in do-

Inspirare

mo sua mererē habē tam scū.
 Cūq; v̄ dei. sic semp̄ i oī loco fa
 re > suueerat. de salute v̄ edifica
 none aīaz ad trū pōitos loquēz:
 p̄dī n̄r̄ infantis tenēs eū i gre
 mio. sedebat secus pedes ip̄ius.

Accidit autē ut int̄ loquēdū aliqui
 manū p̄tender̄. v̄ abp̄hendē eā
 conaer̄ infatulus. At un̄ tan
 dē conat̄ puuli cū sepius id fecit
 k; v̄ mirātib; unūsis dat̄ ei fa
 cultas vt manū possit ap̄hen
 dē q̄ optauit. Tū ū n̄r̄ admo
 dū cū reuerencia. altā manū
 suā supponēs altā tenēs eā de
 tulit ad os suū. v̄ osculat̄ e eam.

Neq; id semel tū: s; toties facie
 bat. q̄cīes br̄m manū tenē p̄miss;

Infirmabat̄ aliqui hō
 dei: v̄ uelut riuul' q̄dā
 flegmans icellant̄ ab ei' ore
 fluebat. In exhausto corpore
 usq; q̄q; deficiēs: paulomin' q̄
 ad extrema deuenit. Conuēnt
 itaq; filij. v̄ amici ei' uelut ad ex
 eq̄as tanti pr̄is. v̄ ego ip̄e iter
 retos afflu: qd me q̄q; ei' dig
 natō ianucoꝝ nūmo reputa
 ret. Cūq; extrem̄ iā sp̄m trahē
 videt̄: in excessu mētis sue an
 t̄bimal dñi sibi uisus ē p̄sentā.

Assur autē v̄ satā ex adūso ip̄
 bis eū excusacōib; pulsans.

Ubi ū ille oīa fuit p̄sequit̄. v̄
 uiro dī p̄sua fuit p̄te dicēdū:
 nichil f̄m̄ aut r̄batus ait. Fa
 teor̄ n̄ sū dign' ego. n̄ ip̄is p̄f
 sū mētis obtinē regnū celoz.

Cetm̄ duplici ture illud op̄anēs
 dñs m̄s hēbitate scilic; pr̄is. v̄
 mēto passiois. alio ip̄e d̄ent̄:
 altā in donat̄. ex cui' dono uir
 re in illd̄ uendicans n̄ d̄fundor.

In hoc v̄to d̄fusus inimicus.

Uetus ille solutus: v̄ hō dī i se
 reūsus ē. Rursus autē uelut in
 litore q̄dā p̄oit̄. uidebat̄ sibi na
 uē q̄ se trāsuehēt ex p̄tāe. Cū
 q; applicuiss; nauis ad l̄ra fel
 tinabat ingredi: v̄ illa cedes
 ip̄igebat in aqm̄. Atq; ita ita
 facies: tandē relicto eo nauis
 ibat v̄ n̄ reuertebat̄.

Intellexit
 aut̄ p̄tm̄: n̄ dū temp' miḡtōis
 sue ad eē. Ad huc tū crescabat
 dolor eo. utiq; magis molestus:
 q̄ min' eū spes imminētis exit' q̄
 solabat̄.

Contigit autē ad uel
 pascēte iā die. ut cetis fr̄ib;
 iuxta d̄uetudinē amēdentib;
 ad l̄cōnē collacōnū: solus ab
 bas cū duob; fr̄ib; sibi assiste

110

nly remanet in dñsorio i q̄ia
 cebat. Cūq; uehementius afflige
 r̄. v̄ sp̄ uires dolor accrescet: ad
 uocans alim̄ e duob; iul; ca
 us orati ire. Excusante deniq;
 v̄ dicente. n̄ sū ego tal' orator.
 obediēte auctoritate expellit. In
 e' orati. ad altaria que in eadē
 basilica erāt fa. S̄m̄m̄ in ho
 noie di genitris **maie**: duo arcū
 p̄dita in honore b̄i **laurencij** mris.
 v̄ b̄i **indici** abbas. Eadē
 iḡ hora affuit uiro di p̄d̄a
 beata v̄go duob; illis impata
 ministr̄: b̄o salic; **laureno**: v̄
 b̄o **ind̄o**. Aderat autē mea
 suauitate v̄ serenitate. que eos
 decebat. v̄ tam manifeste
 ut ex ip̄o in proitu cellule. p̄
 sonas disceret singulor. Impo
 neresq; ei manū v̄ loca doloris
 tactu pulsiō lūm̄ētes: oēm
 p̄m̄ eḡtudiem depuler̄. Sic
 r̄c̄ ē enī illico fleuatis r̄huc?
 v̄ dolor ois abcessit. xliij
Quoniam autē v̄ ego egrota
 rē aliqui in domo nr̄a.
 v̄ tā me nimū fatigab; v̄ ar
 tūlk. in longū nimū se p̄ten
 dens eḡtudo: audies hoc mi
 sit ad me fr̄em suū v̄z bone
 memorie gerardū. mādas me
 uenire ad clarāuallē: sp̄odes
 me cito ibi curādū aut mo
 ritur. Ego ū dñm̄m̄ accep
 qi

67
 ta. v̄ oblata facultate. seu
 ap̄d' eū moriēdi. seu aliq; di
 u cū eo viuēdi. quorū qd̄ tūc
 malueri ignoro: p̄f̄s sum
 statim illuc q̄ uis cū nimio
 labore v̄ dolore. Vbi f̄m̄ est
 in qd̄ p̄missū fuerat: v̄ fateor
 sic uolui. Reddita in q̄ppe sa
 nitas ē. a magna v̄ periculo
 sa infirmitate: s̄ sensim v̄ pau
 latim. vires corp̄is redieēt.
 Deus enī bone: qd̄ in bonu p̄tu
 lit infirmitas illa. fere ille.
 vacatio illa: ex p̄te ad qd̄ uo
 lebā: n̄ā tō op̄abat' necessita
 ti mee toto illo tempe in fir
 mitatis mee ap̄d' eum. infir
 mitas er̄: q̄ v̄ ip̄e tūc r̄p̄s
 detinebat. Infirmitas q̄ am̄bo
 tota die de sp̄ual; p̄nsica aīe
 p̄ferebam: de medicam̄tis
 v̄tutū. v̄ languores uicioꝝ.
 Itaq; tūc differuit in de can
 tico canticoꝝ. q̄ntū temp̄
 illd̄ infirmitatis mee p̄misit.
 moralit̄ tūc: im̄illis aliorū
 mistis scripte illius. q̄ sic vo
 lebā v̄ sic p̄nerā ab eo. Siglis
 q̄ dieb; quēcuq; sup̄ h̄ audi
 ebā ne in effugent scripto al
 legebā. v̄ q̄ntum in d̄s dona
 bat. v̄ memoria me: iuuabat.
 In q̄ cū benigne v̄ sū iudicia
 exponēt m̄. v̄ communicaret se
 tēnas itelligētie. v̄ sensus

expeincie sue. y multa dore in
teret mextu. q n n expie
do discitur. y si intelligere
n potam ad huc q opponeba
tur m: pl n solito intellige
me faciebat. qd ad ea intelli
geda decet m. **S** de hys huc
usq suffinat dixisse. Cu aut
instante dnica q septuagesia
denoiat. uespe ipa sabbi. dnica
ipam pcedentis ia tm dua
luisse ut de leo surge y ualem
p me. y mtre possim y exire:
cepi de reditu nro dispone ad
fres. **Q**d ipe auditu o nino
phibuit: y usq ad dnica quq
gesie omne m spe redire y co
natu m dicit. **A**d qeu facile.
cu qd pncipiebat: y uoluntas n
abnueret: y ifirmitas reqre
uideret. **C**u aut ulr dnica illa
lex a tmbz qbz usq ad die illa
ipo pncipiente. y necessitate m
firmitatis cogere uescebar. uel
le abstine: h ipm phibuit.
Sup q cu n phibenti acquies
cem. n rogante audient: obe
dire pncipenti: sic uespe illa
sabbi. ab tuitu distescim: ille
taort ad pletoru. ego ad
lectu. **E**t ecce m firmitatis
mee rabies. rediua q resup
tis uiribz oibz prius. cu tan
ta me uehemencia y ferocita
te i uades corripuit. tanq me

malignitate tota nocte illa de
uastando cruciauit. sup uires.
sup bntu: ut de uita despenis.
uix salte usq ad die ut ul se
mel ad huc loqret uiro dei. ore
dem me uictur. **C**uq i dolore illo
tota nocte durisse: summo ma
ne accitit ille uenit: si m affe
res que solebat uultu xpane
ns. s q arguens. **S**ubridet m
qd iqd hodie xmedens. **E**go u
q ipo tacente. hestna m obedie
na i ptabar causa ee illius noc
tie afflictiois mee: qd iqd po
piens. **Q**uiescite q aut u moue
mini m et abire. **E**t qd dicit: **E**d
festi y ois dolor abire: n qd san
gat illo nocturno dolore meo:
tota ipa die uix de lecto surge p
ualui. **Q**s eni aut qd fuit ille
dolor: **N**o recolo simile me aliqui
fuisse ipellu. **I**n castro aut
sanctis su. y uires recepi: y pau
cis i pncipis diebz. cu bndicione.
y gra bona boni hospitis mei.
ad ipa reuisus sum.

Cuq dicit deo y hoibz
Adernarda m illa ual
le sua. y uicinis ciuitatibz y re
gionibz qd aliquones eu i uise
domestice cure ro cogebat. tant
floreter ututibz y miraculis: ce
pit y dnumbz ecclie necessitati
y seu caritate firm. seu obedia
maioy. ad remotas ptrahi re

giones. paces despectas it
dissentientes. et clā. et pncipes
sclī reformāde. causas humano
sensui. et consilio in firmabiles.
auxilio dei tuinae pacifice. et u
tute potius fidei q̄ spiritu hui
mūdi de multis huiusmodi in pos
sibilibz possibilis faciēdo. q̄ mo
tes cūferendo: in oculis om̄i mira
bilis et ueneabil. magis ac ma
gis appare. Maxie ū in tū meo
emertēte cepit utus p̄dicatōis. ut
dura et corda auditoꝝ sepe ad
dūsiōne emolliret. uix aliqui ua
tuis domū rediret. Post modū
ū felicit p̄faciente et usu sermois.
et exemplo dūsiatōis. rete ubi di
in manu piscatoris di. tā copio
sas pisciū rōnabiliū multitudies
cepit dūde: ut de singlis eius
capturis nauicla domū illius i
pleri posse uider. Un̄ scim̄ est. ut
in breui illo maiori miraclo. p̄
dūbz q̄ in hac gestie miraclo p̄
vnu hōmē languidū. et semine
te rātinū loqui ualente obscura
usq; ad illud rep̄ illa uallis et
re et noie. clāuallis efficeretur. di
uine curdā claritatis lum̄ q̄ de
sūmo q̄dā apice uturū. diffun
dens i deuera frax. et ex tūc apd
uallē illā q̄ pus dicebat uallis
absintial et amara: reperit mo
tes stillae dulcedine. Que ua
tua fuerit et steril et ab oī bono.

654
cepit habūdare spūali frumē
to. et de roze celi et bndictōne di
i tū pinguescē oīa deserta erq;
ut multiplicare gente magnifi
caver leticiā: ut impletū in ea ui
deat. qd̄ olim p̄ p̄phetā dān est.
ad ciuitatē ierlm. Ad huc in qd̄
dicent i auribz tuis. filij militantis
tue. angustus ē locus. fac locū
ut habitent. Et dices in corde
tuo. Quis genuit in istos. Ego ste
mil et n̄ p̄curēs. et istos q̄s emi
tuit. Iā em̄ de locis angustiori
bz uallis illius domū clāuallis
i habitacōis. si sū diuinis qui
bada reuelatōibz rāstlate i locū
planiorē et spaciōsū. magnifi
citate ibi et amplificare sūt. et ad
huc multitudini i habitacū
ip̄e loci angustus ē. Iā domū
ordis illius. filie domū ip̄ius
at et uult alpes et maria. deser
ta plurima i pleuer. et ad huc
sūt. et cotidie d̄stūit q̄bz loci
querēdū ē. Et perit undiq; fr̄s
et mittit: cū beatos se estimat
reges genū et p̄sules ecclāz.
ciuitates et regipēs q̄cūq; de to
mo illa. et disciplina uiri di.
et tuberniū aliqd̄ se gaudet ad
ip̄sa. Ad dico. Vlt hōies vi
q̄ ad barbas nationes in q̄bz
natalis feritas natam q̄dā
erunt humanā. religio h̄ p̄stā
ē: ubi p̄ eā bestie silue hōies

fuit. et cum hominibus assuevit dicitur.
Dicitur tantae dno caritatem novam.
Quod ipse piscator dei sapienter dno
non cessat laxare retia et captam.
et alius abeuntibus alius succedentibus
in locum eorum: nunquam minuit se illius
aggregationis plenitudo. Hoc
usque ut egerit. et cotidie agunt.
mirifice etiam capite carchalaneis.
remis. parisiensis. maguntina.
leodicensis. valiaz in illar
aquatium. flandrie quae germanie.
italie. aqumie. valiaz re
gionum: quas cumque quocumque necessi
tate attingit aliqui seu adhuc
usque hodie attingit uix dei visita
re. Copante siquidem gratia spiritus sancti.
quocumque uadit plenus redit: et sua
eum plenitudo ubique dimittit.
Nec dimittit suos quos a se tunc
mittit: sed ubique sunt et ipse sepe
patina sollicitudine cum eis est. Et
sic ad locum flumina unum exiit re
ditur. sic ad ipsum cotidie. seu
lora. seu tristitia. filiorum suorum.
Sepe enim in omni relatione carnis
ac sanguinis. patrie eius sol
licitudini diuinitus moretur:
quod circa aliquos eorum longe a se
distantes agat. siquidem eis punde
bit. siquidem meis emendandum sit:
reprehensiones et excessus eorum. in
firmitates et obita. et quibuslibet
sclerum et tribulationum in circuitu.
Nam per absentiam fratrum certis ne

cessantibus presentibus ita se fratribus.
sepe oratione indicat: non nunquam
et morientes in locis aliis. ad
ipsum per uisionem accessisse noscunt.
benedictione etiam et licentiam postulantes:
nimirum agente hoc et obedientia
multorum et caritate iustitias.

^{xlviij} **T**enacem aliquem ad eum: et dum
loqueretur ei uidi et audiui
quod sibi non debet. Ad erat mona
chus quidam fuluacensis annuo ad
suos reditus. Cum accepto re
sponso super hiis per quibus ueniat.
iam ab eo regreditur: in spiritu et
uirtute helie reuocans propheta dei.
et uocis fratris curabam de domo illa
permisso. de octiduo quibusdam me audi
ente mandauit ei. ut corrigenda
corrigeret: sed aliter iudicium
dei super se in primo expectaret.
Strupeus ille: quos hoc ei dixit
requirit. Quos quos in quod in dixit.
tu uade et dic quod ego dico et ne dis
simulaueris: ne quocumque inuoluar te
per pena peccati. Amabar super hoc:
sed miranti in in simili causa mil
to mirabiliora de eo narrata sunt.
Gundo namque frater eius. maior natus
est frater suorum. cum gravitatis et
uicitatis fuerit uero: os suum quod scire
eum potuerit. Sic cum sum alibi
esset et de huiusmodi loqueremur. et
querere ego ab eo. sic ionide ad
amicos colloquens esse solebat:
fabule in quod sunt quae auditis. Cum

suo more et solito studio. fra-
tra virtutes depinet. in tu nollet
et molestus quod nescio si dico
vobis. si unum narrabo quod scio.
et expressit multa ei oratione re-
uelari. Deinde enarrauit in quo-
rum cum primo mellistua illa spiritualium
apud aluearia. noua de se exami-
na cuiusque proferre. nouasque ex eis
domos ordis sui edificare cepissent.
perente et agere domino guilhelmo
episcopo. in episcopatu cathalaunensi. eamque
tum fontem dicit struxerit. Et
quod cum abbatem cum monachis emisit
scilicet domini rogerium virum nobilem
secundum scholam. si nobiliore scititate et
vires quosdam similes forme cum eo.
spiritualiter pro filios quos emisit non dimi-
sit. si prima afflictione et pia sollicitudine
die cum eis erat. In cuius die quosdam soli
similes erant. abbas et ipse cum hoc re-
uelatione didicit. et de fratribus ipsis ad
alterutrum loqueretur. subito alacris sus-
pirans. durus aliquid solito de eis cor-
de suo se respouit. uade inquit frater tuo
et aperis. et quod quod de eis ostendit tibi
deus refert ad me. Ipse enim guilliam in
uallandie ea hora laborans. in lecto
culo tenebat. Ad quod ille uehementer
expauesces. absit inquit. non si quod hoc
modo nouum oratione. quod huiusmodi in

66
petere. Seueat in eo isentencia: in
et oratu. Oras pro singulis. in quibus
pualuit. pro singulis effudit lacrimas ad dominum
sua. Tantaque pro singulis in oratione pro-
fusis est suauitate dicente. tantaque
in premissis fiducia. et gratia spiritualium domini
solacioris ut in omnibus ita fide exaudi-
tate exultaret spiritus et excepit duo-
bus: in quibus ordo titubauit. hesitauit
deuono. fiducia de fent. Quod cum re-
tulisset ad eum a quo missus erat. ille sta-
tim pronuntiavit de illis duobus. quod pro
ea probauit eueri. rlv

Has autem rogatus. et aliquid
quod cum eo erant ipsi fuerunt.
quod de aliquo de catalaunensi tunc
erat ciuitate: de quibus uel in quibus
tunc simile quod factum fuerat. Cum enim
episcopi gratia cathalaunum frequenter
redies aliquo tunc secum in multitudine
ne copiosa nobilium et litatorum
clericorum et laicorum. Quibus adhuc in
domo hospitium demorantibus dum no-
uellas plantaciones celestibus uro-
met eloquis. superuenit portarius
monachus. nuncios stephanum de
uitreto in gratiam eorum ad eum. ad re-
nunciandum scilicet: et cum eis demorandum.
Quod autem de talium uiri adue-
tu non exultasset uehementer: cum uall
illa huiusmodi frumeto non multum

ad huc abundaret. Ipse uero reuelata
te sibi spiritu sancto insidias spirituali ne-
que. tantum aliquantum ingemiscens:
erupit in uocem audientibus uniuersis.
Malignus ait spiritus hunc eum addux-
it. Solus uenit: solus reuertetur.
Obstupuerunt omnes: qui prius audi-
to eius aduentu. non se capere poterant
plenaria. Verumtamen ne pusillos ad
huc scandalizaret filios suos.
suscepit hominem. de perseverantia a-
liisque uirtutum studiis studiose dmo-
muit. et sciens. et prudens. omnia pro-
mittente nichil agitur: cum uero dnm
querentibus et perseverantibus. in cella
nouitiorum peribundum introuisit.
Et de omnibus que predicta erant. nichil ce-
dit in terra. **V**idit idem Stephanus sic confessus
est. cum in cella nouitiorum demorare-
tur adhuc. Maurum quendam puerum
ab oratorio se exherente. **U**bi no-
ue ferme degens mensibus. nouis-
sime in die defecit. et ut de eo dnm
fuerat. sic solus uenerat. sic solus
recessit. **F**ructu autem est uisua
inimici. et quod nouitiorum pauerat
in uina: de ipsius potissima
illi confirmati sunt.

xlvi **D** multis cathalano
recederentibus aliqui pri-
us inde rediret. frigore et uero

ta ipse. quod cum eo erat. gemitu labo-
rabat. **C**umque precedentibus multis. qui
tunc forte in comitatu eius erant. non
pro angustia frigoris ad eum adre-
dentibus pene solus ipse sequebatur. **D**ig-
nit equum unius de duobus qui cum eo
erant. in caute dimissum euadit. et
excurre pro plangente late patetent.
qui cum apprehendere non possent. et in re-
ries aenis ad hoc non permitteret ua-
nitate diucur. in quod ore in. **F**lerisque
genibus in oratione cum fratre. qui cum eo erat.
vix adhuc diuina poterat oratione
expleuisse. **S**ed ecce equus ille cum omni
mansuetudine rediens. substitit ante
pedes ipsius et reddidit se sessor suo.
xlvi **E**t ut a cathalano ad
remense ciuitate peruen-
it. **D**igit aliqui dissentientibus ar-
chiepiscopo et populo remensi. ad Saluador
eos ad eum uix ter. **C**umque in palano
erat ciuitatis cum iosteno suelli
omnis episcopo sedebat: et magna de-
ri plebisque frequentia. repleta
domo de pace tractaret: ecce coram
omnibus mulera mulier filium suum
plenum ut putabat demone ei
offerens. misericordia precebat. **S**iquidem
iam ea ipsa die in surgens in ipsam
in rem suam pene eam occidit. et
in uocem effudit. et cecus et surdus apertus

oculis si videbat? et stupens i eo
sensibus omnibus in intellectu prima
uebat. Compassus uero miserum
quod maxime sensus doloris illius
errucabatur. "miserum adolescentem
a blandis. et in manus capere
et facie de mulcere? alioquin eu
cepit. quoniam in irrem suam manum
te perspicit. saluati. Ille uero ad se
reuisus per suum amicum recog
nouit? et ceceps emedatione p
mites. in columnis restituit eum
sue *xlvi*

In monasterio quod alpen
sem dicit. in frateros quod cura
reprehendit infirmos? uenit ad eum
mulier quod caduco morbo laborabat.
Per ipsam horam cum staret coram eo?
a repentino impetu malum illius
corruit. et apphensa manu eius in
mundo erexit eam? in eam horam illam. huius
sine omnino curata est ab infirmitate
sua. *xlvi*

Divisa lothougie femina
secundum scilicet nobiliter? et igno
biliter minus uictas. cum uidisset a
liqua scopnis. hominem illum di. ser
pentes septem horribiles. de utroque
manibus propriis exherere? per modum
ad uiuendum amonitione et doctrina
eius causa? usque hodie se esse de septem
demonia eiecit gloriatur. *xlvi*

Nonnulli demum quidam in
cholam nomine. scilicet pene
desperabiliter deditur? huius per eum de scilicet

liberatum. Et cum in clareu alle mo
nasterio diuinae habitum et ordi
ne suscepisset? uides eos qui de scilicet
naufragio illuc defugerat. nau
fragi sui dampna amaris redime
lacrimis. idemque ipse facere uoles
si ualens a duritia cordis. roga
bat eum cum magno cordis dolore.
ut impetraret sibi a domino gratiam lac
rimarum. Oravit. tantumque ei et amu
si impetravit expunctionem cordis. cum
gratia lacrimarum ut uix aliquam ultra
inueniret uultum? in diuisa
mutati. uel odis in lacrimis? cum
iret per uiam uel cum quibus loqueretur. *li*

Sicut sunt et tante quod in huius
modum de eo audiuimus
et uidentur uirtutes? sanitates et
ita diuisas hominum necessitates
diuise opitulaciones? ut si os
ueli uel uero uel scripto pronuntiare.
tunc ne fastidiosis incredulitate.
uel in credulitate fastidium inueni
ant gustare. Aliqua siquidem adhuc
eorum narrare uolenti plura se of
ferunt. non solum de praeterito. sed et de praesenti?
quoniam hodie non desinit operari. In
omnibus autem operibus suis. quod purus.
sic et odis intentionis? manifeste
denuntiat o per uicem eius operati
onis. Sumos quippe honores eccle
siasticos. et clarum in hoc prin
cipium fauores. quod dignum eum praesenti
tes non iactant respiciendo. sed reli
giose et rationabiliter declinando?

quod in omni operatione sua semper
 fuerit. quod ambierit manifeste
 declarat. Mediolani. remis. cle-
 ro eligente. populo acclamante. in
 archiepiscopum nominari. et catholici
 in. Ingonis in episcopum. et id ipsum
 in multis in aliis civitatibus actu
 fuisse. si sensus esset aliquid spes esse
 potuisset. Cum dignus esset ut cogere-
 tur: nescio quod iudicio dei. et singu-
 laris reverentia sacris in omnium
 apud homines optinuit. ne aliquis
 ad aliquid contra voluntatem suam co-
 gatur. Sed cum hoc in mundi huius
 fugit honorem: omni honore quod
 ut cum fugit. non effugit auctori-
 tatem: dignus in sciencijs omnium in
 timore. et amore dei timeatur et a-
 metur: quod presente ubicumque fuerit.
 nil contra iustitiam audeat: au-
 tumque aliquid loquatur vel agit pro iusti-
 tia. ab omnibus obediat. Et hac ful-
 ta auctoritate: ubicumque necessa-
 rium est in ecclesia dei. cum obedire
 vel caritatis vigor necessitas. ^{omni}
 nullam refugit in comoditate la-
 boris sui. Cuius enim voluntati tam
 detulit: cuius consilio sic se humili-
 navit. omnis tam secularis quam eccle-
 siastica dignitatis altitudo.
 Reges superbi: principes et tyran-
 ni: milites sancti huius: et improbes
 sic eum timebant et reverentur. ut vide-
 tur in eis compleretur. quod in evangelio
 legitur: dominus dixisse discipulis suis.

Et tunc vobis potestatem calcandi
 super serpentes et scorpiones. et
 super omnem virtutem inimicorum: et nichil
 vobis nocebit. Sed et in spiritualibus
 et ubi spiritualia examinantur: longe
 est alia auctoritas. Sicut enim
 dicit propheta de sanctis angelis: quod
 cum fieret vox super firmamentum.
 quod iminebat capiti eorum. stabant
 et submittebant alas eorum: sic ho-
 die ubique sunt. spirituales ubique loquun-
 te eorum. seu tractate. stat credendo pre-
 denti: et sensibus eorum. vel intelligenti-
 is submittur sensus suos omnis:
 et intelligentias suas. Testatur scrip-
 ta eorum. quod vel ipse scripsit. vel alii scrip-
 serunt: sic ex eorum ore accepert. Tanta
 ergo virum illum sanctum usque hodie. et apud
 dominum. et apud homines. commendat sanctum
 insignia virtutum: testimonia cum
 vallat sacris: carismata sancti spiritus
 illustret: quodque magis huius omnibus et
 difficultum est in rebus hec et omnia huma-
 nus sui in vidia ad esse videtur. Compel-
 lit autem ab eo iudicia. quod iudicia ma-
 ior est in quantum nequa cordis humani
 si sepe homini non cessat iudicare. quod non potest al-
 pirare. Sed et ipse omnem invidiam aut
 mortificat exemplo humilitatis aut
 mutat in melius puocatione cari-
 tatis: aut si neque aut durior est. ob-
 ruit pondere auctoritatis. Quis enim tam
 puocatus et affluose perenne hodie
 fuerit. ad fovendam caritatem ubi est.
 ad puocandum ubi non est. tam ad quoscumque

+ burchardus
epistolae

68
p[ro]ficius ad os leuiol[is] r[ati]o
h[ab]et g[ra]m ad amicos. p[ro]p[ri]et[ati] ad
inimicos. Si t[ame]n ullu[m] aliq[ui]d habe[re] po-
tuit inimicu[m] q[uo]d nulli aliq[ui]d uoluit
inimicu[m]. Sic eni[m] amicitia n[on] u[er]o du-
or[um] e[st] si n[on] i[n]t[er] amicos h[ab]et p[ro]p[ri]et[ati] sic i[n] in-
imicitia n[on] duor[um] inimico[rum] e[st]. Q[ui]s o-
dit. ul[ter] n[on] diligit diligente[m] se. n[on] tam
inimicu[m] q[uo]d iniquu[s] e[st]. S[ed] q[uo]d omne[m] homi-
ne[m] diliges. nullu[m] aliq[ui]d inimicu[m] h[ab]et u[er]-
tute[m] sua[m] si n[on] u[er]o t[ame]n q[uo]d p[ro]p[ri]et[ati] i[n]-
imicite[m] sibi g[ra]m i[n]iustit[ia] aliena.
Caritas aut[em] q[uo]d totu[m] possidet. p[ro]p[ri]et[ati] cu[m]
e[st] benigna e[st] sapia uices malicia[m]
p[ro]p[ri]et[ati] i[n] p[ro]p[ri]et[ati]. sup[er]bia i[n] humilita-
te. **Subscriptio opis p[re]cedentis q[ui] +**
Prescriptu[m] op[er]is uolu-
minis hui[us] q[uo]d de u[er]-
ba scilicet uiri **Der-**
uardi clareuallis ab-
bat[is]. a uena olii gwilhelmo sc[ilicet] the-
odem[us] albe[us] scriptu[m] e[st] usq[ue] ad rep[re]-
sentatis. ad uisus i[n] nocentiu[m] ip[s]u[m] a-
p[er] leonis s[er]uati digestu[m] conseruatur.
Fuit aut[em] p[re]fatus fidelis uiro. sp[irit]ualis
causa scribendi. amicitia. y f[aci]liam
m[er]it[us] q[ui]b[us] uiro d[omi]ni multo t[em]p[or]e d[omi]n[us] e[st].
Qu[ia] u[er]o tanta[m] ap[er]t[ur]a[m] illu[m] inueniat g[ra]-
tia. ut uix al[ter] magis i[n]t[er] iuuen-
ret. ad secreta d[omi]n[u]m i[n]t[er] mutue
dilectio[n]is. ad sp[irit]ualiu[m] multo[rum] d[omi]n[us]
re[re]ta sac[ra] sc[ilicet] colloq[ui]a. Qu[ia] f[aci]liam
tans g[ra]m ex eo p[ro]p[ri]et[ati] usq[ue] i[n] p[ro]-
dit. ad manifestacione[m] q[ui]a plures
ep[iscop]is i[n] d[omi]n[us] scripsit ad illu[m]. i[n]q[ui]t[us]

+ **burhardus abbas balernensis**
ap[er]uit

sentit de illo. manifeste liquet lege-
n[on] illas. Scripsit y ad ip[s]u[m] libru[m]
apologe n[on] ai. y aliu[m] de g[ra]m y lib[er] an-
vitrio. Fuit t[ame]n ei de gwilhelmo
sp[irit]ualis ualencia g[ra]m[mat]ica causa scribe-
di. uidelicet uoluntas tota[m] e[st] d[omi]n[us]
ne cu[m] abscondit[ur] uas plenu[m] the-
sauru[m] desiderabili. i[m]p[er]e q[uo]d thesauru[m]
abscondit[ur]. Qu[ia] n[on] i[n] merito d[omi]n[us] q[ui] ex-
poni desiderat d[omi]n[us]. Thesauru[m] i[n] uis[us]
y sapia abscondit[ur] q[uo]d uoluntas i[n]
u[er]ba. Exponit iste d[omi]n[us] saluti.
thesauru[m] desiderabile[m] ne lateat cu[m]
gleba. q[uo]d n[on] e[st] gleba. s[ed] p[ro]p[ri]et[ati]a
margarita. Accidit t[ame]n ei cor de u[er]-
ru[m] suu[m]. q[ui]a sic ip[s]e i[n] p[ro]p[ri]et[ati]one
sua uereri se denunciat. p[ro]p[ri]et[ati]o-
p[ro]p[ri]et[ati]o m[er]ito n[on] expleuit. q[ui]t[us] ai[n]o
d[omi]n[us] p[ro]p[ri]et[ati]o m[er]ito m[er]ito d[omi]n[us]. Itaq[ue] q[uo]d ac-
cedit ad l[ati]one[m] op[er]is hui[us]. facile sa-
tis i[n]telligit. a q[ui]t[us] p[ro]p[ri]et[ati]o p[ro]p[ri]et[ati]o
puer. y religiosu[m] **Demardus**. ue-
l[icet] al[ter] b[er]n[ardus] p[ro]p[ri]et[ati]o d[omi]n[us] d[omi]n[us]
fuit aggressus. q[uo]d i[n] u[er]o u[er]o i[n]t[er]
ficacione[m] uisus e[st] accepisse de q[ui]t[us]
concepta s[un]t p[ro]p[ri]et[ati]o fute sc[ilicet] sc[ilicet]
illu[m] u[er]o p[ro]p[ri]et[ati]o. Sicut refert[ur]
de illo n[on] u[er]o s[un]t u[er]ba multu[m] i[n]
u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er]
te[m]p[or]e i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er]
q[uo]d p[ro]p[ri]et[ati]o ad u[er]ba u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er]
turbulento y u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er] u[er]o i[n]t[er]
rat q[ui]t[us] s[un]t fute. Sicut y alii qui
lacteres lactacu[m] m[er]ito. pug-
nis y capiti[us] q[ui] furiosi d[omi]n[us].

At in fano Bernardus. bone in
 dolis semp exhibuit insignia. De
 matris vrb exiit cu illo iudicia boni
 tatis: fanes gretola: uultu placu
 bilis. ocli colubini. Qd qd fuit illi
 ad iudiciu bonitatis ex dono uate.
 p bonu gre transit i vrbu. Infans
 ndu fans lingua: fani videbat gra.
 ia accepta. Auullus alacte. vtra
 liens ia m puez. ia aliqd matru p
 tendebat: puerilia iura trascedes.
 Qd adolefcens reperit. m p scripto
 narrat ope. ac demceps ad uix p
 fionis tepingit diligenti: qntu sic
 ia dnu e haur optimo pictori. h p
 otupato. **Explicit lib pmi de
 vita sa bernardi. Incipit p
 fano cernaldi tioneuallis albis:
 m scndu libri vite eiusde.**

alias
 Bernardi, ne
 habetur in
 impressis
 libri.

Trox illuc
 mu gesta
 u nli scrip
 toy laudibz
 attolentes
 ubis ea sol
 lepny te
 lebrant: qntu excellentis igenij. y
 diserte lingue potuere conauia.
 Cuiq tractator. vop iuctis oplexi
 bz pari sut fede diugati: yppositi
 terna ut dnu e ordinadu. ingeni
 u y eloqueaa duenerit pspu actu
 e: y ad qeru tranquilluq portu di
 rto cursu matia digne. ordiatuq
 dispoita appulit. Vbi u sublimi

tas negotu sub imperito artifice.
 naufragia elidit scopul. y succube
 te sensus ebucudie. tractatoris laxat
 plupno. sero de correpcde mit si
 hu: qa q in mlros effusa sut n re
 uocari possit n corrigi. y distona
 na scripti y opm. uenultus eet ab
 radi q emba. Hec ego metu repu
 tas. y reuol'es omuino timeo. ne
 sic ipe mlroy i prudene soles idigna
 ri. q cu sa y facidia tarent. ad scri
 bendu paptres. cu se uehent emir
 erit haur sanguine: ita y ego si qd
 sup me e aggrediar. me ipm teri
 sioi expona. Qs em ego su. q ab scri
 ben da gesta sallimi vni Bernardi
 di clareuallis albis alpire. q mris
 teporibz singlar religioe flourit
 y doctna: cui odor exiaunt uniu
 sam repleunt eccliam: cui gra co
 operate dno. signis y miracis testat
 e. Qd in monastiu erantatos ui
 ros. qd rethores. qd philosophos.
 scil hui scole misert ad couisatone
 theoricu. y mores diuinos. Quen
 ibi flourit disciplina. ubi n erat ex
 amia magistror y eggy uiri exer
 citato m intellectu insignes: q ab in
 uice diuinus studijs ihntes. ml'ns
 graz auctoritatis iuue se ips edo
 cet y accedt. Quoz unanimis v
 mulitas. carat cantu gduu. y
 alcedes cu Jacob isumitate schale.
 i decore suo dm uidet: radi ate coro
 na pspiciu. Debueant utiq ubi

illi quibus nichil in aliqua gratia deest. hoc
labore assumunt et eorum esse uenia-
bilis in sculpe monumenta. ut esse
eorum studio delectabilis pagina. quod quod
uicere fuerit legendis disciplinis et
esse spes solacio secus positus reli-
quis sacris corporis. et sermois. Et ex-
trema emulati. et quod honores lateant
clareuall' s'ueuit humilitas. proferre
in publicis aliis sui iudicia uiri illi no-
biles erubescunt. et quod honores eos facti
precepti et abiectione. quod quibus oblatio dig-
nitatis. in quibus seipsum humilitatis pe-
nitenti uideat. Ob huiusmodi causas
se se in silicem cardines retinere. ma-
gis in sacro henni. quam in toto pala-
ti delectat. non in in silo. sed in cru-
glam
que. In huiusmodi in ceteris. et huiusmodi ne-
gatione suorum sarcinas. alius libere in-
ponit. Et ut sublato uenabilis me-
morie domino guilhelmo. qui est de uiri-
sa gloria proordia felle et deuote de-
scripsit. ad mea exiguitate huiusmodi
deuenit penca: et in posuit in disce-
eclie caritas. ut totum pulchrum filius
phetay. In quod cologuntidas miscuo
negliens. superiecta ut s'ido formula
amaritudine dicit heliseus: et exel-
sus insipiente. obediencia uirtus dona-
bit. **Explicit prefatio. Incipit liber**
secundus uite sancti Bernardi clare-
nall' abbatis

A repellente ho-
nouis pp' cur'
adhuc instituta

69
niter et redoleret: uia uirtute carnis
ingressus est. Per mora ielectioe disti-
dentibus cardinalibus. et diuisa ecclia plu-
res numero. et seniores consilio. uita ap-
probabiles. uiri uirtutu p'pri. diaco-
nes. epi. Innocentium elegerunt: cui
uita et fama. et etas. et scia. digna sumo
sacro habebat. Et u' pars al-
ta. in fames aulus uioleaa. in rone
corrobora: penam leonis ad hunc api-
re aspirate. fraudulenti machinaco-
nibus seorsu et papitatu noiaur adde-
tu: et ceteris reuictibus ordiaur. Quod
u' p' te catholica erat. elam suu solep-
nit ordiatu collocant in cathedra.
et plora illa in quibus festioes huc ex au-
na s'uerudie roma pontifices et
auduxere: et p' tepe honori de. Ar-
aplice affuit dignitatu. Et tunc sane
latiense palacu morabat. non erat
ia eis tuta in domibus ppis masio:
cu eos acrimie per satellites in festa-
ret. Ibi et diu resistere non ualeres: p-
cofedatos sibi quosdam ex nobilibus ro-
mais. ad tepe in tribus eorum receptacula
habuerunt. Si non in eis pleuerunt fide-
litas: na in breui aut uij. aut for-
titudine. temerarie multitudine. aut
p'no corrupti sunt. Na per ta p'pa-
gnis uirtute quod ad hinc sibi affini-
tate multitudine tanta erat: ut se-
eu tota ciuitas sequeretur. ul' pecunia.
ul' comodis obligata. Congrega-
ueat sane opes innumeras: quod ta-
lex actioibus tunc. quod in legationu

negotacionibus ad expectandas in-
dinas reseruauerat. Insuper et patu-
rensus amplas gentes eateu⁹ sigil-
lata. in distributa in plura ad fas et
nefas. uenale plebe armaueat. Qu-
ibus erogatis donaria regu⁹ in ornam-
tis ecclesie. ab ipis euellit altibus. Et
cum calices frange. et crucifixos aure-
os in brachia diuide. ipi profani xpiani
ul' timent ul' erubescunt. quia sunt
iudei qui ad derisionem religionis nre
sunt uasa et ymagines deo dicatas
audaciter diminuerunt. Igitur quos in
suo scilicet mari et in uisum ducti ad sce-
lus. sacramentis generalibus publice per-
uendiderunt assensum. et in omnem lan-
guagem suam exposuerunt et arma
et cotidiana aggressibus. parte que cum in
noctem erat. maledictis insectabantur
et gladius. Habue igitur serui disci-
puli. et quos in humana tunc non po-
tuerunt. cetero elegerunt. Et paruas cla-
uauis. et de ore leonis et de ma-
nu bestie. per tyberim in tiberim ma-
re elapsi. per uentis carbasa
impellentibus. cito in portu pisano
felicitate appulerunt. Audito tantorum
uirorum aduentu. et cognita causa
propter que de urbe exierunt. gratulata est
pisa. quod ad se romanis nominis gloria trans-
ferretur. et illis perpetue sibi in fame
in sculpetibus notam. sibi nominis eterni
et perpetui fame in scripto pareret.
Occurrunt igitur honorati uiri. et sol-
les. et domini ipsorum pedibus ad uoluntatis gratias

agunt. quod eos tanto dignos iudicant
set honore. ut eos eligeret urbe. in
pisa dignaret illustre presentia. Quia est
inquit ciuitas. uos ipsa uis. uiris
stipendijs famulum tibi. immo
in usus tuos res publica quod apud
se repositum sit exponet. Nichil dupli-
catis ipsam iuuenes. si in ad-
hibuit. in resiliet. in iurabit. in iura-
menta distoluet. Non inhiat ipsis iste
rapinis domesticis. et redibit in testi-
nis. Non est gens nra domi audax.
extremum culosa. Nos si serui sumus
in domini. et ceteros. et fratres. honore iure
peruenientes. in seditionis ausibus altu-
rum puocantes. Domini mansuetudine
vnum. fornicationem nram sepe hostes
expulsi. Nos penus subactis. et bale-
aribus insul' subiugatis. in manibus
de piratis. et discoloris triumphantes.
reges eorum captiuos in uiculis pisani
indurimus. et de quibus spolijs et uasa sup-
pellectili hodie in aduentu tuo ornata
compta et placeat. et letabilia ciuitas
coronata. Sost huiusmodi uerba ipsis
obuia precedente. per innumabili multi-
tudine. uix patebat aduenientibus uia.
si pedetemptim precedentes. desiderata sui
copia perspicentibus per fenestras man-
nis. et uirginibus et puulis. cardinales
prebant. et porrectis hic inde in iudic-
tionibus. usque ad breuius maie canonica.
diuis ipsorum cum comitatu suo gloriose de-
ducti et honorifice suscepti.

Primis autem de urbe

egreduntur a dno ip. in gallias fue-
runt nunci. q. dissensionē & soluat
a per fr. ordmē. galli caue intima-
rent emle. & hortarent epōs. ut i-
ulnone p̄supraois huius accingent?
& dāpnata pte soluat. subscri-
berent uniat. **N**ec dū ad plenū
tenor opis in tuerat ep̄s. n̄ pua
nū q̄sq. dmodae p̄sup̄it assensū:
dūer collecto stāpis gnali. q̄erū
i. omne dēuēt. q̄d renpēt. q̄d
dāpnaret. **N**ec enī firmia cetis
regioibz p̄uuius ad cōsmata ali-
quā guberni ul' burdini susceptio-
ne fedata ē. n̄ malignoz ad qui-
eunt errozibz: n̄ fabricata ē ydolu-
m ecclā. n̄ uenata in per cathedra
monstrū. **N**ec enī talibz in causis
p̄ncipalia aliquā fruerē edicta. n̄
gnalibz utilitatibz puata dmoda
p̄tulerē: n̄ declinatēs ad partē.
p̄sonis detulere s̄ causis. **S**ic
opunt. fornt p̄secutioibz obuiant:
n̄ dāpna n̄ exilia formidant. **C**onuo-
mto igit apd stāpas d̄silio. **A**bbas
s̄s clareuallis **A**dernarda. sp̄alit̄
ab ipō rege. & p̄ncipis q̄busq. pō-
ntificibz accessit. sic postea fatebat.
n̄ mediocr̄ pauidus & tremebūdus ad-
uenit: peridin̄ q̄ppe & pondus ne-
gotii n̄ ignorās. **I**n itine t̄ solari
ē eū d̄s. ostēdes ei in visu notis
emlam magnā. **S**cor dic̄ in dei lau-
dibz d̄uētē: un̄ sup̄auit pacē
sū dubio p̄uenturā. **A**bi ū ad lo-

70
nū uentū ē. celebrato p̄us ieiunio.
p̄tibz ad d̄m fuis. nū d̄ d̄dem ūbo
t̄tati. rex. & ep̄i. p̄ncipesq. d̄sed̄
sent. omniū unū d̄silū fuit. una
s̄nā. ut negotiū d̄i famulo in p̄one-
t̄: & ex ore eī causa tota p̄nder. **A**d
ille timēs licet & tremēs. mōtis t̄
uitroz fidelū. adq̄escēs suscepit.
& diligent̄ p̄sequut̄ electois or-
dine. electoz m̄ta. uitā & famā p̄-
mis elā: aperuit os suū & sp̄s s̄s
impleuit illud. **S**ic ḡ omniū ore
loquut̄ suscipendū ab oibz sū-
mū pontificē noīauit innocēti-
ū: & intū eī os parit̄ acclāuer̄. **E**t
teant̄s ex more laudibz deo. obedi-
entiā demceps pollicat̄: electoi in-
nocēti om̄s parit̄ subscripser̄. **I**n
tēa d̄ns ip̄: mults in p̄sis. & in t̄sna
& in alijs p̄uincis potestatiue dispo-
sitis. ualefācēs p̄cānis. grās agēs.
in p̄uicā nauigio delat̄ ē: & bur-
gundiā t̄siens. aurelianū p̄uēt.
Abi om̄tētibz ep̄is: a rege p̄sili-
mo francoz ludeuico alact̄ & hono-
rificē suscept̄ ē. **I**nde a gaufrido
carnotēsi maḡnax uirtū uiro.
carnotū debuāt: ubi & angloz glo-
mosus rex henrici. & t̄ maxio
ep̄oz & p̄tēz comitatu om̄ur̄. **H**e-
quoz regē uenabil' abbas ad eū
p̄missis nūcijs adduxit. **Q**uē uix
p̄uasit innocētiū reape: ab ep̄is
anglie penit̄ dissuasū. **C**um enī
omni modis retalcit̄ret & detrectat̄.

quod times ait: "times pro in cur
re si obedias in notendo." **Cogi**
ta in quod quom de alijs potestas
tuis respondeas deo: istud in re
lingit: in me sit hoc potestas. **Ad h**
uibu persuasus rex ille tam potes:
extra regnu suu dno ip dicitur
usq carnotu. Multa ibi dca et fia
sunt: multaq ibi et scilama. et ecclesiat
tica negocia defimta. **Reus** item de
germania legati dno ip: tam epoz
q regis. **Consu** et literas detulerit
et de patione publica: ut ad eos tra
siens. sua eis desiderata. exhibet pse
na. **Facile** em persuasus fuit recipere eu:
que ia cetera recepisset. **Et** demittit
eu dilecto. et deuono gallicane ecclie:
cu et singli. et omis uisitacione apli
ca experebat. **Plurima** ig francia
remis duocant **Salu**: in q mult
ad honore di disponis. **rege** lode
uicu uiuere pre. p philippo fratre coro
nauit in rege et unxit. **In** oibz hys
dno ip: a bhem a se separi n pacie
bat: s cu cardinalibz rebz publicis
assidebat. **Et** et puati quod quod habe
bant negocia. uix di secrecius **su**
lebat. **Ipe** u quidita referebat ad
curia: et oppresis patama exitebat.
Ig soluto **salio**: leodiū dno ip
romanoz regi omittit. **Et** honori
fice hie suscepti e: s uelocit obnu
blata e illa serenitas. **Si** qd in
portune id rex in statu temp ha
te se reputans optumū. epoz sibi

restitu in uestituras. **qs** ab erp
decessore imparore henrico. p mae
imos hie labores. et multa pericula
romana ecclia uendicarat. **Ad** quod
uibu expaue et expallue roma:
guus se apud leodiū arbitri periclm
offendisse. q declinauerit rome.
Flet et ihu superebat: don miru
se opposuit albas scs. **Audax** em
resistes regi uibu malignū miru
bertate redarguit: mira auctorita
te **spes** aut. **Rediens** aut aleodio:
clamyalle dno ip: p se ipm uoluit
uiscare. **Ubi** a paupibz xpi n pur
pium et bissio ornata n cu de auratis
euglijs occurrentibz. s pānosus agri
nibz scopulosa baiulanti bz cruce:
n tumltuācu clasticoz tonitruo n
clamosa iubilacoē: s suppressa mo
dulacoē affruosissime susceptpē.
Flebat epi. flebat ipē sum ponti
fer: mirabant **gregario** illius
guitate. quod in tā solepm gaudio
omim oculi humi defixi. nusq uaga
būda curiositate circūferret: s **explo**
sis paltebs ipi nemine uideret. et
ab oibz uident. **Michil** in ecclia illa
uidit romanū quod cupet: nlla ibi
suppellez eoz sollicitauit aspectū: ni
chil in oratioe n nudos uident pa
metes. **Solis** moribz potat in hie
ambico: n dāpnosa potat ee frily
humidi pda: cu minui n poss aut
portata religio. **Sau**debat omis in
dno: et sollepnitas n abis s uauibz

agebat. **S**ams ibi opira p similia:
 p careno sapa: p rumbis olea: p
 quibz libz delicis. leguina ponebant.
Si forte piscas muent e. dno ip ap
 posit e: v aspru n usu m omune
 pferat. In uidit dyabolus. v seruoꝝ
 dei glam. qis tantu hospitis nobilita
 uit p sena ferre n uales. du in cho
 ro alact spallent. v deuote p sentibz
 v n nullis ex cardinalibz qm audi
 tu v aspru eoz delectabant: aliqros
 frum horribili pauore turbauit.
Na v vn prens occupatus blasphe
 ma vba queda locuti. dicite in qui
 es ego sum xpc: v alu plures frici
 v tremebudi ad bn pris uestigia
 fugert. At ille rulsus ad ceteros ora
 te in qd: ac demceps sub silencio eos
 qui turbati uidebat eduxit atqz
 pelsuit. ut ne qsim ille q uentiu
 pmetat efferre conabat in thea
 tru. v scia in nocencie idensu n vt
 putabat estianone religiosoz homi
 nu corupe poss: s se p det. v conati
 suos experiet in firmos. **C**anta si q
 de celeritate oia sut sedata. ut psonas
 illas q ppe astabat. omnino latueit
 qd aciderat. v maligni hostis velo
 at increpar e n modo scandalu eis
 qd parabat inferre nequeit. **S**ad
 illoꝝ nonna re pferre. **T**mqz e ex eo.
 ut diligenti sollicitudie. v amplioi
 custodia se frs muniret: v merito
 v nio v possessioibz demceps crescat
 clareuall: v multiplicatis uenibus

ferre p omne latinu lon illius di
 taret religio: ipe q abbas scs ex it
 amplius solito miraculis clarescet v
 signis.

Longas in gallias face moras
 dms ip n potuit. **S**i sic m f se
 v regu lothariu codixerat ro
 ma ei occurr: v ui exerat i latanesse
 palacu deduct e. **M**ulti q ex nobili
 bz romais fideles ecclie: eu honoufice
 susceperit. **V**eru petrus leois n po
 nes dm adiutore suu. s confederatoꝝ
 stpari miliaa in edinoibz v tucioibz
 tribz manes. lotharij iudicauit vru
 te v iudices suis agrestis publicos.
 n sibi seruitans sue fecit piclm. n cau
 sas pflit hostibz dedit: s m libez
 eoz distursu machinis supioibz. v
 obstacul uanis ipediuit. **V**itauit q
 obstinantis impatoris colloqu. n
 minis n bla ments flexus e: n de statu
 suo salu cur libz p sone admisit.
Relicto ig rome moteno: alias im
 pator digredit. **S**errus u pael dis
 cessu crebros moues p urbe excursa.
 fidelu cedibz m h abar. **I**ntelliges
 ig in nocencius roma sibi in fructu
 oia eo tempe. ad hora ne p sina sua
 illu bestie rabie effrenaret. rurs pi
 sas reuif: ibiq aggregatis coau
 omidens epis alijs religiosis psois
 uims. magne gle sinod celebrur.
Astuit p oia i silis v iudicis. v
 diffinicoibz scs abbas. ipendebatq.
 ei reuenna ab oibz: v exculabat an

3

exculabant

luniam et factores. si quod fastus si mul-
tudo amune preberet accessu. et
aliis egrediens. alii in troibat:
ita ut videtur in huiusmodi. et nichil sibi
de huius honoribus arrogans. si esse in
parte sollicitudinis si in plenitudine
potestatis. **A**ctiones sibi longum est
psequi. summa in excommunicatione per-
et irremediabili scilicet eius devotio est.
et usque hodie her sua pseuerat.

Sicut dicitur ad romanos
bas mediolanenses. dicitur pro
abbate dare uall. que mul-
tis supplicationibus expenerat. guldone
pisanu. et matthi albanense episcopus a-
latere suo direxit: que salua per anselmu
i eade urbe sum ablueret et ad unitate scilicet
ecclie deuos reuocaret. Abbas igitur cum
pccatis uiris quos a dno pro collegas ac-
ceperat. addidit oratio. et dicitur alio
uiru uenabile gautredu carnotense
episcopus: cuius innocencia et sinceritate. in
multis pbauerat. Et usque cardinalibus
bonu: ut tanto adiutore negotiu tantu
ponderis fularet. **T**ransito itaque ap-
pino. ubi audierunt mediolanenses abbatem
desideratu. suis similibus prosequere. longe a-
nuitate miliaribus septem. omnes ei populi ob-
uiant. nobiles. ignobiles. eques. pedi-
tes. mediocres. pauperes. qui de ciuita-
te migraret. proposita lares deserunt. et distinc-
tis agminibus in credibili reuerentia.
vix dei suscipiunt. Omnes pariter delicta
aspiciunt. felices se iudicant et que firmiter
auditu. **D**e osculatur pedes eius uniuersi
possunt

et licet hoc ille moleste acciperet: nulla po-
tuit pro nos et deuotos rone respicere. nul-
la in edicione repellere. **D**ellucabat
et pilos. que potant de indumentis eius
et morborum remedia de panorum lasa-
niis aliquid de herbar. omnia scilicet iudica-
tes que ille tenuisset: et se scilicet tactu
eorum uel uisu. **P**recedentes imagines et sub-
sequentes. letitudinis acclamationibus ap-
plaudere albi et diuinitate spiritus sancti
agminu demittit. tam de solempni reddi-
de hospicio. **E**t cum tractatu esset in pub-
lico de negotio pro quod tam uel di que car-
dinales aduenant: obliuio fortitudinis sue
cuius omni ferocitate deposita. se ita albi
substituit: ut obire eorum non magis ille
possit aptari potest uel uel. **I**usta sequitur
uelle in. que posse necesse est. **S**acris omni-
bus reconciliata ecclia. firmatis in plebes
et ordine patribus. alia ceperunt nasci ne-
gotia: et in sanien diabolus. **N**igra
oblectis corporibus de bachana. oppositu
est uerillu christi: et in crepante uero di. de
pos. **A**ctus supuenit ex emineo uita
te pccata et tremebunda diffugit demo-
nia. **E**t noua legatio in romanu per agna-
tu ferens. si diuinis legibus fidei pagina
allegans. planis in mediulnis. sang-
ne christi scriptis. et bulla crucis in pres-
sis. que figura auctoritate sua tressa et in-
ferna. sibi subdit et curuat. **I**audita
est in his temporibus tanta populi fides. tanta in
hodie uita. iter quos erat religiosa et
reicio. cum signorum gloriam abbas tributa-
ti eorum. illi uel scilicet abbas de scriber.

72
5

et hoc de eo indubitanter sentiret. ut quod
quod a domino peteret impetraret. .
Adducit igitur ad eum nichil he
sitantes muliere omni nota.
qua septem annis in mundus uer
auerat spiritus: et postulat supplices. ut in
noie domini demoi imper fugam. et mulieri
sospitate. Que populi fides. non inimita
uendia pro dei ingrebat et in puluere
magis conscius sibi in sueta expiri non
presumebat. instante penam populi erubesc
rebat. si caritati postulanti obstinacius
resisteret. et uidebat ei quod offenderet dominum.
et in potentia diffidentia obnubilare ui
detur: si a fide populi. fides ipsa dissentiret.
Et stabat igitur secus: et licet signa non fidelibus fieri
oportere assereret: ausus suos spiritu sancto comit
titur: et oroi in cubens relicto elapsa uirtute.
sathana in spiritu fortitudinis increpat et fu
gat: mulierem reddit in columen et aeternam.
Et tunc quod aderam et leuantes manus ad si
dem. deo qui in se eos uisitauit gratias agunt
Aubin e uobis et prorepuit fama: et repete
totum paulit urbe per ecclesias per protra copu
m oia. Conueniunt iudicij: se uero dei ser
mo habet: ubique dicit publice. nichil ei
impossibile esse quod a domino postulet: et ad
presens eius aptas dei aures dicitur. et creditur.
et predicat et affirmat. Nec possit aspau
eri uel auditu ullom saan: irruerit alii
ipsentia eius: alii don exeat proficibus presto
labant. Cessant e ab officijs et artibus.
tota ciuitas in hoc spectaculo suspen
sa manet. Construit. postulat iudicij:
et tenuisse eum singulis salutae uidet.

Terna die ad ecclesiam sancti ambro
si diuina celebratur missa
seruus dei preedit. Vbi expectante mu
nempli multitudie. in ipsa missar
solempnia. dum clericis canentibus. ipse se
cus altare sedet: puella ei paruula
offerretes quod uehementi impetu uerabat
diabolus: orant ut miselle subueniat.
et diabolum in ea debachante elidat.
Audita supplicatoe astancu. in tuum
psona frendete sentibus et stident. ut et
intuentibus eest horrozi: passus e etati. et
uehementie anxietatis illius doluit. Sa
tena igitur talis in qua diuina celebratur eant
missa postulat. in qua dignis lance sup
fuso. in se orans. et domini uirtute et fides.
omni puelle salubre potu applicat: et cor
pori eius illa medicinali in fundit. Nec
moram quod ureret sathanas. in fusiois
illius uirtute ferre non potuit: sed urgente
in misericordis crucis antidoto. festinat
egredies vomitu sordidissimo treme
bendus erupit. Sic purgata psona
diabolo p fugo et fusio. laudes debi
tas deo canit ecclesia: et per acclama
tiones letabundas. alacer populus ibide
donec expleant missa in mobilis per diuina
seuerat. Sub aspau itaque omni in to
lumis puella a suis domo reducat:
et vix tunc a populo dimissus ad hospiciu
reuerit. Nescio quo die iudico eo sepe
tate in mediolano. iuxta illud ysai
uobis pilosi clamabat alt altum. et oc
currebat onoretauris demoi et effre
natis disturbibus plurimos in festa bat.

ner emt qui in solencie eoz resistet:
sub cū dicit anselmi salutare. q̄ pet̄ fau-
ror extiterat. sacerdotes gementes. ugi-
nes squalide. sacrificiōes maledicte. alta-
re pollutū iram dei iplm̄ puocasset.
At v̄ in aduentu uiri dei abdicatis
anselmi prestigijs. 4 in sedis aplice
obiām sub innocencio reuocata ecclā.
i pedita illa temonū licencia: 4 cor-
ndie dabat locū. 4 ad p̄ces uiri dei dis-
fugebat dyabolus. si qm̄ resistē co-
nabat. in ip̄o conflictu subcūbens: glo-
riosius pellebat. Int̄ eos igit̄ qui
verabant. mulier gr̄deua cuius me-
dialanēsis. 4 honorata quidā mar-
na: usq̄ ad ecclām b̄ti ambrosij. p̄
v̄tū vix a mltis t̄ta est. In cuius per-
tore pluribz ānis dyabolus sederat.
4 iā ita suffocauerat eā: ut uisu 4
auditu 4 v̄bo puam. si tendēs tenibz
4 lingua in modū p̄mosadis elephā-
tine p̄tendes. monstrū nō femina vi-
deret. Sordida er̄ facies: uulga
ribilis: flat̄ fetidus: in habitarijs
sathae colluuisa testabat. Hanc cū
asperixit ū dei. nouit ih̄entē ei. 4 in-
uit̄ atū dyabolū: n̄ facile eḡsset de-
domo. q̄ tanto possedat tē pore. Con-
ūsus igit̄ ad iplm̄ cuius muneā adeat
m̄ltitudo. orāe iulz attenuas: 4 dei-
as 4 monachis. secū iuxta altare
sistētibz. mulierē ibidē iulz ostinū 4
tenti. Illa ū reluctans 4 dyabolica
nō naturali uirtute recalamis: n̄ s̄n a-
lioz iniuria abbem pede p̄cussit. que

ipm̄

dyaboli ausū. māsuere ille 4 temp-
sit: 4 ad expulsionē nō indigna-
onē ire. 4 pacifica 4 hūili supplicatiōe
d̄m̄ inuocat ad iutorē: 4 ad inolan-
nē hostie salutaris accedit. Quonēs
tū eandē hostiā signat: tonens ad
mulierē 4 ius. eodē signo crucis edi-
to. sp̄m̄ neq̄ ad leta foras impugnat.
Nā uille maligno quonens adūsus
eū signū crucis extendit: p̄cussit se
indicans armus seuit: 4 recalamis
4 stimuli. qd̄ nā tolet p̄dit in uir.
Sepleta aut̄ orōe d̄nica: efficacius
hostē aggredit: uir̄ bis. Datene si-
quidē calicis. sacri d̄ni corpus in-
ponēs. 4 mulieris capiti supponēs:
talia loquebat. Ad ē miā sp̄t uider-
tuus: ad ē summa potestas: iā resistē
si potes. Ad est ille inā salute pas-
surus. n̄ in qd̄ p̄nceps m̄di einet
foras. Illud corp̄ qd̄ corpe uigis
sup̄tū ē: qd̄ in stupite crucis extensū
ē: qd̄ in tumulto iacuit: qd̄ de mor-
te surrexit: qd̄ uidentibz discipulis
ascendit in cel̄. In huius ergo maues-
tatis tribili p̄tēstate t̄ sp̄t maligne
p̄cipio. ut ab illa illa er̄ egrediens:
4 4 t̄ngē eā demiceps n̄ p̄sumas. Cūq̄
eā in uir̄ deleres 4 manē ultra nō ua-
lens atrocus afflictaret. tam magnā
nā q̄ modicū temp̄ habens: rediens
s̄s p̄ ab altare fractionē hostie saluta-
ris 4 p̄leuit. diffundendāq̄ in p̄l̄b pa-
tē ministro dedit: 4 4 festim̄ par 4 sal-
inteḡ reddita ē mulier. 4 iniquus ille

uuifica misteria. q̄re sic effica tie v̄
tuis. nō cōfessione. si fuga coactus
ostēdit. fugato diabolo. mulier q̄ in
tantoz sartagine tormitoz carnis ex
pestilens tanto tempore fruxerat. mētis
sue compos effra. redditis cū rōe sensibz.
reuoluta in f̄ fauces lingua ostēssa d̄m.
grās egit. v̄ intua cum rōe sui pedibz
ei aduoluta ē. Ingens p̄ eccliam actollit
clamor. oīs etas iubilat deo. p̄sonat
erāmētā b̄ndict̄ ab oibz deus. excedit
venācio modū. v̄ serui dei sup̄ hoīem.
sidiū fas ē h̄q̄tā caritate ciuitas venat̄

Audiebant que mediolani fie
ebat. v̄ p̄ totā italiā viri dei
discurrebat opinio. v̄ diuul
gabāt vbiq; q̄ surrexit p̄pheta mag
nus. potens in ope v̄ sermone. qui
in uocato noīe x̄pi. v̄ infirmos tu
raret. v̄ obsessos a demonibz liberaret.
Maxia q̄dem eāt ei in curacōibz eḡtu
dimū ḡr̄q; in demonibz eliminādis.
frequentior opacio eāt. q̄a copiosior
veratorū numerus ad experta subsi
dia concurrebat. v̄ maiorū opa no v̄tu
tū. minores obscurat effra. Jam vero
p̄ frequētia ppli. qui amane vsq; ad
vespam fouibz adsidebat. oppressiones
vulgi. p̄ corpus in becillitate nō ferēs.
ad fenestras dom̄ p̄cedēs se eis sp̄i
nēdū p̄tebat. v̄ eleuata manu b̄ndi
cebat eis. panes quoq; v̄ aq̄ deue
nebat serum q̄bz b̄ndictioī er̄ sup̄
positis domū ea p̄ b̄nficijs sac̄mēta
libz referebat. Ex vicinis sane castel

73
lis. v̄ vicinis v̄ urbibz. multi ad vitū
dei cōfluer̄ at. v̄ cōmūia tā ad
uenax q̄ ciuiū in mediolano stu
dia erāt p̄ seq̄ sc̄m. expete b̄nficiū.
audire v̄bū. uide signū. v̄ doct̄a v̄
mirac̄lis ul̄ q̄ credibile ē delectabāt.

Aderat in eos q̄dā ex suburbā
nis. q̄ puerū demoniacū illuc
duxerat. Q̄ repente corā oibz ad sig
nū crucis. q̄d v̄ sc̄s edidit. de brachijs sui
brachijs ruit. v̄ elisus humi q̄ mortu
us. sine ullo sensu immobil̄ uisus ē. neq; vox neq;
aliterat in eo. tū ita p̄cordia exigu
us ei superat vapor. Dant iḡ ceteri
locū. ut poss̄ p̄cedere v̄ admitti. ad uiz
dei seminetis pueri uaulus. v̄ atto
nita multitudine. tā miserabil̄ casus p̄sto
labat̄ euentū. Ingressus iḡ ad uiz
dei hoī q̄ puerū stupidū. n̄ aliqd̄ sen
ciētē an̄ pedes altaris exposuit. v̄ ait
Suer iste d̄nē p̄r. que an̄ tuos posui
pedes. iā p̄ tēnū a demomo ac̄rime
uerat̄ ē. Et quoc̄es ul̄ eccliam ingre
dit. ul̄ calibz exor̄. r̄atis asp̄git. ul̄
signū ei crucis ip̄it. ul̄ euḡlium au
dit̄ ap̄ellit. ul̄ diuinis in f̄eē sac̄
mētis. offendit̄ habitator ei dya
bolus. v̄ roq̄t̄ ac̄tus. Dūq; n̄ cū certis
ego p̄ fouibz expectare. signū sc̄e crucis
figurāte te. v̄ ex̄tēdente in p̄plos ma
nū. sac̄mētalū signoz v̄tute exac̄
bat̄ diabolus. uehementius solito totū
ad pueri ueracionē se stulit. v̄ sic
uices totū corp̄ ei occupās. fere ei
enā uitalē sp̄m in f̄cludit. S̄ v̄ t̄pe

puer tū audita eet apud nos grē
dei q̄ a deo accepisti opinio. ex alioꝝ
curacionibꝫ suā speras salute. roga
uit me. ut ad te eū adducēm. Ob
secro iḡ p̄ miām dei. ut v̄ laboribꝫ
meis qui ī eī custodia opam dāp
nosā v̄ p̄iculosā impendo. v̄ illius
miserie q̄ tanta ē q̄ra ip̄e odis p̄bas.
pio. v̄ consulto afftū subuenias?
v̄ rabie demoms. n̄ usq̄ q̄q̄ p̄cedē pa
naris. **F**lebat iḡ v̄ lacrimis ora
p̄fusus. p̄ates quosq̄ mōdit: ut om̄s
p̄ate supplicaret. Tūc ū dei p̄fide eos
ī dei miā iules: baculo harūdineo
cui īnitebat. collū puero lenit tan
git. **S** v̄ fr̄ ei gerhardus volens ex
p̄iri q̄ a rustico dca fuerat: laterē de
so er̄ signū crucis īpressit. Cumq̄
pus sine motu. v̄ sensu. n̄ uides.
n̄ audies. aū pedes albis diu ex
tensus. pauimto helis: ad tactū
badi v̄ ad signū crucis īfremuit:
v̄ turbat̄ ingemuit. **J**uly iḡ ab
bas sup̄ p̄rum lēn̄ eum poni.
At ille q̄ ex īnima offensus. re
iēit se m̄ pauimētū. v̄ stridebat
dentibꝫ v̄ mōdebat p̄curatore su
ū. v̄ capill̄ eoz qui ademit. manū
īcēs: quo potat̄ conatu se ab eoz
manibꝫ abstrahēbat v̄ ab eis uir
tenei potat̄. **E**ya īquid abbas ad
lectū nr̄m eū reducite. **O**rate
itaq̄ abbe. v̄ fr̄ibꝫ ī orōe p̄stis.
q̄ ardentibꝫ paleis q̄ m̄ lēo p̄tine
bant. diabolus ureret. tormi estu

antis ui diuina p̄p̄inquāte: passio
ac̄ne clamoribꝫ restabatur. **J**uly iḡ sc̄s
ī os patientis aq̄ b̄ndictā īfūdi.
Quā ille pressis labijs v̄ dentibꝫ nō
admittens: uir tandē cuneo īfiro.
dissolvente pressura. uelli nolli. m̄
fruces v̄ gutt̄ recepit. **C**onfessi q̄ ut
penetrans sc̄ificatio adm̄tiora descen
dit. q̄ m̄fusio am̄doto. uis maligna
erupit: v̄ uomitu sordidissimo q̄ torre
tis impulsu festina p̄cipitacione rota
tus. cū ingenti p̄tumelia demon eruiit
Repente qui uidebat̄ mortuus uiuit.
v̄ delecto abbas quierat. v̄ ī columnis
surgens. patriūq̄ suū amplexatus:
dō gr̄as san̄cū m̄qd. **G**ras agūt ōs
cōmuni deo. v̄ qui ī flebant. letat̄:
fons clamor effūdīt. res īrigesta.
sup̄ terra solēnt̄ p̄dicat̄: v̄ tota ad spec
tacul̄ d̄uenit curas: b̄ndict̄ b̄s.
gaudet p̄pls: ī abbe tam̄ op̄s p̄tra
toze. tonus plebis reuertit̄ afft̄s.
Febriac̄tibꝫ multis idē sc̄s
manus imponēs. v̄ aq̄ b̄
dictā pouriges. ad bibendū
sanitate optinuit. **A**ribas manus v̄
t̄bra palisi dissoluta r̄gēs ī colum
natis: cētis etiā sub multoz testimo
nio. ī eadē ciuitate ut uideret̄ ī posi
to signo crucis a p̄re luminū potēt̄
optinuit. **I**dē tēpus albanēsis ep̄c
quē d̄ns p̄ ī eadē legacōe sibi collegā de
berat gr̄m t̄tandoz negotioꝝ hospi
ciū īfuerat. v̄ de hys que ī uicta fue
rāt agebant adiuitē cū repente irru

sanitati restituit

it sup eos adolefcens. cui arida ma
 nus erat ⁊ reuota ad brachiū: ⁊ aduo
 latus pedibꝫ eius. supplicat postulat sa
 nitate. Ille alias occupatus bñdixit
 quidē ⁊ abire p̄cepit. ⁊ ne amplius mo
 lestiā sibi faceret. ubi solito se uel oculꝫ
 i f̄dixit. Recedebat ille n̄ sequens
 quod q̄sierat: cū ueniabilis ep̄c. sub
 oi celeitate eū regredi uulꝫ. ⁊ manū
 arreptū f̄dit atq; hūc mōd̄ qui mi
 nime bñficiū ⁊secut. t̄ ut recederet
 obediunt offero. tu ne claudas ab
 eo uisā mie: q̄n potius tu ole di. ⁊
 uitate obicē astrictus me iubente. fac
 qd̄ postulat. largire qd̄ petit: ⁊ cōfi
 dens in ei⁹ uitate. p̄ quē expetit san
 tate postula. ⁊ ip̄er bis: ut tu dei mu
 ne. ⁊ ille de optata gl̄et salute. Ad
 ep̄i. abbas apphensa manu pueri.
 i uocauit dñm. ⁊ exaudiuit eū: ⁊ sig
 no crucis edito. neruū q̄ obriguerat
 extenuū fuit. ⁊ caro quā assidens con
 gelaueat mori bꝫ. redēte sospitate
 ignita. mobilis f̄s ē ⁊ flexibilis: ⁊ dñō
 natus languidū dñi mēbrū ualuit.
 Optupunt ep̄c. tam repentine uita
 tis ammittās effm̄: ⁊ mira ex tūc ue
 nacione uix dei coluit: ⁊ miracloꝝ
 illius ip̄e testis extitit ⁊ relator. Co
 egit iḡ albem. ut secū ea nocte
 tenaret. Cui rei assensū uix ⁊ mag
 na difficultate optinuit: ea dñi m̄p
 at rōne sualū. q̄ i tollerabilis p̄lō
 ūdiq; expectaret. n̄ sū p̄iculo pos
 se egredi uidet. Intenādū uero

parapside in qua abbas cōmedat.
 ep̄c ministro familiari seruandū t̄
 didit: ⁊ p̄cepit ut secū reconditā
 cū om̄i diligencia custodiret. Elapsis exinde
 aliq̄ diebꝫ ep̄c idē febrū uehemētē
 ardore corripit: ⁊ recordat⁹ hoīs dei
 familiare uulꝫ accersiri ministrū:
 discū mōd̄ abbatis quē nup̄ t̄ f̄ordi
 conseruādū. huc ad uehē ne cūcteris
 Cūq; ille optulisset. allatū infūce inq̄
 aq̄ meo. ⁊ panis exiguas bucellas
 ꝛide. Ad cū f̄m̄ eēt cōfides in dñō.
 ⁊ albis p̄tibꝫ se cōm̄dās. cōmedit ⁊
 bibit: ⁊ absq; ulla dilacione suauit.
Augebat aduēticiū nume
 rus. ⁊ m̄ifica opa ad se p̄lōs
 inuitabat. n̄ usq; uero dei
 dabat requies: dū ex ei⁹ lassitudine.
 alij sibi quietē p̄curarēt. Ab eunibꝫ
 occurrebat adueniētes: ⁊ succedebant
 sibi bñficia m̄dicantes. In t̄ quos miles
 quidā mulis suis puellā ad uix dei
 attulit. q̄ ita exosa luce habebat: ut sep̄
 clausis palpebris opponet oculis. nec
 aliquo m̄. aliq̄ lucis p̄tictā se ei m̄ge
 reret. Auellabat aliq̄n opposita bra
 chia uolentē: ⁊ cū ei lum̄ se infunder.
 clamabat. ⁊ flebat. ⁊ erat ei clausis
 p̄curatu: ⁊ lux uisā q̄ aculeos ei⁹
 febro infigebat. Bñdicit i fancule uir
 dei. ⁊ signacul' crucis faciens sup eā.
 t̄nquilliorē dimittit: ⁊ dū domū refer
 ret: ul' ap̄t oculos. ⁊ pedes sū uecto
 re ip̄a reuēit. Et ip̄o i loco mulier a
 demonio ueritate multis astantibꝫ a

X

pre miap. idē scs optinuit sanitate.
Iam papia adueniat. y fama
vritu aduentu eius pcellerat:
y cu debito gaudio y appan
tu tante gle viz ciuitas letabuda
suscepit. Et ne diu p h desideriu di
lano suspendet. q sic mediolanofac
ta audierat miracula. signu ab eo op
tabat videre. aduenit post eu repe
te rusticus qda q de mediolano sequu
tus eu fueat. uxore demoniacā scū
adducts. quā ante pedes ei lacrima
bili voce in tū scus prestans anxie
tates deposuit. Nec mora i contumeliā
abbatis p os misere mulieris dia
bolus locutus ē. irridēs seruu dei.
nō in qd de canicla mea. hie porru
los edens y brassicas deuorās. repellit.
Multa ihuic modū in viz dei iactā
bat conuua. ut blasphemis puoca
tus. ipacientē ferret opprobria. y
fundet ipfencia ppli. cū lacessiri se m
dignū audiret sermonibz. **S**z ū dei
astutiā ^{astutiā} astū ei intelligens. irrisore irrisit.
y ulcione nō ipē expetens. s ad dñi re
mittens. ad eccliam scī suri demoni
cā duci pcepit. Voluit qppe curati
onis illius glam dare miri. y p mca
as opationū vritu ei acribi. Ac
ū scs syrus. ad hospite suū remisit
negociū. n̄ i ecclia sua appiā sibi dese
rēs. in tactū opus reduci voluit ab
bēm. Reducit ig mulier ad albīs
hospitiū. garmente p os ei diabolo
y dicente. Non me syrulus eiaer.

nō me expellet Bernardin. Ad her
seruus dei respondit. Nec te syrus n̄
te bernardus eiaer s dñs ihc xpc. Et
dūsus ad orōne p salute mulieris dñō
supplicauit. Tū sp̄ neq. uelō pou i
probitate mutata q libens in qd egre
derer. ab hac canicla. nil in ea sciens.
n̄ molestiā gñde. qm libens egrederer.
s nō possū. m frogatus causam? qā n̄
dū uult magnū dñs ait. Cui scs. y qd
ē magnū dñs. Et ille. Ite na zarenā.
Ad quē rursū b dei. Vnde ihm nosti.
aut si ūq̄ eu uidisti. Vidi in qd. xabi
nā eu uidisti. In gla. Et tu in gla fu
isti. Fui qd. Et quom inde existi. Cū
lucifero in qd multi cendim her aut
oīā voce lugubri p os vetule audie
tibz oībz loquebat. Respondete aut
abbē scō. ūq̄ n̄ in illā gloriā redie
uelles? y restitui ig dū pristinū.
rursū voce mutata. y miro in cha
rthimās. hoc in qd tardū ē. Et nichil
ultra locutū ē orate Astencius vno di.
neglīmū ille uictus abcessit. y mulier
sibi reddita. qntas potuit grās egit.
Reuicū ig b cū mulie. y p totā viā
i coluitate ei gaudens. expectantibz
amicis domui sue reddi. Letabant
os q ordiue rei geste audierat. si re
pente gaudiū ūtit i merore. qā ubi
domus sue limā mulier attingit.
rursus intrat diabolus. y in festos
solito miserā discerpit artus. Ad
facet miser mairus. quo se ūteret
nesciebat. Cohabitat cū demoniā

molestissimū. relinquē impiū vide
 bat. Surgit g̃ ṽ assumpta secū mul
 ere rursū papiā reuēit. Vbi cū uix
 dei n̄ iuenisset. usq̃ tremonā p̄leq̃t
 ab eūte. Indicat qd̃ fr̄m̄ sit. ṽ ut gr̄am
 iueniat lacrimabiliter dep̄cat. Nec
 defuit p̄e petroni albis clem̄tia?
 s̄ p̄cipit ut eccliam ciuitatis illius
 ingrediat. ṽ an̄ corpora mirim̄ or̄as
 expectet. dōn̄ ip̄e sequat. Itaq̃ me
 mox p̄missi t̄a noctis repulsulū
 tens dormitū eūtibz. ip̄e uno t̄m̄ p̄le
 quēte ingredit eccliam. ṽ rota nocte
 illa or̄i vacans. optinuit a d̄no qd̃
 petebat. ṽ impetrata mulieris sam
 tate. iulz eā secure reuēit ad p̄p̄a. S̄
 cū ad se reditū diaboli sicut iā expta
 fuerat formidaret. collo ei⁹ alligat car
 tulā d̄tinēre her̄ ūba p̄cepit. In noīe
 d̄ni nr̄i ih̄u xpi p̄cipio t̄ demō. ne h̄ac
 amodo p̄sumas mulierē contingere.
 Qd̃ mandacū cū tanto timore suscepit
 diabolus. ut mulier regressē ad p̄p̄a.
 nūq̃ dem̄ceps appropinquare p̄sup̄leat.
Erat etiā i eadē ciuitate qd̄a
 demoniacus. cui⁹ passio ml
 tos ad risū d̄mouebat. cū alij qui sege
 rous animi erāt clem̄tissio ei⁹ p̄patēn
 tur affcū. Hic ita lat̄bat. ut si audi
 res n̄ p̄sonā vidēs canes credēs. H̄c
 ad se ad ductū v̄ dei cū lat̄tē audis̄.
 igemuit. q̄ eo m̄ lat̄bat. quo solent
 p̄cussī. ul̄ obruti canes irasā. ṽ im
 gē i p̄cussores. S̄ ṽ in p̄sencia uiridi
 anhelans ṽ lat̄rās. acruis solito tur

babat. Inrepatō itaq̃ diabolo. ṽ i
 vtute xpi expulso. hōi impat ut lo
 qua tur. Surgatus hō intrat eccliam.
 in fest̄ sacramētis crucis signo se mu
 nit. gaudet ewangelia. d̄fretur ṽ orat.
 ṽ cetā sane mentis officina deo reddit.
 ṽ d̄ferrat

Cū scdo p̄ mediolanū eodē an
 no p̄r̄ sc̄s transiret. oblata ē
 ei demonica mulier. Nā eo tempore ab
 erat. p̄mū ū dei ciuitate p̄d̄am̄ sua
 illust̄tur p̄sencia. hanc polli debat
 demonū. qd̄ modo italica. in hiberna
 lingua loq̄bat. n̄ sans certū utrū un
 eēt bilinguis. an duo. sui q̄sq̄ sermo
 nis p̄diomate utens. s̄ tam ip̄e modo
 her. modo illa sonabat. ut dices. hic
 qui loquit̄ ligur ē. hic hispanus. Her
 etiā genū passione. ṽ poplitas tremo
 re turbatur. Her cū ad uix dei ad dur
 ta fuisset. saltu d̄nto sc̄mū in quo sede
 bat ioȳnata celeitate t̄silij. ṽ reduc
 ta ṽ interrogata qd̄ sibi uellet ṽ saltus
 ṽ fuga. ṽ un̄ egrotanti. ṽ uetule tanta
 v̄tus. v̄ uelocitas uem̄s̄ respondit. h̄ac
 sibi agilitatē ex p̄sencia in eē diaboli.
 ut currentes d̄phendet equos. v̄ eoz
 d̄nto s̄nullo amuniculo isiliret. Her
 sequenti die dū i ecclia diuinus q̄ ille
 celeb̄bat officijs in f̄et. crudelissime
 v̄ diuissime corā oibz uerata ē. Conpas
 sus albs mulier. iā sepe in talibz exp̄
 tus dei clem̄ciā. impat diabolo ut
 recedat. Ille ad imperiū serui dei tre
 mebūdus euamuit. mulier ū nō

13

sanmū

solū aueracione. s; ena a dfractone
neruoz innoīto dualiuit

Her et alia multa in alpibus
statutos. opatus ē uir dei. et
diuisa loca p lustrans bñ faciebat hīs.
qui in firmabant. illuminādo cetos
erigendo debiles. curādo febricitan
tes. maxie oppressos a diabolo. dili
gētoū studio purgans. n̄ maligris
fedaauerat sp̄ pectora. templa deo
acceptibilia dsecrabat. Multa in h̄c
vix pabilia et laute digna dcurrūt.
et alij quidē doctnā. alij mores. alij
mirant̄ miracū. Ego quidē dgruū
honorē hīs oib; defero. s; p oib; qñ
tū me est. hoc sublimius d̄ co. h̄c p
pensius p̄ dico. qd cū eēt uas electōis.
et nom̄ xpi corā gentib; et regib; fer
rer̄ in trepidus. cū obediret ei p̄nci
pes mūdi. et ad nutū ei⁹ in oī natione
staret̄ ep̄. cū ip̄a romā ecclia singlāi
p̄uilegio ueniret̄ et d̄ lica. et qñ gna
li legacione d̄ cessa. subiectis ei gen
tes et regna. cū etiā glōsius iudicat̄ q
dicta ei⁹ et uerba d̄ firmaret̄ miracis.
nūq; excessit. nūq; sup se in mirabi
lib; ambulauit. s; semp se se hūilit̄
sentiens. ueneābilū opm̄ in se aur
tozē credidit s; ministrū. et cū eēt
omniū iudicio sūm⁹. suo sibi iudi
cio sūm⁹. suo sibi iudicio d̄ stitit in
fim⁹. Solitudo q̄ q̄ fecit assumpit.
ymo se nichil uou. aut uelle aut
posse. n̄ in sup̄ante. et co operante deo
et sentit et dicit. **S**aderat uis d̄ na.

in tempore accepto. et in die salutis.
segregans in euangelium suum seruū su
um cuius humilitatem respexit. cuius ani
mā sp̄s ornauerat. et quia simplicitate
te nulla maculabat duplicitas.
n̄ in frūpebat bonū eius. quolibet
d̄ sp̄sio falsitatis. in loco suo idē sp̄s
manebat immobilis. Qui ut sep̄
splendidiore eēt et puriore cotidie
fornate p̄babat. et nequid ei ru
biginis obriperet. crebris malleor
um sibi in m̄cudē tundebat et arguebat.
n̄ ad penā p̄ crimine. s; ad glām
p̄ uirtute. Nūq; ei defuit stimulus
egritudis. et cū sciret uirtutē in fir
mitate p̄fici. sufficere sibi in hoc
expebat̄ grām. qd uideret suos os
quintulū cuiusq; ex d̄ ordinarios mot
limia illius cotidiane afflictionis ab
rādi. Erat quippe caro in firma. s; sp̄s
p̄nci. et quia in corpore delicta n̄
p̄rat. totū delectabat̄ in d̄no. n̄ ali
n̄ sc̄i huius ambicione pulsabat̄ q
solis celestib; in h̄nabat. Quod ecclie
desertu te pastorib; sibi eū in ep̄m ele
gerūt. Elegit eū domestica linguā
lis ecclia. elegit catalaun̄sis. Itali
ā in t̄ ciuitas. ianuelis. et mediolanū.
metropol̄ ligurū. hūc optauerūt pas
torē et magistrū. Remis nobilissā
ciuitas francie. s; uerbelle p̄uine ca
p̄d. ei⁹ d̄ nationē ambuuit. Oib; huius
uocatioib; p̄ p̄positis. n̄ sollicitauer
auam ei⁹ honorē oblat⁹. n̄ motus ē
pes ei⁹. ut inclinaret se ad glām.

ner magis eū delectabar r̄pam ⁊ a
 milus: q̄ m̄strū ⁊ sarculus. Seren
 t̄b; se n̄ aliq̄n negabat qd̄ petebat.
 n̄ cessit: s̄ dicebat eis se n̄ eē su
 u: ⁊ qd̄ obia iūbet factuz ut seruū
 Liebat aut̄ se n̄ uenisse ministri.
 s̄ ministri: ⁊ a ministerij seruitu
 te cui obligatus erat. n̄ fr̄m volū
 tate se n̄ posse absolui. Que res
 cū referret ad fr̄es: respondebat.
 Nos oib; que possidebam⁹ uendi
 tis. muentā p̄ciolā margaritā ⁊ pa
 mum⁹ ad pat̄monia dist̄ta redire
 n̄ possum⁹. Qd̄ si p̄cū ⁊ app̄nctū
 nobis pet̄nt. ⁊ substantijs ⁊ mar
 garta p̄uati fuerim⁹: expectatio
 nr̄e male pulsū ē. si oleo nr̄o effu
 so. clausis ianuis. sicut fatui medi
 cem⁹. S̄ uiderant em̄ sibi ex s̄ilio
 sc̄lissim̄ fr̄es. ⁊ d̄m̄ p̄. auctorita
 te muniti erāt. ne quis ḡtu
 d̄nū eoz poss̄ ab eis. ⁊ alioz ^{solle}
 solacio eis fier̄ tribulacio: ⁊ eoz
 iopia alioz plenitudinē cumula
 ret. His alijsq; rationib; serui
 dei expugnauerāt pet̄tozes: ⁊
 iā diuulgatū erat ubiq; abbe
 sic statutū eē i ecclia. sicut i he
 breoz p̄lo moyses fuit: quicū
 nō eēt pontifex. aaron tū uenit
 ⁊ latuit pontifex: ⁊ dispositi
 bz eius tota leuitica omni tem
 pore successio paruit

Mam alpes t̄scendat ⁊
 descende bant in occurſū

eius de sumis rupib; pastores. ⁊
 ar̄m̄tarij ⁊ agreste homi genus.
 ⁊ clamabant a longe b̄ndictio
 nē petentes ⁊ reptabat p̄ finces montū
 regrediētes ad canilas suas. collo
 quentes adinuicē ⁊ gaudentes. qd̄
 sc̄m̄ dei uidissent: ⁊ manu sua su
 p̄ se extensa. optate b̄ndictionis
 gr̄am acceperunt. Tandem crispo
 l̄m̄ uenēs. usq; lingonas sollemp
 nit̄ deducit: circa quos fr̄es. fr̄es
 ei clareuallenses occurūt. ⁊ uolu
 ti pedib; surgūt ad oscula: ⁊ uicis
 sim ei colloquentes. clareuallē eū
 deducit alact. Allit̄ fr̄es ⁊ gre
 gan̄ in unū: ⁊ mira deuocione di
 lect̄m̄ prem̄ suscipiūt. Agit̄ sine
 tumultu cū omni ḡuitate lenia.
 facies quidē purior. hilaritatē
 dissimulāe n̄ potat: s̄ castigat̄
 actionū ⁊ locutionū modus. me
 tas p̄as n̄ t̄s̄grediebat: ⁊ co
 h̄bebat se afflictiones n̄p̄e neqd̄
 agent. in quo dissolutionis nota.
 religionis maturitatē offendit.
 In tanta ab̄bis mora. nichil in
 clareualle potuit diabolus tex
 ere. nichil rubiginis sue meris ^{interim}
 affricuit m̄tib;: n̄ aliq̄ p̄te dom̄
 dei sup̄ pet̄m̄ fundata mora ē.
 Ita opus suū seruus dei ab̄les
 corpore. p̄sens sp̄u orōnū mistā
 na munieat ⁊ solidarat: ut n̄
 ruina aliq̄. in tāns destructio
 nib; dehisce uider̄. Nulle i ad

uentu eius lites seruare sūt: n̄
 obia emutā i p̄s̄ iudicis eru-
 perit. Nichil uimores adūsus p̄
 ores de multitate aut duritia.
 nichil p̄ores adūsus uimores
 de dissolutione aliq̄. ul' remil-
 sioe causan sūt. Integer unū
 uxor stat⁹. sors lo cietas. mi-
 ra unitas. om̄s uniu⁹ mous
 i domo dei. in pace ⁊ sc̄imonia
 ma iuuenti sūt. ascēdentes sca-
 lā iacob. ⁊ festinātes ad m̄tu-
 ritū dei: cur⁹ delectabil' aspect⁹
 i superiorib⁹ eminebat. Abbas
 aut uidēs sathanā sic fulg⁹
 cadente de celo: eo hūilior ⁊ sub-
 iectior dō erat. quō intellige-
 bat delidens suis d̄m̄ eē p̄-
 cū. Nec de hoc in se glābatur
 qd̄ subiacēbant ei demonia: qm̄ p̄-
 cius i d̄no grūdebat. qd̄ noīa s̄m̄
 trū suor scripta uidebat in celo.
 quoz unanimitas i maclatā
 se custodiuit ab sc̄lo. Adērat ei
 i silis suis uenabiles fr̄es sui.
 de q̄bz sup̄ se am̄ mēnōne. ade-
 rat godefridus p̄or eiusdē loci.
 p̄p̄rius eius ⁊ carne ⁊ sp̄u u
 sapiēs ⁊ stans q̄ ⁊ religiois ⁊
 prudentie m̄ito. p̄e ai ecclia lingo-
 nēsi fr̄is ep̄c. ⁊ sc̄itans formā re-
 tinēs. ⁊ dignitatis i q̄ ē honore n̄
 minuēs. usq̄ egrediens ⁊ ingre-
 diens laudabiliter p̄seuerat. Hic
 iḡ atq̄ alij plures uiri p̄uidi. ⁊

om̄ni utilitate solliciti. viz dei
 cur⁹ d̄ulatio i celis eāt. aliq̄m des-
 cende ⁊ pellebat. ⁊ iudicabat ei q̄
 dom⁹ uctitas exagebat. Insinuāt
 itaq̄ ei locū angustū. ⁊ in d̄modū
 i quo sedant. n̄ cupatē tante ml-
 titudini. ⁊ cū cotidie fatuati adue-
 tānū numerus auget. n̄ posse eos
 it̄ structas recipi officinas: ⁊ uix
 oratorū solis sufficē monachis.
 Adducit ⁊ se inferius aptā d̄siderāe
 planitiē. ⁊ oportunitatē fluis q̄ in
 s̄m̄ illabit. ibiq̄ locū eē spatiosū.
 ad oīa q̄ ad monastij necessitates
 ueniūt. ad p̄ra ad colonias. ad uigula
 uineas ⁊ si ex una p̄te silue uideat
 de eē clausura: facile hoc p̄aentib⁹
 lapideis q̄z ingens ē ibi copia. pos-
 se sup̄leī. In p̄mis ū dei n̄ ad q̄eunt
 d̄silio. Vidētis in qd̄ q̄a mltis ex-
 p̄sis. ⁊ sudorib⁹ dom⁹ ista p̄ata
 ē. sublimis ē ecclia. dom⁹ lapidee
 d̄sumate sūt: aq̄ductus cū maxi-
 mis sup̄tib⁹ p̄ singlas officinas
 t̄ducti. Si hec oīa d̄fregim⁹. p̄te-
 rit hoīes sc̄li male de nobis sentire.
 q̄ aut faciles sum⁹ aut mutabiles:
 aut nimie q̄s n̄ habem⁹ diuinae.
 nos faciūt i sanire. Cūq̄ c̄tissimū
 sit nobis. penes nos n̄ eē p̄caui-
 as. ūto euglico uobis dico. q̄a
 edificaturo turrī. sicuti opis neccē
 ē sup̄tāe alioq̄m exp̄elas: cū cepit
 ⁊ defectit dicit ei. Hic hō fatuus
 cepit edificāe. ⁊ si potuit d̄sumatē

ad

Ad hoc fr̄s respondet. Si h̄u-
 mans his que ad monast̄iu p̄tinet.
 habitatores cessaret mittere ds.
 stare poss̄ sententia: ⁊ cessandū
 ab opibz rationabilis censura. ^{fozet}
 N̄c v̄s cū coctidie gregem sim̄
 ds multiplicet. aut repellendi s̄nt
 q̄s mittit: aut p̄videnda mansio
 in q̄ s̄sistat. Nec dubiū ē qui pa-
 rat mansores: q̄n̄ p̄paret man-
 siones. Ab̄it aut̄ ut p̄ diffidēcia
 sup̄cū. ⁊ fusionis huius in curra-
 mus discrimina. Audiens her
 abbas. fide ⁊ caritate eoz delecta-
 tus est. ⁊ aliqui ⁊ silijs tandem
 adqueunt: plurimis t̄n̄ p̄ sup̄
 hoc ad d̄m p̄ob̄ suis fulis?
 n̄ nullis quoq; reuelaciōibz p̄
 ostentis. Gausi s̄nt fr̄s ubi ū
 b̄ū effusum est in publicū. Au-
 diunt hoc sc̄e memore nobilis ^{no}
 simus p̄nc̄ps theobaldus:
 ⁊ multa in sup̄cis dedit. ⁊ am-
 pliora s̄pondit subsidia. Au-
 dierūt ep̄i regionū. ⁊ viri in-
 clin ⁊ negotiatores t̄re: ⁊ hilari-
 anō s̄i exatore ultro ad opus
 dei copiosa ⁊ tulerūt suffragia
 Ab̄undantibz sup̄tibz ⁊ ductis
 festinant opariis. ip̄i fr̄s p̄
 oia in t̄bebant opibz: alij ce-
 debant ligna: alij lapides cō-
 quadrabant: alij muros stru-
 ebant: alij fundabāt eccliam:
 alij diffusis l̄mitibz partiebant

fluvium. ⁊ extollebant saltus aq̄z
 ad molas: fullones ⁊ pistores.
 ⁊ coria r̄ij. alioq; artifices. ⁊
 gruas aptabant suis opibz ma-
 chinas. ut scaturiret ⁊ p̄d̄ret
 obiciūq; opus eēt in oī domo sub-
 traneis canalibz deductus riuus
 ultro ebulliens: ⁊ demū ⁊ gruis
 ministris p̄ oīs officinas explens:
 purgata domo ad cardinale alvei
 cū reuertēt que diffusa fuerant.
 ⁊ fluvij p̄p̄a reddent q̄ntitatē.
 i opinata celeitate ⁊ suman s̄nt
 muri: totū monast̄ij ambitū
 spaciōssime ⁊ plētentes. Surrexit
 dom̄. ⁊ q̄ aiām viuente atq; mo-
 tabilem habet: nup̄ nata ecclia in
 breui p̄sent ⁊ creuit.

Laborabat ea tempestate
 subtilissimorum oppressioe.
 tota burdegalenis ecclia: ⁊ non
 erat in aquitania qui poss̄ resistē
 p̄ncipi cuius aiām indurauerat
 d̄ns. qui anuente gerardo angol̄
 m̄s̄ ep̄o. et instillante in cor̄ ei
 dissensionis sentia: factis erat
 saluatis defensor et auctor. Et
 cumq; suscep̄ōi p̄t̄ leonis nō
 subscribebant. p̄secutiōibz ex-
 positi: alij dampnis. alij pro-
 scriptionibz multabantur. a-
 lij a sedibz p̄p̄is p̄ulli erulare
 ⁊ pellebantur. Sibilabat in
 auribz comitis illius. crebris
 p̄suasiōibz quasi serpens an-

27
ticipis uetator ille. qui diu i
partibus illis sedis aplice fue
rat legatus: et nō a magistra
tu tanto deiectus. non poterat
se patri sue solius ecclesie ep̄m?
qui se uiderat totius aq̄tate. pi
apem et magistrū. Crudelebat
enī ad p̄mū domū rediē. tur̄ po
tentatū. et turonica. et burdega
lensis et ansientis p̄uincia sub di
te fuerant: et q̄tū a collibus
hyberoz. usq; ad ligerim p̄plet
tūtur et claudit oceanus paru
erat eius imperio. Consuetus
igitur p̄dāi p̄uincias. et sub no
lo iusticie. de causis emgentib;.
facē questū. infinitas aggregat
pecunias. que erant sibi in p̄dol
et in apostasie simulacriū. Vidēs
itaq; perisse sibi exactionū auc
toritate. et solam domū que nup
multis stupata clamorib; iā cre
bat erarijs. impatientē ferens qd
manus eius non implent mūci
b;. **Homo serpentine astuce.**
festinato ad petrū leonis misit. ut
ei legationē daret. et ip̄e ei fidei
tate iurata obediret: insup et p̄
cipē t̄re et quoscūq; poss; ad eius
imperium in clinarer. **Sausus**
homo p̄dicationis. q̄a locū in quo
dilataret maliciam suā. se in ue
nisse putauit. cito auit et libe
ter: et in astip̄ationē erroris gi
lonem tusculanū cardinalē ep̄m.

qui solus de romanis. cū petro por
tuenti ep̄o ei adheserat: celestē de
legauit. **Sorro** germardus qui
pus se mutilatū colebat. resup̄sit
cornua: et demceps cepit securior.
et audacior apparere. Nam et qd
ante nō fecerat publice p̄cedebat
mittus: ut ip̄a sac̄ officij insignia.
amphorē ei reuenciā i p̄plos ven
dicarent. **Aggreditur** iḡ comitē.
multis pecunijs. i uadit aiām
eius rationib; uenenatis: et hoīe
p̄mptū facile seducit et corūp̄t.
In p̄mis ab urbe picta uenit gul
helmus ep̄s et honestus. homo
catholicus i societate. et defensio
ne uniuersalis ecclesie stabilis. vi
olentē expellit: et gerardo. et car
dinari aduocore suo q̄a petrū
abdica bat. dāpnat. **Stant** et
alie familiares cause. p̄ quib;
ei a multo tempore comes i ten
sus. data occasione. libentissimē
eū p̄sequit et abiurat. **Disū** ē
autē gerardo qm̄ comiti. ut ad
p̄firmationē partis sue sū mo
ra pictaui crearent ep̄m: et in
uenerit ambi. nosū nobile qui
dem genē. s; de genem fide. que
ut genus suū cū eo in causam
ponent. q̄buldā ex clēcias con
sencietib; elegerit. et p̄phanas ei
i ponētes manū: execrabile capd
eius nō tā uirerit. q̄ etamina
uerit. **Simile** huic mōstrū in

lemocensi ecclia instruxerit. rānu
fū quēdā coratensem albatē. quē
n̄ multo post ulcio diuina serui
ta est: ⁊ cades resupin⁹ de equo
in uia plana. uno tantū lapide
ulscore qui ad hoc ibi erat re
lictus. in fixo capiti ei⁹ quas
lato cerebro expirauit.

Audiens hec ⁊ huius
modi venerabilis v
gaufredus carnotensis ep̄c cui
a p̄ in noceno acquitame lega
no fuerat cōmēdata. uehēm̄ m
toluit: ⁊ ad succrendū pichuam
ecclēsie post p̄itis alijs nego
cijs s̄n dilacione ulla decreuit.

Albēn clareuallensem p̄nt ⁊
obseruac: ut sibi ad tanta mala
elimināda succurrat. Assensit ū
dei: ⁊ se in proprio cōgregacionē
monachorū in locū quē iuxta nā
uētū comitissa eringardis para
uerat. ductur in tinar: ⁊ p̄mit
tit disposita domo illa scdm̄ ge
nus. ⁊ spēs suas. se cū eo i acqui
tamiā p̄fectur. Ibat ḡ simul:

⁊ ne multis abagibz utar. siml
nānerū uenerē. **E**rat aut̄ in re
gione illa misera mulier: q̄ aq̄
dā penulāte diabolo uerabat.

Apparuit aut̄ ei lasciuus ille
diabolus in spē militis male
pulch̄ aspectū: ⁊ in amorē suū in
tus suggesthoē latent. ex̄ locu
none blandienti. aūm̄ eius falla

+ in butamiā

at̄ in clinauit. Cūq; a sensū
mulieris obtinisset. expansis
brachijs. pedes eius sup̄ unam
manuū suar̄ posuit. altā uero
manu capd̄ eius operuit: sibiq;
eā hui⁹ federis signo dotauit. Illa
quidē uir̄ habebat strenuū mili
tē: s̄ huius erectibilis cōm̄i pro
sus ignar. Abutebat̄ iḡ ea etiā
i eodem lcō cubante marito i ui
sibilis impurissimus ille adulē:
⁊ in credibili uerabat libine.

Sex ānis t̄m̄ latuit malū: nec
deterit mulier p̄dita tāci cr̄
minis p̄brū. Septimo ū āno
cōfusa est in se ip̄a ⁊ expauit:
tū p̄r̄ colluione tam̄ cōm̄ue
turpitudinis. tū p̄r̄ timorē dei.
cuius iudicio singlis momentis
timebat m̄t̄p̄i ⁊ dāpnari. ⁊
fugit ad sac̄dotes: ⁊ p̄ia culū
cōfiterur.

Sagr̄at loca sc̄a. ⁊
sc̄oz implorat suffragia: s̄ nlla
ei cōfessio. nlla orō. nlla elemo
sinar largio. suffingat̄. Cor
ndie ut prius: ⁊ importunus
a demone m̄festat. Demiq; in
publicū. scelus t̄m̄ effusū est.

Duo audito ⁊ cognito: ma
ritus eius cōtubermō exerat̄.
Interea ad locū p̄dctm̄ v̄ dei
cū comitatu suo aduenat̄:
cuius ut audiuit auentū m̄fe
lix mulier. se ad pedes eius
tremebūda p̄ecit. Aperit ei

colluione

lacrimis profusa passione horribi-
 le. **I**udicacione inueterata: quod
 nichil ei profecissent querens se-
 nescit sibi a presbiteris imperata. Addit
 sibi ab oppressore suo aduentum eius
 predictum. et minaciter ei imprecatur ne
 ante eius veniret presentiam. Quia nichil
 potest et ipse recedente abbate. qui
 fuerat amator. crudelissimus ei
 fieret persecutor. Audiens hec uerba
 dei. blandis uerbis consolatur mulie-
 rem. et de celo ei promittit auxili-
 um: precepit ut die altera iam enim nox
 instabat. fides in domino reuertatur.

Reuisa mane. cum uero dei blasphemias
 et minas que eadem nocte ab
 incubo suo audierat retulisset. ne-
 cures magis pro dei minas eius. et col-
 le hinc baculum nostrum. Egreditur mulier
 quod iussu fuerat. et recubans in
 lecto suo signo crucis munita: iux-
 ta se baculum ponit. Ad eum ille continuo
 se aduersum opus non ad ipsum cubile
 presumit accedere. minaciter tamen accipit.
 quod discedente viro secundo ipse in eius
 supplicia reuertitur.

Instabat dies dominica: et
 uoluit uerba dei per edictum episcopi.
 populum in ecclesiam adiri. Cuius ipsa
 die populus maximus ad ecclesiam con-
 uersus: in festiuitate sollempnia. con-
 mitantibus episcopis. gaufredo carno-
 tensi. et bristio uanetenli: ipse ad
 antonem ascendit: et ut omnes qui in
 ecclesia erant. accensas candelas

in manibus teneat locuturus edi-
 cit. Quod et ipse cum episcopis. et cler-
 icis faciens. in auditos diabolici
 sus publice aperit. et fornicatore
 spiritum qui in tam horrenda iniqui-
 tate. etiam contra naturam suam
 exarserat: cum omnium fidelium qui ad-
 erant subscriptione anatema-
 tizat. et auctoritate etiam tam ad illa
 que ad omnes mulieres demceps in-
 terdicit accessum. Extinctis itaque
 sacramentalibus illis luminibus ex-
 tincta est demceps tota uirtus
 diabolica: et mulier per confessionem
 ne dimittatur. nunc postea
 apparuit in inimicus. in regressi-
 biliter aufugit eliminatus.

His itaque partibus similiter ab-
 bas et legatus ingrediuntur
 in aquitaniam. Interim gerrardus
 assensu comitis burdegalensis ar-
 chepiscopum occupauerat: et similiter bur-
 degalensem et eurolimensem de-
 tinebat ecclesiam. Et effluentibus
 pecuniis. quas in assensatorum ma-
 nus iniecerat: et magis ac ma-
 gis digna ueritate iam de fluebant
 ab eo subsidia principum: et perfidia
 eius timebant fieri defensores.
 Morabatur itaque in locis illis in
 quibus securiore se putabat: non iam
 facile se publicis uentibus presentabat.
 De enim prius gesta breuiter
 repetimus: ubi primum cepit au-
 diri. quod aduersus ecclesiam dei

gerardus ille machinaretur. ab in-
nocencio pp. adhuc in galliis
demorante. missi sunt abbas nr
clareuallensis. et iohannis leuis uena-
bilis episcopus suessinensis. et pictaui-
usque uenerunt: ut cum ipso, qui p-
dictum principem uenerunt. At
ille iam eodem principe persuaso. i-
prudens in ecclesiam catholicam
aqua se padebat. **S**icut iaculati:
et pollicenti prius innocencio sub
trahere obedientiam. anacletum suum
electum dignum et quicumque ei non
obedirent erroneos. et a cephalos.
Unde factum est: ut animam et ar-
matam in insaniam deici: publice ex-
ea die. persecutione catholicis in-
tentarent. **P**rius tamen quam ab unita-
tate se ipsos taliter padesissent: ob-
tulerat abbas sanctis in eorum ecclesia
sacrificium deo. **S**ost cuius discessum
decursum eiusdem ecclesie. altare in
quo diuina missa celebrabat impie
quid: si non impie defregit. **S**icut
de post breue tempus pcessu
a deo cum anima exalaret. domum
in qua morabatur plenam uidit
demonibus et se a demonio iugu-
lari clamantis. cultellum a circumsta-
ntibus postulabat: quem in mer-
gite gutturi suo. ut extracto de-
mone uiueret. **S**ed diabolus
cui datum erat. eum inter hec uerba
extirxit: et pestilentem animam in-
fernum demisit. **A**rchiepiscopus quoque

// nominare

per in ualens pictauiensis eccle-
sie sinodum denunciabat. coram ipis
quos ad ueterem perfidie mutabat:
a diabolo correptus est. **S**ed et in
alios multos qui saluare illo fer-
uenciores extiterant: manus di-
uina manifestum exercuerat ul-
tione. **S**peret hec et alia huius
modi. **A**n omnes mundi cepat
gerardus: et times opponi sibi
que negam non poterat uentus
publicos euitabat. **S**ignifica-
tum est inter comitia p uiros illu-
tres. quod ad eum securus audebant
accede quod abbas clareuallis. et
episcopus tarnotensis. alique episcopi et
religiosi uiri. colloquium eius ex-
petunt: quorum erat studium ut se-
cum de pace ecclesie. et de malo re-
mouendo tractarent. **P**ersuasumque
est illi. ne tantorum uirorum deuitaret
colloquium: quia poterat fieri ut conu-
nicato cum eis desilio: et facile esset quod
im uidebat difficile. et quod uidebat
impossibile. repentino puentu pos-
sibile reddetur. **I**ncipit apud parma-
nensem. hinc inde ueniunt: et in p-
mis de diuisione ecclesie. et de saltu-
ra et obstinatione que infra alpes
in sola aquitania quasi nebulis cor-
ruptela sederat. multis modis
et rationabilibus a seruis dei comi-
ti intimatum est. et quod ecclesia una
est: et quod quod extra eam est. quasi extr-
archam. iudicio dei nostre est mittere

et dilin. Ad ducta quoque ex
empla datam et abiron. quos
reatu saluans tra viuos ab
sorbuit: non tanto malo vindic
tam dei aliquam defuisse monstrum.
Hus auditis comes egypte sa
uo usus est consilio. et respondit
se in obiam innocenti pro posse
se dare sensum: sed in reatuao
ne episcopi quos de sedibus suis ex
pulerat. nulla rone in dicit. quoniam
in placabiliter eum offenderat:
et uniuersa nullo tempore eorum
pate aliquam superpetur. Qui
est nuncios pectus est sermo: et dum
uicissim verbis se mutuo occu
pat: unde dei efficaciora arma ar
rapiens. ad altare sancti oblatum.
et supplicaturus accedit. Inuen
erat etiam quibus diuinis licebat
in eum multis: comes sustinebat
pro foribus. **S**achis gunt senaioibus
et pace data. et diffusa pro populo.
unde dei iam se non agens ut hominem.
corpus domini super patenam ponens
ignea facie et flammis oculis non
supplicans sed minax foras egre
dit: et uerbis terribilibus aggredi
tur ducem. **R**ogauimus te magis et
spreuisti nos. **S**upplicaturus est
in altare quem iam tecum habuimus
uentu. seruos dei ante te aduina
ta multitudo: et contempisti. **E**t
te ad te precessit filius uirginis.
qui est caput et dominus ecclesie: quem

tu persequeris. **A**d est iudex tuus:
in ante manum illa anima tua deue
niet. **S**iquid et ipsum spernes. **S**u
per ipsum sicut seruos dei step
nes: **F**acimabant uniuersi qui ad
erant: et orationibus intenti. presto
labantur exitum rei: et omnem suspen
sa expectatio. nescio quid diui
ni fieri celitus expectabat. **V**ides
comes abbatem in spiritu uehementi
precedente et sacratissimum corpus
domini tenente in manibus. expauit.
et iterum gunt: membris tremebundis
metu et dissolutis. quasi amens solo
puoluit. **E**leuatis a militibus rur
sum in faciem ruit. non quasi alicui lo
ques. aut intendens in aliquem:
saluus pro barba defluentibus. cum
profundis efflans gemitibus epi
lenticus uidebatur. **T**unc unde dei
propius ad eum accessit. et pede pul
sans accliuem surgere iubet. et pro
strare super pedes. **E**t dei iudice
sententiam. **P**resens est magis pro
tante episcopo. quem ab ecclesia sua
expulisti. uade et reconcilia eum.
et in osculo sancto pacis cum eo uigito
feda. et ipse ad sedem suam eum redu
cat: et satisfacies deo reddere pro
tumelia gloriarum: et in uniuerso prin
cipatu tuo diuidos et discordes.
ad caritatis reuocari unitatem. **S**ub
de innocenti pro: et sic ei omnis obe
dit ecclesia. **T**u quod ^{electo} a deo. tanto
pate pontifici. **A**udies hec comes

auctoritate sp̄s sc̄i. v̄ sc̄oꝝ sac̄
 m̄etoz p̄sencia uictus. si aude
 bat respondē n̄ poterat: s̄ statim
 occurrit. v̄ in pacis osculo rece
 pit ep̄m. eadē qua eū abiura
 uerat manu. cū totus exulta
 none iuicantis. ad p̄am sedem
 reduxit. Et v̄ demceps abbs cū
 comite iā familiaris. v̄ suau
 us loquēs. pat̄ne eū monuit.
 ne ad tam impios. v̄ tā temera
 rios ausus ult̄ exurgeret. ne dei
 pacenciā in tantis irritaret fla
 gitiis: ne pacē factā in aliquo
 uolaret. Sate itaq; omni ad
 tantie ecclie reddita: solus gene
 dus p̄seuerat in malis: s̄ nō ul
 to post adueniente die tre. in do
 mo sua miserabiliter extinctus ē.
 Et dicat scriptura est p̄t̄m ad
 mortē. p̄ eo non dico ut roger
 q̄s: impenitens. v̄ subito mor
 tuus s̄n̄ confessione v̄ iudicio. de
 corpe egrediētē sp̄m diabolo red
 didit. cuius minist̄ usq; infine
 extitit. Corpus eius a nepotib;
 suis quos in ecclia illa honorib;
 sublimauerat. in uentū in leo su
 o enormit̄ tumidū in basilica q̄
 dā humanū ē: s̄ postea a graufre
 do carnotensi ep̄o sedis aplice
 legato inde ext̄tū ē. aliasq; p̄
 iectū. Nepotes quoq; eius ab
 eadē ecclia postea eliminati s̄nt:
 v̄ omnis p̄genes. v̄ plantano

a radice auulsa. p̄ extā regna
 tanti iudicij circūferēs queri
 monias exulauit. Tanto iḡ
 malo obruto. v̄ salmate gerrar
 di redacto in cinēs: v̄ dei cū mag
 no gaudio charuallē reuertit.
 Assit fr̄es circūfusi pedib; eius.
 gr̄as agūt deo. q̄ bonis inuis
 feliciores puēt̄ accumulāt: v̄
 ubiq; abbatis sui hūilitatē glori
 ficat v̄ exaltat. Factus ū v̄ dei ali
 qd̄ quietis temp̄. alius se negocijs
 occupauit. v̄ secedens in calulā.
 pilatus torquib; circūtertā. sol
 meditationib; diuinis uacare
 disponit v̄ repente occurrit ei
 in diuisorio hūil. q̄ ad p̄sepe dñi
 s̄sistenti. amatoria tantit̄ v̄ sp̄ia
 hū fertula uixit. Almar̄ qd̄
 sponsus speciosus forma p̄ filius
 hoim. in que etiā angeli p̄spice
 desiderant. fulcā ad amauerat
 sponsā. v̄ decoloratā a sole. tam
 to extollat p̄onio. ut dicat
 eā totā formosā: si ullā in eā
 maculā eē. Ip̄am quoq; sp̄
 s̄a dilectioē languē miratur.
 v̄ in quirit diligencē que sit
 illa caritas. cuius oscula dulciora
 s̄nt uino: ad quoz delibano
 ne tanto affectu aia impatient̄
 anhelat. Cumq; sponsus mul
 tis laudib; sponsam attollat.
 nō tū in oib; plenā ei sui co
 piā p̄beat. ū usq; ad plenitu

rudine sanctatis se sponse desi-
deranti cederet. quelicus ali-
qui non in ueniat. et per longos
annos repta teneat ne fugiat.
Multo tempore in hac medita-
one rex animam suam effudit. et
multipliciter hec expones. quantum
in se proficit. qui cotidie in illis
epulabatur deliciis. quantum in no-
bis. quibus illius benedictionis re-
liquias in scriptura seruauit:
manifestum est legentibus eam.

Interea hinc apostolice uir-
dei uocante. ut assidue la-
boranti ecclesie: supplicante cardina-
les. Inmittunt studia. et quo-
modo continua erant in epolac-
dis suis sibi resumptur. Nulla ua-
cacio super est. seruus dei aut orat.
aut meditat. aut legit. et dona-
tur. Videns igitur excusationes
frustrari expendi. et necesse esse obedi-
re mandatis: amulas partibus fra-
tres diu profundis suspirans as-
fat. Videns fratres in quibus tribu-
lationibus laboret ecclesia: Pars
quidem petri et mirabilia et aqua-
tania auctore deo elisa: iam non
parum. et ab orat. In sancti
sunt in hys regionibus saluatis
defensores. Rome magna pars
nobilitum. in nocentium sequitur.
et fauent ei. multi fidelium: qui
tam temerarie multitudinis im-
petum formidantes. non audent

publice confiteri quem in nocentium
firmare sensum. Con-
iuratos habet petrus homines
peditos quos corrumpit pecu-
nia. et munitionibus eorum occu-
patis. non simonis per fidem:
simonis magi representat vel-
tigia. Contra unam gentem.
occidentem edomita superest lucta.
Orantibus et iubilantibus ie-
richo ruit. et cum extenderitis
ad dominum cum moysse manum ama-
lech uictus aufugit. Iosue pug-
nat. et ut ad consummationem uic-
torie dies sufficiat prelatata.
soli ut stet. non tam orat quam ipe-
rat. et meretur fides. tam solis
obediencia. quam de hoste prelo
uictoria. Nobis ergo pugnantibus
uos ferre presidium: et auxilium de
celo supplicibus animis implorare.
Agite que agitis et stete in gra-
du quo statis. Et licet nichil
uobis consilij sitis: iudicium uero
non estimatis uos iustos:
quia solus deus quos iustifi-
cat iudicat. et perfectissimus
quisque iudicium diuini districtum
examine ignorat. Iudicari autem
ab humano die non multum cure-
tis: neque uera ipsa neque aliena
approbantes sub timore dei
sic stare. ut nec uos quepiam
iudicantes. aliquem extollamus:
nec aliorum curatores iudicia ex-

20

conuoca-
tos

adans in nugas: singla vero
 psequentes. vos seruos in va-
 les reputetis. Eundem autem est
 quo nos obediencia vocat
 et huius domus prauitate. et in
 custodia. deo pro quo hunc la-
 borem assumimus: confidentes
 de eius clemencia. idcirco et om-
 damus. **H**er dicens. et benedictis
 fleuibus uniuersis. distellit: et cum
 multa reuenciam. ubique suscepti
 demum roma puenit. **I**n cuius
 aduentu dominus prope. quia frater leta-
 ti sunt: et communicans cum eo **si** **scdm**
 huius rex puenit. et statum causarum.
 abbas in opus agreditur. non
 in armibus non in equis spem ponens:
 sed colloquia quorundam suscipi-
 ens. sollicitus que sit eorum facul-
 tas. et sanctorum animi. utrum er-
 rore. an in alicui seducti: tam-
 tum scelus pertrahant et preleant.
In telerit ex secretis. clerum
 qui cum petro erat. de statu suo
 sollicitus. scire quidem potest. sed
 non audere reuerti. ne perpetua
 notatus in fama. uilis in
 ceteris haberetur: et malle sub
 umbra honestatis interuic
 esse. quam expelli a sedibus suis.
 et publice mediocritati exponi.
Uox qui de petro erant pro sapia
 her erat responsio. quia iam
 credi eis a nemine possit si de-
 membraret genus suum: et eu-

reliqueret: qui cognationis
 sue capud esset et dominus. **V**erum
 nunc nunc fideiatis excusa-
 bat perfidiam: non aliquid ex sana
 scientia. pro illi steterat sus-
 fragia. **D**enuciabat itaque ab-
 bas eis colligationes impieta-
 tis et sacrilegas. et prophanas aspi-
 rationes. legibus et canonibus con-
 demnatas. nunc nunc non posse
 muniti: non posse non debere verita-
 tis sacramenta mediocritati suffra-
 gari. **I**n sanire autem eos. qui rem
 illicitam sacramenti patrocinio
 stare existimat: cum oporteat
 extra ordinarias pactiones. quo-
 rumque religionis obrengu sanctitas.
 reuocari in irritum: et auctoritate
 diuina dissolui. **A**uditis huius.
 aliusque uiri dei sermonibus deflu-
 ebant a petro: et cotidie pro
 illius dissonantis agminibus. ui-
 cula rubebantur: ipsius quoque
 petri animus tabescebat. quia se
 cotidie minui. in nocentium non
 cresce minime dubitabat. **D**e-
 fecerant pecunie. stabuerat
 curie amplitudo: aruerat mi-
 nisteria domus. rarus missas eius
 frequentabat diuina: deliciae in
 plebeia abaria mutata: cultus
 obsequium uetustate obscurus.
 mater. et acin stipendiarii ere
 alieno oppressi: et tota domus
 effigies pallida dissolutione

proxiam indicabat.

Interea rex sicilie rogerus. qui solus iam ex principibus obediens imperio innocencio detestabatur. ad eum mittit epistolas. petens ut almericum cancellarium suum. et abbatem clareuallensem ad se mitteret. nichilominus a petro leois idem petens: ut petrum sibi pisanum alio loco delegaret. Neque autem se dissensionis huius que iam diu induruerat. uelle scire originem: et cognita ueritate. aut corrigere errorem. aut sanare sententiam. Scribebat autem in dolo? sed audierat petrum pisanum eloquentissimum esse. et in legum et in canonicum scientiam nulli secundum: putabatque si eloquentie eius in publico conspectu audientiam preberet. et de clama omnibus rethoricis simplicitate abbas posse obrui? et silentium in uerbis et pondere rationum imponi. Ne diu morer. uenit pars utriusque salernum. et militauerat ultra et puenerat tantum sceleris machinamentum. Dato namque. ad bellum innumerablem exercitu. ad iulius ramulfum ducem idem rex campum armatas perduxerat acies. cum subito uiso duce audac

et obuia precedente. Ericus fugit: effulsitque exercitum parte et cedibus exposuit et in numeris militibus captis. et infectis. inuitus ducem dicitur. opibus et gloria sublimatur. que quidem ei omnia uictoria uerbum uiri dei contigerunt. Cum enim primus eorum qui uocati fuerant. abbas sanctus adueniens regem in castris positum inuenisset per multas dies uincenas acies ne mutantur impediret. denunciatis regi. quasi conflictum miseris. uictus. et confusus abibis. Nouissime uero cum eiusdem regis plurimum creuisset exercitus. ignorans quod non in multitudinem foret euentus belli uirum sanctum querentem ea que pacis erant. uictus audire contempsit. At ille ducem ramulfum et catholicorum aciem uerbis potentibus adhortatus: sic regi fugam sic illis uictoriam pollicitus et triumphum. Cumque ad primam uillulam declinasset. et instaret orationi: repente fugientium. et insequentium clamor audiri. Siquidem per eundem locum fugientem regis exercitum. ramulfus persequi uoluit. Egredius itaque fuit quidam ex his qui cum abbate erant. unum ex militibus occurrit: et quod accidisset interrogabat. At ille siquidem licet non ueraciter

uidi impiū sup exaltatū. ⁊
 eleuatū sicut cedros libani:
 ⁊ transiui. et ecce non erat.
Nec mora dur ipse seuitus. ^{mox}
 ut monachū uidit. sicut erat
 armatus. equo desiluit. ⁊ er
 pedib; aduolutus. grās ago
 mād deo. ⁊ fidei seruo eius.
 qā nō ē in uris urib;. **R**e
 di collata her uictoria ē: itinq;
 isihens equo hostes insequē
 batur. **N**ec tū her plaga in fluc
 ta sibi celtus. correptus ani
 mus regis. n̄ detinuit pcella
 quā ⁊ glomerauerat pue mē
 tis elatio. s; p̄ fugā reuēsus.
 reuēsus qui euaserant simulās
 alactatē. regio ornatu se ac
 tollens. stipata militib; curia
 utinq; p̄te iul; acer liri. ⁊ p̄us
 instructo petro ⁊ multar; p̄mil
 lionū auctoramentis accento.
 de cause sue rationib; eloq; iul;.
Srior petrus electionē dñi sui
 canonicā asserit: ūba sua
 multis canonū assercionib;
 munit. **A**t ū ū dei n̄ in sermo
 ne. s; in uirtute regnū dei. eē in
 telligens: scio mād petre te
 uirū sapientē. literatū eē: ⁊
 uinā sanior pars. ⁊ honestior
 ad te occupassent negocia.
Dmnā te patronū causa fel
 noc optinet: ⁊ sū dubio ratio
 nabilia allegantē nlla post;

impedire faciūdia. **E**t nos qdē
 agrestes ⁊ questionarij sepins
 hgomb; quā pragmatias
 ⁊ aduocacionib; alluen: si cau
 sa fidei nō eēt institutū silen
 cū tenēma. **S**ic aut cogit
 nos caritas eloqui: qā timi
 cā dñi quā in tēpore passiois.
 n̄ ethnicus p̄sūpsit scāde n̄
 iudeus: fauore hoc dñō. petr
 leonis latat. ⁊ dirūpit. **Q**ua
 ē fides unius deus unū baptis
 ma. **N**os neq; duos dñs. nec
 geminā fidē nec duo baptis
 mata nouim; **D**e ab antiq;
 ordinar: una archa tēpore dilu
 uij fuit. **I**n hac octo aie tenis
 oib; peymtib; euaserūt: ⁊ qd
 qd ext archā iuenti sūt peri
 erūt. **A**rchā hanc typū tēne
 ecclie: nemo q̄ ambigat. **A**r
 cha alia nup fabricata ē: ⁊ cū
 sint due: alteram necēē ē esse
 adulcām. ⁊ in p̄fundū dūngi.
Archa q̄ regit petrus. si ex
 deo ē: necēē ē ut archa q̄ re
 git innocēcius obruat. **S**eri
 bit q̄ ouentalis ecclia: peribit
 occidens totus: peribit sianca:
 peribit germania: hiberi ⁊
 angli. ⁊ barbara regna. in
 p̄fundū pelagi demgentur.
Religio cameldrensis. ⁊ car
 nuliensis. ⁊ chuniacensis. ⁊
 alstnensis. ⁊ p̄monst̄ensis.

aliaq; innumerabilia seruoꝝ
dei. ⁊ ancillarꝝ collegia. necesse
ē ut sub uno turbine corruat
in abissum. Epōs. ⁊ abbates.
⁊ reliq; ecclie p̄ncipes. collo
p̄cipiti mola almaria. alliga
ta. pelagus vorax excipiet.
Solus ex p̄ncipibꝝ mūdi ar
cham petri int̄iuit iste roge
ri. ⁊ ceteris oibꝝ enecatis. sol
ipe saluabit. Absit ut tota
mūdi religio peat. ⁊ ambi
cio per cuiꝝ uita palā ē q̄ ex
citat. regnū celoz optineat.
Ad hec ūba nō ul̄ se potant
q̄ p̄sentes aderant d̄uere.
s; abhominati sūt ⁊ uitam
pet. ⁊ causā. abbas aut̄ te
nens manū pet. eleuauit eū
⁊ simul ipe surrexit. tuciorē
inquirens si in cretas intrabi
mus archam. Et sicut iā q̄
dē mēte d̄ceperat. salutaribꝝ
illū aggrediens monitis co
opante grā dei. p̄tinus p̄sua
sit. ut ad urbē rediens. in no
tencio p̄pe reconciliaret. So
luta cōtione rex nō dū uoluit
obedire. q̄a sc̄i pet. patrimo
nū. qd̄ in cassinēsi. ⁊ b̄nuēta
na puincia. amplissimū ē au
pidꝝ occupauerat. putabatq;
hūnū suspēsiōibꝝ aliq̄ p̄uile
gia p̄q̄ in iul. p̄pū deinceps si
in stabili r̄etur hereditas.

extorquere

Sic herodes uidens saluato
rem d̄tēpl̄it. ⁊ quē delirauit
absentē d̄temp̄it p̄sentē. S;
op̄nic deus claritatē quā ac
cepit a patre dedit hoimibꝝ. ⁊
d̄temp̄nentes se facit in glori
os. ⁊ erigit in sublimē humili
atos. Igitꝝ cū rationē cuiusdā
uri nobilis. ⁊ in urbe salerni
tama notissimi. succubentibꝝ
medicis. quoz ibi papue ars
uiget. ⁊ studiū. eide uita de
medicoz auxilio desperanti.
nocte qdā p̄ sompnū appares:
in timauit aduenisse salernū
uirū sc̄m. ⁊ in curacionibꝝ effi
cace. hūc inquire n̄bz. ⁊ de la
uac manū er̄ bibē. Queli
uit inuenit. aq̄ pet̄it. bibit
dualuit. Hoc ūbū p̄ totā ur
bē diuulgatū: ad aures regis.
⁊ p̄ter er̄ puenit. Cum omni
iq̄ p̄ploꝝ fauore. solo rege p̄ma
nente in malicia. abbas ro
mā reuēit. p̄d̄c̄m ū petrū p̄sa
nū. ⁊ quosdā alios recona
liat ecclie: ⁊ in oꝛc̄cio p̄p̄ d̄te
derat.

Ad uenāt tempꝝ in q̄
d̄pleta amorrei ma
licia. anglꝝ p̄uidens.
iā gladiū uibrabat. ⁊ p̄
tūsiens domos quaz sup
liminaria sanguis agni
inbuerat: ad domū petri

leonis ueniens. salutare in ea
 n̄ reperit signū. **S**aussit ig̃
 miserū. n̄ tñ ilico defungitur.
 s̄ dat̄ p̄ t̄dium penitencie locus.
 ille patientia dei abuit. v̄ in p̄cō
 suo morit̄ desperat. **M**iserabili
 pompa corpus eius effert̄. cada
 uer eius in latebris sepelit̄. v̄
 usq; hodie fouea illa a chato
 lincis ignorat̄. **A**ctū pars ip̄i
 us. papā sibi alterā p̄ illo sta
 nuerūt. nō tā exptuacia sal
 matis. q̄ ut optinuit. p̄ aliq̄
 temporis morā. pape innocēno
 reconciliarent̄. **Q**uod sine
 mora p̄ manus serui sui p̄p̄
 essent. **N**ā v̄ ip̄e ridicul̄ por
 fer̄ p̄ri leonis heres. ad eūde
 uix dei nocte se stulit̄. v̄ ille eū
 nudatū q̄de usurpatis insigni
 b; ad dñi innocēnij pedes ad dux
 it. **Q**uo fr̄o ciuitas gratulabū
 da letat̄. innocēno ecclia r̄d
 dit̄. romana p̄pls ut pastore
 v̄ dñm innocēnū uenerat̄.
Abbas clareualhs in mira
 reuerēcia habet̄. ab oib; auc
 tori panis v̄ p̄ patrie p̄dicat̄.
Procedente uiri nobiles p̄se
 cuntur. acclamat p̄pls. mar
 ne letant̄. v̄ om̄s ei p̄mito aīo
 obsecant̄. **S** q̄ dñi ille glam
 tolerauit. **Q**uā diu pace frui
 tus ē. p̄ tā diuīnū labore. **A**et
 diem p̄ aīo regē acquieuit.

Sedans oib; v̄ compōtis. iux
 q̄noq; dies tenei potuit. qui sep
 te annis v̄ ult̄ p̄resartenda.
 eadē scissione sudauit. **C**reun
 ti aū unūsus occurit p̄pls. lac
 mātur post eū. v̄ se ab eo postu
 lant b̄ndicti. v̄ orōnib; er̄ aī oī
 se deuotione d̄medat̄. **A**cep
 ta ig̃ ab innocēno licentia d̄
 firmata pace ū dei regredit̄.
 v̄ maximū domi reportans
 gaudū a fr̄ib; aī gr̄az actōe
 deuote suscipit̄. **I**nterea ro
 me innocēcius p̄restatiue dis
 ponit. undiq; uisitatores oc
 currit. alij aī negocijs. alij
 gr̄a d̄gaudendi adueniūt. p̄
 cessiones p̄ ecclias sollempni
 ē celebrat̄. depositis armis ad
 audiendū ūbū dei plebes acc̄
 ruit. **P**ost uulstarias egesta
 tes. ciuitas in breui opulen
 ta refloret. **Q**ue discordie tē
 pore disticta fuerat. pace solida
 ta reducit. v̄ reuocat. arant̄
 solitudines v̄ deserta pingues
 cunt. **R**equiescūt singli sub
 uite v̄ ficulnea sua. nocturne
 silent̄ excubie. v̄ ap̄t̄ iam
 is om̄is timor̄ excludit̄. **D**ato
 tēpore innocēcius ecclie rui
 nas restaurat. recolligit ex
 ules. ecclis antiq̄ seruitia reddit
 de populatas colonias expul
 sis restituit. v̄ in sup̄ dona

apud
Agrua largit' p' singulos. Mo-
nastiū q' aq's saluas. i' scā
anastasiū miris honore sta-
tuit. qd' quide' ibi p'us fuerat:
h' hoc tempore sol' ecclia de-
erat habitato'. Constructis
itaq' cenobialib' mansioib'
& reformata ecclia. assigna-
tis enā ad alimonias domo-
ags & vineis: adaranualle
abbate & uentū fr̄m sibi
mitti dñs ip' uoluit & opti-
nuit. Nutritur ig' bernard' &
piscane olim ecclie iuce dñs.
& religiosi cū eo fr̄s. qui scdm
bñ bñdichi reglam in eodem
loco dño deseruirent. Cito
p'fecit illa plantatio: & asso-
ciatis sibi uiris indigenis
seruoz dei multiplicatus ē
numerus: & pingua Agrua
nutrimētis. in colume & multi-
plex in breui p'duxere penuli-
um.

22
Abbas sc̄s ad studia
sua reuulsus: dilc̄m
amplectit' epitalamiū. Cui
sis enā regionib' odore religi-
ois illi' ubiq' diffusio: fr̄s
ad fundenda monastia in-
uitant'. fundata quoq' &
statuta se dicioi ei' subiciunt:
& aq'ores me ut. reglas dis-
cipline. & diuisaz regio-
nū ciuitates ex hoc collegio

meruere ep̄os. In p̄mis roma
sumo ornatur pontifice. Sre-
neste steph̄m habuit: totius
modestie uirū. Ostia: uirū
magrū hugonē. In ip̄a quoq'
romana curia henricus & ber-
nardus. alē p̄sbit' alē diaco-
nus: ordinati sūt cardinales.
Srope urbem romā nepa sub
holerto refloruit. In tulna pi-
sis: nālis soli grā & magnū
ecclie lumē. baldūm' effulsit.
Cū alpes lausēne: dact' ē ame-
deus. Sedimo garin': lingo-
nes godefridus: autilliodoro
alan' flānetis. bñardus: tel-
uac. henricus. Tornaco ger-
ardus. eboraco. henricus. In
hyb̄nia duo ep̄i: re & noie xp̄i
am. In alimānia ciuitate curia
algot': sapia. etate. & grā reue-
redus. Hec luminaria de cla-
ualle assūpta. fulgore purā p̄-
dictas urbes sua illustruere plē-
na: & pastoralis officij. elucida-
tes glām exēplū cetis ep̄is fca
sūt. doct'ne & uite: & in altitu-
dine sua semp' huiles & stiterūt.
24
Questimto siquidē in
uoceno ip' & suetel-
sonb' celestino & lucio c̄p' uelo-
at' dñm'ans. ternardus que-
pus apud scā anastasiū alba-
tem dñm' ordmatū ip' urb'
efficit. Hic sedicione orta in

p[ro]lo. pulu[er]em pedu[m] in litigan-
 tes extulit: et relictis eis. in
 franciã uenit. Cumq[ue] roma-
 se comedent ac morerent. et
 ad inuicem sumerent expectauerunt
 in pace: don[de] sanguis fluctibus et
 dampnis afflicti: ei[us] p[re]sentiã
 cupierunt et optarent. Qui in
 terram celebrato remis[is] d[omi]no.
 clauu[m] alle humiliter uisitauit:
 et gl[ori]am pontificatus roma[n]i.
 pauper[um] representat aspectibus.
 Mirant[ur] os in tanta altitudine
 humilitate[m] immobile[m]: et in tanta
 excellenti aulicis posita. scilicet p[er]
 manentem uirtute[m]: ut altitudi[n]e loca-
 ta humilitas possit exteri[us]
 fulgeat: et uirtute[m] neq[ue]q[ue] in-
 t[er]ius inanescat. Adhebat car-
 ni ei[us] lancea tunica: et diebus ac
 noctibus cuculla uestitus sic i-
 bat: sic cubabat. In tunc mo-
 nach[us] habitum retinens. extra
 se pontificis. et moribus et uestibus
 exhibebat: rem difficile[m] agens.
 diuersas in uno ho[m]ine p[ro]p[ri]eta-
 te[m] exhibens p[er]sonar[um]. Segme[n]-
 tata ei circumferebantur pul-
 uinaria: locus ei[us] pallis op-
 tus. cotina ambiebatur pur-
 purea: si resolueres opime[n]-
 ta. iueneres sup[er]iectis lanceis
 et plasa st[er]mina. et paleas et
 globatas. Homo in facie.
 deus uidet in corde: ipse u[er]o bona

corã deo et ho[m]inibus p[ro]uidebat.
 Alloq[ue]t[ur] fr[ater] n[ost]r[us] in lacrimis. mit-
 tens sermonibus a uilla a cor-
 de suspiria: hortat[ur] et solat[ur]
 et se in eos. fr[ater]m et sociu[m]. no[n]
 d[omi]n[u]m ex[er]tib[us]. ul[ter] magistru[m]. Cumq[ue]
 ibi morari diucius no[n] patet[ur]
 eu[m] magna p[er]sequente comi-
 tanciu[m] multitudi[n]e. salutatis
 fr[atr]ibus. ut in italia[m] dirigens ab-
 cessit: et ad urbem puenit.
 Scripsit ad eu[m] papa[m]
 in hoc libru[m] multe sub-
 tilitatis in qua acutissima indaga-
 tione tanta ea que circa eu[m]. q[ua]m in-
 fra sunt p[er]sequens: etia[m] ad ea
 que supra ip[s]um sunt ascendens.
 tanta de natura diuina dis-
 seruit. ut uideat[ur] in tanto celo
 assump[er]e. audisse quoda[m] uerba.
 quod non licet ho[m]in[is] loqui: et regem in throno
 suo uidisse. In hijs que infra
 et circa eu[m] sunt. mor[is] societas.
 nature equitas. officio[rum] disti[n]-
 ctio. consideratio merito[rum]. diu-
 ditatio p[ro]p[ri]etatu[m]. subtilissime
 distinguit: et singulis in suo
 genere sui dignitas itinat. In
 hijs que sup[er] ho[m]inem sunt spe-
 ctat[ur] celestia. in eo in quo angeli
 qui semp[er] adheret deo considerat[ur].
 et eo modo quo potest ho[m]o puri a-
 nimu[m]. et metis sincere diuina
 contigit: et p[ro]formae ierarchie
 celesti. sacerdotiu[m] te[m]porale. Cum

111
 112
 113

sugessit. ut p se ipm xeno do
cipia visitaret. nec horret
alios languenciu. qa in hoc
dupharer demene bonu
si videret. v foueret. si co
solaret v reficeret. huiliae
paupu opilliores. de fende pu
pillu v vidua. miseri v mo
dae. sermones in iudicio dis
pone. p iude quieti ecclie. raa
one gladiu intellige. q demene
tariu instaret. summa pna
palis officij ei intima. v
het apncipe exquiri ex debi
to. ut laudi bonoz. v vindic
te maloz intendat. **H**ec v
alija humilimodi salubria
monita ho raaonabilis re
uerent accipiens. luxum cu
rie. v fastu altitudis in hu
litate. v honestate vult.
n erat qui implencia ei au
det in decens ul' age ul' loq.
si hoc v ei placere studeat.
siue ficto siue puro aio. eai
quibz delcari dnm suu vide
bant ipi quoqz sepius fidi
tabant. Introducebat igz
ad eu. qui familiaris ei al
sistebat. paupes patientes
calupniam. micia bat lan
guentes plateis iacentes.
v quicunqz in amantudie v
miseria sicutos. v ipse ob
lata sibi occasione demene

85
letabat. v alioru gra amplet
tebat. quos de huiusmodi rebz
videbat sollicitos. **D**emox
duos religiosos viros. dep
monstrensi ordie euocatos.
elemosine siue pposuit. ad quoz
cura spectaret. circuire castel
la v vicos. mqbz ipse manet.
v de ppa mensa languentes.
v leprosos omis q ibi manebat.
qua diu in illis locis eet ha
budant refia nullit. sed v
alijs pauperibz largas v
gruas plonus elemosinas.
siue in cibis. siue in vestibz
eoz ministio donai institu
it. **E**t illos quide tantu in
domo sua voluit ee dnos.
ut potestatiue pncernis v
pistoribz. v comis. v relijs
ministerialibz que uellet
iuberet. q placere tollent.
nec eet. qui aliqd phibere
audet. ul' referre ad comi
te. si i aliquo pdigi vident.
Hij duo quos predixi n
mentes dnm. v comiti place
volentes v do. n magnifice
na pncipis minuebant. q
caritatis plenitudine se suis
iplei pncipat. n deo in gra ee
volebant. si muenrent de
sides v auari. ubi eos p mpy
tos v expeditos dispensato
res ee tam voluntas dei. q

pncipis sufficiens bonitas
miserisset. Erat p̄terea horoz
officio deputatu. ut mona-
chis & religiosis viris. q̄s
ad curia diuisa mittebant
negocia. hospicia p̄vident:
& de penu & horreo comitis.
necessaria ministraret. Cir-
cūferebat etiā rigete bru-
ma. aptatis sarcinis. pau-
per indumenta. & pelles & vir-
ros & calcimēta. in q̄b; n̄ ab-
surgia deerat. q̄ puicos in-
digis erogabant. Nullū i-
comutatu illo demēcie deerat
opus: ad portū illū naustra ^{iuri}
gi om̄s tutū habebant refu-
giū. Temporib; famis. nō
sic pharao frumta venūde-
dit p̄plo. n̄ miseritute sibi
erogatis annonis subiegt
egyptū. & abbe scō q̄i alco po-
seph diuino more vltus & schario.
q̄tis egenis aperuit horrea.
nec exhaustit p̄p̄m pecunia.
nec aliu circumuenit afflictos.
nec re paup̄ica ad se trāslata.
pueros in tra cumulatit the-
sauris: s; in celo portus thesau-
ri & ans. in fatigabilis distri-
butoi. cū magna alactate. &
pecunias distri buit & ano-
nas. Nec defuit vtro in hian-
ti celestib; magni pondis &
horrendi tēptacio. & aggressi

ē eū tā rex q̄ p̄ncipes. & cōmota
ē & tremuit tra: & q̄i n̄rat
cēt eide? rapinis. incendijs.
fere oīa. ad eū p̄hēcia. de po-
pularouib; exposita erant:
& operunt facie t̄re regis exer-
citus: & passim oīa uastabā-
tur. Nec erat ei tutū resistē.
ul' obuiare p̄secutorib;: q̄a &
sui deseruerant eū manifeste
i festantes. & q̄ remāserant.
in sidys. n̄ ad subsidia erat:
& erant vndiq; angustie ḡues.
q̄a nec domi sibi caue. nec ex-
t̄ potat & gr̄ua sibi p̄uide?
cū omnino q̄ sui eēt nesceret.
& tam de p̄fidia refugay. q̄
de duphitate suoz diffideret.
¶ In has angustias & ius ad
Dnm̄. de celo quesuit auxiliū:
& accito viro dei. cui v̄alio
mexie utebat. nō desperans
de miā dei. hoc ex er̄ responso
accepit. ut intelliget. q̄a fla-
gellat d̄ns om̄ne filiū quē re-
cipit: & huiusmodi correptio-
nes. ul' purgant ul' p̄bant
aiām: & gloriosiore fuisse iob
cū sedet in sterquilinio. q̄ su-
ill; cū circūstante exeratu. se-
dit; illesus in solio. Ostendit
ei v̄ sc̄s salomonē peccasse in
ocao. & ab usū bono pacis de-
fluxisse in uicia: cū davit p̄-
eius absolon filio p̄sequente

Simone

Quo tr
prafu

et
 uniuerso israhel aduersus eu
 animato pmanissim in gra.
 Intimauit etiam quom satha
 nas colaphizauit apm in
 quatuor bulacione imobilit p
 seuerans. illud meruit au
 dire. qa vtr infirmitate p
 fiat: vqa implenti uita. seg
 niores nos faciut ppha. v cr
 cuspiciores adusa. Hec au
 diens venabilis comes.
 magnifice nat. Duo imē
 si ponderis. v miri opis va
 sa aurea iquibz pnciosissime
 gēme habebantur in cluse.
 que insolēpmitate corone
 sue. per angloy henricus a
 uūds eius ad ostēdacionē
 diuinae suaz. v glē sue i mē
 sa corā se habere sūenerat.
 sub omni celeitate pferri i ubz
 i mediu. v a corde suo delect
 tacionē huiusmodi auellenis.
 gēmas aretinaclis suis ab
 sthi iussit. v auz sfirmgi pce
 pit ut vendēt. v de pao eoy
 dilca dno sup ~~auz~~ v topa
 non. tabnacla fūdaretur.
 Nec desiste bat am alech. ab
 infestacione isrl. s moyses e
 leuatis i cel māibz pntus ē
 victoria. v rethentibz se hosti
 bz abbas scs sequest solliat
 clamantibz ad dñi. v domi
 plorantibz frībz. irrupit in

anes. v itēpore macūdie frs
 ē reconaliaco: v allegacionibz
 diuinis ~~in~~ in tercurrētibz
 detinuit pcelle. v reūsa ē
 in ter regē v pncipē inquil
 litas magna v desiderata
 serenitas. **Explicit liber secundus**
Incipit liber tertius i uita sci
Bernardi clareuallis alba
tis atq; doctoris
Huic numeris qdem
 signis atq; mira
 tis. ut orbis aperit
 uniuersus. fidelem
 famul' dei Bernardū dare
 uallensem glorificauit abba
 tē: sicut glouosus semp mscis
 suis. v in sua mirabil' ē maiesta
 te. Ceterū sic malachā scā itē
 ipē commendat: pñū martinūq;
 miraculū qd exiuit ipē fuit.
 Seren' uulau. modestus habi
 tu. circūspectus i ubis. in ope
 amozatus. in sac' meditatione
 assiduius. in orōe deuor'. v
 sicut alios ipē mone. crebra
 siqdē expiēcia p suafus. de
 oi re magis fidens oracioni.
 q' industrie ppe ul' labore.
 Magnanim' in fide. longani
 mis in spe pfrs in caritate: sum'
 in huilitate. p pūur' pietate.
 In talis puidus: in nego
 cys efficax: nūq' m' m' q' in
 oao oculos. **Incipit** inter

Mellifluis

bat

Quos tres libros sequentes composuit Dns Gaufridus, monachus Clareuallis.
 prefixo aliquo prologo, qui hic est omissus, sed habetur in impressis.

obprobria: it̄ oblecta venundō.
suavis moribz. meins sc̄s.
miraculis gloriosus: plen⁹ de
niq̄ v̄nitate. ⁊ sapia. ⁊ gr̄a.
ap̄d d̄m ⁊ hoies. Cui⁹ sc̄e ani
me adiutoriu simile sibi fe
cerat d̄s: ⁊ sp̄ali p̄uentu b̄n
dictione. corpus aptauerat.
Apparebat in carne eius
gr̄a quedā. sp̄italis t̄m p̄uau⁹
q̄ carnalis: in uultu claritas
p̄fulgebat. n̄ t̄rena utiq̄. s̄
celestis. in oculis angelica q̄dā
puritas. ⁊ colubina simpli
tatis. radiabat. Tanta e mit
it̄ious hois ei⁹ pulchritudo.
vt euidentibz q̄busdā indici
is foras erūperet: ⁊ de cūmū
lo interne puritatis ⁊ gr̄e.
copiose p̄fulsus homo quoq̄
ext̄ior videret. Corpus om̄e te
nuissimū ⁊ sine carmibz erat: ⁊
ip̄a quoq̄ subtilissima cutis.
in genis modice rubens: illo
nimis q̄c̄d talous in erat n̄a^{tura}
lis. assidua meditatio. ⁊ stu
diū sp̄uacionis attraxerat.
Cesaries ex flauo colorabat⁹
⁊ candido: barba sub ruffa.
circa finē vite ei⁹ respla canis.
Statura mediocritatis honeste:
longitudinu t̄m uicior: appa
rebat. Alius aut̄ thesaurus.
iste in vase fictili erat ⁊ sto pe
nitus. ⁊ undiq̄ ⁊ quassato.

Labrabat siq̄dē caro ei⁹ mul
tiplicibz infirmitatū in d̄mo
dis. ut in eis v̄tus animi p̄fi
ceretur. Quax p̄iculosior q̄
dē in meatu artissimū guttur is.
nil penitus sicutū. vix solidū ali
qd̄ ad mittēns molestior erat
stomachi d̄ct̄s. uiscerz corrup
no. Hec ⁊ t̄mūe: p̄t̄ alias septu⁹
iudentes. Sicutū ei studiū.
fuge admiracionē: ⁊ tanq̄
vini se se agē ceteroz. Ac p̄leque
batur gl̄a fugientē: sic eregiōe
captantes se se alios fuge cō
suevit. Proūbiū illd̄ in ore ei
frequent. semp in corde. qui hoc
facit quod nemo mirant̄ om̄s.
Quo animz in tantu. vitā reglam
q̄ d̄mūne amplius emulabat⁹:
nil in suis actibz p̄ferens obser
uancie singlaris. Ob hoc de
niq̄ ⁊ ciliū qd̄ pluribz ānis
occulte gestauerat. pone ma
luit. q̄ ut ferre sc̄ret⁹: mir⁹ ill
late velle ⁊ testas. q̄ cū certis ei⁹
dē p̄fessionis sibi d̄mūna nō
sectat⁹. In ip̄is t̄m d̄mūmbz.
erat illi singlaris puritas: ⁊
deuotio n̄ d̄mūnis. Nichil ne
gligens: ⁊ minima q̄q̄ cū stu
dio ⁊ intencione t̄ctabat: ex
p̄a siq̄dē exp̄iencia diffinire so
litus sapiente: cū queq̄ res sa
piūt. pot sunt. Ap̄mis fere an
nis. sic euasit illecebz gule.

ut ipam quoque capere discer-
 ne. ex magna parte perdidit: quo-
 niam pro se sibi in ministerio frau-
 de deceptus. liquores. palus
 alios superstit. Nam et oleum sibi
 perrore aliquo pinatum bibit
 et penitus ignoravit: non pro se id
 cognitum quod superueniens quodam
 labia eius miraretur munda.
 Cibum eius buccelle panis. in
 aqua calida permixtum emollit. cui
 erigens sorbiendis erat. Modicum
 ille quod si modicum est parte cru-
 da reice stomachi: ne qua illi
 foret malum voluptas que su-
 me periculum. superstitium tenet dolor
 reicere miseria. Sic nunquam
 fidei seruo iuxta desiderium cor-
 dis sui. dispensatio divina pro-
 uiderat: ut ne fructus ei de esset
 abstinentie singularis. et odiosa
 admiratione deduceret sub
 umbra necessitatis. De uno quod
 aliquo nobis dicebat. deest mo-
 nachum qui summe opteret. Sic
 gustare illud: ne exinanisse
 calice notaret. Quod sic ipse ser-
 uabat: quoniam sibi unum
 panebat apponi. ut non in pro-
 unum potum si pro toni. quod letum
 pondum suum vasculum in quo ei
 pinabat. vix aliquo videtur
 minus plenum a mensula repa-
 ratum. Minus quidem stare poterat:
 si erat sedens pene iugit. et

rarissime mouebat. quoniam
 subtere negotiis se poterat.
 aut orans aut legens aut
 scribens. aut insidens doctore.
 et firmi edificatione. aut in sacra
 meditatione persistens. In quo
 nunquam studio spale obtinuerat
 gratiam singularem. ut non te-
 dum in illo non difficultate aliquo
 sustineret. libere seculo habitans.
 et de ambulans in latitudine cordis
 sui: et ibidem exiens ipse ut
 monere alios ipse solebat tena-
 tum quidem stratum. Omnis ei ad
 meditandum hora breuis: locum
 omnis agrius erat. frequenter
 tamen licet sic affectus diuitio urgen-
 te metu. imo regente spiritu. stu-
 dium hoc hauris uberioribus post-
 ponebat: doctus quere. non quod
 sibi erat utile. sed quod multis.
 Alioquin in aliquo retu hominum.
 vel tumultu. nisi eius intentione
 causa deposset. tota facilita-
 te animi colligens. in ceteris quodam.
 quod ubique ipse sibi transferrebat.
 solitudine fruebat. nil prius
 attendens quod sonaret vel appa-
 reret exterius. Cum iam de fa-
 milia annos aliquod in clare ual-
 le pegulsi: subiit animus eius ut
 sanctum hugonem genouillanum
 episcopum. et carthusienses fratres
 deuotionis gratia uisitaret. Que
 predictus episcopus tam gratanter. et tam

reuenit suscepit. diuinam
telligens mentem hospitis vi-
sitatione plena: ut plerumque
solotem adoraret. Videns
autem seruus christi. episcopi etate gra-
deum. celebris opinione. salute
spirituum coram se patiente vehe-
menter expanit: et ipse quoque pa-
rit corruens ante eum: ita demum
susceptus est in osculo pacis. Humi-
litate sua tanta viri veneracione
suscepit: nisi sine graui gemitu cau-
sabatur. In cuius pectore singula-
rem optinuit ex eo tempore
locum. ut fierent deinceps duo
filij splendoris illi. cor unum. et anima
vna: et se in uicem fruentur in christo.
Sic enim regina saba. de salomone
testatur. vixit in alio longe a-
plius quam fama vulgata inue-
nisse gratulabatur. Carthulie quoque
a viro reuerentissimo gra-
done pore. et a ceteris fratribus eodem
affert. et eadem veneracione. sus-
ceptus est seruus christi. exultanti-
bus illis in gaudio: quia qualem
eum per epistolam nouerat prius. tale
inuenit et presentem. Ceterum cum in
reliquis omnibus edificaretur. unum
fuit quod per diem pore carthulie.
aliquatenus mouit stramina vide-
licet aialis cui idem obuenabilis
inhibebat: minus neglecta. minus
preferens paupertate. Flet silencio
pressit. emulato ut utis quod

mente cepit: et locum unum et fratri-
bus aliquatenus super hoc moueri se se
desiderat et mirari. Cumque ille ad
premi scilicet quod audierat retulisset.
non minus ipse miraretur quibus illa esset
actura querebat: quod ita scilicet a cla-
ualle carthulie usque venisset et
nunc eam vidisset. minus considerasset:
et usque in hora illa quibus esset omni-
no nesciret. Neque enim suum erat
aial illud: sed a quodam monacho
cluniacensi a iurisdictione suo et in sua vi-
cinitate de moranti. fuerat modum
tunc. et erat sic sibi struere solebat.
Quod ubi deus per sepe audiens.
in eo potissimum mirabatur quod sic ille
dei famulus foris oculos circumdaret
inter animi occupasset: ut quod ipse pri-
mo ostendat visu. hoc ille tam-
en inuis spacio non vidisset. non desi-
derasset omnino. Iuxta lacum et
lausanenium. totius diei itinere
pergens. peruenit eum non vidit: aut
se videt non vidit. Cum enim velox
fretus de eodem lacu iter se socij lo-
querentur: interrogabat eos ubi la-
cus ille esset: et mirati sunt inuisi-
bi. Desiderauerat tamen abinco
omnimodis subijcere se negocijs.
et minus egredi. sed in monasterio
relicto. Quod et postmodum ex
de fratri corporis occasione inue-
nisse se ex tunc. aliquatenus statu-
it. et aliquandiu tenuit. donec illi
exire coegit ne restitit ecclesie

reputans

dei. & summi pontificis. atq; omni
 abbatum ordinis sui iussio: quibus
 omnia tamquam partibus deferrebat ipse
 omnium princeps. Ex quo & mandato.
 presertim aiculla. & tunica. lanceo pa-
 no in modum clamidis decurtate.
 & pileo simili utebatur: nec tam-
 tos languores corporis & labo-
 res. nullis unquam uti pellibus ad-
 quiescens. In vestibus ei paup-
 tas semper placuit. sordes nunquam
 nimis amicum fore indices creabat.
 aut negligentis. aut in amicum
 apud se glaucos. aut foris glaucam
 affectantis humanam. Incessanter
 eius & habitus omnis modestus.
 & disciplinatus. proferens humi-
 litatem. recedens pietatem. exiles
 gratiam. exigens reverentiam: so-
 lo visu letificans. & edificans
 ituentes. De visu dicimus. quod
 de ore eius frequenter audivimus.
 dum chachymos religiosorum hominum
 miraretur. non meminisse se apertis
 animis sue divisionis aliquando sic misisse.
 ut non potius ad ridendum quam ad
 reprehendum sibi vim facere oportere
 videret: & risu suo magis stimulum
 adhibere quam firmum. Non enim
 illi in valido corpore. validam
 satis intelligibilemque stulerat:
 quam in opus predicacionis segre-
 gauerat illum ex utroque miris sue.

Sermo ei quocumque oportuna
 inveniatur occasio. ad quascumque
 personarum de edificacione animarum
 prout cum singulorum intelligentiam.
 mores. & studia notat: quibusque
 auditibus congruens habebatur.
 Sic rusticis plebibus loquebatur
 ac si semper in rure natus: sic
 ceteris quibusque gradibus hominum. uel de
 omnium in vestigandis eorum opi-
 bus operam impendisset: ut ait
 apud eruditos: apud simplices
 simplex. apud spirituales viros
 proficiens & sapie affluens doctri-
 menis: omnibus se conaptabat. omnes
 animas lucrare christo. Cauter
 artificiosissime seruaue: quod ad pa-
 pam eugenium scribens. de sui cor-
 dis plenitudine eructauit.
 Augeli inuadant. in modum magis
 ferende fortassis. referende nunquam:
 inueniendum tunc. & prudentem nu-
 quam. Proinde sane in
 seruum quod quod non modo utiliter sed li-
 bentur audiant: ut super secedant
 orationis. Quam uero placabilem.
 & persuasibilem. quibus eruditam lin-
 guam dedit ei deus. ut sciret quod. &
 quam deberet proferre sermonem:
 quibus uidelicet consolatio uel ob-
 secratio. quibus exhortatio congru-
 eret. aut increpacio. nosse po-
 teret aliquatenus. qui ipse legeret

Scripta: et si longe minus ab
eis qui uerba eius sepius
audierunt. Siq̄ de diffusa
erat gr̄a in labijs eius. et ig
nitū er̄ de eloquū uehēnt:
ut nō possz ne ipius quidē sibi
extimus licet totā illā dulce
omē. totū retinē feruore. Mel
et lac sub lingua er̄. et nichil
omni i ore eius ignea lex.
iuxta illud canticū canticorū.
Sicut iuxta coacta labia
la tua: et eloquiū tuū dulce.
Inde erat qd̄ germanias
etiā ppl̄s loquens. miro au
diebatur affitū. et ex sermo
ne eius quē intelligē ut pote
altius lingue hoies nō uale
bant. magis q̄ ex pitillimi
tur libz post eū. loquētis in
c̄ptis. itellca locutione edi
ficari illoz deuotio uidebat.
et uboz er̄ magis sentire u
tute. Cui rei pbatio. certa
tunio pector erat. et effusio
lacrimaz. Utebat lane scriptu
ris tā libe cōmopoz. ut n̄ tā
sequillos. q̄ p̄cedē crederetur.
et ducē ip̄e quo uellet. aucto
rē ear ducē sp̄m sequens.
Quem minus ut in medio
ecclie ap̄ret os eius. sic sp̄s d̄s.
impleuerat. sapie et intellcs.
ut scdm qd̄ in libro iob legit
pfunda quoqz flunioz scriu

taret et abscondita pferret
in lucem. Nam et confessus ē
aliquociens sibi meditati
uel oranti. saciū omēm uelut
suble positam. expositam ap
paruisse scripturā sibi. Ceterz
qui gratis euēgiz auēit. q̄s
digne p̄dicet. q̄s digne mi
retur. Minus fore credidit.
nullas sibi auditouibz insitū
as pete facultates. n̄ oblatas
sepius refutaret. ecclesiasticas
dignitates. Saz illi fuit nlla
querē stipendia militatē: n̄
n̄ signa quidē recte ad qui
euit. Demoz uelō alē daut
p̄cellurus ad bellū. bellica ar
ma sibi ḡuora amulatus ē:
ut pote q̄bz multos suo p̄ler
tū tempore cneret p̄guam. et
in simplicitate sua glōsius
triumphabat. Tantam etiā
grām utis diuina ei. stule
rat: ut h̄z abiectz eēt in domo
dei. uerius tū fructificaret
in ea. q̄ alii q̄libz in sublime
porecti. amplius q̄ licet
ecclie sub modio sue hūli
tatis: q̄ ceti sup candē br̄
lita. Simuz q̄ hū
lioz. eo temp̄ utilior fuit ppl̄o
dei. in omi doctrina salutari:
et tū vniqz noluit locū tenere
doctoris. H̄tus plane q̄ sic
ip̄e de quodā scōz ait. lege

dilexit: et cathedra non affec-
 tauit. **Quoniam** felix siquidem in
 virtute cathedra sedere meruit:
 dum noluit prelatum in cathedra
 dignitatum. **Denique** sicut iustus
 et foris. in predicatione euangeli-
 ca laborauit: sic prudens
 et temperans curauit sibi semper ab
 ecclesiastica platione. **Nec enim**
 dum magis unquam remittit: sed
 frequenter et ad maiores eius
 honores. prudenter egit. **Drui-**
 na sibi cooperante gratia. ne ali-
 quid cogit. **Moses** quidem
 sanctus pontificum. cessit aaron
 fratri suo. quia lingue erat impe-
 diatoris. **Bernardum** uero in
 ab opore euangelice necessitas ali-
 quod: sed ab honore solo. sola humi-
 litas reuocant. **Merito** pro
 apud dominum et homines optinuit gratiam
 singularem quoniam in modo sui sumptu.
 uerum et sine gradu dignitatis.
 non autem sine fructu fructus salutis
 euangelium posuit: et populo dei semper
 preesse studuit. nunquam preesse susti-
 nuit. **Raro** autem non in ad loca
 propria ut predicaret exiit: sed quod
 necesse est necessitas aliquando et heret
 seminabat super omnes aquas pub-
 lice et priuati. amicus uerbum
 dei. **Quod** cum ipse ex mandato
 summi pontificis actitabat:
 et ad nutum quoque prelatum et totorum.
 ubique eorum aliquando et in quibus

ad eum. similiter faciebat. **Minus**
 quanto magis erat. humiliter
 se in omnibus: eo magis sacerdotibus
 omnibus deferrebat. quod plenius in-
 tellererat. quod minus et reue-
 rentia debet. **Nec** tacendum. quod ex
 predicatione itinis ierosolimita-
 ne gratie. et eum quod dicitur hominum. uel
 simplicitas. uel malignitas.
 scandalum superstit: cum istud sequi-
 ret effectus. **Quod** in uerbum:
 dicere possumus. ab eo quidem
 in iudicio non superstit. **Cum** enim mil-
 lorum annos iam primo uisus. audi-
 ta necessitas a rege francorum
 semel et iterum propter hoc expedire
 apostolicis et literis monuit: non sic ac-
 queuit super hoc locum. uel de fili-
 u dare: donec ipse. tandem sum-
 mi pontificis gratiale epistolam
 iussus ab eo est. tamquam romane
 ecclesie lingua exponere populis. atque
 principibus. **Cum** epistole tenore fuit.
 ut in priuati et remissione
 peccatorum ita arripere: aut libe-
 raturi freres. aut suas pillis
 animas posituri. **Hec** et huiusmo-
 di super hoc potant uerbat di-
 ca: sed dicendum potant. quod potant
 fuit. **Et** uident enim uerbum hoc pre-
 dicant domino cooperante. et ser-
 monem et firmante: sequentibus
 signis. **Et** quibus et in triplica-
 tibus signis. **Quia** uel numerare
 non dum narrare difficile foret.

Nam & eodē tempore scribi
ceperunt. & ip̄a demū scriptoz
numerofitas scribendorū? &
matia fup̄avit auctore. **Ni**
miz tū aliquā vna die vigin
ti. feu etiā plures. ab in como
dis varijs lanarent? n̄ faci
le ab huiusmodi dies vlla va
caret. Deniq; plures eo tem
pore & p̄ feruū fuit tactū. & ora
tionē. ex ip̄is etiā matrū vte
ris. recos vidē. claudosambu
lāe. aridos & ualefcē. furdos
feut audie. & mutos loq; mi
rabilius reftituēte grā. qd̄
min⁹ p̄ftitū fuerat a natura.
Nec tū ex illa p̄fectione ouen
talis ecclia liberari: & celeftis
lectā meruit & impleri. **Q**uā
placuit deo tali occasione plu
rimoz quidē e r̄pe ū nō ori
entaliū corpa ap̄agamis.
Occidentalū aīas ap̄tis? q̄s
audeat dicē illi. qd̄ fecisti ūt.
Aut q̄s recte ūpiens illoz
forte magis nō doleat. q̄ ad
pora ul' forte peiora ūcā redi
ert. q̄ eoz morte q̄ i fructi
bz p̄nie purgatas va r̄ys t̄
bulacionib; aīas x̄po reddi
dēt. **A**lioqn q̄lib; dicant
egypti filij tenebray q̄ veri
tate n̄ vidē valeant. n̄ p̄ferre.

callide eduxit eos. ut it̄ficet in
deferto: patient tū tolerat ūl
uator obp̄brū. qd̄ tantay aīa
& ūlute & penūat. **M**eminit hui⁹
vbi ip̄e quoq; venenabilis p̄r?
m̄ cetā dicens. **S**i necē ūt
vnu fieri ex duob; malo mos
m̄m̄ur hoīm q̄ in d̄m̄ eē. **H**o
mū m̄ ū dignet me un p̄ d̄p̄ro.
libens exap̄o ūme de thencū
linguas maledicis. & uenena
ta ūp̄icla blaūphemoz: ut non
ad ip̄m p̄ueniat. **N**on reculo
i glouis fieri: ut non irruat
in dei glām. **H**ec ūq̄dē ille in
libro de ūludatione ūdō. **A**ca
dit aut ut p̄mū de euūdē exer
tit̄ diūūpatione. **I**am̄tabilis
m̄ gallias i ūonuenit rumor.
ut illuminadū di famulo ce
cū filiū offerens p̄r: m̄ltis p̄a
bz vincet excuūante. **E**t ip̄nes
ūc̄s puero manū: orabat ad
d̄m̄. quaten⁹ ū ab eo ūbū
p̄dicacionis illius exierat: ū p̄di
candi ūp̄s ei⁹ affuerat. in ill⁹
illuminatione on̄dē dignaret.
Oū ū post oracionē orōis p̄ūo
laret eff̄m̄: qd̄ ūm̄us ū aut
puer: **V**ideo em̄. **A**ctollit illico
clamor aūtancū: plures em̄
n̄ modo eū ūbz vex & eūclārib;
aderant: qui ut p̄uez videre

vidente. multiplicat solati. do
 gras referabant. Illud & iocū
 de sacis credim? Sideralle ū
 ullos. qđ eadē ebdomada. qđ
 felicitia aia er? carne soluta ē.
 ecclia ierosolimitana magni
 fice satis diuino fuit munie
 solata: sic sepius illū nouat
 pmisisse. Siqđe capta ē asca
 lon illa minutilla paucis a
 scā ciuitate militarijs distans:
 & piclose instans calneo er?
 Adūsus hanc quingenta an
 nis. & amplius laborantes.
 nichil pfererant xpiani: nā
 tūc nō huāna v̄tute capta
 s̄ diuina. Nec in agrum ipi
 nē mē serere ūba. que eodē
 scripserat anno. ad uiz op
 timū. andrea milite. tēpli
 tūc ministrū. nē & mgrm
 milicie tēpli: qui ipiū scdm
 auicls erat. De pncib; vris
 ait. Intra dñi nichil boni fece
 rit. in suis ad qđ veloat redi
 erit. incredibile exercent ma
 linā: & nō spaciunt sup dñi
 nonē yoseph. Confidim? at
 qđ nō repellat dñs plebē suā:
 & hereditatē suam nō delinquet.
 Sorro dextm dñi faciet v̄tute.
 & brachū suū auxiliabit
 ei. ut cognoscant om̄s qđ bo
 niest spare in dño. qđ operare
 i pncipib;: & de hjs hacten?

Iam & illd p̄t p̄ste
 ros memorandū. qđ
 multiplicat v̄ri scī. ecclie
 scē doctna p̄fuerit. i catholi
 coy morib; corrigendis. in sic
 man coy furorib; rep̄mēdis:
 i hereticoy errorib; futandis.
 Siqđe p̄t eos quos dicit
 sobrie. & iuste. & pie. v̄tūe i
 sclo. q̄ntos & p̄fius valedi
 cē sclo p̄suasit: ul' ex hoc liquet.
 qđ nō cessauit qđ diu v̄xit.
 deserta scī desertorib; imple.
 Cui? ministio vide tur p̄p̄i
 cū i corporalit eriberi. Nosuit
 desertū i stagna aq̄. & tra
 sine aq̄ in exit? aq̄: & collo
 cauit illic esurientes. & sti
 tuert ciuitatē habitacōis.
 & seminauerūt agros &
 plantauerūt vineas: & fecerūt
 fructū naturitatis. & b̄ndix
 it eis & multiplicati nimis:
 & iumēta eoy nō minorauit.
 Sane in dieb; scismatis gna
 lis qđ fidelit seruus dñi stent.
 i sc̄fractone in sc̄p̄cū eius.
 ut autēt irā er? qđ efficit
 stent & placant. & cessauit
 qđllatio: qđ demiq; euidēt i
 tēpore ire sc̄s ē rēcōciliatio:
 ū in lacus plequēdū. Suf
 ficere int̄m p̄t si ipius sup
 hoc scribens ad eū in nocē
 tū p̄t ūba ponam. Cū summa

lit

carne +

aut pseuerantibus stantia.
causam beate v[er]itatis matris tue
romane ecclesie. i[n] candescente
petri leonis salmate. feruor
tue religionis v[er]iditacionis
suscepit. v[er] defendenda. v[er] se
muru[m] in expugnabile[m] p[ro]
domo di[eu]m p[ro]u[er]s. nos regu[m]
ac p[ro]cipu[m]. v[er] alia[m] tam ec
clesiasticam q[uam] seclariu[m] p[ro]
nax ad catholicę ecclesie
v[er]itate[m]. ac b[eat]i petri. ac n[ost]ram
obediã[m] frequentib[us] argum[en]
tis. v[er] racione munitis indu
cere laborauit. magnaq[ue]
ecclesie di[eu]m v[er] nobis puenit v[er]
litas. In q[ui]b[us] aut[em] p[ro]fide q[uam] mag
nificę egit seruu[m] fidelis v[er]
prudens. breuiter ad n[ost]re d[omi]n[ic]e.

Fuit in dieb[us] illis petrus
abaclardus magister
insignis. v[er] ceberri
m[us] in opinione scie[n]t[ie]. s[ed] de fide
p[ro]fide dogmatizans. Cui
cu[m] blasphemis plena g[ra]uissi
mus. volitare v[er]udiq[ue] scripta
cepissent. p[ro]phanas nouita
tes vocari v[er] sensu[m] excreta
viri eruditi atq[ue] fideles ad
hoi[em] dei retulerit. Qui mi
nime solita bonitate. v[er] benigni
tate desiderans errorem corri
gi. hoie[m] no[n] dimidi[us] secreta
illu[m] amonitione conuenit. Cu[m]
quo v[er] tam modeste. tamq[ue]

racionabiliter p[ro]p[ri]et[er] egit. v[er]
ille quoq[ue] p[ro]p[ri]et[er]. ad ip[s]ius
arbitriu[m] se correctu[m] p[ro]misit
vniuersa. Ceteru[m] cu[m] recessisset ab
eo petrus id[em] d[omi]n[us] stimulat[us]
i[n]q[ui]s. v[er] ingenij sui v[er]ib[us] plu
rimoq[ue] exercitio disputandi.
infeliciter fidens. resiliit appo
sito saniori. Expetens de mag
senonensem metropolitani. q[uod]
in eiu[s]de[m] ecclesia celebrandu[m] fo
ret i[n] p[ri]mo g[ra]t[ia] d[omi]n[us] clau
uallensem causat[us] abbe[m] su
is i[n] occulto de h[is]ce libris. Ad
dicit[ur] paratu[m] se esse in publi
co sua defende[n]te scripta. rogat[us]
ut p[ro]d[er]et abbas. dicitur usq[ue]
q[uod] haberet ad d[omi]n[us] vocare
t[er]m[in]u[m] est ut postulauit. s[ed]
p[ro]p[ri]et[er] abbas uocatus veni
re recusauit. suu[m] hoc no[n] esse re
miciamus. Postea t[ame]n magno
m[us] m[us] flexus. ne uidelet[ur]
ex ip[s]ius absentia. v[er] secunda
lu[m] p[ro]p[ri]et[er]. v[er] cornua crescent ad
uisaio. demu[m] p[ro]p[ri]et[er] acq[ui]erit.
t[er]m[in]u[m] q[ui]t[ur] nec sine lacrimis a
nuens. sic in epla ad i[n]not[ent]
cu[m] p[ro]p[ri]et[er] ip[s]e testat[ur]. vbi plene
lucidiusq[ue] negoniu[m] o[mn]e p[ro]p[ri]et[er]
quit[ur]. Affuit dies. v[er] ecclesia
copiosa uenit. Vbi a dei
famulo. p[ro] illu[m] scripta.
i[n] mediu[m] plata sunt. v[er] erroris
capitla designata. demu[m]

illi opno data ē. aut sua ēē
 negandi. aut errore humilit
 corrigendi? aut respondendi
 supōz obiaendis sibi racōibz
 parit v scōz testimonijis p̄m.
 At ille n̄ uolens respicē. n̄ ua
 lens resistē sapie. v spm̄ quilo
 quebat: vt temp⁹ redimet.
 sedē aplicā appellauit. **S** v postea
 ab egregio illo catholice fidei
 aduocato moit⁹. vt uel sciens
 ipsonā suā nichil agendū. re
 spondēt tam libe. q̄ secure. au
 diend⁹ tm̄ v ferendus. i omi
 paciā: v n̄ suā aliq̄ ferendus.
 hoc quoq̄ omnimodis reu
 lauit. **N**ā v d̄fessus ē postea su
 is. q̄ ea hora maxia q̄dē ex
 pte memoria ei⁹ f̄bata fuit.
 racō caligauit? v intior fugit
 sensus. **N**ichilomin⁹ tm̄ ecclā
 q̄ uenerat dimisit hoīem.
 militauit abhōmationē. apso
 na abstineus? s̄ dogmata p̄ua
 cōdēpnās. **Q**ūdo uero petrus
 ille refugū inueniret i sede
 pet. v tā longe distidens a fide
 pet. **E**t ipm̄ ḡ auctore eadē sen
 tencia. cu erroribz suis aplicis
 p̄sul i uoluens. hēticūq̄ denū
 cians? scripta i cendio. scripto
 rē silencio cōdēpnauit.

Fur itē gillebertus.
 q̄ cognominauere

poratā. pictauoz ep̄c. in sacb
 lictis plurimū exercitatus. s̄
 sublimior: a se v ip̄e sepe scruta
 tus: ad insipientiā s̄. **S**iq̄
 dē de scē trinitatis unitate. v di
 uinitatis simplicitate. non sim
 plicit̄ senaen s̄. n̄ fidelit̄ scri
 bens? discipulis suis panes p
 ponebat absconditos. furti
 uas p̄p̄nabat aq̄s: nē facile
 q̄d saperet. ymo q̄ntū desipe
 rer. p̄sonis autenticas fite
 batur. **T**imebat em̄ qd apd
 senonas petru ei dixisse ferūt:
 tua res agit. paries tū p̄p̄m⁹
 ardet. **N**ouissie tūc tū iam si
 delū sup hoc in ualefēt scan
 dalū. crescēt murmur: vo
 catus ad medū ē: v librū
 tradē uisus. i quo blasphemias
 euomuerat. ḡues q̄
 dē. s̄ ūboz quodā i uolucro
 ar̄septas. **I**ḡ in d̄cho qd
 in urbe remoz p̄ uenabilis
 eugeni⁹ celebratur. egit co
 m̄m⁹ adūsus h̄c ḡlebertū.
 ecclie scē suo tempore singla
 ris ad lethā **bernardus**: p̄
 mo q̄dē totū qd ille ūboz ca
 uillacionibz occulte nitebat
 eliaens? deinde ū tam suis
 racōinijs. q̄ scōz testimo
 nijs. biduana disputacionē
 redarguens. **S**iderans came

ad

illos ex hijs q̄ p̄stebant iā
quidē amittentes blasphemiam
in doctrina. adhuc tū auertere
tentes in uirā a p̄sona. ac
census ē zelo: ⁊ domesticā
sibi eccliam. seorsū duocat
gallitanā: ⁊ muni deniq̄
saluo. ap̄rib; decem p̄uicia
⁊ alijs autē ep̄is. ⁊ albanib;
plurimis. dictante uero dei:
nouis dogmatib; opponit
symbolū nouū. Cui ⁊ subscri
bunt̄ nom̄a singlorū. ut eorū
uidelicet. omn̄ sicut rephensi
bilis ul' sic irrephensibilis.
zelus teris in notestac. Ita
demū ap̄lico iudicio. ⁊ auc
toritate uniuersalis ecclie. er
ror ille dāpnat̄. ep̄t gille
bertus an eadem dāpnacōi
⁊ senac̄ interrogatur. ⁊ sena
ens publice q̄ retutans. q̄ pri
scripserat. ⁊ affirmauerat.
indulgenciā ip̄e ⁊ seq̄tur: max
ime qd̄ ab initio canit̄ fuisse
ea lege eandē ingredi discip
tacionē. ut p̄mitter̄ sine ulla
se se obstinacōne p̄ ecclie sc̄e
arbitrio correcturū lib̄e suā
opinionē

In parib; tolosanis
henricus qdā mona
chus olim. tūc apostata uil
pellie uite. p̄uicia ossie q̄ doct̄
ne. v̄bis p̄suasibilib; gentis

illius occupauerat lenitate.
⁊ ut p̄dixit ap̄ls de q̄busdam
mypoſi. loquens mendacū:
fictis v̄bis deus negociabat̄.
Erāt autē hostis ecclie manifest
tus: irreuent̄ ecclesiasticas de
rogans sacramentis. parit̄ ⁊
ministr̄. Flet medioc̄t̄ in ea iā
malignitate p̄ferat̄. Sicut
enī de eo scribens venarā bilis
p̄r. ad p̄ncipem tolosanū int̄
ceta aut. passim iā inueniebant̄
tur ecclie sine plebilib; . plebes sū
sac̄dotib; . sac̄dotes sine debita
reuerencia. sine xp̄o deniq̄
xp̄iani: paruil' xp̄ianorū xp̄i
uita m̄cludebatur. dū baptil
mi grā. negabatur. Ridebant̄
ordes oblationesq̄ p̄ mortuū:
sc̄orū inuocaciones. sac̄dotū ex
comunūcaciones. fidelū p̄gri
naciones. basilicarū edificacio
nes. dies sollempniū vacaciones.
c̄smatis ⁊ olei ⁊ s̄er̄ciones. ⁊
om̄s deniq̄ instituciones ecclie
siasticæ sp̄nebant̄. Hac neces
sitate v̄ sc̄s it̄ arripuit. ab ecclia
regiōis illius sep̄us iā an̄ ro
gatus: ⁊ tūc demū a reuentū
simo albico. ostensi ep̄o. ⁊ le
gato sedis ap̄lice p̄suasus. pa
rit̄ ⁊ reductus. Adueniens autē
cū in credibili deuocione suscep
tus ē a p̄plo tre: ac si de celo an
gl̄s adueniss̄. Flet morā ap̄d

eos facere potuit. quod irruentia
 ubi fbas nemo repente qui pos
 s; tanta erat frequentia die
 by ac noctibus aduentantium.
 benedictione experientium. flagi
 tantium opere. **S**redictavit tñ
 in ciuitate colosa. p aliquo di
 es. et in cetis locis q miser ille
 frequentatq amplius. et gñ
 us infetis; multos in fide sim
 plices instruens. mitantes ro
 borans. errantes reuocans. sub
 uilos reparans. subuolores et
 obstinatos. audacitate sua
 pueniens et opprimens: ut no dico
 resistere. s; ne assistere quidem et ap
 parere pliment. **C**eterum et si tunc
 fugit henricus ille et latuit. et
 ita tñ impedita sunt uie eius.
 et semite circūsepte: ut uix a
 liubi tutus. postea tandem cap
 tus. et catenatus epō trade
 ret. **I**n quo itinere plurimis et
 signis in seruo suo glificatus
 est deus: aliorum corda ab error
 bus impijs reuocans. aliorum
 corpora a languoribus uarijs
 sanans. **E**t locus in regione
 eade. sarlatu nome est illi. ubi
 sermone xpleto. plurimos
 ad benedicendum panes. sic ubiq;
 fiebat. dei famulo ppls offerebat.
Quos ille eleuata manu et
 signo crucis edito in dei noie
 benedicens. in hoc in qd factis

vera est que a nobis. falsa que
 ab hereticis suadent. si infirmi
 vri gustatis panibus istis. ad
 epi fuerint sospitate. **T**unc
 aut venabilis epus carnoten
 suu. magnus ille gausfredus. si
 quidem presens erat. et pxiur et vi
 ro dei: si bona in qd fide supse
 runt sanabunt. **C**ui pxiur scs de
 dñi utute nil hesitans. no hoc
 ego dixerim aut: s; ve q gusta
 uerit sanabitur. ut pxiur ueros
 nos. et ueraces di nuncios cog
 noscant. **T**am ingens multitu
 do languentium gustato eode
 pane. sualuit. ut p tota pxi
 cia ubi hoc diuulgaretur?
 et uis vicina plocā regredi
 ens. obconcurfus i tollerabi
 les declinavit. et inuenit illo ire.
S **E**lebrimū sane mira
 tum. quod p famulum suum
 in partibus colosanis ex
 eribuit palatia curda deici
 tumia fuit. **H**ic in domo regu
 larium clericorum. scilicet in quor
 vni ipse erat. ad petitione ab
 batis et firmi uisitans ho di mo
 ribudū inuenit hominem: q extre
 mū the spm uideret. **C**onsolatus
 itaq; miser. et data benedictio
 egrediens: sic postea defessus est
 loquebatur i corde suo fidel' ser
 uis dei ad dñm tam fiduciali
 t. q fidelit' dicens. **Q**uid expectas

domine deus: **G**uano her signū
querit. Aliquū min⁹ apud eos
uiris p̄ficiūis v̄bis: n̄ abste
fuerunt & firmata sequentib⁹
signis. **E**adē hora exiit pa
lincus ille ḡbato: & accurrens
secutus eū sac̄ deuotione q̄
debit ampleratus. **C**ui su
bito p̄cedenti obuians exca
noas v̄n⁹ expaui & exclama
uit: siquidē fantasma puta
bat. **Q**uē enī eū telectulo cre
det surge potuisse: egressā
magis a corpore eū quam sā
tasmaticē sibi apparuisse ar
bitus aufugit: s; demū ip̄a
tam ei qm̄ cētis. rei veritas
fidem fecit. **E**gredit̄ ex inde
sermo int̄ fr̄es. currit̄ ad sp̄
tū tam iocūdū: ip̄e & in
t̄ p̄mos accit̄ ep̄t & legatus:
inde p̄git ad eccliam. eo ip̄o
q̄ ualuerat p̄eunte & cla
mar̄ in laudes dei. eodē parit̄
canēte. & v̄nt v̄ndiq; p̄pls. &
b̄ndiat̄ xp̄t̄: & t̄uphat fides.
i fidelis q̄sq; & fundit̄: exultat
pietas. & impietas & tatabe
at. **S**orro v̄ dei cellā ubi ma
nebat egressus. diligenti os
obseruari adit̄. obseruari ia
nuas iuby: ne q̄s pateat ac
cellus p̄plo concurrenti. **S**ame
is q̄dē bernardus q̄ san⁹ fr̄s ē.
hoc enī cleico nom̄ erat. corpo

rali b̄nficio n̄ in ḡtus. magisq;
sollitior p̄ remedio spiritali: se
cut̄ ē sermū xp̄i. monasticū
i claualle ordinē p̄fiteris. & ha
bitū sumēs. **A** quo & missus ad
partes un̄i colosanas. & abbas
illic & stitutus: hodieq; monas
tio p̄ est. qd̄ uallis aque dicit̄.
Cū aut̄ p̄ totū ab eadē p̄uina
cia. reditū v̄n⁹ s̄i magis ma
gisq; signa crebrescēt. & m̄l
tiplicarent̄ in dies: nō p̄tere
ūdū. qd̄ nā ip̄e int̄ her ai ge
reret: q̄ a xp̄o h̄uilitate cordis
& mansuetudine didicist̄. **O**l
putans enī secū in cogitaciō
ib⁹ suis. & ex ip̄a demū locut̄
habundā cordis sui: domesti
cis sibi religiosis q̄bdā fr̄ib⁹
aiebat. **S**ursumū miroz qd̄ nā
sibi her mirac̄la velint: aut
qd̄ uisū sit deo talia actitare
p̄ tale. **N**ul in v̄ideoz in sac̄s pa
gnis sup̄ hoc gnē signoz. **S**i
q̄dē fr̄a sūt aliquā signa p̄ sc̄os
hoies & p̄ sc̄os: fr̄a & p̄ fictos.
Ego in nec p̄ficiois & sc̄us s̄i
ficiois. **S**no enī sc̄oz in nō
sup̄petē merita. que mirac̄lis
illustrent̄: & fido aut̄ n̄ ad eoz
sortē me p̄tine. q̄ vtutes multas
i noie d̄ni operantur. & a d̄no
ignorantur. **H**er & h̄m̄ modi
crebrius secretur̄q; ai v̄ris
spiritalib⁹ & ferebat. **F**louillē

vero opportunū sibi met visus
 exitū reperisse: scio inq̄d huius
 modi signa nō ad s̄tate vni
 s̄ ad multorū spectare salutē:
 n̄ d̄m in homine p̄ quem talia
 operetur p̄fionē & siderare s̄
 op̄itōnē. ut in eo d̄mendet
 hominibz que illi credit in eē
 virtutē. Neq̄ em̄ p̄ eis fuit:
 peis magis qui vident illa
 ul' scūt. Nec eo sine p̄ eos d̄ns
 ista op̄atur ut ip̄os p̄let cētis
 sanctiores: s̄ ut cetos magis
 amatores. & emulatores faci
 at s̄tatis. Nichil ergo in
 signis istis: quandoq̄dem mee
 illa fame magis q̄ vite noue
 rim eriberi: nec ad meā fieri
 d̄mendacōnē. s̄ ad d̄moniao
 nē p̄caus aliorū. Satis nimir
 huius viri mirabitur animū.
 q̄s q̄s her̄ diligenti d̄sideracō
 ne pensauit: nec prestanciu
 reputabit estimator: q̄s q̄s q̄
 fidelis. signa atq̄ p̄digia mira
 bilē op̄ari: q̄ p̄ p̄tā talit̄ in
 t̄pretā. Sibi quoq̄ nō minus
 vtile iudicabit. imitandos er̄
 affrūs. q̄ mirandos actus: &
 morū insignia. q̄m op̄m signa
 agnosce. S; ad her̄ q̄s idoneus

In huius siquidē p̄tore
 viri dei puritas suau
 itasq̄ d̄sedant pari
 tē. Satis quidē v̄t̄p̄ mirabilis

s̄ mirabilior v̄t̄ulq̄ d̄plexus.
 Inde nimir tam singularit̄ in
 vni hoiem totius orbis vota
 parit d̄urrebant. q̄d purita
 tē suauitas amabile facer̄. sua
 uitate puritas acceptabilem:
 ut difficile fuit estimare gr̄e.
 ne an reuēcie amplius op̄i
 net. Q̄s em̄ tam rigide d̄usa
 tiōis: q̄ clarauellensem non
 reueret̄ abbate. Q̄s tam dis
 solute. & q̄ nō erga eundē dul
 cit afficet. Dulcissimis em̄ af
 fectibz plenū p̄ctus ip̄e gere
 bat. sed quam libe eos quo
 tiens causa posceret coherce
 bat. huānissim̄ in affectione:
 magis t̄m foris in fide. Et ut
 breue aliq̄d huius re p̄feram̄
 exemplū. sic ip̄e quoq̄ testa
 tur in sermone sup̄ cantica cā
 ticorū. **Et** v̄t̄ sicis oclis germa
 ni sui tam necessarii. tam di
 lēi gerardi videlicet celeb̄it ex
 equas: sicis oclis corpus er̄
 didit sp̄ulcare. ne affr̄s fide
 v̄m̄ce videt̄. Nam extraneū
 quēlibz v̄t̄ aut n̄q̄ sine lac
 rimis sepeliuit. Talē sibi illum
 v̄ternis p̄ inde fructificatur
 manū d̄nna formauerat:
 ut auaritatē suauitas mor
 tollēt. auctoritatē s̄tatis con
 seruaret. Quē em̄ ul' tanta be
 uignitas cēt onēi. ul' tanta

110
 115
 120
 125
 130
 135
 140
 145
 150
 155
 160
 165
 170
 175
 180
 185
 190
 195
 200
 205
 210
 215
 220
 225
 230
 235
 240
 245
 250
 255
 260
 265
 270
 275
 280
 285
 290
 295
 300
 305
 310
 315
 320
 325
 330
 335
 340
 345
 350
 355
 360
 365
 370
 375
 380
 385
 390
 395
 400
 405
 410
 415
 420
 425
 430
 435
 440
 445
 450
 455
 460
 465
 470
 475
 480
 485
 490
 495
 500

bonitas nō est honor: **Legi**
m^o de salomone: qd̄ oīs ter-
ra desiderauit videre uultū
illius. **Quē** p̄comū: s̄ forsi-
tam in hac pte non mir^o q̄
salomō hic. **Necq̄** em̄ satis
credibile ē. salomōne illū in
om̄i glā sua tam uniuersalem
orbis optinuisse fauore. q̄ h̄c
in sua hūilitate. **Immo** uero
difficile omnino uidet̄ ex h̄c
torijs aliq̄bz in uenire homi-
nē unū. **Dulante** ad h̄c cū
hominibz: in uniuersa tra tam
celebre ⁊ amabile optinuit
se nom̄. a solis ortu ⁊ occasu.
ab aquilone ⁊ mari. **Ut** em̄
illas memorem^o p̄uincias.
ex quibz usq̄ hodie monumē-
ta cernora sup̄ eē noscūt. ⁊
in ecclia orientali. ⁊ apd̄ so-
los occiduos p̄ternior. ⁊ a
meridie in remotissimis fi-
nibz hispaniar^o ⁊ ab aquilo-
ne in insulis que paul̄ sunt
dane sueuicq̄ celeberrima fu-
it. **Crebras** undiq̄ recipiebat
epl̄as: ⁊ reddebat. **Undiq̄**
ei uenia mittebantur: undiq̄
b̄ndictio eius petebat. **Solstre-**
mo q̄ uitis habundantissā
er^o opinio suos undiq̄ pal-
mites p̄pagauit: excepto qd̄
in t̄ram ierosolimitanā q̄uis
locus est a rege parauis. ob

no
in cursus paganoꝝ nō acqui-
eunt multē frēs suos. **Necq̄** em̄
ep̄t ille in agrum aliqd̄ usur-
passe uidetur. q̄ p̄ factū eius
obitū dū frēs solaret̄. in ter-
retā hoc quoq̄ in eius p̄sentū
tū ē laude: q̄a in om̄en t̄ra
exiuit son^o ei^o. ⁊ in fines orb̄
tre ūba illius. **Umcebat** tū
sublimitatē noīs hūilitas cor-
dis: n̄ tam potat eū mūdus
uniūsus erigē: q̄ se ip̄e d̄ice
solus. **Sūm^o** reputabat̄ ab
om̄bz. infimū ip̄e reputans
se: ⁊ quē sibi om̄s ip̄e se nemi-
nī p̄ferebat. **Demq̄** sic nobis
sepius fatebatur. m̄t̄ sūmos
quosq̄ honores ⁊ fauores p̄plo-
ꝝ. ul' sublimū p̄sonaz. alter
sibi mutuatus horiēm uidebat̄:
seq̄ potius reputabat. absen-
tē. uel d̄ qd̄dā somniū suspicāt^o
Ubi ū simpliciores ei frēs ut
assolent fiducialius loquent̄.
⁊ amica licet semp̄ hūilitate
frui: ibi se in uenisse gaudebat.
⁊ in p̄pam redisse p̄sonā. **In-**
nata em̄ er^o apuero uerūdia:
usq̄ ad diē p̄sentant̄ extremū.
Inde erat qd̄ licet tam magnū
eēt ⁊ extellus in ūbo gl̄e. nūq̄
m̄ sic sepe eū audnūm^o p̄stā-
tē in q̄libz hūili cetū. sine metu
⁊ reuerencia ūbū fecit: tacē

magis deligerans. nisi scie ppe
similis urgetur. timore dei. cari
tate frna

Paciencia eius marie
quide dnica flagellis
exercitatum nouim.
i pbata. qm nimir ab ipso sine
duerfacionis inicio. usq; ad die
sacre deposicionis tam ta susti
nuit: ut vita eius huius qui no
uant n n mortis quedam ptela
no videt. Cetm erga homines
quocq; i si raro: occasio mino
ra forsitan paciencie potuit expe
rimta priare. Dicendu tm ul bre
uit. ne huius quide apparuisse in
mimie eu vtius: i qia genus hoc
pacie. solit erat dice tripitatu.
videlic; ad uboz iniurias i ad
dama rez ad corpus lesione:
de singlis saltem singla ponam
exempla. que intm nobis occu
runt. Scripserat aliqui dei famls.
ad epim aliq; de curia. i de
silio. regis moues eu sup qui
bda vbiis regi suadere: i vlu
lere meliora. At ille vehemet
exacerbatus amarissima cre
didit eplam: dicens in ipa sa
lutacione pma salute. i no spm
blasphemie. tamq; videlic; v
tes. qd horroi est dicere. ex blas
phemie spu illa scripsisti. At
qd vbu mansuetissimus xpi

seruus memor dnice responsi
onis. ego demoniu non habeo.
sic hodieq; extans eius epla
stinet. minime qde ait. spm
blasphemie habere me credo.
s n maledixisse auq; aut ma
ledice uelle me scio: psertim
pncipi ppli mei. Flet mm postea
tax. nec mm familiare eude
epm habuit: s eulogu illd p
dictu sic fuit qd no dictu

Habas tartensis duetu
frim a claualle pota
uerat. monastm ei
edificaturus s romanus im
pediuit antistes: i sibi tollens
eos. in loco alio ordinauit. Un
plimū dolens pdictus ille v mag
nus. i magne deuocionis.
collecta pecunia sexcentar mar
tar fere argenti deposuit sub
cyrogpho qd ad dei hoiem ve
nies obtulit ei: rogans ut qd
no meruerat in partib; suis.
ul' at alpes noui exinde ceno
bui conder. Nullu e p argento:
i porsus totu amissu. Flet re
spondit aliud homo dei cu ei nu
ciaretur: qd bndictus deus q no
bis pparat ab onie. Na i illis
mqd qui abstulere. leuius in
dulgendu: snt em romani i
pecunia videbat in manis: ac
vehemens fuit i temptacio.

no

no

✠

✠

✠

Stragulari autē s̄suenat̄ detē
arant̄ monastia. ul' edifican-
dis monasteriis loca s̄grua
numen̄s. fraudulenti sibi ⁊
violenti ablata dū s̄tendere
noller̄: ⁊ magis eū vīna. q̄
vincere delectaret̄

Temēns aliqui dānuual
lem deicius quidā.
ex hys quos reglāres
amōcos vocant impōitine
satis instabat. ut in mona-
chu recuperet̄. Guadente pa-
tre scō. ut ad suā reuerteret̄
ecclesiam. n̄ ad quiescente re-
cipere eū. ut quid ḡ ait ille.
in libris tuis p̄fectionē tantope
cōmendasti. si eam desiderati
opē renūis exhibere. Et ma-
liguo spū iracundie vehemē-
tius instigatus. sic postmodū
evident̄ apparuit: iā inq̄t si
illos tenerem. discerpem libros
Cui vir dñi. puto ait. in nullo
eoy legisti. nō posse te in tuo
claustrō eē p̄fectum. Noy cor-
rectionē nō locoꝝ mutationē
si bñ memim. in libris om̄ibꝝ
conmētavi. Tūc v̄ impetū
faciens hō velud in sanus in
eū. percussit maxillam ei. idq̄
tam ḡuit̄ ut succederet statim
rubor ictui. tumor rubor. Jam
qui aderant in sac̄ legū. inuo-
labant. s̄ p̄uenit eos famulus

dñi. clamans. ⁊ adiurans. p̄no-
mē xp̄i nullaten̄ eū tangē: s̄ cau-
te eū educe. ⁊ curā ei' habere. ne
ab aliquo ei. ul' in aliq̄ nocētur.
Quod tā distite p̄cepit: ut mi-
ser ille timens ⁊ tremens absq̄
om̄i iniuria eductus sit. ⁊ deduct̄.

Et quidē in libertate sp̄c.
dei famils excellent̄ em-
tuit. cū humilitate ⁊ mansue-
tudine tū: ut quodam videt̄
⁊ uereri neminē. ⁊ om̄en ho-
minē reuereri. In crepatione
rari' utebatur: mouitis ⁊ ob-
secratiōibꝝ potius agens. Dñi
v̄ inuitus. ⁊ nō ex cordis ama-
ritudine v̄bum p̄ferret ama-
rū: ex eo maxime aiadūtebat̄
q̄d p̄facile eiusim̄ impetū colli-
beret. Siquidē mirabat̄ hōi-
nū ip̄bitatē. q̄t aliqui forte tur-
batos. excusationē q̄libꝝ hūilē.
admittē grauāt. q̄d ip̄a tur-
batiōis sine passio miseris sic
delectat. ut oderint om̄e reme-
diū. ut contineant̄ aur̄. os.
claudant oculos. obiciant ma-
nus: ⁊ om̄odis satagant. ne
semel orta s̄motio. sedari va-
leat ⁊ sanari. Eius tū obur-
gationē nō min⁹ facile ali-
qñ s̄pellebat. ḡuis ⁊ turbu-
lenta responsio. q̄ humilis ⁊
modesta: ut aliq̄bz p̄inde dice-
t̄. cedenti in silte. cedere resistē

92
n. Dicebat enim ubi resonat
uincq; modestia. dulce est collo
quium: uel uel ex parte altera utile.
ubi ex neutro pinguis. Ubi enim
hinc. inde duricia sonat. uir
gum est in correctio. in disciplina
s; rira: ut debeat magis in
terum dissimulare platum. et
omnino sanata. utilius casti
gare subiectos. aut certe si ita
res exigit. obseruare silium
sapientis: quia stultus non cor
rigit uerbis. loquitur ipse de more
pacemque minime uelut minime
pacem acceptis. in sermone
supra cuncta canticorum quadragi
esimo secundo: ut cetera dicens.
Utina nemine obiurgare ne
celle sit: hoc enim melius. Sed
quonia in multis offendi
mihi omnis in tacere non licet
aut ex officio incubant peccan
tes arguere: magis autem urget
uirtus. Quod si arguere et fe
tero quod meum est: illa autem pro
cedens increpacio. minime quod
suum est faciat. neque ad quod mi
hi illa. s; reuertat ad me uacua.
tamquam iacul feriens et resili
ens: quod me autem tunc habere puta
tis fratres. Nonne angore nonne
torquedi. Et ut michi usur
pem aliquid ex uerbis ingratum. quia
de sapientia non possim potius co
artor eduobis. et quod eligam

nescio: placeat ne in meo quod
locutus sum. quoniam quod debui feci.
an penitentiam age super uerbo meo
quia quod uolui non recepi. Et
infra. Ducas forsitan in. quod uo
lui meum ad me reuertat. et quia
liberavi animam meam. et mundum
suum a sanguine hominis an annuicia
ui. et locutus sum. ut auerteret a
uia sua mala et uiuere. Sed si mi
numquam talia addas. me tamen mi
nime ista consolabuntur mortem si
hi intuentur: quoniam uerbo meum illa rep
hensione liberatione querierat.
et non magis illius. Que enim
mihi et si omne quod potuit curam et
diligentiam egrotanti filio ad
hibuisse se sciat. si demum se ui
deat frustratam. et omnes labores
suos esse penitus in efficaces illo
nichilominus moriente. propter ea
uincit a fleuibus tempore. Et
hoc hactenus. De cetero tantum emu
latorum erat mansuetudinis et pacis.
ut si forte impudens quoscumque peccator du
rius extorsisset a negante respon
sum: haut facile deinceps cum eadem
repulsa dimitteretur in amos. Si
quidem uelid naturaliter ut fatebatur.
odiat omne scandalum. et quam
cumque libere hominis sustulit ei admodum
grue: non sentire impossibile est.
Ideo nemine spreuit. nulli hominis
scandalum parumpendit: et si uer
tate dei iustitiaque pertulerit. Nam

et quotiens operaretur noxios
aliquorum vel reprehendere actus.
vel impedire conatus. tam si
denare fiebat: ut habundanter
quorum ipsi qui lesi videntur.
habent unde sibi pro eo satisfacere
cerent in cogitationibus suis.
Sane vidimus ex ipsis quoque
non illos et de quibus videbatur
id minus posse sperari: a
plurimum deuotione eius postmodum
vel obsequijs deseruisse: uel
et adhesisse vestigijs. **D**icitur
tamen et inuidios habuisse:
ut habet meritum ex eis. **C**ertum
tamen singulariter emmebat gloria
nomine eius. ut pestis illa magis
desperatione quam luore tabesceret
et timet agnoscere: quoniam et humilitate
eius et mansuetudine vivebat.
beneficijs suffocabat. obruebat
obsequijs. **A**nimus
doctus erat vitare in bono malu:
sic ad quosdam fratres scribit.
in te certa ait. **A**dhebo vobis.
et si nolitis adhebo: et si nolite
ipse. **I**n uicinis prestabo. gratias ad
iciam: honorabo et contempnere
me. **D**icitur etiam adeo siquidem omnes homines
germano amplectebatur
affectu. ut eorum scandalis. sic ipse
fieri solebat gratias. **V**erum: quibus
nulla videtur occasione scandali
prohibuisse. **S**olus enim pessimum
peccatus. gratiam altius afflige-

urere?

bat scandalum: quod prope in mimis
sacie solabatur. **S**iquidem minus
sperabat posse sanari quod unde
preceps non videbat. et magni s
e regione salacium fore phylens.
quociens inueniret unde satis
facere possit. vel homini pro se vel deo
pro homine: non in occasione et bato.
Erga omnium quidem hominum speciale
modum in modum de amplius
afficiebat: et summum ei desiderium
u. summumque gaudium erat. aiaz
fructus uersio peccatorum. **E**t cor
proreas tam quorumlibet hominum necessitates:
pessimo miserabatur affectu.
Cum erat humanitas. ut non in hominibus
sed in irrationabilibus et animantibus
animibus et feris operaretur: non operaretur
eum deerat ututis effectus. **C**on
tingit enim aliquotiens ut ut a
gens fugitante. et ut videbat
peccatum capiendam. vel leproulam
a tamibus. vel auclam ab accipi
entibus. signo crucis edico. mirabi
liter liberaret: dicitur quod sequentibus
fructus se se conari. non ullatenus se
presente eius modi exerce posse ra
pinam. **H**ec nos quidem de sacris
mouibus. prius in pro modulo in
ob breuitate perspicimus. **C**ertum
loge emneque in suis ille libris appa
ret. et ex luttis pro in nocetate. in quibus
ita sua expressisse videtur ymaginem.
et exhibuisse quodam spectum sui: ut
illud quod abrosiam in mico illi posse

videat aptat. Laude ipse se sonet?
et laureatus spiritu scriptis corone
tur suis. Siquis enim nos se deli-
derat quod sollicitus ab imao sui
ipius diiudicator et scrutator
extiterit: primum opus illius de gra-
dibus humilitatis inapiat. Inde si
queritur pie mentis religiosa de-
uotio. tunc ad omelias in
laudibus virginis maris: et illi quod
de diligendo domino edidit librum. si
seruens contra suos vel aliorum vi-
cia zelus. legat his que apollo
genai vocat. et si vigil in zelo
eodem et circumspecta discretio:
et de precepto et dispensatione dissi-
rens audiatur. Quin et fidelis
cum libere dispensationis adiutor
existit et adiutor. exhortator
ad milites templi sermo declarat:
quod magis gratie dei gelus liquet.
que de gratia et libero arbitrio tam
fideliter quam subtiliter disputant.
quod liber in voce. quod disertus et in
rerum superiorum pariter inferiorumque
sententia locuples. in huius quod ad papam
eugenium. de consideratione scripsit.
diligens considerator agnoscerit.
quia deuotissimi predicator alie-
ne sanctitatis. tam diligentem episcopi sancti
malactia vitam persecutus osten-
dit. Nam in sermonibus super-
cautita. et misteriorum vestiga-
tor: et mox edificator magni-
ficus innotescit. In epistolis autem

96.
ad diuersas personas. ob negotia
a diuersa distat. prudens lec-
tor adiutor: quo feruore spiritus.
iustitiam omnem dilexit omnem equi-
oderit in iustitia. Fidelis etenim
seruus christi non querebat aliquid
suum: quicquid tamen erat et sic curabat
ut suum. Que enim scela non ar-
guit. et que odia non extirpat.
quod scandala non despicit. et quod scilicet
mata non relinquit. et quod hereses
non despicit. Quod uero sanctum. quod
honestum. quod pudicum. quod amabi-
le. quod bone fame. quod uirtutis aut
laudabilis discipline. suis ortum
in quibus regione diebus. non rotunda
intus auctoritas. et non fuit caritas.
diligentia non promouit.
Quod autem promouit dilatatum amplius
non optauit. et quod forte colapsum
non totis pro loco et tempore uiribus
egit ut repararet. Quod malicia
quacumque disponens. et zelum
et auctoritatem non timuit. et quod pro
ponens quodcumque bonum eius si potuit.
non desuluit salutem. et non desiderauit
fauorem operum non flagitauit. Quod
ad sacrum imperatorem habitantis
templi diuinitatis. de quocumque tribu-
lacione clamaturus accessit. et
in efficaciter laborauit. Nescit
ab eo solacium. afflictum auxilium.
desilium arum. et remedium. pauperum
subsidiu[m] reputabat. Ita se se omnium
fecit seruum. ac si totum genuerit orbem.

ita tñ liber ex oibz consue sue solli-
tudinē gerens. tamq̄ soli dedur-
tore. ⁊ custodie cordis sui. Idē
dem diuisiones grāz dmedat
apls. ⁊ sicq̄ diliger querat. in-
ueniet diuisos abūcio di famu-
los: in diuisis emittisse munibz.
Regna enī viros in fide mag-
nificos. multiplicibz claruisse mi-
raculis: alios spm̄ hūille pphen-
tū. ⁊ futura q̄ p̄sencia. oc̄ta
velō sub oc̄is posita mirabiliter
dmonuisse. Alios nichilomin⁹ a-
nquoz p̄stāt ḡinor abstinētie
debitos. parsimoniā coluisse.
alios in hūilitate p̄posito sp̄is
dignitatibz hūi sc̄i auctori sc̄i
plimū placuisse. alios in doct̄
na ubi ad salutis scienciā plimos
erudisse: ut sc̄dm̄ p̄missionē sc̄p-
ture sc̄e luceat q̄ stelle i eterni-
tes p̄tuas. Aliquoq̄ i edifica-
dis cenobys laborātes. amplifi-
cauerūt nom̄ sc̄itans. ⁊ alij in se-
dandis scandalis. ⁊ tribus hūi
sc̄i. p̄mouēdisq̄ negociis ecclie
dei efficacit occupati. vtilis in
actione: alij in sac̄s meditacoibz
spiritualit̄ feruati. sublimes in
d̄replacone fuerūt. Quid hoz nro
uideb̄t defuisse lernardo? Im-
mo qd hoz meo tñ in signe. n̄
fuit. ut ad d̄medaacionē satis eēt.
⁊ si cerōz aliqd̄ n̄ ad eēt. Nā ⁊
multiplicibz ecclia sui tēpus. tā

in sup̄ iuemoratis negociis. q̄ in
alijs pluribz actionis ei vtilitatē
meruit expiri. magnifice tñ i
grā d̄templacoibz i eo tā exuicioibz
⁊ reuelacoibz d̄ni. q̄ exscriptis
suis. q̄ spiritualibz exubant sensibz
elucescit. Soro monasteioy fruc-
tus q̄ peū d̄ns ordinauit tā copios
⁊ euicens hūanis sese ingrit orhis:
ut nullis egeat lictis cōm̄dari.

Maḡ aut̄ exipa q̄q̄ eorumdē cen-
obioy multitudine om̄is deinceps ge-
nacio certū cape potit d̄com̄tū.
quātos collegit ad seruiciū v̄: qui
tā multos vndiq̄ pagauit. Qd̄ ad
reliq̄ spectat de hūilitate ei ⁊ dig-
nitatibz refutatis. s̄ ⁊ de remissio-
victu sup̄ p̄secuti. ex hys q̄ ad p̄he-
ciā p̄ment ostensionēq̄ v̄tuti.
sub alio q̄dē p̄ncipio curabim⁹ an-
notare. per pauca de multi — S

Explicit liber. iij. Incip. iij. in
uim sc̄a lernar
icut sermone
sup̄ cantica
canticoy xx
iij seruis do-
mini. Bernardus clareual-
lensis ḡtularur ⁊ ḡm̄s agit
illi tñ quidē ab urbe reditu su-
ū. clementior celo respexit oc̄s.
⁊ sermior tamē uultus arri-
sit: qd̄ quenuit; rabies leonina.
accepit; sine malicia. recepit;
ecclia pacē. Tanta v̄ exultacoē

etia illi gallicana recepit:
 ut non minore videret de suo re-
 ditu exile. quod de pace reddita mi-
 nare leticia. Unde et in manu ipse
 sepulchris sepulchrisq; tunc. quod dum
 sibi per tam graves frequentias ho-
 minum et tumultus. vult ab exor-
 dio valescendum sedo iudicaret:
 et tunc de nouo ad oriendum
 sacrum politum suscipiens. tunc po-
 tissimum ubioribus suscipitur gau-
 dius. obsequis colitur. Rediens
 autem per se ad urbem ex seorsum aplo-
 rumq; corporibus rema secum tu-
 lit preciosa haurit modicum hinc
 sui reputans firmum esse laborem.
 Tunc que beati cesarii dente. quo-
 nam modo recepit memorandam.
 Cum enim integrum ei predictam miris
 caput greci monachi in quorum
 basilica repositum est eribent. ut
 tolleret inde quod vellet: dant
 sibi pariter dente unum. Frustrum
 aliquid dum frater qui cum eo veniat
 laborantes: accessit sibi et ipse pe-
 nit non valebat. Fractis enim
 cultellis duobus aut tribus quos appli-
 cauerat: nichilominus ad hunc deum
 in mobilis permanebat. Cum
 ille orandum nobis ait. Nunc enim
 habere possimus. in martyr ipse
 cedat. Ita demum oratione reuente
 accedens. in credibili facilitate
 duobus tulit digitis: quod ferreis
 an non poterat moueri instrumentis

Frs autem ierosolimitanum
 templi. fidelis militiae
 professoris cum noua ha-
 bere eo tempore domum
 in urbe cepisset. redente predicto
 patre suo spirituali patrono tunc
 eius per eximia benedictione serua-
 bant. apud quos eodem anno sac-
 erdos quidam gravissima febre correptus.
 de spabili egstabat. De autem
 omnino deficiens deuenisse visus
 est ad extrema: portat se in ora-
 torium. et predictam beati viri supponi-
 s similitudinem fecit: in sola portis ex-
 pectatione erit: mortis. Cum
 subito raptus in quidam mentis
 excessum. ac veluti carne so-
 lutus videret se visus est corpus suum
 eodem quo iacebat in loco exant.
 iam arcuatum multitudinem sac-
 erdotum. aptos tenentium libros: et
 celeberrimum erequias ex more
 sollempnes. Cum subito in mul-
 tu habituque predictam patris sancti. re-
 uentem quidam personam per dies ex-
 altam. manu illis inuit ut ta-
 cent. voce pariter prohibens. ne
 mortuum reputarent: cum in
 tanta clauellensi alibi donauerat
 dies. Confestim demum ad se rediens.
 sanum se repperit: et quod viderat frater-
 bus indicauit. Qui quidem ut as-
 delibus vris nunc accepimus. ho-
 die super nos. et in partibus aquu-
 tamen degens beneficium quod accepit

sedulo sciret in ipius p̄mo:
an imito vuar. Siq̄s hoc
mir' mirat' amār' utat. de
brō Nicholao ex iunioris q̄
by decorat' ē miraculis. in na
tal' eius annua m̄memora
one. tāq̄ eximū m̄mendat:
q̄ impatore' stantini: ab
interitu quordā longe sta
tutus p̄uisū deflexit. Nec
illō dissimulē ē. qd̄ annectū.

Abbas gerardus pri
mū clareualli mo
nasteriū. qd̄ mores dicitur
regens. testatus ē nobis vi
disse se aliq̄n psallentiū fra
trū circūre choros. 7 sic fre
quēt' agebat. excitare corpē
tes: ita ut affectuosi 7 viri
li' psallerentur. qd̄ reliquū
fuit vigiliay. Cumq̄ die
sequenti apud eū familia
rit' causaretur. tardi' illū
quā oportuerat. ea nocte
visitasse psallentes. 7 ego aut
noctūis hōis corporeo ḡm
occupabar ī comodo. si quo
nō potuit corpus sp̄c' veuit.
Expauit ille audiens nō
affuisse ī corpore. quē tam
dū corporeo spectabat obtu
tu. ītrūitate vtrūq̄q̄ chorū:
7 dormitantes quosq̄ ut s̄ue
uerat excitante.

AD m̄ltorū aures fa

mā credimus puenisse. viri ve
nerabilis guilhelmi. q̄ olim mō
tis pessilam dūs. nūc verus
xpi paup. 7 humilis mōctus:
degit ī cenobio qd̄ ḡndis silua
vocatū. Ip̄i' relatione didicim.
qd̄ dicturi sum. sic ab ei' ore tu
singat. se accepisse dicebat.

In ciuitate acitanorū q̄ metro
polis ē galconie. miles q̄dem
firmabat. Cui' cū inferiores
corpis partes arenibz 7 deorsū
morbus leuius occupass. erat
diebz m̄ltis lectulo decubans.
n̄ modica parte p̄mōctū. Con
pūctus demq̄ 7 s̄ilus. de misericō
dia dei. ad sermū ei' tū' cūquaq̄ tā
celebris sese v̄tutū fama diffu
dāt. q̄cūq̄ se labore p̄cip' de porta
ri. Jam p̄ dies aliq̄t' p̄cesserat
p̄fectatq̄ n̄ min' ī fide. 7 deuocōe
q̄ m̄tine ip̄o. n̄ miserat' hōiem
mirabilē satis. 7 ī firmitati ei'
subuenire dignatus ē 7 parē
fatigacōi. Occurrens em̄ qd̄
m̄na. q̄ nā eēt. aut q̄ tender
inquisiuit. Acceptaq̄ īmeris
ei' necessitate. ego aut ex parte
ill' sc̄i p̄cipio f' ut reuocaris: sc̄i
eus qd̄ n̄ domū venēs san' eris.
P̄sualit' illi d̄s ut crederet: nū
nimirū dispōitōe oīa ḡebant.
Reduc. rediensq̄ paulatī recep
eam q̄ sibi p̄missa fuerat m̄
secam: ut nō p̄ domū p̄ḡer

quā plenarie donū p̄cipet sol
piratis

H Aglor quoq; regina
m. rildis. cātū huic fa
mulo dei exhibuit aliqui deuo
cionis affrīn. ut venienti bo
nomiā extra urbem cū ip̄lo pe
des occideret. gūda tū ipsa. mī
tūq; gūns. Que p̄ dies aliq̄
postquā parienti tempus ad
venit. tam gūc̄ ē afflicta. ut
tam ipsa. qm̄ dom̄ om̄s de vi
ta et p̄mitus desperarent. iāq;
om̄i reliqua sup̄lecth pau
pibus ⁊ ecclis delegata. vestis
eniā regia ip̄araretur. m̄q; sepe
liretur. tamq; p̄tinus montu
ra. Cum subito recordata hōis
dei ⁊ nom̄ illi invocans plena
fide. m̄p̄a p̄tinus invocatio
ne. sine p̄clo partū edidit despa
tum. Nec distulit legatum des
tinare fidele p̄quā gr̄as ageret
celeri subuentorū. ipsū sic natū
puerū. nō īmerito natū eī appel
lans. Ver̄ ille quociens tale ali
qd̄ cōgill̄ audire nō minus
hūilic̄ qm̄ iocunde refutans. di
ce soluebat. hoc em̄ in l̄ imputā
dum. sic ei qui cōscius om̄o n̄ fuit.

In monastio cui nomē bella
vallis. ē ip̄e urbem c̄opolim.
hō quidam a demone verabat.
mira eo uilgante faciens mi
ra loquens. **N**ost mltas ḡ oīa

98
tionis fr̄m cū ip̄be p̄lisset.
illa neq̄cia sp̄italis. recordatus
ē venerabil' abbas loci illi' ho
dieq; sup̄stes. habē se stolam.
q̄ aliquōdū b̄s pat' v̄lus fuerat.
i oblanōe hostie salutaris.
Nec cūctatus tulit p̄tinus
arma potēcia deo. fiducialit'
q; aggr̄us ē inimicū. Dixit
mē attigat. cellule in q̄ miser
hō iacebat. cū subito malign'
ille horridis vocib; victū se p̄
fiteus. eni inquit egredior. re
cedo p̄tinus. manere ultra nō
possum. Respondente aut̄ abba
te. p̄nomē d̄nū. ⁊ ip̄l' b̄s viri
meritū cui' stolā fuit. t̄ p̄cipi o
eri q̄c̄ ne moreis. **S**timmio
demon fugatus ab hōie. hō
a demone libatus ē. Quis
alter nō p̄cose forsitā ceul
tall̄. vsq; adeo sp̄c sibi ē sub
iectos. ut cedent ⁊ absent. Ve
rū ille abbate ip̄o nūciante
nil motus. magisq; sublanās
eos. q̄s videbat magna sup̄ h̄
amiracōe moueri. hec eadē
v̄ba respondit. Q̄d in facile.
nō duo p̄ualuissēm̄ in v̄mū.
Venit illū eicē potuit d̄s. p̄ser
tim cū ego ut dicatis. **S**on' ei'
datus sū ⁊ adiutor. hui' modi
nepe responsis in hui' modi
rebus sepi' utebat. **N**ouēat
siquidem ver' ⁊ v̄r̄ae non

onstator: s; emlagor: hūilitat!
efficacius disuadi posse hoi
bz. qd' stupēbat obliq' qdam
7 artificiosa obiectione q'
apta exultatione: q' hūilita
tem magis p'dicabilem p'fen
do estimacionē hōmū n' numi
eret s; augēt. vñ quodā lo
to ex ppria loquēs experientia:
verus inq'd vilis nult repu
tai. n' hūilis p'dicai.

hūilis

Illō quoq; notissimū fuit
qd' ad huc in carne de
gens apparens aū in spū:
frī audam obitus sui p'ncipia
uerat die. Infirmabatur no
uitius qdā danallē: bone dū
sacionis 7 bone modis ado
lescens. Nec longe aderat di
es q' p' annū ex more p'bacio
ne. nouū induēt hōiem. si
pius hōiem exuillē. Siq'dem
sumatus ī breui expleuit
tēpora multa: placita em' deo
erat aīa illius. Qūto ig' die
an ultimū die suū: visitante
se frē gerrardo. q' hodie ab
bas ē monastij longi ponti.
idē nouicus exhilatus plimū
i' alia sp'italis grē vba: ecce
inq'd qūta die mouar. Ho
die em' in p' n' dōm' abbas
apparuit cū multitudine mo
nachoz. 7 blanda solatiōe
refouēs: qūta die mortū

me eē dicebat. Erat g' sermō
m' frs: 7 anq' impleret di
uulgatū ē vbiū. Expectabat
ab oib; dies illa: s; in romagis
ille b's in exptacione sua fuit. Jā
dies qūta icluat' aduēspā: illi
aūc' sp'c magis ac mag' eleua
batur ad dūm. Demum ita
horā undecimā ī ipō mortis
agone positus obducto proos
ut assolē lunne oculos. 7 nem
m' iā in tendens: ad exitum fet
tuabat. Interim visitans cū
p' frs. velut ab alto somno
reuocat: n' in salutariū abire
p'mittit. Ad cui' vocem apertis
oculos. 7 mirū in modū facie se
renata. aliquidm' itendebat in
eū. Mirabam' omīs mortalem
hōiem. imo iā morientē catenū
tūphare de morte: vt in ipō mor
tis articulo. exultaret in gaudio.
pulcherrime nobis exhibens il
lud poete. Inripe parue puer
risu cognosce matrē. Tunc
v' solans eū pat' b'is nichil
tunc re iubet s; p'imus rec
to cursu p'ingē ad dūm ihū
xpū: 7 offerre ei hūilē paup'ta
tis sue familie salutacionē. Ad
hanc vocem q' potuit capitis
inclinacione 7 motu dūuens labi
orum. itū clausit oculos: 7 eadē
hora in pace quieuit.

Quia quidē hunc dei fa

mulo reuelata p̄ sp̄m. infra si
ne reuelatione mirabiliter abeo
dicta & nouimus. ex quibus exempli
gr̄a pauca subnectim.

Cum eēt aliqui p̄ sc̄s i
vrbe nouom̄siū i domo
ep̄i simois. adductus ē ad eū
heruenus de bangenceio puer
admodū ḡnosius. ortus ex re
gio sanguis. & p̄d̄i ep̄i nepos.
De quo sequenti nocte famulo
suo x̄ ostendit. qd̄ erat p̄ tem
pora multa futurum. Siquidē vi
debatur sibi tamquā in missay
celebratione anglo ciuitā pacis
ostēd̄i t̄are. qd̄ ad puerū defer
retur. Nec dubit̄ de reuelatione.
cū dē h̄uenū remūnaturū sc̄o
& futurū aliqui deuotū xpi famu
lum p̄mittēbat. Que p̄missio
actō celebris existit. & vulga
ta. ut ip̄e quoq; h̄ueni nobis
p̄ca faceret ad h̄olescenti sibi
adom̄s arguentis sc̄ie stimu
las. semp̄ impossibile occurrere
ē. ut p̄ viri sc̄i tale p̄missū.
in sc̄ari habitu moueretur.
Nec fr̄catus ē a spe sua.
Siquidē venerabilis gaule
rann̄ vrsicampi cenobii p̄m̄
abbas fecit illū monachum
& anglico fūctus officio parē
quā ex ore patris sc̄i suscepit
immunitant h̄ueno. Cui talis
p̄modū apparuit d̄ulatio. ut

99
tali dignus oraculo videretur.
Nam & p̄dicto gauleanno in
regumie monasterio vrsicampi
ille successit. & nouissimē obitu
suū imminētē. san̄ adhuc
& incolimus. eodē qualerāno
preuelatione sibi annūcian
te p̄sc̄uit. atq; p̄dixit.

Et quod addimus
h̄uit simile fuit. pa
trem sc̄m parisiōy fines ali
quā paginē ad ipsam diuitē
ciuitatem. ep̄c̄ stephanus.
& om̄s pariter q̄ aderāt. ob
uere rogantes. nō poterant
obtinere. Magnos siquidē
zelo n̄ causa grauis urge
ret. Quent us declinabat.
Quoq; vespe it̄ suū alias
ordinalli. mane v̄ p̄m̄ locut̄
ē fr̄ibus. dice ubi ep̄o. q̄
parisī ibim̄ ut rogasti. Con
uenēte ḡ clero admodū
copioso. sic semp̄ ab eo sole
bant expete v̄bū dei. Quibus
tres ex illis sp̄ūcti sūt & d̄i
si ab in am̄b; studis. ad ve
re h̄ane cultū. abrenūciātes
sc̄o & dei famulo ad h̄entes.
Quoq; ille p̄m̄ ituenis. cū
sibito in loquēdū surgēt. pe
tēt̄ vestigia ei. inclināuit
se modice. fr̄. tantū xpi
assident̄i locutus ē in aure
dicens. Istū ego sic nūc

video veniente nocturna vi-
sione p̄iudi: p̄p̄ q̄ dñs nos ad-
duxit. Qui nimis nouicius
iōi postmodū puritate ⁊ deu-
otione susatus. plimūq; accepto
deo ⁊ hoibz: in claualle p̄ an-
nos aliqd̄ b̄tō fine q̄euit.

Appauerūt aliqui vi-
ro dei in t̄rensiū vr-
le p̄ito. venabiles
er̄ filij. iā quidē carne soluti.
galderic⁹ ⁊ gerardus quoz al-
ter german⁹ alē auūds er̄ ex-
stiterat. Cūq; veld̄ accele-
tes oca⁹ p̄t̄irent. reuocan-
ti. ⁊ retine volenti respondebat.
eū d̄ sibi p̄ fr̄e gaufrido mo-
nacho: q̄ eorūcē a p̄ma d̄usa-
tione socius. strenue satis ml̄-
tis cenobijs extruendas mi-
litauerat. Continuo p̄ exatari
fr̄ibz accelevari iubz: ⁊ ad mo-
nastiū venies. ip̄o die sic eis
p̄dixat: eūcē gaufridū iā po-
sitiū reperit in extremis.

In fensū aliqui rex fr̄o-
roy senior lodewyck
quibusdam ep̄is regni sui
suis eos sedibz ⁊ ciuitatibz ex-
t̄bant. Vñ i hic vir reue-
rendus plures scripsit epl̄as.
p̄eoz pace laborans: quoz
hodieq; exemplaria plenerāt
Accidit aut̄ ut pl̄ure eodem

patre sc̄o. ep̄i ml̄ti in dignationē
regis flectē cupientes. tota hūi-
litate p̄st̄i. soloremus ei t̄uerent
vestigia: ⁊ nec sic gr̄am optine-
rent. Quare vir dei animosi-
tate p̄motus: die altera regem
duri increpans qd̄ dñi sp̄itū
sacerdotes. Libere q̄q; demittant
qd̄ eadē nocte sibi fuerat reuela-
tum. Nec inq̄ obstinacō: p̄mo-
geniti tui philippi reḡ morte ml̄-
tabit. Vidi eū te cū uniuo filio
loduivico ad pedes ep̄oz q̄s heri
stempseras inclinati. ⁊ p̄imus
intelleri philippo celerit̄ facto de
medio plodiuici substitucōe.
etiam q̄ nūc optimis rogatiū.
Qd̄ qd̄ nō longe p̄ miserabil̄
impleū cal̄ ⁊ decedite philippo:
eḡ pat̄ ut hys qui felicē hodie
regnat. loduivic⁹ uniuo v̄get.

Fidelissimū p̄ncipem theco
baldū comitē in magna
tribulacōe p̄batum. nō min-
mirabil̄ qm̄ misericordit̄
dñs liberauit. Is inuicē potē-
tissim⁹ ⁊ sc̄ds arege. diuisos ⁊ in-
mēsos tenens in regno francie
p̄ncipatus totus in elemosinis
deditus. ⁊ studio pietatis intent⁹
oūm. seruoꝝ dei s̄ specialit̄ b̄nar-
di clareuallensis albaris ama-
tor deuotissim⁹ fuit. Quē eateū
ip̄ugnari ⁊ affligi passus ē d̄s

ut rege parit' 7 vicinis poten-
tib; fere cunctis diuantiab; aduſus
eū. vſq; adeo de ei' euasione deſpa-
retur: ut publice ſq; inſultaret'
iā religioi perati deſtinetur. ele-
moſinis derogaretur. Monachi
7 diuſi in uocales ei' milites: 7
balliſtarij dicebant. Nullom
apud exſineos. ſ; in ipſis q; ei'
ciuitatib; 7 caſtellis. ei' modi-
cā blaſphemie pſonabant.
Demq; d'gergatis aliqui ep̄is
p̄lib; aliſq; p̄ſonis. p̄ſente i
uero dei. dū ſup hiſ agerit. 7 collo-
querent: ep̄c quicā eo tempore
auctoritate 7 opinioe pruden-
tie celeberrim'. aiebat. In ma-
ni regis ē comes theobaldus.
nō ē qui poſſit eruere. Neſpo-
dente alio q̄cā antuſtite. ē qui
poſſit libare eū. multū ille in-
ratur q̄s nā crederet poſſe q̄-
rebat. Demū audiens. q̄a
poſſet eū eripe q̄ omnia poſſet
dō: nō parū ſubſtomachās.
poſt inq̄t ſi manifeſtus appa-
reat ſi clauā teneat. ſi huc
inde p̄ueniat: ſ; aſtenuſ iſta
nō fecit. In raura g' deſpacioe
cū p̄dictū p̄ncipē uehement' ur-
gerent exſine. ḡm' tū i p̄nagna-
rent qui ab eo deſertant om̄s
fere hoies ſui. n̄ min' affligent
illū pauci qui reliquū uidebant

100
ex alioꝝ deſtū ipi q̄ ſuſpecti:
lingonēſis ep̄c godefridus
frequent. 7 familiabit' ho-
mine dei d'ſuluit: q̄d nā ſibi
dñs ſup hiſ r'uelaret. Cui
ille tū iam ſepi' reſpondiſſ;
nichil ſibi apparere n̄ t'bulā-
tione ſup t'bulacōne: demū
aliqui ſciſcitātū ait. q̄ q̄nto
mēſe pax erit. Sane ultima
die q̄nti iūſis reformata ē
pax. ip̄o q̄d 7 orante. 7 op̄an-
te. ut nō eēt ambiguū ei' po-
tiſſimū ſtudio. ſiml' 7 iūſto
p̄uſſimū illū p̄ncipē atam
ḡm' i' iminentib; p̄ſis li-
batiū.

Poſt ānos aliq̄t int'
eunde regē francoꝝ 7
ganfridū comite. andegauē
ſui: exercebant' inimicie
ḡues. Cauſa erat q̄d virū
nobile gerardū de monaſt'io
rege p̄hibente in munitiſſis
opidō comes obſidens d'p̄m
tāt tū uxore 7 libis ac p̄p̄n-
quis: ip̄am diuenerat muni-
tione. Tractabat g' uir ſc̄s
de reformata pace: multis q̄d
ad hoc ip̄m ep̄is 7 p̄ncipib;
d'gregatis. Cū ſubito comes
ille amaritudinis felle d'mor'
in ſalutatos om̄s relinq̄s:
equis inſiſit 7 reſceſſit. Con

fulus demq; oib; duent
iam i despaone pans sol
nebat. p dcs gerardus
accedens ad hoim de hie
nam postulabat. veld m
moite i carcem rediturus:
sub oblidib; em ad colloq
u illd eat adductus. Cumq;
v dmi solaret eu. gimus
ille flens. i euilans mea
inqd nimis doleo sorte: me
os omis lugeo. parit mori
tuos. Compassus itaq; v
bts ne timeas ait. cr esto
qa ds t. tuisq; subueniet
idq; celeus q; valeas ul
sperare. Siquide recordat
visionis. q; venes ad id col
loqu. vdat taq; lectur sese
evangelii. a sco malachia
pere bndictione: filius est
pate su dubio puerum. Nec
du gerardus ille domus hinc
attigat. a facie ei egredies
ai subito qda occiens: redie
coite nua au. Mirai omis ta
celere audite pmissiois ef
fcm. Eade em hoia comes
redijt: i parit par despata
puent. Erat aut id comes
p eod negotio ex madata
iuni pontificis. anathema
tis vniclis inodatus. q; ab
soluend; mulhari vt debuit
ul culpa sup hoc fateri sua:

penit; reculant. Magis au
vt erat plimū animosus dmi
sibi culpa er modi nuq; re
mittē impcabat: m nocere
se reputans. i m iuste liga
tu. Qm ob rem discessit pr
scs. n par tltis. ab illo dics
ei. siqdem litas nouat: m q
msura misus fueris remeiet
t. Eade aut die causantib;
sup hac mprobitate p somis q;
vdam. i pncipem illu giur
errasse dicentib; actus v elo
dei famls aiebat. Grauit sa
tis her temitas puniet. fieri
omnino n pt q; hoc eodem
anno comes ip aut mouat;
aut euidente alia diuine in
dignationis sentiat vlcione.
Hoc vbu i exepis i ex aliis
audiere n pama. Qd tam ce
leret est impletur vt comes
ide m die qntu deamū mo
ret

Ingressus aliqui seruu
xpi gmaine regni.
festinabat ad partes mogō
tinor pace reformats. int re
ge lothariū i pdecessores ei.
henrici regis nepotes: coradi
siliq; q lothario postea successit
i regni i fredericu prem hy
fredema. q post coradiu eler
i optinet hodie pncipatu.
Venabilis au metropolitani

mogontinoy allert. honora
 bilem quēdā dēici noīe mal
 celinū. viro dei obinā milit.
 Hic ig̃ malcelinū cū adnō
 suo missū se ēē dicit ad serm
 endū ei: paulisq̃ in tuit̃ eū
 vir dei. aliis inq̃ dñs ad s̃
 seruiendū te milit. Expauit
 theucomit̃ y mirat̃ qd̃ dice
 uell: firmit̃ assererebat. a dño
 suo mogontino archiep̃o sese
 destmatū. Et cont̃ seruū xpi
 fallis ait: maior dñs ē q̃ te mi
 lit xps. Tum demū intelligēs
 q̃rsus vell: vibrae sermone.
 putas inq̃d qd̃ monach̃ fieri
 veli. Absit ame. n̄ cogitauit
 n̄ ascendit sup̃ cor meū. Nichil
 omñ tñ rēnuete illo. di fa
 mis affirmabat. om̃odis
 fieri oportē: n̄ qd̃ ip̃e de se cogi
 tauerat. s̃ qd̃ de eo disposue
 rat d̃s. In eodē deniq̃ itine
 ne d̃sus ad dñm y ic̃lo vale
 fent: y cū alijs plibz litatis
 honoratisq̃ plomis. quos col
 legit tempore seruū xpi. ip̃e
 quoq̃ sic s̃ p̃d̃m fuerat secut̃
 ē eū

Hericiū quoq̃ g̃ma
 nū regis francoꝝ q̃
 beluacensem hodie cathedra
 ornat: nō dissimili dñs d̃sio
 ne mutauit. Accidit enī vt
 venies idem henricus ad hoi

nē dei. sup̃ quodā sc̃lari nego
 cio locuturus. d̃uentū y fr̃m
 visitas eoy se se orōibz d̃men
 daret. Cui p̃r sc̃s m̃c̃ ṽbasce
 exhortationis. d̃fido ait in dño
 nequaq̃ in eo te mouit: in
 quo n̄c̃ p̃nt̃ el: s̃ velocat̃ ex
 p̃mito p̃o p̃batuz. q̃ntū ē
 istoz p̃lit̃ d̃io q̃ exptat̃is.
 Quod eodē p̃ modū n̄ absq̃
 mltoꝝ animacione d̃pletū ē:
 y de tanti iuuenis d̃sacione
 cenobiū om̃e exultacione re
 pletum.

Ingētibz aut̃ socijs ac
 familia om̃i. ac si mor
 tū illū t̃nerent. y euilante
 p̃ cetis andreas qd̃a parisiē
 sis h̃er̃t̃ ebrū h̃erici vocifera
 bat̃ in sanū: n̄ d̃uicis n̄ blas
 phemijs partes. Et cont̃ sane
 idē h̃erici pillur̃ potissimū d̃
 ūsione. dei hoiem clare op̃a
 p̃cabat. Cui ṽ sc̃s audientibz
 ml̃tis. dimittit̃ ait hoiem m̃.
 aiā enī eius in amantudie est.
 n̄ p̃ eo ml̃tū sollicitus sis: q̃ t̃ur̃
 est ille. Cumq̃ amplius sp̃e d̃
 cepta henric̃ instaret. vt lo
 queret̃ andree: seueriū in
 tuit̃ m̃ eū ṽ dei: qd̃ hoc ē ait.
 Nūq̃d̃ n̄ iam dixi ē. q̃ t̃ur̃ il
 le: andreas audies her. siq̃dē
 p̃les erat y ip̃e sic plur̃imū
 impb̃z erat. y a sacra d̃sacione

vehementē abhorres? talia se
cū vt p̄ ea d̄fessus ē nob.
tanta d̄gitatione uoluebat.
In hoc n̄c sc̄o. falsū te eē
p̄phetū. hoc enī certū sūm.
q̄a locutus es v̄bū r̄ ū fier: hoc
tibi ego corā rege r̄ p̄ncipi
b; i celebri q̄q̄. Suentu ip̄e
rare nō ptam. vt tua om̄ib;
falsitas in notescat. Cetū q̄
q̄ mirabilis d̄s i calys sup
hoīm filios. ridens eor̄ vana
conamina: vt p̄positū suū q̄
r̄ quom̄ ip̄e voluerit impleat.
Siquidē die altā. ibat andre
as mala oīa m̄p̄ans monac
tū. v̄ dūm suū dimittebat:
ip̄am quoq; valle desiderans
fundit. subriu cū habitatorū
b; suis. Nec paz moti sūt r̄
mirati. q̄ p̄dictū viri s̄a de ip̄o
audierāt v̄bū: cū talit̄ vide
ret̄ abire. **S**ūdui pusilla
nimitatē eor̄ r̄ fidē modicā:
teptari passus ē d̄s. Illa tm̄
die p̄cedens r̄ repellens gram̄
quodam̄ di. nocte propria
vict̄. r̄ q̄ vinct̄ t̄ h̄ete se r̄
faciente sp̄u dei. diem expecta
re n̄ potuit: s̄ exurgens an̄
diluclm̄. velocit̄ q; ad monac
tūm rediens. altā nobis
saulū. ul' maḡ de Saulo pau
lū altā exiebat ~~mauer~~
In t̄ cetos q̄s de vana

d̄nsacione hui' sc̄i. p̄ minist̄
ūserui sui r̄ eripuit. de p̄ti
b; flandrie: mlti aliq̄n no
biles mlti sapientes r̄ lite
rati viri. sub ip̄i magisterio.
sac̄m p̄fessi sūt seruitutē.
Quor̄ p̄m̄ videbat gaufrid̄
ille de perona q̄ p̄mod̄ i clara
ualle p̄ous officio fūctus ē: r̄
defūctus i eo. **I**n q̄b' euidētissimē
vidimus illud euglic̄ ipleri.
mlti dicent nob. ecce hic est
x̄pc. ecce illic. **S**humb; p̄sua
sionib; enī actū ē cū eis. vt
aliā magis elige p̄fessionē.
r̄ loca alia debuissēt. dōū oc
currit dei famils iam p̄e dis
p̄lis: r̄ in v̄b' gr̄e. q̄ p̄ocē de
bant de ore eor̄. p̄stima om̄is
hesitacio sc̄a de medio: om̄
parit̄ in ip̄ur̄. **S**ilio inrefra
gabilt̄ ē firmata volūtas.
Quō h̄c sc̄m ē: n̄ sū subita. r̄
p̄nit̄ in sp̄ata quor̄dā ex
ip̄is mutacione animor̄. **D**e
inq; cū iā dei hoīem seq̄ret̄ p̄
dcs ille gaufrid̄. ḡuillia ce
pit teptacione pullai. **I**nu
it̄ q̄it̄ illū vn̄ est̄ i b; q̄dē
mq̄d̄ faces tua ext̄minata.
r̄ flicie quodā nubilo ḡu
ē obuiolita videt̄. **C**ū gau
frid̄ sc̄o mq̄d̄ sc̄o: qd̄ n̄q;
amplius letus ero. **A**d v̄
bū cū ad dei familm̄ idē fuit

factis anxius retulisti: vides
 ille basilicam iuxta viam
 per quam quod diebantur. dicitur et in
 gressus orabat. Ceteris autem
 fons prestolantibus gaufrido
 ille tedio gravatus super lapidem
 obdormiuit. Demum cum am-
 bo pariter surrexissent. ille de
 oratione. ille de somno: apparu-
 it idem gaufrido tamen iocundior
 et hilarior ceteris quantum tuncior prius.
 Cumque ei postea fecerit verbum melitane
 quod locutus fuerat amicabilem ipse
 pararet. et si tunc inquit dixi.
 nunquam amplius letus ero: sicut dico.
 nunquam amplius tristis ero.

Tunc quoque gaufrido primo
 tempore tyrocini sui. pro pre-
 suo viro nobili et potente. quem
 in seculo reliquerat. filiali pietate
 sollicitus premissis sancti per-
 uisioe rogare dominum assidue soluit exora-
 bat. Qui verbum dei. ne timeas inquit:
 ego illum probatum monachum ma-
 nibus meis in claualle hac sepeli-
 am. Atque secutus est. et ipse mona-
 chus factus est: et apud sancto sic predicat
 ipse in claualle sepelitur. Tamquam
 enim mori illo absente non possit qui
 in sebus infirmatus. et creberrimum
 ymo stannum in se ipso responsuum
 moriens habens. sustinuit donec
 post sancto redierit: quod ut olim promiserat
 eum tunc sepulture.

Regina fuit supra dicti

ludewina nimis uxor plures
 cum eo fecerat annos: et sobolem
 non habebat. Erat autem uxor sancto apud
 regem per quendam pace laborans: et re-
 gina dicitur intererat. Cumque
 eam moneret desistere ceptis. et re-
 gi suggerere meliora. in se loque-
 re dicitur quae illa cepit super stilita-
 te sua. humiliter rogans se partem
 obtinere a domino. At ille si feceris
 inquit quod moneo: ego quoque
 pro uobis quod postulas dominum exora-
 bo. Dimisit illa: et pacis non tar-
 dauit effectus. Quia reformata:
 predictus rex nam uerbum ei regina
 suggererat a viro dei. promissum
 humiliter exagebat. Hoc autem tan-
 telic est impletum: ut ita idem tempore
 anno alio eadem peperit.

Dominus albas ramardus
 cystriensis quod ex daualle
 le assumptum post sancto ut filium am-
 plectebat. et reuebat ut premissis:
 ob quorumdam monasteriorum or-
 dinacionem pumiae partes itine-
 rat. De quo uerbum dei in claualle
 consistens. dum frater audiam loqueretur
 subita inspiratione promissum:
 dominus aut cystriensis. aut mor-
 tuus est. aut in proprio mortuus.
 Flet pariter frater ille miratur est audi-
 es uerbum: magis tamen obstupuit
 cum eisdem abbatis. per dies pau-
 cos audierit obitum nunciari.

Eodem anno quod de hac vita

pr̄ sc̄s fuerat exiit̄ tres adoles-
centes de p̄rio opido qd̄ barru
dicit̄ sup̄ albam: monastiū dā
uall̄ gr̄a d̄uisionis int̄uenit̄.

Quoz̄ t̄aus suadente malig-
no: ad vomitū ē reūsus. Q̄
ex re p̄ duob; alijs maḡ solli-
citi s̄is: ip̄is q̄q; p̄sentib; p̄ri-
sc̄o sup̄ hoc loq̄bant̄. At ille
int̄uens in eos. hic inq̄d̄ ulla
tēptacione laborabit: hic v̄
multa: s̄ t̄n̄ p̄uabit. Vtrūq;
sic audiuim; sic vidim;. adeo
vt frequencur̄ alii obic̄im;.
cū aliquoq; ens in tēptacionē
pene deficiet. v̄ inq̄et iam ab-
ire impossibile ē v̄nic̄et: que
v̄ sc̄s ulla tēptacione dixerat
v̄nic̄endum.

Per noctabatur aliquū di-
familis in orōne in suo
clauallensi cenobio. s̄stitit;
v̄ solita intencionē d̄m̄ p̄ca-
bat̄. Contigit aut̄ eadē nocte
paup̄em quēdā. v̄ v̄e paup̄em
sp̄m̄: in cella h̄o sp̄itum mori.
Cuius aiām t̄n̄ vocib; canous
in celū deferr̄i p̄ sc̄s audiuit:
v̄ interrogatis mane fr̄ib; q̄ af-
fuerunt. illā fuisse horā obic̄i
er̄i compit. q̄ p̄d̄cās audierat
ī sublime tendentū voces

Quoniam b̄t̄s ep̄t̄ malach-
as cuius vitā v̄tutib;
plenā. v̄ sc̄s studiose describit.

iuxta desiderium cordis sui. in dā
uallē b̄tam celo aiām reddi-
diss; offerēs p̄ er̄ t̄ūitu v̄na
bilis abbas hostiā salutare.
glam̄ er̄ d̄no reuelante cog-
nouit. v̄ reodē inq̄m̄ante. sa-
ct̄ficio iam expleto. formā orō-
nis mutauit. v̄ collam̄ int̄u-
lit. q̄ ad sc̄oz̄ pontificū celebra-
tes. n̄ v̄ndaciones defunctorū
p̄tinet ita dicens. Deus q̄ b̄m̄
malachā sc̄oz̄ tuoz̄ mitis co-
equali. t̄bue q̄s. vt q̄ p̄nose
mortis er̄ festā agim;. v̄ v̄te
quoz̄ p̄m̄tem exempla. De
m̄ reuēnt̄ accedes. sac̄ er̄ v̄est-
gia deuotillie ostendat. Modū
t̄n̄ aut̄ seriē visionis. n̄ aut̄
n̄ in er̄ d̄ ep̄i vita. de sc̄ere
acq̄erit: hoc t̄n̄ resp̄dens ai-
plimū sup̄ hoc rogāet: n̄m̄
ad p̄p̄ā sui ip̄m̄ p̄tinuisse
p̄sonā. Nec sane dubiū plā-
cū similia occultasse similit̄:
q̄q; videlicet passus ē d̄us oc-
cultā. Nā v̄ v̄ d̄m̄ aliquū q̄
ē auitas lothoringoz̄ ai ad
tam̄ reuēntillimū viri albi
a ep̄i ostiensis nouit̄ ai de-
ficti. p̄ m̄edacōne er̄ sac̄-
ficiū laudis offerret collam̄
similit̄ in fine mutauit. De q̄
t̄n̄ qd̄ vidiss;. n̄ it̄rogat̄ ē. n̄
festus: ai s̄n̄ d̄a reuelacione
id fecisse minime videatu r

Sup hys q̄ ad gr̄m̄ p̄n
 uer̄ sanitatū tam multa
 p̄ hūc faml̄m̄ suū opat̄ ē deus.
 ut in eo quoq; videt̄ erit̄ qd̄ de
 ip̄o ioh̄s ewangelista ait. si oīa
 sc̄lent̄. ne ip̄m̄ quidē mūdū ca
 p̄ eos q̄ sc̄lendi fuerāt lib̄s. Et
 tū nos saltē pauca de pl̄ib; ex
 ampl̄i gr̄a p̄ferem̄.

Qastrū villarūi acole vo
 cant qd̄ a claualle ut auit̄
 sex miliarib; distat. Ad bi muli
 er̄ pregnas̄ tēp̄ omē cūlierat
 pariendi. Taliqūtis mensib; iā
 deurtis. n̄ ū dū pareret. ampl̄i
 mirabat̄. Cū dilat̄ ē p̄tus. ut
 tam̄ s̄ q̄ certis q̄b; nūq; victus
 p̄aus morib; videt̄. n̄ iam cre
 deretur p̄gnas̄ eē h̄m̄ens.
 Q̄b; enī crede p̄l̄s. infancul̄ an
 no integro visib; tenēi posse
 macius. Despata iḡ mulier.
 ad monastū v̄ri dī duct̄ sic
 se habens. Silat̄ ad portā misā.
 v̄ portāo fr̄i causa tā miserabi
 l̄ intimat̄. Rogat̄ ille. v̄ in au
 dito passus m̄modo. supplex
 adiit̄ prem̄ sc̄m̄. fidelit̄ ei necel
 sitatē indicans mulieris. fidelit̄
 explēs negociū suscepte legaci
 om̄s. Nomina diuine legaciōis
 opaco mirabiliter accelant̄. qd̄
 mirabiliter tardabat̄. Tamq̄ enī
 hoc solū tanto tēpore nascit̄is
 expectauit̄ infans. hora eadē

✠
 ✠
 ✠

fermā peperit. v̄ p̄arrēte reme
 dio rediens fr̄ ille. m̄modo qd̄
 nūciauerat n̄ in venit

Alio tēpore i tritono ann
 siodorensi. apd̄ opidū qd̄
 cona vocat̄. mulier qd̄a mirabi
 lit̄ laborans. picitabat̄ multis die
 bz qd̄ venisset filiū usq; ad ptū.
 v̄ vires nō h̄rēt pturēs. Cūq;
 supuenisset itū seruis p̄. postula
 ti b̄ndictionē. aq; b̄ndictā misit.
 Sustinuit mulier. v̄ festi nac̄
 ē puer. Quē venābil̄ p̄ gaufrid̄
 carnotēsis bapt̄zauit. bernar
 di nomen imponēs.

In eodem itine. v̄ in tritono
 eodē dū febricitantū mlti
 tudo sic vbiq; solebat̄ a dei hoīe
 panē petere. gerhard̄ d̄c̄tus
 ex castro cui nom̄ ē Danicem. ma
 sciol̄ v̄ subsānas fidē ppli blas
 phemabat. In ip̄is aut̄ v̄bis blas
 phemie. gūstia febre corrept̄.
 usq; auitasiodor̄ ab eūte seq̄ coact̄
 ē v̄x dei. v̄ penitentiā agens apd̄
 eū. ip̄am cui det̄erat. mltis p̄
 tib; optinuit b̄ndictionē

Nam mltis ū gustata eius
 benedictio reddidit sa
 nitatē. ut soli dei cui h̄ v̄tute
 fiebant. possent her̄ noticia
 p̄phendi. Vidim̄ in meldensi
 tritono milite deuotissimas
 referentē viro dei gr̄as. qd̄ p̄
 mū gustū panis ab eo b̄ndicti

✠
 ✠
 ✠

plenā recepit sospiratē a febre
q̄rtana. q̄ sic ḡiur laborauit
in sibi ferme decem ⁊ octo. ut
i hora accessione q̄i freneticus
nec matrē agnosceret suam.

Quā q̄q̄ venabilem ge-
dū lemouicentē ē ep̄m
testantē audiunt. iuuenē q̄n
tam de familia sua letalit̄ i ca-
pite sauciū. cū iaceret spūmans
⁊ ipos int̄. i missa sibi i os buc-
cella panis. q̄ b̄ndixerat ho dei
tā celerem sensisse v̄ritem. ut
i columis surget ip̄a hora.

Nep̄ illō t̄cedū. qd̄ ip̄am
panis q̄q̄ substantiā
ab om̄i corruptionis iuria tade
b̄ndictio vendicabat. ad eo ut
pl̄et viderim̄ q̄ p̄septēniū. ⁊ ut
pl̄t eodē seruauerat panes.
n̄ colore n̄ sapore mutato. **S**

Ante hos paucos dies ve-
nerables abbes. gerard⁹
⁊ henric⁹ de sūerie partibz veni-
entes. dū sup̄ hys d̄ferrentur.
testati sūt nob̄. panē an̄ ānos xi.
ei b̄ndictione signatū. manē
apd̄ se penit̄ in corruptū. nec
dissimilem apud aliq̄l n̄m vsq̄
hodie nouim⁹. ⁊ apd̄ alios ml-
tos credim⁹ esse repōitū. **I**

Tunc idoneū satis ⁊
euidens h̄ testimoniu
p̄ferant. Vir magnus. ⁊ mag-
nifice honorād⁹ danoꝝ archi-

ep̄ helchillus patrem n̄m vni-
co venabat̄ affcū. vnica deuoci-
one colebat. nec d̄tencus ē in
filijs eū videre. cū nouū cenobiu
extruxisset. ⁊ ipetrasset ab eo desi-
deratū sacre d̄gregationis exam̄.
Preualuit apd̄ eū desidiū vehe-
mēs ut ho tante auctoritatis.
⁊ in illū ill̄ tā ecclesiastica q̄ sc̄ari
auctoritate singlarit̄ potens. ex-
pōitis suis oibz ⁊ semetip̄m pictis
mltis t̄deret ⁊ labori. Nam de ex-
pensis n̄ est dicere magnū. q̄uis
eundē audirent̄ p̄stantē. qd̄
expendit in itinē ip̄o argenti m̄cal
q̄ septenas. Venit clamualle p̄-
sona h̄nū. ⁊ sublimis. q̄ a s̄mbz
t̄re nō curiositas audiret̄ sapie.
s̄ fidei zelus ⁊ pleni t̄udo deuoti-
onis act̄erat. **M**. q̄m̄ fleuit.
q̄le se se n̄ modo erga eū quē tā
v̄nute suspiciebat. s̄ ⁊ erga mini-
mos. si im̄ q̄slibz exhibuerit. nō
ē facile dictū. Demū rediturus
ad ip̄a ut b̄ndictū a dei famulo
panē referre possit. ⁊ diuinus
d̄seruare. h̄mōno sensu p̄cipit
ut in cibano recoq̄t. sicut soleur
q̄ maria t̄seunt panē refre-
bil̄ coctū s̄ amirabil̄ arguēs
in hac parte fidē ei inuenit̄
ita inq̄t nō poterit b̄ndictio
ip̄m panē. magis q̄ recoctio
d̄seruare. **I**nō acquirunt b̄n-
dix̄ illū. s̄ d̄mūne p̄cipiens s̄

sibi panē ex leī. būdixit v̄ dixit. ecce h̄c tolle tenū demaps nichil de corruptione sollicit? Tulit ergo v̄ ad suos p̄ multa q̄dē maria p̄ se redies: vsq; hodie gl̄at̄ fidi sue de fr̄m. euiden- tialia rei veritate deum. **A**et enī pass̄ ē pars sc̄i nō visitatē sepulcrū: nec mir̄ n̄c gr̄a afficit. n̄ mir̄ q̄ olim iūuete cōdidit: nimir̄ q̄ verur̄ viue om̄ino n̄ ambigit. **C**onfessū ē nobis de pane q̄ retulit: q̄ ut vsq; eū iā t̄nus annus t̄si erit. illesum eū v̄t̄ v̄ri fides v̄ būdixit custodiuit.

Narrauit v̄ nob̄ idē ve- nerabil' antistes mira- dū dignū memoria: nup̄ fr̄m i cenobio. qd̄ ut sup̄ memini m̄ in tra sua ip̄e fundauit. Erat inq̄d̄ in regione nr̄a ad- olescens nobil'. m̄s q̄q; sc̄dm carnē p̄nqu'. s̄ ob multa sua flagitia mir̄ car'. **C**orrept̄ aū ḡuilla valitudie vix impe- tuit visitacionē meā. v̄ p̄ ma- nū meā ad p̄d̄m se se cōtulit monastiū. **V**bi aī mariā cor- dis cōpūctione renūciāns sc̄lo. p̄ dies aliqd̄ i h̄m̄. v̄ fidelissimā cōfessione p̄sistens: maḡ ac ma- ḡ eadē egritudie laborabat. **Q**ua demū inualecente. exiit s̄ im̄ne cōgnoscens. abbas v̄

104
fr̄m p̄sencia miro amplectebat̄ affrū. mira eos deuotione mo- nebat. vt sp̄ualia arma corri- p̄t̄ egressurā protin' anam s̄ cōmendatā. efficacit̄ p̄tecturā exhibiti. fidelit̄ necessariū prois̄ it̄ im̄inecū hostiū crudelissimā tela cōductū. **C**ūq; i huiusmodi supplicacione diuinus iam sac- mentis munit̄. v̄ de eor̄dem ser- uor̄ dei patrocinio v̄ dūi mise- ratione p̄sistat̄ deuotione p̄su- mens. ac p̄inde cōstantib; oib; militā sue salutis relinques̄ fi- duciā expirast̄: offerebat̄ fr̄s p̄m̄dacione aīe er̄. q̄ deuotil- sime potuit dūa corporis hosti- ā salutare. **C**ū subito inimicū humane salutis exeret̄ sic i dubitabile videt̄. eē liberacione aīe. q̄ ex multis dieb; irrepabi- lit̄ se se occupasse credebat. irā magnā cōpiens. eandē p̄mit- tēt̄ deo crudelit̄ nimis exerce- v̄nū est̄ib; repentino furore inuasit. **C**lamauit iḡ horre- dis vocib; miserabil' hō v̄ vix ml̄toꝝ manib; tenebat̄. **D**emū cū maxio q̄dē labore asportat̄. v̄ in lectulo rehgat̄. tam sua q̄ astaciū imbra tentib; appe- tens durissimē vexabat̄: n̄ ulla q̄ prius nos̄ lingua. s̄ noua q̄dā q̄ n̄ astaciū q̄s̄q; nouat̄ loq̄bat̄. **T**ū nichil qd̄ dicer̄

intelligerent. tam libe tū sine
offendicō n̄ in concinās eū
audiebāt eū voces: ut in
dubitantē crederent q̄ lingua ali
q̄ loq̄ret. **S**ost aliquātas iḡ
horas. tū vehemet̄ & fidi fr̄s
qd̄ agē possent. an̄ie cogita
rent: un̄ ex eis salubre & si
lū dnō i sp̄rante & ap̄iens.
Sic̄ pignora a me ip̄o nup̄
ibidē & m̄data. videlicet de ca
pillis & barba. & unū dentē
dūi mei lernardi s̄ā afferr̄
monet. & ei⁹ p̄torū sup̄ ponit.
Quod ut fr̄m ē. ḡmanica
lingua p̄ os illius cepit hor
rendis vob̄ neq̄ sp̄c̄ excla
mae: tollite tollite amoue
te b̄nardū. **I**dicebat. **H**eu
q̄ hōiōsus fr̄s es m̄. **C**um
fr̄s es b̄narde q̄ ḡius: q̄ itol
lerabilis fact⁹ es m̄. **C**ū her
& similia clamitās. aliq̄dū
loq̄ret: fr̄m ē breue silētiū.
& subito fr̄ ille dūis miserante
p̄gatus ap̄uit oculos suos. ac
velō de ḡiu sop̄no euigilans.
tūstantes fr̄s. & sui pl̄imū
vincta mirabat̄. & veniēde satis
qd̄ nam s̄ vellent her. ul' qd̄
acc̄. d̄isq̄ interrogans. **E**x ea
iḡ hora p̄stinā sanitate m̄tis
corpus p̄ b̄n̄ pris̄ m̄ita s̄ā re
cepit: nil p̄nuit qd̄ i illo tā ḡ
ui casu fecit aut locut⁹ fuerit

retardat. **H**ec qd̄ a nob̄ de testi
monio v̄ri reuēnissimū her
calli clamoꝝ archiepi ex occasi
one panis a dei homine b̄ndic
ta: n̄ sine qd̄a anticipacione
sunt dicta. **D**ecreto iam exor
dine reliq̄ p̄sequam⁹

Non modo aut̄ hoib⁹ s̄p̄
tōib⁹ & armentis tam
frequentē ei⁹ b̄ndictio p̄fuit:
ut monast̄ij sui cellerarium
dure aliqui m̄reparret. qd̄ s̄
n̄ iudicās moni aiālia p̄misit
s̄. vū fuerant xpi paup̄s sus
tentandi. **D**e hinc ut solit⁹ em̄
benedixit sal: & aiālib⁹ iussit
apponi: ac p̄tin⁹ lues orta ces
savit. **Q**uod i alijs quoq̄ mo
nast̄ijs vidim⁹ & cognouim⁹
ut audiens fr̄m aiālia moni:
it̄dū & ū rogat⁹. & ip̄e p̄or̄ amo
uens illos. eodē remedio sub
ueniret.

Gaudiū dicit⁹ locus qd̄a
carniacensū monachoz.
vbi vir s̄s tū aliqui p̄noctaret.
exhibitū sibi iuuenē claudū
orone. & b̄ndictioē sanavit.
ita ut p̄ dies paucissimos p̄
eundē locū reuērenti. i columul
& deuotus altaret.

In eisdem partib⁹. vico cui no
mē alioquū ē: mulierē frenē
ticam p̄pls optulit tūseinti.
Cum manū ip̄onēs & orans:

104
sanā dimisit. et abiit. Hanc quā
in eodē vico postea vidim⁹ vi
ro dei cū grāz actionib⁹ occurrē
tē. In remotis et regiōib⁹ quācūq;
cū ecclie scē necessitas fuit ut
ē p̄secuta signoz.

Epu⁹ vidit foliū. sic em
dicit castrū tritonij to
losani qd̄ ut sup̄ lib⁹ memu
nim⁹. aliqui p̄ scs̄ in fens.
multis ibidē virtutib⁹ claruit.
puer man⁹. et claud⁹ exuto
mris sue ad cur̄dā memoriā
martiris utriusq; pedis et
altius man⁹ recepat sospi
tate. Hui⁹ altam manū
ad huc in valida. tamq̄ di
uino seruata p̄ scs̄ b̄ndi
cēdo sanauit. ut scōz in no
telcet participes eē virtutis.

Marturā dī civitas ad
tanie. p̄ q̄ viro dei
ip̄o tempore tūlit⁹ fuit. Ibi p̄
ter alia b̄nficia. q̄ p̄stitit in
firmantib⁹ multis. vnde pue
ris ep̄i civitatis ip̄ius qui
ex uulnē gr̄i altius ocli hūi
amificat. sub manu er̄ visum
recepit.

In pago q̄q; engolisimī. lo
co cui nomē est castellae p̄
oblacionē holthe salutaris.
astatib⁹ venabilib⁹ ep̄is lam
bto egolisimī. et gerando leni
ouicensi. puer exuto mris

claudū. et manū. cui⁹ i mo
dū pile. cubia cū genib⁹ vni
bilico. p̄ces aut̄ natib⁹ adhe
sissent. di famlō offerre bat.
At ille singla m̄b̄ edito p̄us
signo crucis atterctas. mira facili
tate extendit p̄tur⁹ et sanauit.

Applūdēns deniq; manū er̄ erex
illū. et dimisit libē gdiere. p̄pls̄ ac
p̄ uim⁹ virtutib⁹. magnis dūm
vocalib⁹ collaudabat

Tam idie sequenti i pago leno
uicensi in vico q̄ sc̄i geniam vo
cant. signa p̄ eū plima claru
erūt. vndiq; enī estuebāt. q̄ in
omnis variis laborabant. et
v̄t⁹ erat dñi ad sanādū eos.
v̄ m̄fretos puer ferme decēnis
tenus ex vto mris sue. corā omī
p̄plo oblat⁹ ē viro dī. Quū di
gitos suos expuens. et limes o
clos er̄ breuē fecit orōnē. et noīe
xpi aperuit oculos ita nat

Regu. ū quoq; germanie
nā. i tronī aliqui v̄ b̄s.
tā excellē. ter enuatur. i gr̄a la
nitati. ut n̄ v̄bis exp̄mū n̄
credi valeat si dicat. Nā et
testati sūt q̄ affuerūt. in territori
tous ostanciensi c̄ta vici q̄ dōguē
uoiant. ex hys q̄ diligētius in
vestigauerūt. et viderūt oculis suis.
vna die plūatos ad ip̄ionē man⁹
totos xi. sanatos et m̄acos x. et claudos xviii.
Cetū ne frasse nos moq; copia

videat: ex nimia multitudine
salte pauca memore dmda
m^o i locis celebrib; fra noscunt.

Qu^o venisti ostendit h^o di.
Undiq; se v^otuū er^o fa
ma diffundit. abbas angelis.
qd m^o laai lemānū antiquū
erat. v^o nobile monastiu? cetū
hoiēm que suis elemosinis sus
tentabat misit ad eū. v^o festi
v^o illū videntem recepit.

Aerterensem d^r loc^o ad
er^o dem diosca ptine
tis ciuitatis: s; plimū acuita
te remot^o. Ibi quoq; sic in cetis
illur^o punitae locis p^o que tū
sūt: multis in seruo dei mira
dis glificatus ē deus. Vbi ē
cetis nati. sub mān er^o v^o illū
recepit. Itē alū anatiuitate
sardo v^o muto: audit^o ē v^o loq^ola.

In ciuitate v^o basilea cū er
more sermonē habuiss; ad
ad pplim? ut impl. eret^o in eo
qd de scis aplis legit. qui
videlic; p^ofecti p^o. dicauer^o
ubiq; dno copan te v^o sermo
ne d^rfirmante seqn. tūz signis:
oblata ei mulier mūta: v^o oia
te eo locuta: oblat^o ē dau^o v^o
ambulauit: oblat^o ē ei cer^o
v^o vidit.

Ap^o d^r spir^oesu ciuitate
pūte romanoz amra
rado. q^o dei hoiēm ab etlia ad

hospiciū deuotissie deducebat:
offerrebant puer claudū. rogā
tes vt ei manū imponē dignaret^o.

Que signatū erigens: mox su
p^o p^odes statuit: v^o libe g^o diebat m
di laudē acclamātib; vniuersis

Item in capella ep^o ciuitatis
ipius rege ip^o vidente ep^o ciui
tatis ipius rege ip^o vidente. v^o illū
reddidit ecce mulierem: v^o claudo
uato gressū donauit. Multa
quidē v^o alia manu ei^o ibide ē
efficit: s; ad exemplū pauca
sufficiant. Non illos eū pau
p^oelos. v^o pueros suos rex ip^o
deuot^o suis illi manib; offerēs.
de mltor^o curacione meruit g^o
culai. Nec modo ap^o p^odictā sp
renauim vrlē. s; et ap^o frankē
v^oit mogōtine diocis locū: in
numis idē seruis dei v^o tūtib; et
fuit. De tota siq^o regione qd
qd p^ocebant afferrebant ad eū.
v^o tant^o erat d^rctus? ut p^odes
rex cū aliqū pplim d^rpinere coher
cere nō poss;: de p^ota clamide
v^o scā in p^opas v^onas suscipi
ens. de basilica asportaret. In
t^o plimos sane q^o ibide ad ep^o
sunt sanitate. sener qdā palino^o
de vicinia illa. h^o b^o nati v^o ho
noratus: mltis suor^o p^oaly. v^o
ū sine mltō labore introduct^o
est ad hominē d^r. A quo p^o
breuissimū vt solebat orōne

erectus p[er]tur et sanatus: in
in columnis: et fortis apparu-
it. ut posses crede si vides. n[on] tam
altit[er] h[om]inem ee q[uam] altu[m]. Jam
q[uod] eo virilit[er] p[re]cedere p[ro]bavit
alii tolle lan[te]m ei[us]. in quo sub
uet[er] erat: cu[m] reuocans eu[m] un-
de constantib[us] hugo tullen[s]is
eccl[esi]e. archidiacon[us] ewangli[ca]
palitica - illu[m] memor. n[on] sic
ait. n[on] sic vacuus reu[er]teris: tol-
le g[ra]batu[m] tuu[m] et ambula. Et in-
ponens i[n] humos er[ig]it eu[m] sub
lib[er]e p[re]cedente. h[ic] ois plebs vi-
dit dedit laude[m] deo.

Ibidem et puer surdus et mutus
per v[er]o matris sue. sublat[us]
p[er] scala[m]. et fenestra[m]. accedens ad
v[er]o dei. sub manu ei[us] auditu[m] re-
cepit. parit[er] et loquelam. Et
palitica quedam mulier. de regi-
one eade[m] dives et honorata.
ibidem recepit amissa[m] ex multo
temp[or]e sospitate[m]. Du[m] que exi-
tus ambularet ambularet om[n]es
quide[m] letati su[n]t q[ui] audiebant:
si p[re]sens exultant[er] milites. q[ui] actu
lerant et obuiant ea. Na[m] et ip[s]i
sibi p[ri]ncipes ee v[er]itatis: religiosa
deuocio videbat[ur].

Quod idem temp[or]e t[em]p[or]e
sc[ilicet] v[er]o p[er] v[er]o in luto
re rem positi. que tobardu[m] vo-
cant. et varios p[er] v[er]o p[er] v[er]o
cia amante languores: oblat[us]

106
e palitico in g[ra]bato. Audita siq[ue]
de fama v[er]itatis. apud v[er]o in
occlu[m] ei[us] se fecit asportari. Cui
i[n] medio p[ro]li manu[m] impones.
erexit h[om]inem: in columnis remi-
sit ad p[ro]p[ri]a.

Eodem anno in gredienti
v[er]o treu[er]ensiu[m] seruo
xpi: ex more obuiant ruit p[ro]p[ri]s
vniuersus. Offerunt aut[em] ei soro-
res duas: q[ui] ab annis quatuor:
ambo[rum] amissant h[ic] ois odoy.
Quaz ille v[er]o imp[er]mes signu[m]
crucis. visu[m] reddidit lucas: et
videntes v[er]o dei: q[ui] certis seque-
bantur. In e[is] de b[er]onica ciuitatis.
cu[m] ad altare v[er]o p[er] apli. v[er]o aplice
gr[ati]e. i[n] mortale hostia in molask[is]:
oblat[us] e[st] ei claud[us]. et ambula-
uit: oblat[us] e[st] ei cecus et vidi[us]:
oblata e[st] ei surda mulier et au-
diuit. Hec in s[er]mone ad
momta[m] se ee dicebat. ut dei
h[om]inem p[er]ter[et]: au[tem] b[er]onico recep-
ta e[st] auditu[m].

Apd[ic]e fluena[m] treu[er]en-
sis diocesis nobile cast[ru]m:
mosella flumi[n]i q[ui] ibidem in renu[m]
labit di famils p[ro]p[ri]abat. Cuiusq[ue]
paululu[m] p[ro]p[ri]abat. oblat[us] s[er]u[us] et
signatu[m] h[om]inem claudu[m] dep[ro]-
iussit. et ambulat[us]. h[ic] n[on] fuit q[ui]
obedi[er]et. Hec mora claud[us] ide[m]
rectu[m] p[ro]p[ri]us femoris neru[m] cla-
mat sponte laxat[us]. et du[m] nescit

extendi uelud ab alto genu
sui: q̄ q̄lib; an̄ conat̄. nullo
modo potuiss; . **F**luminē om̄s;
pbat̄ sub oī uelocitate qd̄ dī.
deponitur illico ḡdit̄. illico san̄
i in columis in notelat̄.

Non ē nob̄ colonia tūc
eunda. magna ē ciui
tas. magna illic dī famulo
v̄t̄ affuit̄. maḡ illū deuoto
coluit̄ populor̄.

Ostendit̄ hodieq; in clau
stro beati pet̄. sic ap̄lois
uēdicias nup̄ accepim̄. ado
lescens olim claud̄. n̄c libe
ḡdiens. q̄ oblat̄ ē uirō dei.
ad imp̄iacionē man̄ er̄. gres
sum recepit̄. v̄n̄ i filius pub
licē agnoiat̄.

Abas henricus de sue
ua. cur̄ sup̄ fecim̄ me
cionē. nup̄ retulit̄ nob̄ fe
minā nobile germaī sui oli
uorē. cū p̄ obitu uiri sup̄
dolore frenesim̄ ian̄ riss;. i mil
to tempore sic se habent̄ in um
dis tenēt̄. eudē pat̄ scō i p̄d̄a
uolē oblatā. i uir̄ tenuit̄ in
t̄ba cū strepente signatā. dū
ex more ligata ueheret̄ m̄te
p̄stūā. atq; integrā recepisse salutē.

In eadē q̄ ciuitate filiā suā
dam. eudē prī scō parētēs
nobiles obtulerūt. Hanc auē
bant a puericia t̄ditā sāmo

malū monastio feminaz. ibi
de amissis p̄uis audiat̄. i
ānos plures in eodē in cōmo
do pegisse. Cū aures signo
crucis eduo. p̄ sc̄s attrēctas.
p̄t̄ i audiat̄ ei. i parentib;
eā reddidit̄ audietem.

Accidens m̄t̄ her̄ mulier
honorata. coloniensis
eadem ciuis q̄ altius odi hūm
amissat̄. plima iā p̄ quinquēniū
in ualē se se in medicos expen
dissē dicebat. Et ip̄am quoz
otiuo p̄ signū crucis illuminat̄
v̄ b̄s. q̄ ḡtis accepit̄ ḡtis dedit̄.

Sed i manū altam in
beati pet̄ basilica. oblatā
in lectulo idem x̄ seruius exeri
pt̄ i in columē suis pedib;
abire p̄cepit̄. Huius ex m̄to tē
pore nerui femoz fuerant sic
ret̄ti. ut n̄ emigi ullaten̄ poss;
n̄ d̄isse pedib; suis.

Ram ex p̄sonis alijs pl̄
lebant. qui studiosius
obseruāt̄. ad eudē uiri sā orō
nē. i manū imp̄iacionē in ciui
tate p̄d̄a. infra t̄diū qd̄ ibi d̄e
at. xij. claudos eratos. mancos
duos sanatos. quoz cecos illu
minatos. loq̄lā reddidit̄ mutis
trib;. i decē surdis auditū.

Aqs̄ ḡm̄ sede regia. dū in
illa famosissā toto romanor̄
orbe capella v̄ b̄s missaz sol.

leptima celebraret. claudo hoi
gressu. et ceteris quatuor visis:
sub manu erit seruus sui. rex
sumus et vnicus repavit.

Eodem tempore in leodien
sui patre in munia alia quam
breuitas studio patrum. nupta
opidum quod sumitas vocatur. ora
te eo appuit dominus oculos cetera nati.
Huius in oculi ceteri. si ipse et pal
pebre clausa. et emortue erant.
Oculus factis digitis suis aper
tens ubi bris: diuino munie et
vigore palpebris. et pupillis psti
nt claritate. Confestim de mox
ide puer. luce ignota miratus:
maxia cum exultatione clama
bat. Video diem. et video omnes ho
mines: video capillos. et lau
dens quoque manibus et pudias.
Deus inquit ex hoc iam non offendam
ad lapides pedes meos.

In velle et uerimoz quod de
tameincus. celebranti
missay soleptima vno die: surdum
et mutum a natiuitate pueri offe
rebant. Que audiente patris et
loquente. qui pueri aderant sup
godum lignum statuere: ut de loco
eminencia nouo populum sermone
salutaret. Fecit mirum quod munus ple
bis deuotio. mira patris vociferam
no sic secuta. Et hec quidem quam in
regno sup hys germanie in
manu serui sui mirabiliter opar?

est deus: eplibus pauca sufficiat.
Nam et in hispaniis ubi presens
ipse non fuit: satatis eius indicia
claruerunt.

Qui enim fidelis seruus. et pru
des. prius crucis domini
fructum ubique colligeret. iterumque pa
garet undique. Stigit ut de fili
is in hispaniis mitteret: in illis
quos sic et in ceteris gentibus alique
habere firmum desiderans. De quorum
nummo albus quidam faber in
loco cui nomen est supadu. gual
sua valitudine occupatus: per
multum iam tempus iacebat
palitatus in lecto. Interim per
abbatem suum nunciat patri suo:
et ut suum miseretur exorat. Eadem
autem hora quam ubi bris in clammalle per
eodem palitico ad precationem suam
ipsius abbas orauit. et arretere
velociter ubi utitur. Et ut tunc
orois ille in hispaniis. repente
dualuit: tamquam vas plenum aqua.
suo sentiens capiti sup fundi.
Regressus siquidem abbas. cum
pater suum in columnam reperisset.
diligenter suscitatus ab eo modum
et tempus sue libacionis. et tunc
sue spiritus. orante in gallis dei
famulo. illum in hispaniis esse amatum.

Quod quia semel ad hispani
as uenimus: illud quod
stigit de viro reuerentissimo per
austuriensi episcopo persequamur.

Is quidē petrus nobilis gūe.
monachus. p̄fessione. pieta
te deuot. in cenobio quodā
qd̄ eo tempore ip̄e regebat.
tam vehemētī dolore capitis
laborabat: ut nullā die reglām
obseruāe ieiunij. nullā hora
sine pelliceis postq̄ pillicis sta
re. Sic miserabil' homo ali
quid diu victitabat: ul' mag
diu moriebat. Audiens autē
celebrimā v̄tutū famā. q̄ p
di hominē efficiebant. p̄ que
dam fr̄em legationē mittit.
sue supplicatiois: et opem fla
gitat p̄ie intentionis. Cui v̄
sc̄s lanēū q̄ v̄tebatur pillicū
misit: et p̄misit eḡ capiti de dñi
v̄tute remediū. Suscepit ille
nullā s̄ b̄ndictionē maria cū
reuerēcia et deuotione. et cōfites
em̄ q̄ solliate potuit delicta
sua. et stola se se induens sac
dotali: ita demū veld̄ p̄ sim
bā tangens. serui et pillicū
sup̄ sic. et imposuit capiti suo.
Flet tardauit fidei fruct. b̄n
dictionis effrūs: et miratus
et ip̄e ē celestī p̄m̄ senaens
mediana: et ex tūc vsq̄ hodie
ab er̄modi languore sanq̄
et in columnis. annūciat oibz
q̄ exp̄iri meruit ip̄e v̄tutem.
Nā v̄ep̄ fr̄s. rema illa diu
sit. p̄tē mediā suis secū in scri

ul' in fressiois

nijs honorificentissie ferens.
mediā in monastio sub eadem
venacione deponēs: n̄ locū salu
et v̄n̄ vocatus. n̄ sedē cui plar
est volens tanta b̄ndictione
fraudari

Ex hoc nobis ad ea quidē
q̄ mirabiliter egit. in re
gione p̄pa. redeūdi. Nā in eo
forte enā pl̄ q̄ p̄pheta dia posse
videt: qd̄ p̄phicus ei nō defuit
honor: ne in p̄ata sua. Henr̄
qd̄ā v̄ magis et potens in omi
domo et familia duas bauwa
rior: ex ml' to iā tēpore miso
penit̄ miserabili quodā in i
cōmodo despabiliter laborabat
Si qd̄ tamq̄ uūū aliqd̄. et
motabilē i tra p̄cordia sen
ciens. et ex magna p̄te frenetic.
n̄ solat̄ potat. aut sequis
ē. n̄ qd̄ timet aut patet ag
nosce: n̄ qd̄ demoniū eē suspi
cabatur. Talis ad dei hoiem
de barvaria clarauallā vsq̄
p̄ductus: ex orōne p̄fām me
ruit sospitātē. Cui et forma
vite. et manda q̄ demiceps ob
seruaēt eide sc̄s ip̄onēs: i colu
mē remisit ad p̄pa. Nā et vsq̄
i p̄sente die sic c̄ta relacione di
dicim̄. cā obediēs p̄seuerat
ut n̄ in suis cōtentis stipendijs.
s̄ opibz et pietatis itētus: ut
mirabilior er̄ mox correctio. q̄
videatur curatio.

Duleni dr villa sup sequa
 cluuii pauca a clauall
 le miliaribz distans. Ex hac
 vix ydropici ad dei horem dux
 erit. Cui manu pones & oras?
 ppo quoq; anglo suo timite e
 noruit vrez erit accipit: papi
 ens vt in columitate pcepta.
 pstiti s anglin repositaret. Nec
 tardauit sanitas: s paulatim
 tumor abcessit. Deniq; cta vi
 celimū die. gāl in columisq;
 reuisus: anglin siml vgrās ml
 tas suo reuilit anatori.

Greuna alio tempore mo
 nastij clauall. senē palitici
 ex proprio viclo. q mudi villa
 dr obtulerit. Subsistens au
 modice ul breuē o ans. tenget
 hoiem: v in columē suis pedibz
 abire pceptit. Quo abeūte ppls
 multus q in occurū viri di flux
 erat: n in lacrimis dnm collaudaba
 sū recepit.

Ite redeū aliqn de via pfori
 hz monastij oblati est ei sur
 dus & mutus. Expuens ig tenget
 linguā ei: & digitos in milti
 aures. Protinē an aurū ei ob
 stacula tra de medio: & solutiū
 est vnicū oris eius.

Salenuilla dr vicus tbrz
 arat miliaris a monastio
 distans. Huc quq; pūsiens v bts.
 manca puellā tenget. & curant.
 q ut vlx supstite. v in columē

ce inq; accepim.

Per idē tempus in finibz illis
 apud castrū qd noiānt
 burlē monte. duo milites de
 bñ pris vātibz dēbant. s min
 credulus alr. s hūc in qd puez
 sanauit: ex tūc firmū are
 dā. Dicebat au surdū qdā
 & mutū: q apit eos mutus.
 n locutus fuisset aliqu. n au
 disset. p dies paucos tūseūte
 ppius pve tō ambo parit puez
 tollit: & offert ei. Impōita
 manu ig puero. & signas
 os illius. & aures eius. allo
 cutus ē eū: & loquentē p tū
 audientēq; dimisit

Aput resuelhi opidū
 regiois eride. vlx in
 tūc ē adolēscētē simonē noie.
 satis notū: q p fato di familo
 oblati ē: & suberit manu gref
 sū recepit.

Eodē s tempore ppe viclū
 au nomē ē malenuilla.
 puella manca ad ei tactū sa
 nata ē: vt nob testan sūt q vi
 derūt & nouerūt & hī columis
 vlx hodie pseuerat.

Darrū sup albā dr opidū:
 tbrz vt auit leugis distas
 a monastio clauall. Ibi quq;
 sepius p hūc hoiem di diuine
 vtutis opa clauerūt. Siqde
 pterea q min diligūt curauim

vestigat. qd' omnis mra curio-
sitas signorū mltitudine vin-
centur: quatuor claudos. ad
ipius orōne. ⁊ manū impōto-
ne diuisis tēporibz ē crexit: ce-
cos duos illuauit. duobz eq̄
surdis ⁊ mutis. auditū p̄sti-
tit ⁊ loquelā.

Sed ⁊ iuxta altm barrū
sup sequa ad contactū
illūtarū ē cecus ⁊ ualuit ⁊ pa-
licorū ḡllim recepit puer clau-
dus ex vtro matris sue.

Quē reuentillimū pp̄ nū-
teraus eugenius. ex
monacho clareuallēsi ⁊ abba-
te scti anastasi. in vrbe roma
ad aplicā assūpti cathedrā.
gallias introiit: ibat cū eo v-
lēs: n̄ min⁹ aplici v̄tus cū illo.
q̄ in illo dignitas p̄minebat.
Tancorū em̄ ad b̄m̄ vix erat cur-
sus. ī modis varijs laborā-
tū. vt cū aliquādo sūm⁹ pon-
tifer. basilicā vbi ille nullaz
sollepnia celeb̄bat. deuot⁹
m̄llz ⁊ expleto sacrificio. ⁊ ex-
more accedentibz eis. q̄ curam
desiderabat. paulomin⁹ idem
pp̄ op̄metur a turbis: ⁊ vir po-
tuerit p̄ ministroz manū educt.
Explimis sane q̄ ier̄de aplici
viri scti comitatu: duo scribi-
m⁹. q̄ nos obliuula ip̄a qua
vidim⁹ magnitudo letitiae p̄mittit.

Qahleta dī vicius in ep̄
uignū castrū. ⁊ sequa
nā fluumū ostendit. ⁊ puer
fere decēnis ab āno p̄ore pali-
nais. sic iacebat: vt ne ip̄m ca-
put flectet. n̄ ab alio mouet.
Quē afferentes ī aulat' n̄ er-
cēqz p̄p̄hqui: offerrebant vno
sco pp̄ eundē locū p̄ sctā publi-
cā tūseūti. At ille signatū eri-
gens. statuit sup̄ pedes suos:
⁊ v̄e p̄cepit. Nec mora exiit
puer ⁊ ambulauit: maḡ
mificas d̄m. Q̄ tā diu san̄ p̄le-
tur⁹ ē abeūtē: dōn̄ ille inuitū-
licz ⁊ renitētē redie p̄cepit. M̄
n̄ in m̄ito q̄dā magna ad mo-
dū sctā ē admiratio. magna ex-
ultatio om̄ū q̄ videbant: s̄ p̄ce-
tis s̄ n̄ minor ī ip̄ius tāq̄ redi-
uui oscula. multos eoz ad lac-
mas usqz p̄mouit. Hūc quidē
puer⁹ ⁊ p̄p̄ ānos ius̄ in eodem
vico vidim⁹. quē v̄ro v̄ro n̄
offerens. sacros monebat os-
culā pedes: hic ē inquis p̄ tu-
us q̄ v̄itā reddidit ⁊ te m̄.

Eodē anno ap̄d castū.
Iuxta morem abbanz
agregatis. p̄dcs pp̄ venabil'
affuit. n̄ tā aplici auctoritate
p̄sicens. q̄ s̄ma caritate relidēs
ī eos. q̄ v̄n⁹ exeis. V̄ cū ad
tellulā ī q̄ iacebat s̄ro vespe.
⁊ duentu soluto dī famulus

ducaat: surdū ei puer obtulit
v̄. Erat autē puer de uicinia
eade. et sic postea didiciat.
ex iouge autē tēpe vigilans i
custodia gregis sue: subito t̄
rore percussus. amittit proci
auditiū. **D**rans itaq; sc̄s p̄r.
et puero manū imponēs: ut
audiat salutat. At ille mira
deuotione p̄clamas. audio
duē audio. tam firmit̄ aplex
atus ē eū. ut vix ab eo poss̄
auelli. **A**uditiū ē v̄bū: oblat̄
ē puer summo pontifici. alijsq;
p̄lois: celebratū h̄ mundū
Eo tēpe i monast̄ fuit.
no morimūdo q̄ est aut̄
gensis v̄dis abbatia vna de
p̄mis: monach̄ q̄dā iacebat
v̄sq; adeo p̄lysi dissolut̄.
v̄ reliq; oib; menb; officio
p̄o destitutus. i solo uigē vidē
tur capite sensus: i solo dem̄
ceps pectore vitalis sp̄s palpi
tāt. **N**ō manū mouē nō pedē.
t̄n loqui potat̄ et uidere. **I**n
ta sup ueniēs v̄ b̄ts. p̄aliciū
uiscat. manū postulat̄ im
ponit: et statim op̄e sentit egro
tus. **U**t tū gratus eēt mira
clm. velud ḡdaci p̄ aliq̄ dies
ad singlas er̄ uisitacōnes. ma
ḡ ac magis dualescens: iā
mouebat manū iā pedib; assiste
bat. iam paululū ḡdiebat:

109.
dōn fr̄m collegio reddēt i columnis.

In monast̄io alle r̄pe
monach̄ q̄dā adolescēs.
v̄lū uocis amittit: ut n̄ p̄sal
lē it̄ fr̄s. n̄ aq̄q; n̄ mltū s̄ p̄rio
ielligi poss̄ qd loq̄retur. **Q**u
v̄ sc̄s tū idē monast̄iū uisita
ret. aq̄ fr̄igidā b̄ndicens p̄
tū dedit. et statim fr̄igid̄ ex
pectore er̄ sudor erupit. **D**emq;
ip̄a die ab eodē in d̄modo liba
tus. p̄salē cep̄ q̄ v̄n̄e et̄is
fr̄ib;: et h̄ illi b̄nficiū v̄sq; hodie

Quōtū iuuenē. q̄ lugdun̄esis
olim ecclie filius. in monach̄
cistrensis. p̄u sui sc̄i hugonis.
ep̄i gn̄opolitani. cur̄ et nom̄
meruit: mores imitat̄. **H**un̄
dūfacione v̄ sc̄s audita ḡm̄is
ē. q̄a patriuo er̄ singlar̄i fue
rat caritate deuict̄: et solato
rias illi lictas misit. **C**ontiḡ
aut̄ ut eodē tēpe idē iuuenis
febre corrept̄. ḡm̄it laborare.
Suscepta iḡ debita uenacōe
ep̄lam fidei deuotionē collo suo
ob remediū salutis appendit:
et v̄sq; n̄ ḡtulac̄. p̄fr̄am septim̄
obtinuisse sanitatē.

Qū uenit̄ aliqui p̄r sc̄s
ad monast̄iū triū fon
tū: oblat̄ ē ei dicit̄ qdā ex
h̄is q̄ regl̄ares uoiant̄: h̄o
ḡndēiūs. et cecus. **I**mposuit ei

manū & breuē fecit ex more
orōne: & eadē hora vidētem
illū remisit ad eccliam suā.

In treuerensiu vrbe. mil'
ta p hē dei famul' mira
clā claruerūt. Sūbz duo q̄
p̄sentibz ep̄is. godefrido li
gonēsi & henrico trecenti
frā sūt: memoram. p̄suellā
curuā ip̄dicti treuēnsis
ep̄i domo: p̄p̄nq̄ & not. cū
multis ei p̄cibz offerebant.
Tantū ū d̄curtus erat. ut
cū eā signatā dī famils. ac
si molle luciū it̄ sac̄s manū
mirabiliter formans. creuerit.
& erectā incedē p̄cepissz. locū
n̄ potuit inueniri. Demū su
p̄ mēsa magnā. q̄ p̄p̄ta
erat statuerūt illā & erecta
libere ḡnebar: magnifice
dn̄m collaudantibz uniuersis.
Hanc quoq; ad huc sup̄sti
tem ab h̄is q̄ eā nouere
nup̄ audiuimz.

In eadē vrbe filiā mutā
p̄ri scō obtulit m̄r: cū
moebz epilestie. loquendi ad
emerat facultatē. Nec mo
ro p̄ ip̄nēte ei manū. solu
tū ē unclm̄ ouseri: & loq̄bat

In eadē vrbe die p̄recte
celi. loco an nom̄ dona
mat. cū v̄scs mussaz solep̄na
celebrassz: cecū illi filiū obtu

lit p̄r. Expuens aut̄ in digi
tos suos. palpebras ei' lū
ens: eadē hora vidētem illū
reddidit p̄ri suo.

Nec longe ab eodē vico
apud opidū arzullerias.
p̄r mussaz similit̄ celebracionē
feminā claudā. q̄ implenda
edonis ei' dē castri dn̄i m̄dica
viuebat. cū basilicā egredēt
signās & sanās: pplm̄ m̄tū
q̄ vndiq; d̄gregatus fuerat
āmiratione & exultacione re
pleuit.

In exitu q̄q; opidi. qd̄ ro
sanū vocant. palitai
hominē sic extenuatū corpe.
ut solā cūferre vidēt palli
de mortis ymaginē: ip̄itū
plaustrū suū suis pedibz i co
lumis seq̄bat: vehemēt stu
pentibz & i dī laudē acclamā

Hic tēpe p̄tibz vniuersis.
p̄p̄m castz breuā tūsi
ens. obuiū habuit pplm̄ m̄tū:
sic vbiq; semp & vndiq; ei
occurū d̄fluebat i m̄mā
m̄ltitudo. Vbicer nēbz tūctis.
feminā claudā ex eodē opido
tetigit. & erexit: q̄ v̄bide p̄r
ea vidimz occurrētē ei. cū
cētis. p̄p̄ctis gr̄is referētē.

In pago senonico apud
castz qd̄ tanglin vocat.
it̄ mussaz sac̄ sollep̄na? fe

mina cuius p annos ibidem
dece creatas oib; innotuerat:
sub manu viri dei admirā
tib; oib; visum recepit.

Apud monastiolū ubi
iona et sequa defluit.
ante pyrrino pncipe comite
rehobaldo cuius sup fecim; me
tionē et alius quoq; astantib;
ā paucis potentib; viris. of
ferentia diuina sacra uirō
dei palicā femina obtule
rūt. Cū expletis sollempnijs.
tangēs et rigens. ipā hora
sanam remisit ad ppā: ita
ut suis pedib; illa ab eunte
gbatū in q̄ fuerat apportata.
Ieade basilica vacuū remā

Quodē die. Fuisse vidim;
celis cast; iouinacū.
tūscū eide famulo ē: in
ta publica cetā femina offe
rebant. Substitit et breuē
orans. eide femine manū
ipōsiuit: et dñs appuit oculos
eius. Ut autē videre uisa ē.
erulatio magna secuta ē
oim qui aderant. et clama
tes alē ad altm. anima uide!
Hoc enī nomē eide femine
erat: copiosus uēdiq; defluebat.

Interā uētes accelerans.
declinabat turbas et egre
diebat. cū iuuenis qdā alio
oculo cecus ab utro uiris sue

secutus: et secutus ē eū. **Q**
quidē et ipē annuo ad eribā
dicationē uisū recepit. et geia
ta leticia ē ppli psequens.

Autliodoy aliqui ue
mens u bcs orois
causa monachoz basilicā
itrouit: ubi deflori dñi glo
sus requiescat germani. Cui
p orōne regredienti. mulier
clauda genib; repens et ma
nib; ut sui miseretur orabat.
At ille signo crucis edito.
apphendit manū ei et uerere
eam. et exiensq; dimisit in colu
mē: et dō grās redditam. ad p
dich defloris misit memoriā
suis pedib; gdiēte

Ahableia nomē ē uico. qui
eide ē ppriū ciuitat: in
in signū bti martini basilicā
habet. Nam et fundus ipē ad
possessionē spectat ecclie turo
nensis: u corpus iacet eide glo
si defloris. Hūc u uicū famulo
dei tūscū: claudū adolescen
tē pplis offerebat. Quem ad
eius orōne erectū p̄tin; et libe
gdiente. ad p̄dām bti marti
ni eccliam deduxere magnifice
dñm collaudantes: q̄ martini
sui spm suscitauerat i bñardo.

Non nullas et sanitates.
q̄s i manu fidel' serui
sui mirabili ē essent. p uisū ei

mirabilis postendit. Multas
ip̄e cū fierent animi virtute p̄
sensit: ad aliq̄s etiā sp̄u sugen-
te n̄ rogatus accessit. Et quibz
ne videatur in in mensū p̄ces-
sisse narrauo exempla pauca
subiungam. illd̄ ē eregione mo-
nentes. ne qui forte tam breui
ē scribi opa tanta miret. Siq̄
de multa ex hys intam breui fieri
vidim⁹: ut tam celest̄ ea p̄loq̄
nequeam⁹. Et cū dicit soleat
nichil facilius dictu: hinc tū fa-
milo dei p̄ gram q̄ accipat. siḡ
facie magis facile videbat. quā
nobis frā narrare.

Agredienti aliqui monasti
ū pri scō. homo q̄dā de
simibz illis occurrens. sanandū
filii offerebat. Nam int̄ mo-
nastiū q̄dē in firmis imponē ma-
nū difficiliter ad quiescebat. ⁊
ne videlicet si concursus illuc hoi-
mū fieret. quies cenobii ēbaret.
⁊ disciplina periret. Erat aut̄
p̄dict⁹ puer ille fatuus. ⁊ m̄ns
in ops: claudus quoq̄ ⁊ surdus
⁊ mutus. Qui eadē hora p̄ ip̄u
orationē. ⁊ manū impositionē.
ab omni siml̄ i om̄do libatus.
audiebat loq̄bat. ⁊ ambulabat
⁊ sane m̄ns effr̄is: a p̄ore penur̄
i quietudine ⁊ furore cessabat.
Cumq̄ eūdē iā in columnē filii
p̄ tenotus. adoratorū br̄e dei

gemitis cū gr̄az acione deducet.
loquebantur mutuo fr̄es de tā
m̄plici vni⁹ in om̄do pueri
colloq̄ntes. Ad quos p̄ sc̄s. fla-
gellū m̄qd̄ dei erat: ⁊ malignū
sp̄t veracis. Vidi enī nocte p̄tita
hoc eodē in loco. eāt aū iuxta flu-
uū albā: vbi sanatus fuerat pu-
er. Hic m̄qd̄ vidi oblatū in pu-
erū talem. eximite ab eo sp̄u ne
q̄ omnē p̄tin⁹ recipe sospitate:
vltiq̄ membroz

Addit⁹ ⁊ v̄ b̄ts. de eadē sa-
luz visione. Cumq̄ pau-
lulū p̄cessissem. in eodē itinē quo
n̄t p̄gim⁹. iuxta primum vicū. di-
cebat aū de eo qd̄ noiam longū
campū. offerebat in femina clau-
da. Idus ei gressū reddebat. ⁊
audierit ⁊ mirati sūt fr̄s. futuri
maḡ automa expectatione mira-
cli: qm̄ erecordacione p̄titi. Ad-
em vnoq̄ siml̄ mūd⁹ audiuit.
Vencū ē ad locū. ⁊ inuenta ē pu-
erū ibi mulier clauda. expectans
dei hominē cūsitū: ⁊ a siml̄ cūse
untibz iuxta qd̄ ip̄e dixerat expec-
tata. Oblata ḡ ab eis q̄ attulerāt
eā. ⁊ sic p̄dān fuerat. signata
ab homine dei. ex dei munē gres-
sū recepit. ⁊ ibat gr̄as agens.

Anno alto causa extitit ut
v̄ sc̄s lingonas p̄ret: in
ē ep̄m ⁊ dex civitatis illuz. orta
gū ad modū siml̄tate. V̄ cū p̄ma

die in efficaciter laborasti & mane
frō pararet abire: dicebat frīb;
q; vidi p̄ visū noctis. in feuna in
eccliam offri claudā feminā & sana
ri. **S** vna fere horam cū itā due
nissent. & p̄ spem omniū reforma
ta pace: multis p̄ab; coegerit illū hī
māmetis miris intrē basilicā. &
p̄p̄m exhortā. **20** m̄ t̄ loquendū
sic p̄dixerat. oblata ē ei clauda
mulier & erecta: mirātib; q̄d̄ oib;. &
q̄ eis amplius q̄ sic videbant
fān. recordabant̄ audisse futurū.

In pago treuensi. antiquū
erat cenobiū: q̄d̄ ruanēse
vocat̄. **21** celebrāte aliquā missay
sollempnia viro di in numerabil' ml'
tudo aderat. **I**ntēa guntrām
de circa q̄d̄ est opidū primū eidē
monastio claudā illc feminā
feat afferri. **H**ec ml'ro iā tēpore
repens hūmū. erigi penit' nō
valebt̄. s; scabellula tenens ma
nib;. renes emortuos p̄ se t̄ here
soluerat. **C**um aut̄ p̄ ml'titudie
p̄pli ad dei hoīem intrūca femiā
n̄ valet. & in basilica media repen
te suauit̄ & exiliens amblābat:
n̄ sū lacrimis agens grās deo. **C**ur
scabellula p̄pls iubilans tulit p̄
tū ad altā: ut sistent ea dno.
& b̄nardo seruo ei;. **D**e cur' nob
curacione ostēllus ē p̄ scs: p̄cedē
ti nocte s̄ p̄nōsa fuisse. **E**cce 2
die rutilauit rutine in bī viri p̄

111
sencia lux celestis: cui b̄ndictio
aliis quoq; claudis duab; femi
nis gressū. & visū reddidit eque

Sepissime v̄ d̄ **22** duab;
tingit. ut m̄ grandū
indubitant̄ di seruis agnoscer
ūtutē adēe diuinā. **C**ur' t̄n mo
dū cognicionis: se posse nullis v̄
bis exp̄me fatebat. **N**on nūq;
v̄ cū signast̄ aliq̄s. & t̄llist̄ sa
natos eē dixit: & regressus aliq̄s
ex hys q̄ audierant sic dictū eāt

Igressus ali **23** inuenit.
q̄n̄ basileā vrbe: surdū
quidam signauit. & t̄llierat.
Cumq; paululū p̄cessist̄ vocans
alexandri coloniensē. reitē au
quere viz audiat homo. **R**edi
it ille. & illū repperit audientē.

Similit̄ ip̄o die nū signat
s; aliū t̄cū altō oculo &
abiret: deus inq̄d apuit̄ oculū
ei;. **H**oc 2 p̄dcs alexand. nū ad
inquirendū reflexist̄ it: ita eē og
nouit. **I**ste ē alexand' q̄ in eisdē
dieb; ad v̄ri dei moīta. ostētio
nēq; ututū. cū alijs ferme t̄gi
ta sclo valeferit: & secut' ē eū.
A quo t̄m p̄mōr. abbas ē hodie
monastij gūdis silue: cui' sup̄
ferant̄ mencionem.

In ostantiēsi quoq; diocesi.
Ipe castz frieburg. cū hoī
teto i via manū ipsiust̄ remi
sit qui videt eū. & inuenit̄ ē vides.

Quod de duobus alijs in pa-
go coloniensi ppe monasti-
u qd breni dicitur. simul fecit.
nam inde nunciarentur. dicitur
e se quoque sensisse virtute. Vt utiq;
rei tam illoz illoz illuminatio-
nis. qd illius confessionis: testis e
abbas theodericus de campo.
qd e cenobii no ignotum parro-
chie coloniensis. et ordinis cyste-
riensis.

In territorio qd senonesi. in
oppido qd sa florentini noie
vocant: oblato e viro dei mu-
lier surda. Cui manus impo-
nes p spm virtutis sensit effm: cu illa
ad huc stupida. et timida
vt e gen illud. vt ipa an so-
lebat. nichil se audire clamaret.
Mane au fco. cu n ille rediret.
n alit aliqd indiraret de ea. scis
scs diuina illi misericordiam affuisse:
accersiri femina mib. Iuuenta
iq auditu recepisse. venit gli-
ficians dm: vbi famulo gras ages.

Egre diebat id p me ten-
su ciuitate. et ex more de
uot e u ppls deducebat. cu ep
eor theppano. et fr e remal-
do barrensi comite: alijsq pso-
nis tam ex clicali. qd ex militai
ordine mltis. Interim causa ex-
tat. vt rogaret nobile vir hen-
dephalmis. sup vbo quoda. qd
ip e ep et alij q oueniant sugge-

rebant vt videlicet metensi ciui-
tati. et ppo pacem daret: cui g-
uit inimicabat. Ille v remie pe-
nit cep et abiraie: n ullis pabz
flecti. Int her sup venientes alij.
offebant bro viro hoieiu surdu:
obsecutes ei vt manu ipone dig-
naret. At ille fidei zelo succens
sic intdu ob causas necessarias
troi qda et auctoritas sup hoieiu.
i en face rutilabat. et dulus ad-
militate. tu nos inqd audire cep-
nis. quos otinuo cora te audier
surdu: et imponens manus hoie. sig-
nauit eu. et in aures en digitos
misit. Quo ptin audiete: pa-
uens henricus et tremens. vnt
ad pedes hoie dei huilit sancta-
ciens: et libe amies qcqd fuer postu-
Transiens aliqui s lar.
seruui xpi breni oppidu:
indicante in platea vidit femi-
na cetam. Cui aliquitasp intaur.
cu ex more a mifermitibz elemosi-
na flagitaret: tu inqd pens ar-
gentu. et deus t visu donabit.
Accedens ergo tenuit eam: et o-
culos eius aperuit. Que bnficia
u senaens inspati: n min mte
magnitudine qm luce insolita
mirabat. Int pmas ppagies
qs her habundantissia vnt e-
misit: in remoy parrochia mo-
nasteriu ignacese plantatu fe-
licat radicauit. Qd aliqui vntis

ciuili

ide scs: maī matie promū. qm̄
 null' noiant p̄ tūlibat. Ad quocq
 magnificus ⁊ deuotissim⁹ er⁹ a
 mator: capson. remox archieps
 comitabatur: illū soluta uenia
 none deducens. Senex autē
 claudus. ad medi. candū pō
 tus erat in via. Cui uinis estri
 by elemosinā dedit. Secutus
 abbas scs. ai iā p̄tūssū hōiem
 dūit se ⁊ paulisp̄ intēdens
 i eū. qd̄ paciat' in terrogat tū
 stantes: ⁊ s̄ illū papit exirei.
 Suspicari hōies. qd̄ eēt ampli⁹
 aliqd̄ daturus. dūe inquirunt
 claudus ē n̄ moueri p̄t. nos ad
 eū feram⁹. qd̄ uolueris dare.
 Ad repente suscipiens ūbū ⁊
 dicente tollite ⁊ afferite eū ad
 me. p̄mo quidē p̄ admiracionē
 mutuo se intuebant: ignoran
 tes qd̄ eēt sc̄rus. Demū agnos
 centes eū: clamabant ad in uicē.
 Abbas ē clāuallus: ⁊ p̄tinus
 illū sanabit. Am̄y solutus erat
 quociens p̄tāt opam dare ne
 in uias agnosceretur. ⁊ in iudicē
 sonis ne cuiq̄ ex occurrentib⁹
 manifestarent eū. aut de eo
 aliqd̄ loquerentur: s̄ quētib⁹
 q̄s tūlirer dicerēt monachos eē.
 aut aliq̄ de p̄sonis suūl' eūtib⁹
 noiāret. Iḡ agnito dei famulo.
 ruit undiq̄: ⁊ eleuantes hōiem

fert. ⁊ offert ei. Qui imponēs
 utriq̄q̄ manū capiti er⁹. ⁊ in cel'
 suspiciens ⁊ breuiter orans: de
 ponit illū i ub⁹ ⁊ ambulare. Exu
 sante illo ⁊ dicente n̄ possū nō:
 ego t̄ in qd̄ in noīe dñi ⁊ er⁹ uirtute
 p̄cipio. uade ⁊ san⁹ esto iā ab
 hac hora. Ad phra. Stati
 depositus statī sanat⁹ ē: statī
 libē gōdiebat. ⁊ repletus sup̄pre
 ⁊ extasi: in eo qd̄ stigar' s̄. ⁊
 ⁊ manu er⁹ ⁊ non parit' oḡni
 laites dñi collaudabant: q̄
 miserabil' hōis ⁊ mitū suml'.
 ⁊ uotū habūdancia sue meta
 tis excessit. Xñ ⁊ usq̄ hodie
 locus ab incol' demōstrat. ū sig
 nū tam euidens diuine ūtūis
 efflullit. ū senex claudus ex
 mltis ānis tota in ferious corpis
 sui pte p̄ mortu⁹. a renib⁹ deosū
 om̄i proflus m̄broꝝ destituit
 officio. du sc̄p̄ postulat sanitate
 recipit. orāte seruo dei. ⁊ oīp̄tēte
Hic fuit uiri q̄ dñō copante
 sc̄a nouissim⁹ remox ptes
 i grellus: siq̄tē sc̄m̄ ē hoc an̄ sc̄m̄
 er⁹ de uiaonē corpis āno uno.
 De q̄ feliciū er⁹ actiū feliciā d
 sumacione: eī nob̄ iā sub alia
 narracionē dicēdū. Am̄is eī fallit
 siq̄s arbitur. hui⁹ sc̄ssimū uiri sc̄ā
 m̄fita posse cūcta uari: ⁊ tā necesse ē
 mltā sc̄lē: q̄ impossibilia oīa op̄hedi.

In diebus illis causa exstitit.
ut fr̄m̄ aliq̄s in remotas
germanie ptes p̄ q̄b̄dā mit-
tēt̄ agendis: ⁊ nullus ē frat̄
henric⁹ monach⁹. q̄ an̄ sex an-
nos de stancienſis diocelis
p̄tib⁹. cū p̄tib⁹ alijs idē p̄r̄ sc̄s
abduxerat. Hic ergo dū mittē-
tur longior: ⁊ itineris picla
timens. nimirū hyemps erat.
illd̄ tū maxie vebat. ne dan-
gēt ut idē p̄r̄ sc̄s p̄uſq̄ ip̄e
rediret ab hac vita discedat:
⁊ absens ip̄e b̄ndictionis ex-
treme p̄ticipacione fraudaret.
At ille b̄ndicens ei. ⁊ dicens:
ne timeas ⁊ in columbis reuē-
ris: ⁊ me quoq̄ sic desidas in-
uenies: solatiū illū emisit.
Profectus idē fr̄ in fr̄itorio ar-
gentinesū ciuitatis: astitū gla-
cie flumiū p̄t̄isibat. Cum subito
fracta glacie sub pedib⁹ multi-
q̄ vellebatur corruit: ⁊ sub gla-
cie vehemens illū vnda thebat.
Q̄d facer̄ iñſus flumiē glacie
clausus: Recordatus ē pr̄is
sc̄i. recordat⁹ ē p̄missionis ei⁹ q̄
ianis eē n̄ potuit. Continuū si-
q̄dē ut hodie fatec̄. p̄r̄m
sc̄m̄ s̄ iñſus sentire p̄sentem:
tanta suauitate p̄fusus est:
ut n̄ impetū ~~am̄~~ annis.
n̄ molestiā frigus. n̄ sp̄m̄
difficultatē. n̄ vllū deniq̄ aut

in modū sentiret. aut metū.
Nec mora cont̄ eius impetū
sine suo conatu. diuina v̄tute
reductus. ad ip̄m p̄ q̄d̄ an̄ ce-
cidat̄ firmit̄ se reppit. ⁊ mar-
ginē arrip̄. exit in trepidus
illeſus euadit: expleto nego-
cio redit in columbis. ⁊ fidei
p̄missōi sic ip̄e p̄misit. in ven-
to. multiplices ei gr̄as agit: ad
sacrū ei⁹ tamul̄ tā deuotus
hodieq̄ p̄sistit. ⁊ q̄ certus ē ei⁹
se se m̄tis veld̄ de tamul̄ ⁊ q̄dē
satis horribli reuocātū. S̄n̄
ē nob̄ sup̄ hoc declamādū. illi
antiq̄ miracula p̄ferant. n̄ mi-
n⁹ h̄t̄ mirabilē. q̄m̄ b̄r̄i b̄ndi-
puez placidū n̄ minor alle-
rat̄ a piclo libatū: q̄n̄ etiā si
viderit. q̄ astit⁹ glacie reddi-
dit flumiū ei⁹ p̄parent. q̄
euomuit cet⁹: nob̄ sufficit
breuis ⁊ pura narracō. q̄m̄
cōpleunt⁹ gr̄ā xp̄i m̄di re-
deptoris. Qui cū p̄r̄ ⁊ sp̄i
sc̄o vivit ⁊ regnat p̄ in fin-
ta sc̄la sc̄lor̄ amē **Explicit**
liber quartus. Incipit quin-

tuus

Quoniam p̄r̄tatos
labores d̄ns
ac sudores di-
lato suo b̄uar-
do daruallē
si abbi. dū desiderant̄ p̄nose

mortis sopnū dare dissonet.
7 fidelem seruu in educe in re
quem suā. cep mag ac mag pro
tus in ipm p fice spc: caro in
firma de figere. Cognoscens ei
v scs pp ee iam viuū. solito c
rebat alacris. 7 i fress sue ha
bitacionis dissolucione scias
imtre: wns ubionb; aspabat
ad habitacionē ex deo. domū
ū manufactam etnā in celis.
In cur purissimo pectore. sac
se se desiderij flāma n̄ capens.
crebs erūpebat in diuis. 7 vig
inti eloquiū vehemē feruoris
mtrū vehemenciā declābat:
sic in scis aiālib; ppheta. san
talle q̄ asps eris candens.
Corpus laulo decubans. vari
is exercebat infirmitatib;: ani
mus tū nichilomin; lib 7 potes.
q̄ dei eat exercebat i iuct. nō
cessans i medijs qdē doloub;
meditā sacz aliqd aut dictae:
mare affūosur frs studiosus
exhortā. In oblatione hostie
salutāis q̄ vsq; ad destrū vlti
mū vix aliqd mēmisit. artq;
sibi vix cohēntes. vigore spc fuste
tabat: semetipm parit offēns
acceptabile hostiā deo. in odo
rē suauitatis. Quo tenpe auū
clm suū andrea militē templi.
q̄ 7 ipē regionis ierosolimita
ne colūna maria habebat eplām

scribens: mē cetā aut. Ego em
iā delibor: n̄ puto me longū fa
ce sup terrā.

113
Interea dū adhuc pr scs
i suo clauallensi cenobio.
lic; laulo decubans. cursū uite
virilit' summaet: gius admod
plaga metensī plo sup venit.
Egressi em in mltitudine gū.
adiūs vicinos pncipes. a qui
b; pē morē lacellitā se ee tanta
cunitas indignabat: traditi
sūt mlti i man; paucissimoz.
Conclusi demq; mē frigidū mō
tis. sic em eū applant. vmo
selle annis angustias. ac mu
tuo se se impetu collidentes. vna
hora sic dicebatur. plusq; duo
milia corruert: qdā gladius
trucidati. plures amne submersi.
Vehemēti ig; indignacione
cepta nobilis illa cunitas. tot
ad ulcionē virib; parabat.
cū eregione adūsarios quoq;
7 foriores pda copiosa. 7 au
daciores fecit euentus. In
minebat totius pumcie cta
vastacio. cū venabil' eoz me
tropolitā; hllm; archieps re
uerentis. dignā suoz gerens
sollicitudinē filioz: vnicū in
tanta necessitate petijt refugi
ū. 7 expeijt vix dei. Demens
ergo clarāuallem. ipius atq;
oim frū vestigys tota hūilitate

pluratus rogabat et obsecrabat.
ut se tantis opponere dignaretur
malis. quibus aliter nemo. modum
posse ponere. videtur. Dominus autem
sic semper fidelis serui sui dixerat
vias. et in papibus quibusque causis.
aptissimo usus fuerat instru-
mento: expansas autem diebus eg-
ritudinem corporis eius aliquatenus re-
leuabat. Quibus diebus cum ad lit-
tas venabilis hugonis ostiensis
episcopi rescriberet: ait. verum est quod
audistis. Infirmatus sum usque ad
mortem. sed interim ut senatio reuo-
catus a morte: atque hoc ut me
senatio non diu. Vita quippe morta-
lem mortem magis quam vitam repu-
tans non a morte. sed ad mortem re-
uocatum se senaciebat. cum ab exi-
tu reuocaretur. licet presentiens hanc
diuiciis diffidit. Et hoc quod sepi-
us. erga eum prudentia diuina
disposuit. in cuius manu plac-
ta erat anima illius: ut quoties
eum aliqua gravis necessitas euoca-
ret. vincente omnia animo. vires
corporis non desissent: mirantibus
qui videbant eum robustos homines
in tolerantia superare. Expletis
namque negotiis velis in se redi-
ens. in triplicibus in firmitatibus
laborabat. et vix vniuersis feriat
qui occupati deficiente nesciebat.
Cui in opere nouissimo tam manu

teste. tamque magnifice diuina
affuit virtus: ut ex laboribus vires
capere videretur. Accidit autem ut cum in
pudam moselle fluminis litore resistere
tibus hinc inde partibus. mediator fide-
lis rogaeretur. quod ad pacem erant. ut
pars altera nimis egre ferret quod
exigebatur. ex tanta siquidem hosti-
um ira ferocior: et humiliati ut eam
necesse non sustinerent. Subito de-
inque tamquam exagitati furis disces-
serunt: vix dei in salutatum. sola
in certis omnibus relinquentes despa-
ratione pacis. Nec sane ex contemp-
tu aliquo. sed ex metu reuentione eius
inire fugam: siquidem uerbantur.
ne presentium quibusque ipsebas in res fa-
cile flecteret. immo considerantes
quod ille per spiritum misericordie absentem post-
quam conuictus magis et iabsetes.
Non tamen soluebat. sola
utique meditabatur arma. sola
imbant consilia malignandi. cum u-
scis eos qui seculum ueniant. solanus
fuit. ne tunc lemmi in quod licet enim
per multas difficultates. omnino tu-
par desolata pueniret. Quibus et
in id nosse in notuit. dicens.
Videbar in per nocturni sopore.
missa celebre sollempne. Cumque
expleta paulonum oratione prima.
recordarer anglicum ex more can-
ti. id est gloria in excelsis deo. precate
debuisset erubui: et quod oblitus omni

sera cantu mchoans. uobiscu
parit ad fine usq; dpleu. Jam
mediu noctis tiserat. cu v ses
de pdictoz penitudine pncipi
legacione suscepta. iocude sat
dulus ad nos duosate inqd
pmisse nobis cauende gle. i
cantu pacis pparacione. In
terru ergo ptib; duocatis. p
dies aliqd de pace tctatu e. i
ob magias difficultates. occ
rentes utinq; sepius despatu:
n qd omis iam solabatur q
oib; in nouat abbis su tanta
de reformanda pace pmis
sio. **F**er paz ipa dilacio pfi
it. hys plerum quarus i omo
dis laborantes. remedia dese
bantur in carne: seu z quide
tes edificabant in fide. **T**ant
erat datus. ut multitudine
parit atq; impertumitate sua.
ipm quozq; negociu reforma
de pacis pene despabilu im
pedirent. doni quesita tade
in medio flumine in sala:
ptis utiq; pmaru in nau
cla accesserunt. **I**bi dpositis
oib; scdm qd fidelis arbit dif
finunt: datus s inuice dexte
recolitanti. i dederati su i oculo
Int omis sane qs **P**aris.
p manu seru sui ibide
pstant dms sanitates: celeb
rima sunt anqda curatio mu

114
lieris. **H**ec ab anis octo. pelliā
egitudine laborabat: vehemē
tremore. i valdis motib; vni
ula parte mb; daciens. **C**u au
videtur ginoib; ortis difficul
tatib; ppe mod' eradisse spes
pacis: dno disponere. venit
mulier ita tremes. n unu
horribil' q' miserabil': i pari
t omis ad spectacul' duenerit.
Oraute demq; dei famulo.
sub oculis omi paulatim daci
sione sedata: pfram adeptā
ē ptu' sospitate. **Q**ue res in
tantā admunitione enā duril
simos quosq; pmouit: ut p
cipientes pectora sua p horā
fere dimidia cū lacrimis accla
marent. **T**ant' demq; fcs est
impetus. ut datus p denci
ū i de oclantū vni dei sacra
vestigia. ut ppe modū dpmet:
tonet tollentes eū fr. s. i impo
nētes in nauclam a tramo
dice subduxerit. **C**umq; acce
dentes ad se pncipes ut cepat.
p pace rogaret. suspirantes
dicebant. **O**pxter nos libent'
audie eū. q' ut ipi cernunt'
ds diligit i exaudit: i audi
to eo mlta facē. p quo tanta
facit i oculis nris. **Q**uib; ille ut
semp cant' erat dpetent' hui'
modi glām dechnae: n ppe
me inqd s; ppe vos facit.

Simili quoque miraclo. et
simili oportunitate.
ipsa die. metensum ad os dñs
inclinauit ad pacem. Ingressus
enim scs metensum ciuitate. epim
ppling ad ea que pacis erant
vehement' urgebat. Erant au
prebar illos vuln' acceptu. qbz
enim valde satis reponie cogita
nerant. secus q' vellent remit
te cogebantur. In ipsa hora obla
ta e a mulier palitica. de ciuitate
eade. Cui manus impones. dignat'
e palliolu quoq' quo ipse utebat.
sup ea extendit. tenedu ipse ipse
de ipse astanti. et sub eode velami
ne debilia mib' tangit. Expleta au
oratione. et bndictione data. erex
it illa. et oibzq' mirantibz p medi
u illoz in columnis ibat. q' attu
lant in g' bato.

In flumine quoque p'dco
mosella dñi ob intolerabi
lem darrrenau' m' nauidme na
uicla vehet. vna ex hys q' aua
desurabant cet' clamabat in lit
tore. obsecans vt duceret ad eu. Cuiq'
ille iam p'fueret. audiens na
uigantem p' eu hanc p'cul
a litore piscatore. disiblant'e
p'tin' clamate q' erat opt' p'ori
gens illi. vt in nauiclam rea
peret. F'm e vt puenit ad san':
iuxta fidei sue magnitudinē
magna velocitate s' manu er'

viso recepto. mirat' clamabat
vide se colles. vide hoies. vide ar
bores. et cetera vniuersa. Sanctus
ab eode loco miliaribz distat
cenobiu. qd' sc' bndicti noie vo
cant. In puer claud' et arembz
inf' omi proslus m'broz delictibz
officio. solis admonedu manu
bz utebat. et rembz pedes emor
tuos siml' cu' tibus p' se r' hens.
Que exburgundie p'bz p' aduenu
an annos. iiii. ibi reliquerat. et
tunc frim elemosinis utebat. Itaq'
cu' bti vni sacate. et vtutes q's dñs
opabatur in ipso. p' omne curra p
uina a celeb' fama vulgare. in
pitu plaustru puer eide p'da te
nobz frs. adduxer' eu rogantes.
vt solita pietate misero subue
nirer. Accieuit ipse ut man' ora
uit. et eade hora sanu reddidit.
libe stante. libe g'diente. Deniq'
sic ab eode loci abbe m'p' accepti
m'. usq' hodie frim p'cora idē pu
er insequit' columnis. et custodit.
et siq's scie desiderat iohanes e
nom' eius. Ale' et claud' i eade mo
nasterij vicina degens. eode te
pore ad p'da pris sc' bndictione
sanat' e. gressu recepit. S' et
ipse leucor urlem. cui nom' e gu
deruillar idē v' dei femina illu
minant sub oculis plurimoz
q' de tota dfluxerunt regione.
Ceteru nimis difficile. aut omi

modis impossibile foret. ut in illis
magnalia uniuersa complecti. Sive
quod ipse uiri est et in modum in presequi
fig. in armis ut in opam da
re. Hic enim uia tua par dulci
sime uis finis: et hic labor ultim
fuit. In hoc ope non minus uti quod
difficili. non minus desolate. quod ueressa
rie pacis. labres tuos glorie comple
uit. quod magnifice semper honesta
uit in laboribus te tuus: te in nomine
suo. et in nomine suo in te glori
tans rex glorie. dominus deus tuus.

Expleta merensui reconcili
atione. et punitie illi pace
reddita. per sanctos ad monastium redi
it. quod in modum iam iam quod deficiens
languore corporis occupatus. in
tanta cum suauitate et dulcedine
spiritus. cotidie per quod ad exitum:
ac si uolenti nauigans. paulatim
vela deponet. Eundem quoque scri
bi mebat. Hec sunt uerba que loquebar
ad uos. cum perita hyeme egredere.
non uobis est quod adhuc timens:
estate peria in nomine in credite. huius
corporis dissolutione. Atque eundem
et pro didicam exprimito. quod de
satis apostolis euangelia facta testantur. quod
dum suam eis dominus predicet passionem.
erat uerbum absconditum ab eis:
et capere non ualebant. Inimicus quod
tam uehementer horrebat animus.
minus facile persuadebat ut crederet:
presertim cum in paciens ipse filius

115
et in modi uerba supponeret. Ceterum
fratris quodam clamans. opera dicit
maui. quod dedit in per ut facerem.
magis ac magis actus omnia. afflicto
rethie. et sacrorum simul desideriorum
sedula intentione peritis. uano
iam litore herere firmius. et in modum
cepit applicare. Denique cum uenia
biliter antistes sedis lingonice go
desiridus de quibusdam cum sollicitudine
agendis. et in modum appone animi
miraretur: ne mireris inquit. ego
enim iam non sum de mundo.

Uidens autem per sanctos et passio
nis in nomine motus uisceribus af
fluens. in modum sibi filios mise
rabilius ad modum tabescentes
per timore. et expectatione iam iam quod
supuementis desolationis quod
sime. et lamentabilis orbitatis: dul
cissime et eos desolationibus refo
uebat. Inmones eos in tuto di
uine clemencie suum spiritus fidique sue
anchora per in diuinitate caritate
firmius radice: se quoque permit
tebat non per mortem futuram. Pro
pelius autem quod in queat sermo
expone: rogans obsecransque per mil
tas lacrimas. timore dei et sacre
punitatis. ac totius perfectionis amo
re uis in morte. ac ipse animus
conabat. Sed et in monebat et in lac
rimis obtestabat. ut si quod forte uerbum
aut expleto nobis dimidat aut uerbo.
id emularem. id firmius tenemur perficemur

in eo: alius q̄tē v̄bis. h̄ eodē sp̄i illd̄
ap̄licū loq̄ns. Rogam⁹ ⁊ obler̄
m⁹ in d̄no ih̄u. vt q̄admod̄ ac
cepistis a nobis. quom̄ vos opor
teat ambulāre ⁊ placere deo. sicut
⁊ ambulatis: vt habundetis in ḡ.
Atq; vtinā tā efficacit̄ p̄suasit:
q̄ assidue suaserit.

Quodū autē egritudis er̄tūq; s̄
nosse desiderat: extat eplā.
q̄ ad amai quāda pauca die
bz. an̄ sac̄n a nobis p̄fionē suā.
ip̄e dictauit. Quā n̄m̄ h̄uc
nr̄e narrandi d̄ygn⁹ incedā:
q̄ videlicet q̄ si aliena quoq; de
ip̄o. amplius tū nos delcēt. E
plē er̄ ad arnaldū bone uall'
abbem. q̄ ei quedā rema n̄t
rens: de er̄e valitudine p̄m̄cū suat

Suscipim⁹ ka' sollicitas
ritatē vr̄am i karitate: ⁊
n̄ i voluptate. Que enī volup
tas. n̄ totū s̄ vendicat amantū
do. Nisi qd̄ solū nichil d̄medē
vt aiq; delcābile ē. Sōnus re
cessit a me. ne ul' b̄nficio sospici
sensus dolor v̄m̄q; r̄cedat: testis
stomachi. fere totū q̄ p̄aor est.
Frequēt̄ erigit i die ⁊ nocte d̄fo
cā modico ad modū q̄ h̄icq; li
quore: n̄ ad h̄dū om̄e in erro
bilit̄ indignat̄. Hoc p̄ax qd̄ dig
nat̄ admittē nō ḡm̄ molestia
sumit: h̄ t̄mer ḡuorē. si se vacū
ū om̄io dimiserit. Qd̄ si p̄t̄ailū

qd̄ in d̄u admittē acq̄estat: id ḡ
m̄st̄mū. Sedes ⁊ orna m̄m̄m̄
er̄: q̄admodū p̄dropias d̄m̄
ḡt solz. Et in h̄ys oib; ne q̄s late
at amai de statu amia sollicitū:
scd̄m̄ m̄iore h̄oim̄ vt m̄m̄ sa
piens d̄ico. sp̄e p̄romt̄ ē in car
ne infirma. Orate saluatore q̄
n̄ uult mortē p̄d̄ns. vt temp̄
tūi iā er̄tū n̄ differat: h̄ custodi
at. Cirate m̄m̄re nonis calicū
uidū m̄tis: vt qui insidiat. m̄
venire n̄ possit. ū figat d̄tem. m̄
figat ⁊ uuln̄ m̄ fligat. H̄c ip̄e
dictauit. sic me h̄is vt p̄ notā
vobis manū agnoscatis aff̄m̄.

Hoc exemplar eplē. q̄ vt
uos d̄rem⁹ ⁊ ip̄a quoq; v̄
ba er̄ declarant. p̄ sc̄s er̄tū iā
im̄nente dictauit. Ex q̄bz teno
re possit n̄m̄z diligēt̄ locū sac̄
illur̄ ul' ex p̄te aliq; p̄ctus agnor
tē. q̄nta illi ip̄a r̄inna sui corp̄is
t̄n̄q̄llitas m̄tis. serenitas ai. sua
uitas sp̄e. q̄nta s̄ fiducie cultū
radix h̄ūilitatis. S; r̄m̄ i tam
ḡm̄ articulo i d̄solabile luctū ali
q̄m̄ illi est̄are licebit. pallidas
q̄ si pie senserit t̄inas ymagina
bitur. filioz er̄m̄are facies vult⁹
exangues. genas sordentes lac
mis ⁊ suspiria q̄q; p̄ctoꝝ ac sin
guloꝝ. Quis enī ap̄d̄ nos eat n̄m̄
t̄ cogitacōnū? qd̄ naufragum
aioꝝ cū thesaur⁹ tā amabil' ra
per̄

106
a nobis. ⁊ presentibz cunctis qñ
spes eet remedi. ñ facultas aliq
comeadi. **S**ar erat. s. qñs. pñ q
videbat. ⁊ abire. **N**obis quoda
m pñs: verius tu tota mudo dmi
us. **E**rat eni omni. ⁊ bonoz glano.
⁊ malignanciu met: vt de eo ñ
m digne videt ee psallendu.
Videbit rñ ⁊ letabunt. omis
iqñtas oppilauit os suu. **Q**uo
psente scitas omis ionudaba
t. pñpno frenabat. duricia ⁊
pungebat. **Q**uo pñte celebs qñ
qñ duentis. vetud quoda sole
resplendunt: absente caliginos
⁊ quodam mignis apparuit.
Quñ deuote qñ pñe singlis mñm
⁊ tñc hodieq clamadu. **S**e un
pñ mñ cñus isrl ⁊ auriga er.
Tu fluctuanciu portus. dixer
apstoz. ⁊ vt de ipò bñs iob loqr.
aero fuisti oclis. ⁊ pes claudu. **T**u
pñnois exemplar vtutis forma:
spectm scitans. **T**u gla isrl. tu le
naa ierlm. tu deliciae tu isrl. vñ
ai tu temporis decus. **O**lma fruc
tifera. vitis habudans: palma
florida. cedrus mñaphcata. pla
tan⁹ exaltata. **V**as electiois.
vas honoris in domo dñi. vas
auri solid. ornatu omi lapide p
cioso: fide ⁊ scitate solid. ⁊ varijs
karismatibz tñqñ gēnis ornatu
Tu ecclie scē fornicia splendidissiaq
colupna: tu vehemens tuba dei.

tu dulcissimū sã sp̃s organū prof
obl̃ans. ⁊ desides exatans: de
biles portans. **C**ur medianal
man⁹ ⁊ lingua. moelus vitq̃ cura
bat: illa corporū ista moy. **C**ur
erat suplex habitus: supplex uult⁹
dulcis facies. gr̃is aspect⁹. **C**ur
deiq̃ vita fructuosa. mors p̃iosa.
q̃ t̃ q̃q̃ vñte x̃p̃t̃ fuit: ⁊ mon
lucru. **Q**uod sinob̃ altm̃ fortal
lis vultu⁹: ⁊ altm̃ m̃lto metu⁹ t̃.
Et qd̃ t̃ iã d̃mod̃. nob̃ si p̃ne sapi
m⁹. ñ p̃t̃ ñ ee ionid̃. **C**erū ⁊ si
p̃uī ē d̃gaude t̃ p̃t̃ bone. q̃m gau
diū dñi tui felicit̃ ierlm̃. ñ tñ ip̃uī
sup nos flē. q̃s m̃m̃y abeūte
te. solito g̃m̃⁹ hoeror gemm⁹
arūseplit: dñi nobis ē vita tedio.
mors timori. **E**t p̃uī d̃gaude t̃
q̃ bñs tñsitu mortis ad torrentē
voluptatis q̃ ardent̃ liceras
acressit. uram tñ vñc̃ colē nō
m̃p̃uī. q̃b; ⁊ vñuendi omis pa
rit̃ ē sublata suauitas: ⁊ mouē
di nō dñi collata securitas. **E**t
si pia impedit̃ t̃ d̃g̃tulatō felix
aiã. q̃ m̃plenitudinē lucis exul
tas: ñ tñ sup nos ip̃ia assuēt̃
lanitacio. ⁊ q̃ relict̃ sum⁹ p̃ m̃
ritica m̃ q̃ hacten⁹ exultauimus
caritate. hore mag̃ teneb̃s sub
m̃t̃tes. p̃ aurea q̃ paulo añ vi
dim⁹ sc̃la: g̃m̃ u⁹ ferre h̃ plane
ferreū. qd̃ succellit. **R**eflecta
m⁹ stil⁹ ad ordinē narracōnis. ⁊ pat̃uī q̃b;

possunt uons erant p[ro]p[ri]um. erant
nobis lugubre nam illi p[ro]p[ri]um
Ante pristini t[ri]phale.
nus exressi. accedentes ad
eu filii. q[ui]s p[ro] eu gl[ori]u[m] ipe g[ra]uit
pissimū er[ant] annu[m] lacrimabili
supplicatione pulsabant. et h[ic]
atq[ue] h[ic] modi loq[ue]bant. **Q**u
qd n[on] u[er]seis h[ic] monastio p[ro]
n[on] qd n[on] op[er]is nob[is]: q[ui]s tanto
p[er]iculis aff[er]u[m] mac[er]is lactasti
v[er]ib[us]: p[ro]na d[omi]nacione founsi.
Quo sic ex[er]p[er]is labores tuos
q[ui]s i loco hoc lab[or]asti: quō tā
dulc[is] hacten[us] filios sic reliq[ui]s.
Cu[m] u[er]o flens ipe cu[m] flentib[us] et
colubinos i cel[is] oculos porriges.
et m[er]ite tota ap[er]ia illu[m] d[omi]nacione
sp[irit]u[m]. restabat coartatu[m] se eduo
b[us]: et qd eliger[et] ignorate: diu
ne totu[m] t[er]m[in]e ab[er]o p[er]iculis.
Nā et h[ic] illu[m] p[ro]na urgebat ca
ritas. filio[rum] u[er]is am[ic]ie ut ma
net. et m[er]ite h[ic]ebat x[rist]i deside[er]iu[m] v[er]
migr[er]et. **C**u[m] t[ame]n ab olim iā et al
aus radicata i p[er]tore er[ant] h[ic]
litas p[ro]uaseat: ut ermitimo
cordis aff[er]u[m] seruū i u[er]ile se ee
dicer[et]. et arbore u[er]ile reputa[er]et:
ex am[ic]is uita n[on] s[er]u[er]e. n[on] s[er]u[er]e ali
nuq[ue] pueniret. **N**ā et solit[er]a
i fauiliā colloquere fatei: v[er]u[m] ore
de se hoib[us] q[ui] sic s[er]u[er]e u[er]ile t[er]m[in]e v[er]
dicebat. **S**ed p[ro]p[ri]um sese i suis sup[er]
cogitac[i]oib[us] p[ro]hibebat aliq[ui]n susti

nuisse d[omi]nacione. q[ui] n[on] tā ueraces
hoies fallere uelle n[on] tā p[ro]uidentes
falli uel simile uide[er]et: cu[m] alteru
tz extul[er]e n[on] poss[et]. **Q**ue cu[m] tot[us]
mirabat[ur] orbis. sol[us] ipe q[ui] erat
mirabilis n[on] uidebat. sive uide
liz op[er]ac[i]o[n]is op[er]im[us] sive sple
dore: sic ille quidā u[er] simplex et
r[ati]o n[on] solē cu[m] fulget n[on] lunā m
cedente d[omi]nacione uidisse se memoraba.

Nouiss[im]e cu[m] ex[er]tionis habita
cli v[er]u[m] d[omi]nacione iā soluta d[omi]nacione
go. desideranti an[im]e lib[er]um p[ro]stare
egressi: magn[us] ille dies illu[er]
it. q[ui] p[ro]p[ri]um ille ortus dies. **A**d
aur[em] erit uiam ep[iscop]i cu[m] abb[ate]m et
fir[mit]u[m] copiosa multitudine fuerat
d[omi]nacione. **H**ora aut[em] diei pene
tina siglaris lucna sive g[ra]ua
ois. s[er]u[er]e ac u[er]e b[er]u[m] abbas b[er]u[m] ardy
a cor[por]e mortis. i t[er]m[in]e u[er]u[m] u[er]u[m]
felicit[er] x[rist]i d[omi]nacione mig[ra]uit. et ex fi
lio[rum] c[on]stantiu[m] et i t[er]m[in]e g[ra]ues sin
gulo[rum]. ac lacrimas lugubres v[er]
t[er]m[in]e p[ro]p[ri]um t[er]m[in]e t[er]m[in]e. ad m[er]it[us]
q[ui]s ipe p[ro]p[ri]um ac t[er]m[in]e t[er]m[in]e lem
b[er]u[m] dos: ad s[er]u[er]e t[er]m[in]e g[ra]ues
ad obuia agmina aglo[rum] felix
aia. q[ui] sic leuabat ex[er]tilla suoz
p[ro]p[ri]um p[ro]p[ri]um. q[ui] sic p[ro]p[ri]um fili
oz p[ro]p[ri]um i t[er]m[in]e u[er]u[m] u[er]u[m]: sic q[ui]s
sup[er]io[rum] desidia sac[er]d[ot]u[m] h[ic]ebat. **H**e
luc ille et u[er]e seren[us] dies: q[ui] p[ro]p[ri]um
ei meidies et illu[er]it. **D**ies aut[em] s[er]u[er]
u[er]e sive dieb[us] tantis ab eo ex[er]p[er]ta

desiderijs. expentus suspirijs.
frequentatus meditationibus:
orionibus p̄munit. **F**elix tūc
de labore ad refrigeriū. de expec-
tatione ad p̄mū. de agone ad
vini. de morte ad vitam. de fi-
de ad noticiā: de p̄gnatione ad
patam. de mūdo ad patrē.
De quo tūcitu ei multa nomi-
ni apparuisse q̄ multis. et q̄dem
nō indigna relatu. si difficile
nūnis singlā vestigat. et scri-
bē oīa nūnis longū. **N**ā et usq̄
in mltitudine mltisq̄ modis pa-
trē erga filios amor v̄ n̄c.
p̄mo uerūis n̄c uiuens et uigēs.
crebris reuelacionibus eoz dig-
nat solari lacrimas. releuāe
mesticiā: ut quo dulcius ei
gaudent. nūnis am̄re coleat
s. **S**iq̄ tūc ex hys nūnis plur-
ā desideria a narratione lēc-
scie desidat: p̄po magis no-
uissimōq̄ caplō credim̄ refer-
uanda. **I**ndim certā p̄sequē-
tes. quāta possim̄ uolencia.
aūs autam̄ ab illo tā gū-
gemini et rugitu: quāta
grex miserabil̄ pastore migū-
te p̄sonuit. **S**tant pagie. et
quāta possim̄ strigam̄ oculos.
palpeb̄s explodam̄. adūsus
lacrimas illas. quibus illo sue dā-
tatis abcessu. uallis nr̄a flue-
bat. et ecclie p̄m̄ uniuise ca-

117
lice sui p̄m̄ata meroris. cui
hacten̄ d̄ficiat stillae dulce
d̄mē: gaudia fide. siue sola
Dū fidel̄ ministr̄. **T**ocē.
et sacerdos altissimi igre-
dit̄ in locū tabnaci admi-
rabil̄ ad altare d̄i. factū ei et
acceptabile hostiā sui sp̄c ob-
latur̄ corp̄ et rite patū. et
ornatū sacerdotilibz instru-
mentis. oratione b̄tē d̄i gēit̄
as infert̄. **S**hura quoq̄ no-
bilū de uanis quibus locis geme-
bunda p̄tur̄ et uenit: et
uallē totā ploratus et ulu-
lat̄ mltus implebat. **A**marus
tūc p̄sonibz monastij lamentabat̄.
serus miserabilis mulier. quā
accidentibus ad b̄tā uestigia
uiris. monastica ordinis dis-
ciplina. merorabile eis
tūc negaret igressū. **A**iduo
māsit in medio gregis pastore
extinct̄. dū p̄stima illa dul-
cissimi grā uultus nil mino-
rata. si quāta magis omni-
i se figet oculos: aūs r̄het.
sepeliret affais. **R**escebat
aut̄ sup̄ mod̄ ruens undiq̄
p̄pli mltitudo. et tolerabil̄ iā
fiebāt impetus d̄m̄ r̄cū.
ad desiderabiles tenentū pedes.
osclanai man̄. applicatū
panes. balteos. mltas. et
alia quoc̄q̄ seruāda h̄ p̄m̄ d̄m̄.

et variis necessitatibus profu-
 tura: maxime tunc pati in die
 tunc solempne per loca propria pres-
 labantur reponendi sacrum corpus
 eius hora. copiosius undique duc-
 turum. Nam et scda die tantus
 circa meridie populus fuerat aggre-
 gatus. et tanto pietatis zelo in-
 pati undique sacrum corpus obsedant:
 ut nulla pene episcopi reuerentia. nulla
 fratrum haberetur. Unde verita. nequid
 simile aut forte genus acciderit.
 die tertia procurpantes hora. et ma-
 ne diuina ex more sacrificia consumma-
 tes. sicut et biduum in celebraone
 missarum. et uigili fecerunt psalmodia.
 purissimum illud balsamum suo vas-
 clo dimisit: sub lapide reponentes
 lapide preciosum. optimam margaritam.
Consummatis ergo felicitate
 vite sue dilectis. et amice carat-
 le in unum expletis. dilectis domini benedicti
 clareuallensis cenobii prius abbas.
 aliorum quoque amplius quatuordecim. mo-
 nasteriorum prior. tunc decimo kalendas
 idus filiorum marie obdormiuit in christo:
 sepultus est autem. xvi. kalendas mensis
 septembris. et pectori eius ipse in tumulo
 capsula supposita est in qua bene tamen
 apostoli relique continentur. quibus eodem anno
 ab ierosolymis sunt missas. suo
 iusserat corpori supponi: eo utique
 fidei ac deuotionis intuitu.
 ut eidem apostolo in die diminis
 resurrectionis ad hereat: post

seyagita
 quatuor
 Etenim sey-
 gita

tum quod illud sanctissimum corpus tu-
 mulo redderet. unde frater hammo-
 nomi est. qui ex multis annis cadu-
 to morbo genua laborabat: plena
 fide opere flagitatus accessit. Que-
 nique usque super scilicet nominis. et in
 christum unumque ex ea hora potest infelici-
 tatis exptu. Facta sunt hec eod-
 anno. quod beatus pater noster tunc eugenius
 et de patris sancti in sancta diuisione
 filius. ab hac luce. uel ab hac ma-
 gis caligine. migrauit ad lucem. ante me-
 ta in ipsa cum tanta insignitum profuit ut
 te miraculis pluribus illustrata coruscant.
 successore eius anastasio romane ec-
 clesie presidente. regnantibus autem
 in romanorum impio frederico illustri.
 in francorum regno pius rege lo-
 dewico filio lodewici: principatum
 ecclesie uniuerse ac totius creature.
 uisibilis et inuisibilis monarchiam
 tenente. dei filio ihesu christo. anno
 ab incarnatione suo. millesimo. centesimo. nono.
 quatuordecimo. et spiritu sancto uiuit et regnat
 in secula seculorum Amen.

Nam de super memorate
 reuelacionibus pauca dicta.
 ab eo sumamur inuicem: quod predictum
 est anno sexto. Erant duo fratres in
 monasterio. de sacro bene patris uita.
 et felicitate eius actibus colloquentes.
 Quorum alius ab inuicem adulescentia
 educatus: ibidem: ad altum aut.
 Postquam quod annis sit uictum. et huius
 sumus pater noster. Cui ille. nescio inquit.

quiescimo recessio quinquagesimo tertio

Tale. Ego aut noui eu. vi aut
 vii annos ad huc i carne victur.
Hoc aut un sciet. minime ia
 scire possim. qa n tuc iudica
 uit. i an prem san ipe detul
 sit. Porro alius hodieq sup
 stas relatione hoc vbu nobis
 innotuit. q tuc pmu magis mi
 ratus e se audisse: qn ut aboli
 audierat ita vidit. Talis u ille
 e de cur testimo n nos ambigi
 n aulibz alci q cu nouit credim
 dubitand. neq id solu. sqd no
 mmoi digni admiratioe videt.
 nom quoq; i psona successoris
 ipnis iudicante. s eode frē extuc
 in notuisse testat. manifeste eni
 eade hora fr ille pdixit. qa dopn
 robertus. q hodie abbas e de chu
 ni p hē btm prem abbas fu
 tur e clacualis. Na qd disuit
 tunc vi. aut septē ānos victur
 dicebat. ad hoc ptinulle videt.
 qd inuent sit tmm idē ult certu
 annu. iē septimū

Prope ia erat tēp: i festi
 nabat ia p scs ad metā.
 Infirmabat eni sic in hui li
 telli pnapio memorauim: adeo
 ut in illa i firmitate ipnu p fia
 vtus iam imne eritis videtur.
 Interea frēs i stare supplicati
 onibz i obsecrationibz qbz potant
 apd dnm. Vnde s scs ipe cognos
 ces eoz pabz desideriu suū dif

ferri. ai aliquito melius scdm
 corp habē cepulz: o gregatis
 fratribz her eade vba locut e.
Quid tenens miser horem?
Sonores estis i ualuisis. Pare
 queso pte: i sinite me abire.
Seruis m ai m sumo piclo i
 timore frs omis in oioibz ipuli
 areu aiās suas: um eoz visio
 tal apparuit. Occurrebat ai
 mlra exultatione viro dei ext
 monastij clauit innumerabil
 mlritudo. In q tū processione
 solos quatuor pēites idē fr q
 videbat agnouit. magnū ill
 dilcōre er atq dilcō ai q i qē
 i libro quarto de dōderatione
 ai laude meminit: gausidū
 epm carnotēse. hultertū quoq;
 q ignatēlis cenobij fuerat pm
 abbas: i duos er germanos.
 guidonē salis i gerhardū.
Exceptus itaq reuēnt. i p of
 chm pacis amica dui colloqa
 mstans. p bts ai hys qtuor sta
 bat: expectate deorsū mlitudie
 cetoz. Nouisse salutates eu p
 da viri: ex hoc s ia redēndū eē
 dicebant. Tū uero expalluit
 ille. i arcūfusa s mesticia itmi
 declans ai colore: qd ergo ait
 sū me vultis abire: i illi. Nō
 possim ad huc tuo mōq; saci
 face desiderio: don veni at tēp
 nouoz. Dicebant ai tēp nouoz.

quo fruges noue colligent: sic
evident p̄ mod̄ pbant euent̄.
dū in augusto mense decessit.
Flame ergo fr̄ ille an hoc ostēdū
fiat. Solatus ē ceteros velud
iam inuenerē prius obitū formi
dantes: et qd̄ vidat et audiat
inducant. ad huc aut̄ hyp̄ps
Eodē tempore alia ferat.
visio poris confirmatio fuit:
ū qd̄ euidens iā v̄tūq; ople
ta v̄t̄as pbat. q̄ euidens in
v̄t̄q; qd̄ futurū eāt dñs reuela
uit. Videbat enī fr̄ qd̄ā. et eate
pabat v̄ b̄t̄im̄ ascendē ihero
solimā: iāq; ip̄o in p̄ntu. inuis̄ q̄
eāt. Ad quē venabilis odo. q̄
ap̄tus fere ānis strēmie satis
et laudabilē dūlat. in monastio
absentū dūc̄at p̄positoꝝ sub
plere vices. reuēnt̄ accedens:
dicebat se p̄cessit. Cur̄ visiois
sic ostēsa est v̄t̄as. ut p̄dēs
v̄ deo digit̄ ad celestē r̄lm̄. v̄
v̄ visio p̄ans p̄ntem iā egre
di: et paulo p̄ secun̄ p̄rēm
felix fuit̄ legatioē p̄ret.
Her̄ et abbas qd̄ā. satis
et. et loco vian̄ et deuor̄
aio. paucis dieb; an̄ felicissimū
prius h̄m̄ extellū. videbat eū
p̄c̄ollimis ornatū sacerdotalib;
indimētis. et extellē p̄ fidū
gl̄a: cū ingenti sollempnitate
ad altare deduc̄. Ad aut̄ intro

itū ecclia magna magis re
sultans vocib; exclamat: pu
er natus ē nob;. Ad eum pu
er ip̄e eāt. mitis et h̄m̄ corde.
et sic parvul̄ accipiens regnū
dei: in cur̄ m̄to ḡtulabūda
natali anglica multitudo. et om
nū p̄nt̄ scōꝝ ecclia dū nobis
videat̄ mori. s̄ illū nasci. dū
h̄ d̄sumat̄. ibi in cur̄. tā sonō
ris vocib; q̄ vocis p̄nt̄ d̄mas
exultabat. Si enī ad v̄m̄
p̄nt̄m p̄cōis tota illa celest̄
regio i leticiā suscitāt̄. que nā
illi gaudia exhibuisse credenda
ē. p̄ gaudia tanta recepat. de
tam multoꝝ d̄silioē et p̄nt̄m p̄cō
v̄. Quis enī v̄ali est̄are quicū
i sc̄l̄m̄ habitu. et d̄solatione ma
nentib;. q̄ plurimis v̄tūq; ser
us ad alias t̄nt̄m̄tib; d̄gre
gacōes p̄ h̄m̄ fidel̄ famuli. in
m̄stū dedit dñs p̄nt̄m ad sa
lutem. Aut̄ q̄s m̄m̄et̄ eos q̄
sub eiꝝ cura in. c. lx. monaste
rijs p̄ dei benignitatē ad pen
tenciā sūt adducti. Nā ex h̄m̄
solis q̄ sp̄ales filij eiꝝ videbā
tur: p̄t̄ eos q̄ iā cursū vite fe
licat̄ d̄sumauerāt. p̄t̄ eos q̄
p̄ alia loca fuerāt p̄pagan̄.
ea die q̄ felicissim̄ p̄t̄ ex clara
ualle motē ascendere meru
it clariore: reliq̄d habitantes
in ea septingentis ferme aīas
mille centū sexaginta

119
dnō seruientes. **Q**uōd igitur in
signis autē. si accepti regi. si
excepti cū lenia. et exultatioe
credat. in quo grā dei adeo ua
cua nō fuit. et q̄ tam fidelit̄ tā
efficacit̄ pl' oibz sui temporis.
et multaz retro gnacionū labo
rauit. et q̄ talentū s̄ cōditū tā co
piose multiplicauit. tanta de
in q̄ luc' retulit denegatio. **S**
de hys hacten' ne q̄s nos ar
guet. et q̄ pollicati sum' me
tas excedere breuitatis.

Sane in monastio p̄dā
illius albis. q̄ sic eni
natalē p̄ndat. ea nocte q̄ no
bilis p̄ sc̄s. mane p̄fecturus
ultima fecit. uenabili p̄posito et
apparet. uale fecit illi. et ait.
Floris q̄a iā migro: n̄ ulcūsh
morabz. **Q**uod ut ille suom
dicauit abbi. atclanis abbas
et dānuallē uenies: ip̄o abbem
san̄ sic dixerat repperit iam
migrasse.

Proxia autē nocte. p̄ q̄ sac̄
corp̄ et sepulchre cōditū
fuit. q̄ntā adhuc p̄ filis solli
tudine gereret p̄ sc̄s. et quo
in suos q̄s in mūdo dilexat. in
finē quoq̄ diligeret: eundē oclū
dit. **A**pparens enī audā firmū
i multa glā. et fulgore magno
uestis ac vultu. et desiderantem
tenē cito p̄tūtes; anebat. q̄ pro

q̄dā fr̄e simplici ueni. **A**udierit
hoc fr̄s. et mirabāt. et ita ho
rā diei etiā ueritas approbata
ē uisionis. **D**efūct' ē enī q̄dā
laudabil' ad mod' simplicitatis.
et sic orōnis credibile ē. etiam
et tanto duce felice q̄ pro eo
uenire se duxat secū tulit.

Pauas quoq̄ expletis di
ebz alā audā fr̄i mag
nifice satis apparens. et argu
ens de suo nos doluisse dilect
su. p̄ uerba mlt' solacois et
p̄missionē felicitatis etne. i sua
p̄sentantibz obia et doctina. **H**oc
et sapo ait. et dicit fr̄ibz: au
dā uē sa corp̄. au et ego habeo
uestē in oratorio eē sepultū.
Dicebat autē ep̄m malachā.
Ip̄m enī tunicā i q̄ sc̄s ille ob
dormerat. ad missaz s̄ serua
rat celebratiōe. et montē in ea
se se iusserat sepeli. sic et san̄ ill.
i sua sepeliebat ueste. **Q**uod tū
ūbū et ip̄i fr̄i. et q̄ pluris alijs
usq̄ ad hāc uisionē: p̄uident
Felix p̄nter: **S**ignonū.
Felix meita p̄ sc̄s et unies
p̄dicauit et defūct'. **F**elix
cāntas q̄ i morte n̄ exadit. et felix
societas. et q̄ u duocū certis
tā crudele durmit. **S**loti siq̄
de pres. quē admod' i uita sua
dilexerit se: ita et i morte p̄ se
sepeli. **S**lap̄ dies curat xl. abbas

quodam ex maioribus britannie insula:
fac illius sonetatis virtute. felicit
expirimerunt. in se ipso. Qui
eodem tempore cum ceteris coabba
tibus suis. ex more cisterni petens.
in claualle remanescat. gemmo quod
dam desparabiliter occupatus in mo
do: pleurethi salis. et febris cot
tidia. Jamque eatens longa vex
atione defecit: ut solum anime eum
eritum frater. qui nunquam decernit obser
uaret. Cumque animus exanger
non tam desiderium vite presentis.
quam absentium desolatio filiorum quod
pegre morietur: obnoxie peccat. ut
ad tumulum sancti deperderetur ab
batis. Vbi cum orationibus tota deu
otione quam potuit. bene quoque episcopi
malachie in aqilonali imperio ora
torum late positum cogitatur visi
tare sepulcrum. aurillum flagitae.
sicut sanguinem venit: quia secun
de in columnate. quod cogitauerat
non impleuit. Die altera mane.
itaque frater aduocans: ut adorato
rum veniat. opem se postulat ex
ibi. Causantibus illis. piculum siquid
de verbanis: omnimodis in quod opere
ret ut sancti malachie tumulum pe
ta. Cum enim nocte preterita vir tenui
et obdormisset: exprogestis subito
audiebatur vocem dicentem in. Sanatus
iam ab altera egitudine tua. si ab
altera vis sanati episcopi pete. Hec
ret illi ut ille voluit: et in unio

sanus est sic domus erat ad illud. Eadem
die sanus frater per paucissimos dies
ut arripuit: in columnis relictis
est ad suos. Tuum in hoc opere spiritum.
tuum agnoscamus dulcissime pro re
li: tua solidacione. Tuum hoc opus
sic deferre college tuo. ut hac
quoque ei diuinitates quod lenique
gloriam: cum quod felicitas apud dominum
gle gloriam. In unio vero tu se si
omnia opus: cum minimis deus noster. Tu
enim omnem replesti abunco te
pus christi: plenitudo tue diuinita
tis. omnem aliquem reple gloriā ma
iestatis: cum tantum partes in unio
quodam et etiam per electa loca consilio.
excellencium visitas. repleto spā
li gratia caritatis. Fac domine spirituali
semper habundare fructu val
le. quod ut facies re quod nomine clarior.
dignatus es tam eximie claritatis
sicutibus illustrare duobus: custodi
domini in quod gemmum. si tam pro
sui depositum custodit. Fiat no
bis deique iuxta verbum tuum. vbi
est thesaurum tuum. ibi sit tor tuum.
ibi gratia et misericordia et respectus assidue
pietatis. super omnis in tuo ibidem
nomine congregatos: quod est super
omnem nomen. sic et tu super omnia deus
benedictus in secula Amen.

Explicit libri quing
De vita S. P. N. Bernardi.
abb. Cerevall.

Ego katua gies igras omnipote
tenti deo deuouillie refero an igras
i auxilio pucta huc libri no debui *ut*
q ut potui estimam. Oro itaq
lume ta pntes q future ut aures
diuine pietatis p me pulsat dig
nemini. q ipse labore solidat. in omi
labore etia pnia largiat. Scia
dei genit miseror pnia qe. Me fa
mula p e deuote famulante suscipere
serua i da in tuo sco seruiuo
pleuante usq ad morte. i post
morte celi vice regna usq in eui.
Completo est iste liber a mouale
pfesta in kenthorp noie pfato.

Reformatione
 Anno dñi m cccc lxxij. septio
 anno eride claud. Ho die scē scho
 lastie uginis. Ihs Maria

**Actio de resurrectione
 dñi legerur ad genā i die
 resurrectionis**

Omnia facta uulteria
 que uidiui et
 audiui. ego ca
 rimis i seruiis tres g
 man. qa no sum per
 nulli enarrare cetera
 misteria dei: sicut con
 testas mychael archa
 gis dei dixit nobis. Futu
 b' ai scribis uris i ierlm.
 eritis i ordib' glorifica
 tes resurrectione dñi
 uru: q vos a mortuis
 resuscitauit. i ai nemi

ne citis loquētes: i h' cit
 unti usq dñi uenit ho.
 ut p pntat uobis ipse do
 min'. referre deitatis mis
 teria. Nosq uisit ar
 changls ire tūlpor dane
 in locum optimū. ubi
 sūt multi q nobiscū sur
 rererūt. i testimoniu re
 surrectionis ihu xpi:
 i baptizati sumus in
 iordanis flumine. Acci
 pientes singuli stolas al
 bas. i post tres dies cele
 brato pascha dñi. omis q
 nobiscū surrexerūt: rap
 ti sūt in nubibus. i a
 nemine postea uisi sūt.
 Hec sunt q dñs pmisit
 uobis referre uobis. pax
 uobis ab ipso dño nro
 ihu xpo saluatore nro.
 Nos ig ai eēmus mi ser
 no positi in pfiud' cali
 gnis. subito scūs. est
 aureu' solis color: pur
 pureaq lux illustis nos.
 Statioq tocus humani
 generis p: adā. ai pēi
 archis i pphetis exulta
 uit dicens. Lux ista auc
 toris ē luis eterni: q p
 misit nobis mittere co
 etnū scā suū. **Isaias**
 quoq clamauit dicens: